

E

DIEVČATKO Z KLÁŠTORA

— —

Nela Nezábudková

Vydavateľstvo Elist
www.elist.sk

Nela Nezábudková

DIEVČATKO Z KLÁŠTORA

Realizované s finančnou podporou
Fondu na podporu kultúry
národnostných menšín

**KULT
MINOR**

FOND NA PODPORU KULTÚRY
NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Autorka: © Nela Nezábudková, 2020
Redaktorka: Magda Kmeťková
Korektorka: Mgr. Anetta Letková
Obálka: © Zuzi Maat
Vydali: Elist, s.r.o., Liptovský Mikuláš, Zdieľanie o.z., Bratislava
Rok vydania: 2020, prvé vydanie

ISBN PDF: 978-80-8197-292-8
ISBN EPUB: 978-80-8197-293-5
ISBN MOBI: 978-80-8197-294-2

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora, respektíve vydavateľa.

Predslov

Život človeka je pospájaný spleťou vzťahov s rôznymi osudovými ľuďmi. S jedným osudovým človekom prežijeme možno celý život, s iným len jeho časť.

Keď však takého človeka stretneš a tvoj život sa dostane do zrýchlených, možno až kritických obrátok, vždy si kladieš otázku: Prečo som ho stretol? Priniesol mi nejaké posolstvo, odkaz? Prečo to osud zariadil tak, aby bol v danom čase na danom mieste?

Hľadáme odpovede. Tie časom určite prídu, ibaže my musíme konať a prijímať rozhodnutia skôr, ako to ukáže čas.

V jednej osôbke stále žijú tri dievčatá – jedno vždy mladé a šantivé, druhé verné a oddané Pánu Bohu a tretie žijúce reálne, zápasiace s nepochopením okolia možno len preto, lebo jeho pleť je o niečo tmavšia a zúbky o trochu belšie ako u ostatných... a to stále niekomu prekáža.

Kalista

Od veľkého dňa ma delia už len hodiny. Vyvoláva to vo mne zmiešané pocity. Sedím vo svojej izbe a rozmýšľam, či krok, ktorý urobím o niekoľko hodín, bude správny.

- Bože môj, prečo mi neodpovedáš?

Obklopuje ma len ticho. Hlboké a nekonečné. Jeho vážnosť prízvukuje aj dôstojná veža kostola so starobylými zvonmi, ktorú vidím z okna svojej izby. Koľko mladých žien na ňu za tie storočia už hľadelo a pochybovalo? Pochybovalo? Krútim hlavou.

- Spamätaj sa! Dosiahla si, po čom tvoje srdce roky túžilo. Je dôležité, že si tu a že si vydržala všetky príkoria, prekážky a skúšky! Čo ešte chceš, prečo pochybuješ?

Áno, vzdala som sa všetkého a všetkých, vzdala som sa svojho ja a povedala som áno Bohu. Tu, za múrmi kláštora, som zabudla na svetský život a celé moje bytie splynulo s Bohom.

Končia sa dva roky noviciátu a o chvíľu zložím večné sľuby. Môj život bude do poslednej kvapky krvi patriť len Bohu, tomuto kláštoru a cirkvi. Naozaj to chcem?

Unavene privriem oči. Zmizne okno s výrezom veže kostola, stratia sa aj starobylé zvony, ktoré ma ostatné dva roky denne volali na modlitbu. Tma pred očami mi dovolí zablúdiť v mysli do prvých rokov v krakovskom kláštore.

Je 15. októbra 1999.

Práve som vystúpila z autobusu v Krakove. Bolo to najďalej, kde som dovtedy vôbec bola. S gitarou na chrbte a s kufrom v ruke som zostala stáť v nemom úžase. Neprekážalo mi, že sa mi chladná jeseň zabodáva pod nechty. Bola som unesená nádherou mesta.

Vo vrecku kabáta som mala presnú adresu kláštora. Sestra Beáta mi písala, že sa k nim dostanem trolejbusom číslo deväť a mám vystúpiť na druhej zastávke. Vystúpila som s obavami a neistotou, ale sestra Beáta ma tam už čakala. Spoznala som ju ľahko. Podľa mníšskeho habitu.

- Vitaj! - roztvorila doširoka náruč a takmer ma svojim objatím zadusila. Potom si ma zo všetkých strán obzrela a zašvitorila: - Hovoríš po poľsky alebo len rozumieš?

- Hovorím aj rozumiem po poľsky, - odpovedala som ticho. Nebola som zvyknutá, že sa o mňa niekto zaujíma, že sa so mnou niekto zhovára a stojí o môj názor.

- Ako to, že vieš?

- Naučila som sa v Brezne, pôsobila som tam ako postulanka u vašich sestier. Celé dva roky. A vaša poľská reč je podobná našej, - dodala som s úsmevom. Sestra Beáta chápavo prikývla. Rozfúkalo sa. Vietor sa mi prehraboval v štici a rozstrapatil mi ju. Striaslo ma od zimy. Mala som na sebe iba tenký sveter, ktorý zima ľahko porazila. Sestra Beáta si to okamžite všimla.

- Tak poď, lebo ťa odfúkne.

Zobrala mi z ruky kufor a rezko vykročila. Mlčky som sa za ňou vliekla, pripravená vziať okamžite nohy na plecia, ak by sa mi niečo nepozdávalo.

V kláštore ma privítala matka predstavená noviciátu, sestra Agniežka. Mala útlú postavu a dlhý čierny habit, ktorý ju zakrýval od hlavy až po päty, ju robil ešte menšou a drobnejšou. Hlavu jej zdobil čierny závoj. Keď sa občas otočila bokom, vďaka závoju som jej vôbec nevidela do tváre, tak starostlivo ju zahaloval. Okolo pása mala obviazaný biely povrázok s tromi uzlami, symbolmi chudoby, čistoty a poslušnosti. Veľký hnedý drevený ruženec bol prevesený cez biely povraz na páse.

Nasucho som preglgla. Začala som sa báť. Sestra Agniežka sa na mňa vľúdne usmiala a akoby vo mne čítala ako v otvorenej knihe, povzbudivo kývla rukou.

- Poď, ukážem ti tvoju izbu.

Mlčky som kráčala za ňou po chodbách studeného kláštora. Všade bolo ticho a mŕtvo. Kde sú všetci? Hádám tu nebudeme žiť iba my tri. Sestra Agniežka asi vytušila, čo zamestnáva moju myseľ, lebo aj bez nahlas položenej otázky mi hneď odpovedala.

- Sestry sú teraz v kostole.

- Aha, rozumiem, - odvetila som so značnou úľavou.

Zastali sme pred dverami na konci chodby. Zo záhybu habitu sestra Agniežka vytiahla zväzok kľúčov a odomkla.

Vošli sme do mojej izby. Bola zariadená jednoducho, ale účelne. Posteľ, stolík, skriňa a zima, ktorá sa zahrýzala až do kostí.

- Odlož si veci, vezmem ti miery na habit.

Bez slova som ju poslúchala. Keď ma odmerala, pozrela mi do očí a pohladila ma po rozpustených vlasoch.

- Je mi ľúto, ale budem ťa musieť ostrihať úplne nakrátko.

- Dobre, rozumiem, - odpovedala som tíško a rázne som mykla plecami na znak toho, že je mi to jedno, lebo som sa bála, že sestra Agniežka začuje búrlivý nesúhlas môjho srdca. Tá však len skryla tvár za závoj a odišla.

Sťažka som si sadla na posteľ. Spadla na mňa únava posledných dní. Vyzula som sa a trasúc sa od zimy som si ľahla na tvrdú posteľ. Schúlila som sa do kľbka. Nemohla som zabudnúť na poslednú rozlúčku s otcom, tie chvíle a naše hlasy mi stále vírili v hlave.

- Nad'ka, nerob to! Ak odídeš, nebudeš viac moja dcéra! Bol som pyšný, že moja dcéra študuje na gymnáziu, hrdil som sa, keď ťa prijali na právo. Gadžovia dole v dedine pukali od závisti, ale ty, moja dcéra, si sa rozhodla všetko zahodiť! Prečo? Len preto, lebo veríš v akéhosi Boha?!

- Otec, prosím ťa, rešpektuj moje rozhodnutie. Cítim to tak. Moje miesto je tam. Nerozchádzajme sa v zlom, prosím ťa.

- Nie, už nie si moja dcéra, - povedal zlomeným hlasom a vošiel do domu.

Nemôžem dostať z hlavy pohľad na zlomeného otca. Veľmi ma to bolí. Stále sa mi sníva, ako predo mnou zatvára a zamyká dvere, ako tam stojím v chabom svetříku sama, opustená a nepochopená. Niet návratu. Nemám už rodinu, zázemie, oporu.

Zobudila som sa na jemné pohladenie po líci. Sestra Agniežka sa skláňala nado mnou a usmievala sa.

- Vstávaj, kochane.

Pomohla mi vstať z postele. Všimla som si, že moje civilné veci sú preč a kufor odložený. Uprostred izby stála vyzývavo stolička.

- Sadni si, kochane.

Sestra Agniežka mi prehodila okolo pliec bielu plachtu a ja som vedela, že o chvíľu začujem cvakanie nožničiek. Rozpustila som si vlasy a už som len počula, ako sa nožnice snažia odstrihnúť každý môj nepoddajný, slobodný vlas.

- Porozprávaj mi o sebe, - prerušila cvakot nožničiek sestra Agniežka.

- Nevieam, čo má povedať, - hľadala som v mysli poľské výrazy.

- Viem iba, že som tá, ktorá zlomila srdce svojmu otcovi. Zvesila som hlavu a do očí sa mi tislí slzy. Ani neviem, či viac pre moje krásne vlasy, alebo pre otca. Sestra Agniežka mi prstom nadvihla bradu a naddho sa mi zahľadela do očí. Od plaču som ich mala celé červené.

- Nehovor mi nič, povedz to večer, keď budeš ležať v kostole na zemi, Bohu a on ťa zavolá po mene.

- Poviem, - odvetila som, stále vzlykajúc.

- Čo cítiš, keď sa večer modlíš?

Privrela som oči a dovolila slzám stekať po lícach.

- Cítim sa ako more.

- Kochane, nerozumiem ti, vysvetlíš mi to? - pokrútila sestra Agniežka hlavou, usmiala sa a pokračovala v strihaní.

- Keď sa večer modlím, nemám pocit, že sa rozprávam s Bohom, ale s priateľom, mojím milovaným. Keď je so mnou, kľačím na kolenách a hľadím do jeho očí, som pokojná ako more. Keď som od neho odlúčená, keď sa mi neprihovára a mlčí, som ako rozbúrené more. Jeho ticho neznášam.

Sestra Agniežka ma konečne dostrihala. Odstúpila a nadšene skonštatovala: - Si zamilovaná. Zaľúbila si sa a Boh tvoju lásku opätuje. Kochane, som rada, že si tu, - riekla a silno ma objala.

- Pod', kochane, pomodlíme sa.

Rozhliadla som sa. Po zemi sa váľali moje vlasy. Sestra Agniežka sa už nahlas modlila, preto som z vrečka vytiahla svoj starý ošúchaný ruženec a

pripojila som sa k nej.

Ponorené do modlitby sme zabudli na čas. Prerušilo nás až jemné zaklopanie na dvere. Do izby strčila hlavu sestra Beáta a kývla sa sestru Agniežku.

- Kochane, choď sa osprchovať a potom si obleč habit. Prídem po teba o pätnásť minút.

Vošla som do kúpeľne a automaticky hľadala zrkadlo. Namiesto neho som nahmatala iba chladné, vlhké kachličky.

- A možno je dobre, že tu nie je zrkadlo, určite by ma vystrelo. V duchu som sa nad tou predstavou usmiala a strčila som hlavu pod sprchu.

V izbe som sa snažila nemyslieť na zimu a rýchlo som sa začala obliekať. Práve som sa usilovala upraviť si škapuliar, vrchnú časť habitu, keď vošla sestra Agniežka.

- Počkaj, kochane, pomôžem ti.

Habit ma zakrýval celú a sedel mi ako uliaty. Sestra Agniežka mi ešte rýchlo upravila škapuliar na pleciach a hneď ma ťahala za ruku preč z izby.

- Pripravená? - spýtala sa, keď sme vyšli na chodbu.

- Áno, - prikývla som neisto.

Kráčali sme po dlhej, nekonečnej chodbe, až sme sa ocitli pred kostolom. Vošli sme. V laviciach sedeli len rehoľné sestry. Pred oltárom stáli v dvoch radoch novicky so zapálenými sviečkami v rukách. Keď som vstúpila, všetko naokolo zašuchotalo.

Sestra Agniežka sa ma potichu spýtala: - Aké meno si si vybrala?

Chvíľu som rozmýšľala a potom som sa rozhodla, že si nechám svoje vlastné meno. Zašepkala som to sestre Agniežke.

- Takže sestra Nadežda?

- Áno, sestra Nadežda.

- Dobrá voľba. Tak smelo vykroč, kochane.

Vykročila som k oltáru, kde ma čakala generálna predstavená. Zneli slová žalmu *Pán je môj pastier*. Zastala som tesne pred takmer dva metre vysokou a kostnatou generálnou predstavenou. S mojou útlou postavou som si pripadala v porovnaní s ňou ako červík. Vycítila moje rozpaky,

usmiala sa a v očiach jej zaiskrili plamienky. Naznačila mi, aby som si kľakla. Pokorne som zohla kolená na studenú dlažbu.

- Sestra Nadežda, prijmi tento závoj ako symbol pokory.

Zakryla mi závojom čerstvo ostrihané vlasy a mne zaplavili oči slzy radosti. Postavila som sa a rozpažila ruky.

- Sestra Nadežda, prijmi tento pás ako symbol čistoty. Nech ochraňuje tvoje bedrá pred pokušením.

Biely povraz mi obviazala okolo pása.

- Sestra Nadežda, prijmi tento ruženec ako symbol Matky Božej. Nech ťa ochraňuje a bdie nad tebou.

Naklonila sa ku mne a šepala: - Teraz si ľahni pred oltár a povedz Bohu všetko.

Ľahla som si dolu tvárou s rozpaženými rukami a sestry začali spievať litánie ku všetkým svätým. Ležala som tam s privretými očami a nechala sa unášať pokojom, ktorý ovládol celé moje bytie. Litánie sa skončilo a ja som vstala. Podišla ku mne matka generálna, silno ma objala a pošepkala mi: - Buď dobrá ako chlieb, sestra Nadežda.

Otočila som sa tvárou k sestrám, ktoré ma obstúpili a tešili sa asi viac ako ja. Potom sme prešli do refektára, kde nás čakal slávnostne prestretý stôl. Neuniklo mi, že sestry neboli nadšené mojou farbou pleti.

- Sestra, aká si tmavá... Ešte sme nemali v kláštore tmavú spolusestru. Biely závoj zvýrazňuje farbu tvojej pokožky a tvoje tmavé ohnivé oči... - rozoberali ma na drobné pri jedle. Zrazu som mala pocit, že musím ujsť, že nemôžem dýchať.

- A prečo si si nechala svoje svetské meno?

- Lebo meno Nadežda mi dala moja mamička. A medzi svätými ešte nie je svätá Nadežda, - snažila som sa o vtip. Sestry ho však zjavne nepochopili, brali to skôr ako trúfalosť, a tak som rýchlo dodala: - Moje meno znamená nádej.

- Takže nádej je to, čo ťa ženie dopredu? - zapojila sa do rozhovoru aj matka generálna.

- Myslím, že áno, - odvetila som nervózne, lebo matka generálna ma prepaľovala pohľadom. Na znak súhlasu kývla hlavou. Debata bola

ukončená. Sestry ako na povel stíchli a venovali sa večeri. Ja som mala chuť iba na kávu, ale o tej som tu mohla len snívať, preto som popíjala iba vodu.

Po večeri prišla do mojej izby sestra Agniežka.

- Sestra Nadežda, od zajtra budeš doobeda v kuchyni a poobede v kostole. A ešte niečo. V kuchyni je sestra Bernadetta. Priprav sa, že je prísna, ale hlboko vo svojom vnútri je to veľmi dobrá sestra.

- Áno, matka predstavená, - odpovedala som a sestra Agniežka zatvorila dvere. Vtom ich opäť otvorila a strčila do mojej izby hlavu.

- A nezabudni, sestra Nadežda, že v kuchyni musíš byť už pred piatou. A o štvrtej sa začínajú ranné modlitby, - dodala a vytratila sa v tichosti ako myška. Obzerala som sa po izbe a hľadala svoju gitaru. Bola preč. S povzdychnutím som si sadla na kraj postele.

Dnešným dňom zomrelo moje ja a existuje už len kláštor a sestry. Je tu však ešte Boh, ktorého nekonečne milujem a kvôli ktorému som tu.

Kľakla som si a dlho do noci som sa modlila.

Ráno ma polhodinu pred štvrtou zobudil zvonček na chodbe. Vyletela som z postele ako strela a utekala som do kúpeľne. Bleskovo som sa obliekla, upravila a ponáhľala sa na ranné chvály. Hneď po nich som bežala do kuchyne. Spoza hrncov sa ozývalo hundranie.

- Pokoj a dobro! - pozdravila som úctivo a trochu ustráchané, lebo s prísnyimi ľuďmi som málokedy vedela vychádzať, zvlášť keď dudrali, ako som mala možnosť začuť pri príchode. Spoza sporáka sa vykotúľala drobná ľudská guľka s láskavými očami. Pri pohľade na sestru ma od úľavy prepadol záchvat smiechu, ale premohla som ho a snažila sa tváriť zamračené. Nakoniec sa však Bernadetta smiala spolu so mnou. Utierajúc si slzy od smiechu ma objala.

- Vidím, sestra Nadežda, že si moja krvná skupina, ty moja černoška! - uštipla ma vrúčne do líca.

- Pod', pripravíme sestrám raňajky.

Prehodila som si cez seba zásteru, vysúkala rukávy a pustila som sa do práce.

- Sestra Nadežda, dáš si kávu?

- Hm? Prepáčte, ale melta nie je káva. Nemôžem piť meltu.

- Myslím normálnu kávu. Daj si, lebo spadneš do hrnca.

Vôňa čerstvo zaliatej kávy mi nedala pokoj. Neodolala som a vďačne som si odchlipla z hrnčeka.

- Ako to, že máte takúto kávu? Myslela som si, že je tu zakázaná.

- Sestra, veď matka generálna nemusí vedieť o všetkom, - žmurkla na mňa sestra Bernadetta.

- Jednoducho ju mám a mám radosť pozerat' sa na teba, ako z nej tiež máš radosť, černoška moja.

Dni plynuli ako voda, a hoci sa pomaly blížil studený, daždivý november, stále som ešte chodila v sandáloch a tenkom habite. Zamestnaná každodennými povinnosťami, duchovnou prípravou a unavená monotónnosťou dní som to však ani nevnímala. Zvykala som si.

Spolusestry v noviciáte boli veselé kopy. Teda až na jednu. Ester. Bola odo mňa o dosť staršia. Neustále mi bola v päťach. Keď som mala službu v žehliarni a žehlila som jej veci, vždy mi ich poslala naspäť ako reklamáciu, keď som bola v kuchyni, tvrdila, že málo solím alebo že obed je nedovarený. Spočiatku som to znášala veľmi ťažko, ale časom som sa naučila čerpať z jej urážok a ponižovania silu.

V jedno sobotné popoludnie sme v kláštornom parku hrabali lístie, pod ktorým som našla rozpučenú zaschnutú žabku. V momente som si spomenula na sestru Ester a jej nevraživosť ku mne. Zdvihla som žabku a šuchla ju do záhybu na habite. V izbe som ju starostlivo očistila. Pred večernými vešpermi som sa vybrala do kaplnky o čosi skôr. Vedela som, že sestra Ester sedáva v kaplnke dve lavice za mnou. Využila som situáciu, že som v kaplnke sama, strčila som milovanej sestre Ester žabku do breviára a potichu som sa vytratila.

Prišiel čas večerných modlitieb.

- Bože, príd' mi na pomoc! - začali spievať chválospevy juniorky.

- Pane, ponáhľaj saaaaááá...! - ozval sa predĺžený výkrik sestry Ester. Všetky sestry sa k nej rozbehli. Ja tiež. Sestra Ester sa držala za srdce,

vzdychala, a keď ma zbadala, ukázala na mňa prstom. Zagúľala som očami.

- Asi chce pohár vody. Idem poň.

Keď som sa vrátila s vodou, sestry pokračovali v modlitbách. Sestra Ester hádzala na mňa nevraživé pohľady. Modlitby sa skončili a pomaly sme sa chystali na večeru.

Pred kaplnkou ma čakala matka predstavená.

- Sestra Nadežda, poď, pomodlíme sa spolu.

Modlili sme sa ruženec.

- Sestra, čo je medzi tebou a sestrou Ester?

- Neviem, matka predstavená.

Spolusestry hovorili, že sestra Ester ťa stále prenasleduje. Sama som počula, ako na teba kričí, preto si myslím, že tú žabu máš na svedomí ty.

Strčila som ruky pod škapuliar a pozrela matke predstavenej do očí.

- Áno, tú žabu som jej dala do breviára ja.

Čakala som výčitky, trest, ale matka predstavená sa začala smiať.

- Videla si, ako sa tvárila? Konečne jej niekto ukázal, že aj ona je zraniteľná. Už to však nerob, prosím. Hm, čo s tebou? Musím ti uložiť trest...

- Viem, matka predstavená, a všetko pokorne prijímam.

- Celý týždeň budeš držať silencium. Nesmieš prehovoriť s nikým až do chvíle, keď ti to dovolím.

Pred Vianocami som mala službu v opiekunskom dome brata Andreja. Starala som sa o choré ležiace vdovy, staré mamy a mamy. Ocitli sa tu, lebo ich sem odložili rozmazané a bohaté deti alebo vnúčatá.

Ošetrovala som im preležaniny, prebaľovala ich a krmila. Deň v opiekunskom dome brata Andreja mal časť, keď babky sedeli na vozíkoch na chodbe alebo ležali v posteliach, museli byť ticho a my sestry sme chodili okolo nich ako bez srdca a duše. Táto časť dňa sa volala silencium a z duše som ju neznášala. Na babičky vtedy sadali temné, smutné myšlienky a zjavne im uberali zo života. Bolo mi ich veľmi ľúto. Nemohla som sa dívať, ako v ich očiach vyhasínajú plamienky života. Nevedela

som to vydržať. Rozbehla som sa do izby, schmatla gitaru a vrátila som sa do domu. Ako vždy, babičky sedeli rezignovane v kolieskových kreslách na chodbe.

Zahrála som na gitare niekoľko akordov. Všetky hlavy sa ku mne otočili a usmievali sa. Začala som hrať *Góralu, czy ci nie žal*. Postupne sa ku mne pridávali spevom. Je to totiž pieseň, ktorú Poliaci vždy spievali svätému otcovi Jánovi Pavlovi II. Pomalá ťahavá pesnička, ktorá hľadá dušu i spomienky.

Keď dospievali, zmenila som žáner na rezké slovenské ľudovky. Babičky ožili a do srdca im vstúpila radosť. Už ma pálili prsty, ale stále som hrala ako odušu.

Vtom sa rozleteli dvere, vošla sestra Katarína a zvraskla: - Sestra, silencium znamená ticho! Vytrhla mi gitaru z ruky. V rozrušení hovorila čistou slovenčinou, svojím rodným jazykom.

- Viem, sestra Katarína, čo znamená silencium, ale to máme dodržiavať my, nie ony. Majú právo na radosť zo života.

- Sestra, matka Agniežka vie, že si sem doniesla gitaru?

- Nie, nevie.

Po mojej odpovedi sa prudko otočila na podpätku a odišla ako fúria. Babičky zostali v nemom úžase. Žmoliac ruženec som sa usmiala.

- Dáme si preteky? Vy na svojich vozíčkových kočoch a ja behom. A tá, ktorá prehrá, sa bude musieť postaviť na mihalnicu.

Chodbou zaburácal smiech. Na jeden koniec chodby sa postavili dve babičky s vozíkmi a ja medzi ne. Našou úlohou bolo čo najskôr sa dostať na druhý koniec chodby.

- Pripravené? - nadvihla som si lem habitu nad kolená.

- Pripraviť sa, pozor, štart!

Úmyselne som išla slimačím krokom. Moje súperky sa tešili z víťazstva ako malé deti.

- Ešte raz, ešte raz! - prosíkali a mne nebolo treba hovoriť viackrát. Tentoraz som pridala do behu, aby ma neprekukli, a to veru bola chyba.

Z bočných dverí vstúpila matka Agniežka. S vykasaným habitom nad kolená a závojom lietajúcim v povetrí som z celej sily narazila rovno do

nej. Bác! Obe sme spadli na zem.

Aby toho nebolo dost', popadol ma neutíšiteľný záchvat smiechu a všetky babičky sa smiali tiež. Bola som taká oslabená smiechom, že keď som matke predstavenej podávala ruku, aby som jej pomohla vstať, nemala som síl. Matka predstavená sa taktiež dusila smiechom.

Nad nami stála sestra Katarína a neveriacky krútila hlavou. Pripomenula mi tučniaka, takú detskú hračku, ktorú som raz kúpila malému bratovi. Tiež dookola krútil hlavou. To mi však nemalo napadnúť, lebo táto predstava vyvolala vo mne ďalšiu vlnu smiechu a nevedela som prestať.

Nakoniec sa matka predstavená postavila zo zeme na nohy sama a pomohla udržať rovnováhu aj mne. Ešte stále som sa dusila smiechom, keď ma matka Agniežka schmatla za ruku a ťahala za sebou. Smiech babičiek v ozvene ma hrial na srdci.

Upokojila som sa až na nádvorí kláštora. Možno vďaka chladu, ktorý sa mrazivo zahryzol do mojich nôh v sandáloch. Matka Agniežka si ma premeriavala a kútiky úst jej stále poskakovali.

- Prepáčte, prosím, - vysypala som zo seba.

- Sestra, čo mám s tebou robiť? - zalomila rukami.

- Neviem, - odvetila som úprimne a moje prsty sa v rozpakoch hrali s ružencom.

- Sestra, vieš, že toto už nezatajím pred vrchnosťou. Sestra Katarína už iste žaluje matke generálnej.

- Nevedela som, že sestra Katarína nemá rada, keď sú naši zverenci šťastní, - uprela som pohľad do zeme. Bola pocukrovaná prvým snehom. Matka Agniežka si povzdychla a pohľadila ma po pleci. Práve začali zvonit' na večerné chválospevy.

- Pod'me, - zavelila. Ako ovečka som poslušne cupkala za ňou. V kaplnke som si sadla na svoje miesto a ponorila som sa do modlitby. Neviem, ako dlho som sa modlila, keď mi niekto položil ruku na plece. Zdvihla som hlavu. Matka generálna.

- Sestra Nadežda, vidím, že si pogrúžená do modlitby, ale musím ťa vyrušiť.

Pokorne som vstala a nasledovala ju. Predo mnou kráčala asketická, charizmatická osobnosť. Jej sila a rýznosť ma lámala na triesky. Vošli sme do jej kancelárie a vzápätí za nami prikvitla aj sestra Katarína. Bola ako rozbuška. Stačilo zapáliť knôtu a bum! Všetci by sme boli nezvestní. Radšej som ustúpila krok dozadu.

Matka generálna sa unavene oprela o stoličku. Pozrela do očí mne, potom sestry Kataríne. Sestra Katarína sa nadýchla a spustila: - Matka, neprajem si, aby sestra chodila do opiekunského domu. Nemali ste ju vôbec prijať do noviciátu. V postuláte z nej mali vyhnať to pohanské, cigánske.

Nečakala som na reakciu matky generálnej, pretože som pocítila, že sa musím ubrániť sama.

- Sestra Katarína, čo je vo mne pohanské a cigánske?! Prosím, pomenujte to! - vyzvala som ju ostro.

Civela na mňa, prekvapená, že som si dovoľila otvoriť ústa. A ja som pokračovala: - Nie som azda Slovenka ako vy? Na rozdiel od vás to netajím a nepopieram. Je pre vás pohanská moja farba pleti? Aj v mojom srdci pulzuje červená krv ako vo vašom. Aj ja som sa krstom stala Božím dieťaťom. Tak čo je vo mne cigánske a pohanské?

- Tvoja cigánska bezstarostná radosť zo života! Je nákazlivá ako mor! - vyštekla.

- Moja radosť zo života? Ak sa dvaja ľudia milujú, neprechádza láska, ktorá ich spaľuje, na ich milovaných? Prečo by som mala tajiť lásku k Bohu? Chcem, aby sa so mnou všetci tešili. A bolesť, smútok a slzy vidí len Boh, ktorý je mojím milovaným. Nemusí ich vidieť celý svet.

Matka generálna nič nekomentovala, iba sa usmievala. Nakoniec sa zadívala na sestru Katarínu.

- Sestra Katarína, môžeš ísť.

Sestra Katarína sklopila zrak a mlčky sa stiahla z bojového poľa. Videla som však, ako nenávistne zatína päste a ledva vie nabráť dych. Keď zatvorila dvere, matka generálna spočinula pohľadom na mne.

- Sestra Agniežka ti už asi zbalila veci. Hneď po večeri pôjdeš so mnou do Zakopaného. Dnes sa tam začali duchovné cvičenia ašpirantiek.

Vyberieme sa tam spolu.

- Áno, matka generálna. A môžem si zobrat'...

- ... gitaru? - dokončila vetu za mňa. - Samozrejme, že áno. Tu je. Doniesla mi ju sestra Katarína. A nezabudni, sestra, odchádzame hneď po večeri.

S gitarou na chrbte a malou cestovnou taškou v rukách som postávala na furte a čakala na matku generálnu.

- Sadaj, sestra, - ozvalo sa z modrej Škody Felicia, ktorá pri mne prudko pribrzdila. Hodila som veci do kufra a šuchla sa dopredu vedľa vodičky. Matka generálna sa usmiala.

- Svätý Krištof, oroduj za nás. Matka Božia, oroduj za nás. Krátka modlitba pred výletom, - žmurkla na mňa a auto prudko vyrazilo.

Kliesnili sme si cestu hmlou podfarbenou nočnou novembrovou krajinou. V aute sa rozlievalo ticho, iba motor kde-tu zaburácal, keď matka generálna viac pridala.

- Sestra, kedy si prvýkrát počula volanie nášho Pána?

- Prečo?

- Chcem ťa lepšie spoznať. Zaujala si ma. Máš dar reči. A určite máš i viac darov. Rada by som ti ich pomohla nájsť a prijať.

Mlčala som. Nikdy ma nikto nechcel spoznať. Nikdy som nikoho nezaujímal.

- Počúvam ťa. Máme pred sebou dlhú cestu.

- Matka, prišlo to nečakane. Ako keď chodíte do partie mladých ľudí, ktorí sú vám rovnocenní a medzi ktorými sa nájde mladý muž, ktorý vám je spočiatku nesympatický a vám by ani vo sne nenapadlo, že práve on sa stane mužom vášho srdca. On sa k vám však od prvej chvíle správa pozorne a láskavo a vždy, keď sa ocitnete v problémoch, je nablízku a vašou oporou.

Nebola som si istá, či rozumie, čo hovorím, lebo som miešala poľštinu so slovenčinou a rozprávalo sa mi ťažko, nesúvislo.

- Pokračuj, sestra Nadežda.

- Prijímate jeho pomoc a potom si ho zas nevšímate. Lenže váš nápadník sa nedá odbiť. Stále dúfa, že si získa vaše srdce. Aj so mnou to

bolo tak. Odmietala som veriť v Boha, chodiť do kostola, pretože moje detstvo bolo veľmi, veľmi ťažké. A keď som ho chcela, keď som ho potrebovala, nebolo ho. Až neskôr, na strednej, keď hľadali hudobníka, som na pozvanie pána farára začala hrať na detskej omši.

- Na gitare, však? - usmiala sa matka generálna a predbehla ďalšie auto.

- Áno. Boh sa začal takto okolo mňa točiť a potichu mi spieval pieseň lásky. Začal mi dvoriť. No ja som jeho lásku nechcela. A on mi šepkal do ucha, ako veľmi ma miluje, ako ma potrebuje. A ja som to počula. V sebe. Náhle. Po maturite to bolo ešte intenzívnejšie. A keď som bola prijatá na štúdium práva, moje srdce sa netešilo, lebo som stále počula jeho volanie. Namiesto vysokej školy som išla na preglejku, to je taká fabrika tam u nás, a pracovala som na tri zmeny. Deň a noc. Chcela som zadusiť to volanie. Lenže Boh bol neodbytný. Vstupoval do mojich snov a zmocnil sa mojich túžob.

Matka predstavená odbočila na diaľnicu.

- Prečo si odmietala Boha?

- Lebo som neverila, že dokážem milovať. Nepoznala som ten cit. Z neustáleho súboja som však bola čoraz unavenejšia. Jedného dňa som cestou z práce vošla do najbližšieho kostola, padla na kolena a povedala Bohu: - Tak som teda tu, tu ma máš. A v tom istom momente moje srdce zalial neopísateľný pokoj.

Matka generálna mĺkvo počúvala. Stále menej som si bola istá, či som jej to mala povedať. Do Zakopaného sme sa viezli už dlho, ale cesta bola pre moje mučivé pochybnosti ešte dlhšia. Odrazu ich prerušil jej hlas.

- V tvojom živote Boh mení všetko. Si ešte veľmi mladá na to, aby bol tvoj duchovný život taký pretkaný vierou v Boha, ako je. Musela si prejsť veľkým utrpením, keď je to tak. Ja by som mala povzbudzovať tvoju vieru, ale ty robíš teraz opak. Posilňuješ moju.

- Nie, matka, nie je to tak. Zľakla som sa, čo mi hovorí.

- Sestra, nevieš byť ani pyšná a namyslená. Si taká jednoduchá a zároveň taká bohatá.

- Matka, prosím vás...

Pozrela na mňa.

- A taká tvrdohlavá...

Začali sme sa smiať. Smiech úplne zmyl moje vnútorné napätie.

- A vás si ako Boh získal?

- Pochádzam z veľmi bohatej rodiny a som jediná dcéra svojich rodičov.

Pri slove rodičia prehltna veľkú hrču výčítiek, až ma to vystrašilo.

- Mala som všetko, čo som chcela, bola som zaľúbená a tešila som sa, že sa šťastne vydám. Môj otec bol predsedom komunistickej strany a ja, jeho dcéra, jeho vernou nasledovníčkou. Učila som na prestížnej krakovskej univerzite. Pôsobila som tam ako dekanke. V našej rodine nebolo miesto pre Boha. Milovala som muža, o ktorom som snívala, že bude mojím, že sa vezmeme. Chodili sme spolu osem rokov. Pochádzal z robotníckej rodiny.

- Tiež bol komunista?

- Áno. Tesne pred svadbou, keď bolo už všetko pripravené a ja som sa nemohla dočkať významného dňa, mi zlomil srdce.

- Zaľúbil sa do inej?

- Nie. Povedal, že je niekto, koho miluje celým srdcom a viac ako mňa. Bol to Boh, sestra moja. Moja láska mi dala košom a vstúpila do najprísnejšieho mužského kláštora v Poľsku. Rozhodol sa pre doživotnú mlčanlivosť a modlitbu. Môj svet sa zrútil.

V jej hlase bolo počuť smútok a bolesť zlomeného srdca.

- Vypočul si moje výčitky, môj plač, moje vyhrážanie sa a pokojne, chápavo povedal, že sa bude za mňa modliť, aby som tiež spoznala Boha. Odvrkla som mu, že to sa nikdy nestane, že radšej umriem. Nakoniec si však Boh našiel cestu do môjho srdca. Cez ľudí, ktorých som spoznala. Nebránila som sa ako ty, nemala som silu, pretože Boh ma postupne uzdravoval a každú tepnu môjho srdca prepojil so svojim srdcom. Potom prišiel čas a ja som našla odvahu opustiť svetský bohémsky život. A vstúpila som do kláštora.

- A váš otec?

- Dodnes sa s tým nezmieril, ale modlím sa, aby pochopil a aby mi odpustil.

- A vaša mama?

- Zomrela, keď som mala dvanásť rokov. Otec ma vychoval sám.

Nevedela som, čo mám na to povedať. Našťastie sme vchádzali do kláštora v Zakopanom, kde prebiehali niekoľkodňové duchovné cvičenia ašpirantiek.

Keď som sa vrátila zo Zakopaného, v izbe na mňa čakal list. Bol položený na posteli. Siahla som po ňom a všimla som si, že mi ho poslal brat. Bol otvorený. Bola som unavená z cesty, preto som si ľahla na posteľ a zaspala s listom v rukách.

Keď som sa zobudila, bola hlboká noc a na sebe som mala teplú deku.

Asi matka Agniežka, prebehlo mi mysl'ou.

Otvorila som list. Jeho obsah vo mne vyvolal vnútorný boj a rozhodil moje upokojené vnútro po duchovných cvičeniach v Zakopanom. Už zase nebolo nič na svojom mieste. Pokľakla som vedľa postele a chcela sa modliť, ale nebola som schopná odriekať modlitbu. Zostala som na kolenách a ruky som voľne spustila vedľa tela. Začala som sa rozprávať s Bohom.

- Pozri, Pane, aké mám prázdne a špinavé dlane. Ty si ma zavolať a ja som Ti odpovedala. Zanechala som všetko – kariéru aj rodinu. Čo bude s mojimi súrodencami? Ako ich pripravím do života? A moji rodičia? Nikdy mi neodpustia, čo som vykonala. Brat mi v liste píše, že otec ešte stále nezabudol a neodpustil mi. Tiež spomína, že som spravila veľmi dobre, že som odišla, že som z toho všetkého ušla. Povedz mi, môj Pane, odišla som alebo to bol útek z domu? Občas sa budím na živé sny a bojím sa, že otec vylezie zo skrine a zasa ma stlačie ako žito. Vo svojich snoch stále prežívam noc, keď som utekala tmavou horou, v zime a bosá za krstnou mamou, so zúrivým otcom v päťách. Pamätáš, ako ma nakoniec u nej na dvore dobehol? Jeho údery a kopance boli také silné, až som vyplúvala krv. Celé štyri roky nevedel, že jeho dcéra študuje na gymnáziu a že patrí medzi najlepších, až kým mu v krčme štangasti neprezradili, že jeho dcéra sa v škole vyrovná ich deťom, ba ich aj predbehne... Prečo chcel,

aby som išla študovať právo, ktoré ma odpudzovalo? Povedz mi, prečo ma nikdy nemal rád? Čo si mám s tým všetkým počať?

Ráno som pocítila jemné pohladenie na tvári.

- Sestra, ako dlho si sa modlila? Ešte som nikoho nevidela, aby zaspal na kolenách. Pod', pomôžem ti vstať.

Matka Agniežka ma chytila pod pazuchu a pomohla mi vyrovnať si stuhnuté nohy. Keď sa mi do nich dostala krv, boleli ako fras.

- Nevidela som ťa na ranných modlitbách, preto som ťa prišla pozrieť. Keď som otvorila dvere, zľakla som sa, čo si porobila... a ty si so sklonenou hlavou kľáčala pri posteli a spala.

- Som v poriadku, matka predstavená, - snažila som sa usmievať, ale akosi sa mi to nedarilo.

- Mala by si ísť ešte do postele, vyzeráš ako zmok. Sestra, počuješ? - zatriasla mnou. Pokrútila som hlavou.

- Nemôžem tu zostať sama, musím ísť medzi ľuďmi. Matka, prosím, zvládnem to.

Prezrela si ma od hlavy po päty. Isto jej neušiel ani list od brata na posteli. Prikývla.

- Dobre, dnes budeš rozdávať bezdomovcom teplé oblečenie, ošetríš im rany a dáš teplú polievku.

Pobehovala som v ošetrovni od jedného úbožiaka k druhému. Muži a ženy, zničení životom, mi ukazovali svoje boľavé miesta, ale najviac túžili po pochopení.

- Sestra, ty nie si Poľka, - hádala pani v ošúchanom oblečení s obviazanými rukami. Prišla zima a s ňou aj prvé omrzliny.

- Nie som. Prečo?

- Máš v očiach smútok, sestra.

- To sa vám len zdá. Ukážte mi ruky.

Poslušne predpažila. Začala som odmotávať kúsok špinavej handry. Videla som, ako sa hanbí.

- Ako sa voláte?

- Malgožata.
- Pekné meno. Také... zvláštne.
- Som z Varšavy.
- Z Varšavy? Prečo ste tak ďaleko od rodiny?
- Moja rodina ma nechce. Odišla som, aby sa nemuseli hanbiť.
- Určite im chýbate.
- Mojim deťom nechýbam. Sklonila hlavu a rozplakala sa.
- Neplačte, všetko bude dobré, uvidíte. Neplačte, prosím.

Odmotala som jej handry a skoro som odpadla. Ruky mala obsypané krvavými chrastami. Boli ako spálené.

- Malgožata, čo sa vám stalo? Potrebujete lekárske ošetrenie.
- Sestra, nechaj tak. Nerob paniku. Len mi to umy a daj mi na to čistý obväz. Som hladná, potrebujem sa len najesť.
- Nie, nemôžem vás takto nechať, musíte mať veľké bolesti.

Odbehla som za sestrou Krispínou, ktorá pracovala v civile ako lekárka. Hneď sa prišla pozrieť na Malgožatine rany.

- Sestra Nadežda, toto musí ošetriť chirurg. Zavezieme ju do nemocnice.

Malgožata sa začala brániť a titulovať ma pestrými menami. Dobrovoľne nasilu sme ju strčili do auta. Sestra Krispína si sadla za volant a ja dozadu vedľa Malgožaty. Udierala ma, kam len dočiahla. Nemocnica nebola našťastie ďaleko. Keď sme dorazili, pred vchodom už čakali dvaja ošetrovatelia. Pomohli Malgožate z auta. Sestra Krispína im podala správu o Malgožatinom zdravotnom stave. Prikyvovali. Mala som pocit, že sestru Krispínu nielen poznajú, ale aj rešpektujú.

- Musela mať veľké bolesti a ešte počas takýchto studených dní a nocí,
- poznamenala som ticho, keď sme sa vrátili.

- Nemaj strach, sestra, v nemocnici jej pomôžu. Ukáž sa mi, čo to máš na líci? Sestra Krispína začala detailne skúmať moju tvár.

- Len škrabanček. Malgožata si ma označila.
- Pod', ošetrím ti to. Nevieš, kde všade sa pohybovala. Môžeš chytiť infekciu.

Škrabanček mi ošetrila a ja som sa pritom nervózne vrtela na päťach.

- Si ako decko, neobsedíš, - usmievala sa Krispína.
- Nie som, - znervóznela som pri jej poznámke ešte viac.
- Si, lebo sa vrtíš.
- Nevrtím, - stiahla som trucovito obočie. Sestra Krispína sa schuti zachichotala.

- Radosť sa na teba pozerat', aká si nervózna. Stoj, neutekaj, ešte ti to prelepím leukoplastom, - zastavila ma na úteku v poslednej chvíli, a kým pracovala, šepkala:

- Vyzerá to ako nevinný škrabanec, ale je to dosť hlboké a treba to ochrániť pred zimou.

- Vyzerám ako gróf de Peyrac, keď sa vrátil zo súboja. Už mi chýba len Angelika, - pozrela som kriticky do zrkadla v ošetrovni a sestra Krispína išla od smiechu do kolien.

- Sestra, varovali ma pred tvojimi vtipnými poznámkami. Počula som aj o žabe, aj o tvojich pretekoch v opiekunskom dome. A som rada, že chýry neklamali.

- Od koho ste to počuli? Od sestry Kataríny?

- Nie, od chorých. Nevedia sa ťa dočkať.

Smutne som sklonila hlavu.

- Kým je tam sestra Katarína, matka Agniežka mi pri nich službu nedá. Sestra Krispína mi chlácholivo položila ruku na plece.

- Sestra Katarína potrebuje čas, aby si na teba zvykla. Boh jej otvorí srdce aj oči. Len buď trpezlivá.

Celé tri týždne som strávila medzi bezdomovcami. Každý večer som unavená prichádzala do izby, aby som sa mohla umyť, prezliecť z chalátu do habitu a ísť do kaplnky. Po spoločných modlitbách som ešte zostávala v kaplnke, aby som sa mohla nerušene porozprávať s Bohom. Tak veľa som mala na srdci. Na večeru som už nechodila, nemala som síl. Bolievala ma hlava, tak som sa čo najskôr snažila dostať do izby a zložiť si závoj. Bolest' hlavy neustávala, preto som sa prechádzala alebo modlila na kolenách.

Každú sobotu bolo v kláštore veľké upratovanie. Na mňa a sestru Agátu pripadla veľká dlhá chodba v klazúre a dve poschodia. Začínali sme

chodbou. Mali sme vedrá s vodou, handry a ja som z furty zobrala starý zmeták. Vlastne to bola len dlhá drevená palica, ktorá mala na konci primontovaný úzky drevený obdĺžnik. Stačilo omotať handru a frčala som. Keďže vonku snežilo, obidve nás pochytila predvianočná nálada. Najprv sme si iba pospevovali, no po chvíli nám to nestačilo, a tak sme začali tancovať. Zmeták som oprela o stenu vedľa dverí. Smiech zmixovaný s tancom sa ozýval chodbou v ozvene.

A zrazu – tresk! Sestra Katarína vychádzala z izby, o dvere ktorej som mala opretý zmeták. Keďže som ho oprela zle, zošuchol sa na zem, otočený hranatým obdĺžnikom smerom nahor. Samozrejme, sestra Katarína naň stúpila a dostala ním rovno do čela. Skameneli sme. Jediné, na čo som sa zmohla, bolo hlasné skonštatovanie: - A teraz si môžem rovno zbalit' kufre. Zabila som tučniaka.

Sestra Agáta vyprskla do smiechu, ale vzápätí sa rozbehla k sestre Kataríne. Musela to byť riadna šupa, lebo Katarína sa opierala o zárubňu dverí, knísala sa sem a tam a snažila sa udržať rovnováhu. Mne strach nedovolil pohnúť sa. Sestra Katarína na mňa pozrela, ale oči sa jej ešte krížili od úderu, tak pre istotu na mňa aj ukázala.

- Urobila si to úmyselne! Chcela si ma zosmiešniť! - skríkla a blížila sa ku mne ako tackavé torpédo.

Stála tesne oproti mne. Prstom mi podopierala bradu, aby ma donútila pozerat' sa jej do očí.

- Sestra Katarína, prosím, je mi to veľmi ľúto. Ledva som preglgla ťažké sliny. Bože, na čele vám niečo narástlo a je to dost' veľké a červené. A trčí to, - povedala som zhrozene. Pustila mi bradu a nahmatala si guču na čele. Potom na mňa zagánila.

- Dlho tu nebudeš! Do Vianoc vypadneš, Cigaňa!

Odstrčila ma a letela dole schodmi.

- Asi si ide dať studený obklad, - poznamenala som ticho.

- Skôr žalovať. Nepozná žarty, nemá pre ne pochopenie. Isto išla rovno za matkou generálnou.

Mlčky a zamyslené sme dokončili upratovanie.

Po upratovaní sme sa mohli utiahnuť do svojich izieb. Mali sme čas vyhradený len pre seba. Bola som vo svojej izbe a písala som list krstnej mame, keď ma vyrušilo jemné zaklopanie. Matka Agniežka mala smutný pohľad.

- Dieťa moje, povedz, ako ťa mám ochrániť? - sadla si ku mne na kraj postele. Chytila mi ruky do dlaní a silno ich stláčala.

- Matka, čestné pionierske, nebolo to úmyselné.

- Viem, sestra Agáta to potvrdila.

- Upratovali sme. Pošlete ma domov?

- Nie, kochane, nepošlem. Len budeš musieť podstúpiť trest a ospravedlniť sa sestre Kataríne.

- Áno, urobím všetko, čo poviete.

- Sestra, ako ťa mám ochrániť pred sestrou Katarínou?

- Neviem, možno je to len ďalšia moja skúška, - odpovedala som zdanlivo bezstarostne.

- Pod', čaká ťa matka generálna.

Vstúpili sme do miestnosti jemne osvetlenej malou lampou.

- Pokoj a dobro! - pozdravila som so sklonenou hlavou. Bola som pripravená prijať akýkoľvek trest. Matka Agniežka tentoraz neodišla. Zostala so mnou a ja som sa cítila bezpečnejšie.

- Sadni si, - šepala mi matka Agniežka. Šuchla som sa na tvrdú stoličku. Keď som otočila hlavu nabok, smerom k matke generálnej, zbadala som sestru Katarínu. Akoby ma kopla električka, vyskočila som na rovné nohy.

- Sestra, uvedomuješ si svoju vinu?

- Nie, matka generálna.

- Prečo?

- Lebo som to neurobila úmyselne. Mojou chybou bolo iba to, že som sa pri plnení povinností tešila a bláznila. Za to prosím o odpustenie.

Matka generálna si ťažko vzdychla.

- Dobre, sestra. Dva týždne budeš držať silencium a budeš len o chlebe a čiernej káve.

- Ďakujem, matka generálna, - pokorne som sklonila hlavu a chystala sa na odchod.

Sestra Katarína pobúrene vyskočila zo stoličky.

- Taký mierny trest?! Za to, že ma zosmiešnila, že sa mi všetky sestry smejú, keď ma vidia s hrčou na čele?! Pošlite ju domov! Je to Cigánka! Nikdy z nej nebude poriadny človek.

Jej nenávisť ma ochromila až tak, že som si musela sadnúť.

- Nie! - ozvala sa rázne matka generálna.

- Nemáme právo rozhodovať o tom, či pôjde domov. Nebudem sa stavať proti vôli Boha, pretože ak ju povolal, ak s ňou má plány, ja mu nič kaziť nebudem. Pochop to už konečne, sestra Katarína!

Všetky tri sme pozerali na matku generálnu. Ja som ani nedýchala.

- Dobre, ako myslíte. Ja jej však neverím, lebo je Cigánka. Chcem, aby dostala desať rán ružencom.

Keď dopovedala, nenávisťne mi pozerala do očí. Matka generálna sa pobúrene postavila.

- Nikdy! Nie sme v stredoveku!

Aj matka Agniežka sa postavila na moju obranu.

- Sestra Katarína, nevieš prijať žart. Od prvej chvíle ju prenasleduješ. Prečo ju nenecháš?

- Ponížila ma.

- Nepočula si, že to bolo neúmyselné? Bola tam aj sestra Agáta, tak prečo by sme mali potrestať len ju?

Už som nemohla počúvať výmenu názorov sestier. Postavila som sa a otočila k sestre Kataríne.

- Odpustite mi, že som vás ponížila. Ľutujem to. A prijímam trest, ktorý mi chcete uložiť.

Sestra Katarína sa víťazne našponovala.

- Prijímam tvoje ospravedlnenie.

- Nie, nikto nebude nikoho bičovať! - nesúhlasila matka Agniežka. Matka generálna si sadla a smutno sa ma spýtala: - Sestra Nadežda, si si istá?

Vedela som, že sestra Katarína ma bude prenasledovať, kým nedosiahne svoje. Chcela som to mať čo najskôr za sebou.

- Áno, som si istá. Sklonila som hlavu a odišla.

Na večerných modlitbách som prosila o silu pre seba a pre sestru Katarínu, aby jej Boh odpustil. V mojom srdci sa zahniezdila ľútosť, ktorú som voči nej pociťovala.

- Musí existovať dôvod, prečo je taká zlá, - dumala som v duchu.

Keď sa všetky sestry uložili na spánok, ja som čakala vo svojej izbe na matku Agniežku a sestru Katarínu.

- Sestra Nadežda, si pripravená? Ešte stále môžeš odmietnuť. Nerob to, prosím, - nemohla sa s vývojom udalostí zmieriť matka Agniežka.

- Sestra, daj si dole závoj a habit, - rozkázala mi sestra Katarína.

S pyžamom v rukách som sa pomaly presunula do kúpeľne. Sestra Katarína sa ma už nevedela dočkať.

- Pripravená?

Kľakla som si vedľa postele. Matka Agniežka ma chytila za ruky.

- Keď ťa to bude veľmi bolieť, povedz, prosím ťa.

- Áno, matka, poviem.

Sestra Katarína stisla úzke pery a zodvihla ruku s ružencom nad hlavu. Zahnila sa a silno šľahla. Keď švihla prvýkrát a ruženec dopadol na môj chrbát, zvrískla som od bolesti a matke Agniežke som skoro zlomila ruku.

Švihla druhýkrát a mne sa vynorili spomienky na otca. Hrdo som stisla pery. Švihla tretíkrát a ja som pocítila na chrbte pramienky krvi. O to viac som sa však modlila. Sestra Katarína dávala do úderov maximum. Vydržala som aj desiaty úder. Plakala som a každá slza ma pálila čoraz viac. Keď skončila, rozbitý ruženec celý od krvi položila na stolík a so zadosťučinením odišla.

Matka Agniežka mi pomohla ľahnúť si na posteľ dolu tvárou. Inak sa nedalo. Pri pohľade na môj chrbát zalomila rukami.

- Panebože! Hneď sa vrátim, sestra.

Netuším, kedy prišla sestra Krispína, ale zobudila som sa na boľavý dotyk.

- Tíško, sestra, lež pokojne, - prihovárala sa mi. Nemala som síl otvoriť oči ani dýchať. So slzami tečúcimi po tvári som stratila vedomie.

Celé dva týždne som ležala neschopná slova. Nevedela som povedať, či ma viac bolelo telo, alebo duša. Bytostne som si uvedomovala nenávisť sestry Kataríny a svoju bezmocnosť. Každé ranné a večerné ošetrovanie od sestry Krispíny otváralo rany na tele i na duši.

- Bože môj, daj mi silu postaviť sa na nohy. Prosím, nauč ma milovať a odpúšťať, veľmi ťa prosím. Aj ty si trpel, bičovali ťa a ukrižovali, prosím, daj mi trochu tvojej lásky, - šepkala som stále.

Raz poobede prišla matka Agniežka.

- Matka, prosím, dovoľte mi už vstať.

- Ešte si slabá, sestra.

- Nemôžem byť už takto, musím ísť do kaplnky.

Pomohla mi obliecť čierny habit a založila mi závoj.

- Doniesla som ti nový ruženec.

- A kde je môj?

Matka Agniežka otvorila zásuvku na stolíku a vybrala z nej môj starý ruženec. Chytila som ho do ruky a do očí mi vstúpili slzy. Každé jedno zrníčko bolo pokrstené mojou krvou. Niektoré boli dokonca rozbité.

- Daj, sestra, očistím ho.

- Nie, matka, nechám si ho. Bude mi pripomínať moje poníženie a sestrinu nenávisť.

Položila som ho na stolík a zobrala som si od matky Agniežky nový ruženec. Vliekla som sa po chodbe do kaplnky.

- Sestra, tu si! Bála som sa, že ťa poslali domov, - objala ma vrúcne sestra Agáta.

- Ležala som, mala som chrípku.

- Nevyzeráš dobre, sestra, ale to sa napraví, nič sa neboj, - ťapla ma po boľavom chrbte.

- Vieš, čo je nové?

- Neviem.

Sestra Agáta sa začala chichotať.

- Už mi to povieš, sestra?

- Pamätáš sa na deň, keď sestra Katarína dostala po čele?
- Pamätám a nikdy nezabudnem, - poznamenala som smutne.
- Na druhý deň jej nebolo. Matka generálna ju poslala do Varšavy. Vieš, aj tam máme sestry. A predstavenou domu je sestra Alexa...
- Nepoznám ju.
- Zato ja áno. Je moja teta, - uškrňala sa sestra Agáta.
- Aha, poľská mafia v kláštore? - snažila som sa vtipkovať.
- Sestra Nadežda, si nenapraviteľná, - stále sa smiala setra Agáta.
- Hovorí sa, že sestra Katarína tam bude dlho. Matka generálna ju tam poslala za trest.

- Čo urobila?
- Nikto nevie, ale muselo to byť niečo veľmi zlé, lebo matka generálna nikdy takto nevyhostila sestru z generálneho domu. Netušíš, čo sa stalo?
- Sestra Agáta, zabudla si, že som mala rande s hnusnou chrípkou?
Sestra Agáta si ťukla prstom do hlavy a ja som jej v behu zakričala: - Prepáč, utekám do kuchyne, meškám.

Z kuchyne som kráčala do kaplnky. Potrebovala som byť chvíľu sama so svojím milovaným.

Vonku bolo cítiť vôňu blížiacich sa Vianoc a zima mi lámala kosti.
- Sestra, matka Agniežka chce, aby si prišla do host'ovskej, - dobehla ma fučiaca sestra Ester. Keď sa vydýchala, pokračovala: - Máš návštevu zo Slovenska.

V hlave som si rýchlo premietla zoznam ľudí, ktorí by ma chceli vidieť, ale neprišla som na nič.

Vstúpila som do host'ovskej miestnosti. Voňala drevom. Moju pozornosť upútal muž, ktorý v tmavom oblečení sedel otočený chrbtom ku mne a viedol priateľský rozhovor s matkou Agniežkou.

- Volali ste ma, - skočila som im do rozhovoru. Mladý muž sa otočil a radostne zvolal: - Nad'a!

Rozbehol sa ku mne a silno ma objal.

- Marcel? Čo tu robíš?
- Žení sa mi brat, tak som prišiel aj s rodičmi na menšie nákupy. Nie si rada, že som ťa prišiel pozrieť? Ved' si z mojej farnosti.

- Teším sa, len som v šoku. Nečakala som, že si na mňa niekto spomenie, - usmievala som sa z milého stretnutia a sadla som si vedľa matky Agniežky.

- A, Marcel, už som sestra Nadežda. Nad'a už nie je.

Pán farár Marcel spustil hurónsky smiech.

- Neverím. Chceš povedať, že tá Nad'a, ktorá stála za každou neplechou, už neexistuje?

Matka Agniežka sa usmievala. Marcel zaregistroval jej úsmev.

- Nie, neverím. Naša Nad'a nikdy neumrie. Ináč, miništranti ťa stále spomínajú. Aj dievčatá v spevokole. Chýbaš nám. V očiach máš ešte iskričky, vieš, také tvoje, nezbedné.

- Marcel, už som sa zmenila, - riekla som vážne.

- Matka Agniežka, - otočil sa k matke, - viete, aký to bol pre mňa šok, keď mi oznámila, že cíti povolanie? Pamätáš, čo som ti vtedy povedal?

- Prosím, Marcel, nerob mi hanbu.

- Ja to však prezradím. Povedal som: - Boh ochraňuj kláštor, ktorý ťa prijme.

- Prečo? - spýtala sa s neskrývaným záujmom matka Agniežka.

- Lebo sestra nikdy pokojne neobsedela a stále sa jej rodili v hlave nápady výtržníctva.

Marcel začal spomínať a mne od hanby horeli uši.

- Tak napríklad miništranti mali na Dušičky skúšku odvahy. V podvečer som na jeden z hrobov položil dve prekrížené zápalky. O polnoci mali ísť na cintorín a doniesť mi ich.

- Marcel, prišiel si ma pozrieť či na mňa bonzovať? - ohradila som sa trochu pobúrene. Cítila som, ako vo mne rastie napätie.

- Aj pozrieť, aj spomínať. O polnoci som prišiel autom na cintorín aj s miništrantmi. Chlapci sa vybrali na cintorín a ja som ich čakal v aute. Sestra bývala pár metrov od cintorína. Keď miništranti došli k hrobu a chceli zobrať zápalky, spoza náhrobného kameňa sa vyrútila so sekerou v ruke naša milá Nad'a oblečená za strašidlo. Chlapci s krikom utekali cez celý cintorín a volali o pomoc. Nad'a im bola v päťach. Vydávala strašidelné zvuky. Počul som krik chlapcov a chcel som vystúpiť z auta.

Nedalo sa. Niekoľko mi držal dvere. Jemne zaklopal na okno a zasvietil mi baterkou do očí. Takmer som sa zbláznil, kričal som a volal o pomoc. Nadin brat mal tvár pomaľovanú cviklou a po čele mu tiekol kečup. A to nie je všetko. Neviem, ako si to spravila, ale vyzeral, že v hlave má zaťatú sekeru. Od tej chvíle chlapi nechcú o skúške odvahy ani počuť a ja taktiež.

Marcel a matka Agniežka sa schuti smiali a ja som chcela ujsť, ibaže matka Agniežka ma držala za ruku a pohľadom mi naznačila, aby som zostala. Marcel rozprával ešte dlho a ja som si uvedomila, že od tej chvíle som padla do nemilosti matky Agniežky. Čo si o mne môže myslieť po takýchto príbehoch? Keď Marcel konečne odišiel, matka Agniežka sa na mňa dlho dívala. Možno sa jej páčilo, v akých som bola rozpakoch. Nakoniec sa usmiala a láskavo ma pohľadila po ruke.

- Netráp sa, sestra, nepoviem to nikomu. Bude to naše tajomstvo.

Marcel odišiel a zostala po ňom iba trpkosť.

- Pane, prečo ma podrobuješ takýmto skúškam, stretnutiam, ktoré mi pripomínajú moju minulosť? Za svojou minulosťou som predsa urobila dlhú čiaru.

Zamyslená som vošla do izby, kľakla si vedľa postele a ponorila som sa do modlitby. Vyrušil ma zvonček, ktorý nás zvolával na večernú modlitbu. Po modlitbe som šla rovno do izby, nemala som chuť večerať. Cestou som stretla matku Agniežku.

- Sestra, prečo nie si na večeri?

- Nie som hladná, chcem byť sama.

- Pozorujem ťa. Často vynechávaš raňajky alebo večeru. Si utiahnutá. Porozprávajme sa.

- Nemám sa o čom porozprávať, matka. Urobila som krok späť, lebo podvedome som cítila, že ma chce objasť. Robila to vždy, keď videla, že je niekto vnútorne rozhodný. Na objatia som nebola zvyknutá. V detstve ma nikto neobjímal, nikto mi neprejavoval pozornosť, nikto nerozpítvával moju dušu a srdce ako ona teraz. Natiahla ruku naprázdno. Pristúpila ku mne bližšie a usmiala sa.

- Idem k sestram do infirmerie. Keď tam skončím, prídem za tebou.

- Netreba.

- Tíško, dieťa, tíško. Strach, ktorý skrývaš za tvrdohlavosťou, je zbytočný. Otočila sa na päte a už jej nebolo. Nahnevaná som vošla do izby, ale dlho som v nej nevydržala. Vybrala som sa do kaplnky, lebo tam som mala pocit bezpečia. Nemodlila som sa, len tak som sedela a počúvala ticho. Nechala som hovoriť svoje srdce.

- Tu si, sestra, - prisadla si ku mne matka Agniežka.

- Matka, ako ste ma našli?

- Ak nie si v izbe, tak si tu. Nie je to ťažké.

Smutne som sklonila hlavu.

- Toto však nie je dobré miesto na rozhovor. Sestry sa sem chodia modliť.

- Tak pod', kochane, prejdeme sa po parku.

Vyšli sme von. Zima obliekla okolie do bieleho páperia, ale chodníky boli čistučké, neležala na nich ani jediná snehová vločka.

- Od noci, keď bola sestra Katarína tvojím katom, si mĺkva, málo sa smeješ a chodíš ako mátoha. Čo ťa trápi?

Nastalo trápne ticho. Len tak sme kráčali. Zrazu ma zastavila, položila mi ruky na ramená a silno mnou zatriasla.

- Čo v tebe zlomila? Povedz, aby som to mohla napraviť. Hovor so mnou, sestra.

Pozrela som jej do očí a cítila som, že ma pália oči.

- Chcem ísť domov, - šepala som.

Pustila ma a privrela oči. Ruky jej od prekvapenia klesli vedľa tela. Mala som pocit, že sa modlí. Sklonila som hlavu a túžila som byť neviditeľná. Bez jej súhlasu som nemala odvahu len tak odísť. Čakala som. Otvorila smutné oči. Videla, že tam len tak stojím, pohojdávam sa na päťkách a ruky mám ukryté pod škapuliarom. Chytila mi hlavu do dlaní a ja som videla, ako sa jej zaleskli oči.

- Sestra, ešte nie je čas. To, že chceš ísť domov, mi povieš inokedy, ale nie dnes ani zajtra. Ešte nenastal čas. Tu v kláštore som tvojou predstavenou, duchovnou matkou a ty mojou dcérou. Boh ťa sem poslal,

aby som vyliečila, čo je v tebe zranené a pomohla ti nájsť v sebe záhradu ruží, ale najprv tú záhradu musím vyplieť, vytrhať burinu. Pochopila si?

Prekvapene som sa na ňu zadívala. Nezmohla som sa ani na slovo. Cítila som, ako sa chvejem od zimy. Mrzlo. Možno to však vôbec nebolo zimou.

- Je neskoro, choď si ľahnúť. Rozhovor dokončíme zajtra.

Ja som však stála na mieste bez pohnutia ako poleno. Pozerala som, ako matka Agniežka kráča do kaplnky. Uvedomila som si, ako som ju ranila a bolesť, nepokoj a výčitky v mojej duši zapustili korene ešte viac.

- Pane, prečo si si vybral práve mňa? Pozri, som samá nedokonalosť. Mám toľko chýb, toľko hriechov. Nepatrím sem. Ak by som sem patrila, neprešla by som takou ťažkou skúškou. Pane, či som netrpela dost' doma? Vždy, keď si spomeniem na detstvo, bolí ma duša. Nepoznám pocit priateľstva, pocit, že som pre niekoho vzácna. Už v detstve si na moje plecia položil ťarchu zodpovednosti. Prečo práve ja?!

Ponorená do ticha modlitby som sa v kuchyni zvrátila okolo hrncov. Sestra Bernadetta bola výnimočne tiež ticho, asi si uvedomila, že chcem byť sama so sebou. Umývala som riady, keď ma niekto pohladil po chrbte. Matka Agniežka. Závoj mi zakrýval tvár, nemohla vidieť slzy, ktoré mi padali do drezu.

- Sestra, je čas.

Nereagovala som a ďalej som umývala riad.

- Je čas na rozhovor, - zdôraznila ešte raz. Nedalo sa odporovať. Zložila som si zásteru. Sestra Bernadetta sa na mňa povzbudivo usmiala. Kývla hlavou a ukázala mi ruženec, že sa za mňa modlí. Nohy som mala ako z olova, tak sa mi kráčalo za matkou Agniežkou zle. Matka išla vzpriamene rovno do mojej izby. Nepovedala ani slova. V izbe si sadla na kraj postele. Ja som trucovito stála so sklonenou hlavou. Nechcela som, aby mi videla cez oči do duše. Neželala som si, aby videla moju bolesť. Zobrala stoličku a položila ju oproti mne.

- Pomodlíme sa ruženec Božieho milosrdenstva, - oznámila mi. Jej hlas znel smutne. Modlitba sa vlievala do môjho srdca, ale ja som ju pustila len

do predsiene. Izbu som neodmokla.

- Pozri sa na mňa. Teraz nie je čas na tvrdohlavosť. Zdvihla som hlavu a ona si všimla moje opuchnuté oči. Slzy som mala na krajíčku.

- Plakala si?

Prikývla som.

- Prečo?

- Lebo... - chcela som zadržať slzy - ... lebo ma bolí duša. Tu, tu ma to bolí a nič, neviem zastaviť to krvácanie! - vyleteli zo mňa slzy ako prúd vody z dýz letnej fontány. V snahe umlčať bolesť som sa udierala päst'ou do hrude.

- Sestra Katarína mi dala poznať, že ako Cigánka nikdy nikde nezapadnem. A neochráni ma ani habit. Prečo som sa práve ja musela narodiť ako Cigánka? Matka, už nemám síl bojovať.

Prisadla si ku mne a objala ma okolo pliec. Držala ma takto dlho a miestnosťou sa ozývali iba moje vzlyky. Dovolila som jej dotýkať sa ma a kdesi hlboko vo mne sa ozvala túžba po materskom objatí.

- Odpusť mi, sestra, že som ťa nedokázala ochrániť pred takým krutým trestom. Tiež ma to trápi. Boh si ťa vybral, lebo ti dôveruje. Iba on vie, či v tom, čo pre teba pripravil, obstojíš. Jedného dňa bude z teba možno dobrá matka predstavená alebo od nás odídeš, vydáš sa a budeš láskavou manželkou a matkou. No dnes si tu. A čas ukáže, ty sama pocítiš, kde je tvoje miesto. Kým nezložíš večné sľuby, môžeš kedykoľvek odísť. Prosím, len nie dnes ani zajtra. Neutekaj pred výzvami. To, že si Cigánka, je pre teba veľká výzva. Boh si mohol vybrať spomedzi toľkých ľudí. Lenže vidíš, vybral si teba. Vieš, on vidí budúcnosť a pozná aj tvoje myšlienky. Vie, že dnes mu odporuješ, ale zajtra prídeš, pokľakneš a povieš: - Tu som, Pane. Pozná tvoje srdce.

- Čo mám robiť? Som bezcenná.

- Nie si bezcenná. Si zmätená, lebo si nečakala, že na mieste, ako je kláštor, môžeš pocítiť krutosť srdca. Všetko záleží teraz na tebe.

- Na mne?

- Áno. Ak prijmeš samu seba a budeš sa mať rada, aká si, keď odpustíš sama sebe, že si Rómka, Boh požehná všetko, čo budeš robiť.

Zavrtela som hlavou.

- Tak toto, matka, nezvládnem, - namietala som.

- Nechaj plynúť čas a daj sa viesť Bohom. Tvoja minulosť bola veľmi bolestivá a všimla som si, že vždy, keď ti príde list, stane sa z teba iný človek. Chodíš smutná a v noci sa dlho modlíš, občas aj zaspíš na kolenách. Vtedy nevnímaš, že je niekto v izbe. Akoby si bola v tranze. Hlavu máš na posteli, kolená na zemi a čas sa pre teba zastaví. Niekedy sa bojím, či vôbec dýchaš. Som za teba pred Bohom zodpovedná.

- Matka Agniežka, odpustite, že vám robím starosti.

- Nie sú to starosti, je to moja práca. Volá sa to formácia novicky. S matkou generálnou sme sa rozhodli, že dnes večer pôjdeš do Vadovic. Príde sestra Stanislava, je tam matkou predstavenou domu.

- Prečo musím ísť do Vadovic?

- Aby si si oddýchla a nebola pod tlakom. Budeš tam až do svojich prvých sľubov.

- Celý rok? - padla som zdrvene na posteľ.

- Áno, celý rok, - usmievala sa. Každý týždeň mi budeš písať list. Dáš mi vedieť, ako si prežila deň a o tvojom vzťahu s Bohom. Aj vtedy, keď ťa bude bolieť duša.

Videla, že sa mi to nepáči a snažím sa odporovať. A dobre sa na tom bavila. Konečne ma vytrhla zo smútku.

- Nezabudni, sestra, poslušnosť je prvoradá.

Čo som mala povedať? Bola to posledná žena, ktorá by mi chcela zle. Pokorne som sklonila hlavu.

- Áno, matka. Už som poslušná, - hovorila som, ale v duchu som cítila, že skutočný boj sa ešte len začína.

Sestra Stanislava bola vysoká, ale hlavne veľká sestra. Keď som ju v očakávaný večer zbadala, nohy sa mi zaborili do zeme. Keby mi jednu vrazila, letela by som a neviem, či by som sa vôbec zastavila. Predstava, ako po jej facke letím ovzduším ako superman, mi vykúzlila na tvári úškrnok.

- Sestra Stanislava, toto je... - začala ma predstavovať matka Agniežka.

- Vánok mladosti, - dodala sestra Stanislava. Jej hlas znel láskavo a pohladil mi dušu. Matka Agniežka prikývla a pokračovala: - Vánok mladosti a najtvrdšej tvrdohlavosti. Sestrina tvrdohlavosť je ako diamant.

Sestra Stanislava si ma premeriavala.

- Tak to ma teší, konečne budeme vo Vadoviciach dve tvrdohlavé. Už mi bolo samej tvrdohlavej smutno.

Všimla si, že som prestúpila z nohy na nohu a chystala sa na útek.

- Pomaly pôjdeme, lebo ešte mi ujdeš a kde ťa budem potom naháňať? Maj úctu k môjmu veku, - povedala odrazu polovážne a položartovne. Rozlúčila som sa s matkou Agniežkou. Lúčilo sa mi s ňou ťažko.

- Sestra, pamätaj, že som tu pre teba. A piš listy každý týždeň. Sestra Stanislava mi ich donesie vždy na konci týždňa.

- A keď nebudem mať o čom písať?

Sestra Stanislava sa začala smiať. Matka Agniežka rozhodila rukami a povedala: - Tak mi to trebárs nakreslíš. Zabuchla dvere na aute a zamávala mi na pozdrav. Prudko sme vyrazili. Sestra Stanislava išla veľmi rýchlo. Na prvej zákrute sa prežehnala.

- V mene Božom sme vyštartovali do Vadovíc. Poznáš to mesto? Vieš, kto odtiaľ pochádza, - spýtavo zdvihla husté obočie.

- Karol Wojtyla. Svätý Otec Ján Pavol II., - odpovedala som hrdo.

- Si inteligentná.

- Nie, len som čítala jeho životopis. Prečo ste ma nazvali vánkom mladosti?

- Keď som prišla dnes do generálneho domu, navštívila som infirmeriu.

- Nepoznám to tam, - poznamenala som potichu a sledovala som cestu.

- Sú tam už staručké spolusestry, ktoré si užívajú pokojné dni staroby. A tam mi o tebe hovorili.

- Ach, jaj, - zalial ma rumenec, - ale verte, ja som nič z toho neurobila.

Sestra Stanislava zase vybuchla do tlmeného zvonivého smiechu.

- Vyrozprávali mi, ako si sestrám natrela kľučky na dverách zubnou pastou, ako si strčila žabu do breviára, v kuchyni schmatla sestru Bernadettu do tanca alebo si tancovala s metlou, liezla cez ploty alebo cez

kláštorň dvor nikdy nekráčala ako rehoľná sestra, ale išla si tanečňm krokom alebo poskakovala ako malé dievčatko.

- Ako viete to o tom dvore? Ved' som tam bola vždy sama a z okien to nemohlo byť vidno.

- Sestry z infirmerie hovorili, že každý deň čakali, kedy budeš prechádzať...

- Aha, špehovali ma. Agentky v utajení.

Sestra Stanislava už nemohla zastaviť smiech. Zastavila na krajnici a zadúšala sa smiechom. Keď sa dosmiala, vážne sa na mňa pozrela.

- Nešpehovali, iba čakali, aby sa mohli usmiať, byť súčasťou tvojho šťastia a slobody. Svojím tanečňm krokom si im spríjemňovala deň. A najviac si ich potešila, keď si na kláštorňom dvore postavila snehuliaka, navliekla si ho do starého mníšskeho habitu a do snehu si napísala: - Pokoj a dobro na celý deň.

Ticho som sedela. Všimla si, že mi je to nepříjemné.

- Sestra, vánkom mladosti som ťa nazvala preto, lebo si zostala sama sebou a si taká neskrotná a mladučká. Nehanbi sa za svoju mladosť a slobodnú dušu, aj v kláštore ži naplno, lebo Boh ťa povolal preto, lebo si práve takáto. Stať sa rehoľnou sestrou neznamená, že prestaneš žiť, pochováš svoju mladosť a slobodu.

Hľadela som na ňu s úžasom a asi som vyzerala, akoby ma práve prešiel parň valec. Vyvaľovala som na ňu oči a otvorila som aj ústa. Povzbudivo ma potľapkala po rukách zložených v lone.

- Chce to čas, sestra moja, - riekla a našartovala. Nerozumela som, čo chce čas. Chce to čas, aby niektoré spolusestry pochopili, že máme rozdávať radosť a lásku? Alebo aby som ja pochopila, akú ma Boh chce a...

Konečň cieľ. Vadovice. Mesto ležiace v malopoľskej provincii. Mestečko ako namaľované štetcom romantického maliara. Snehobiela prikrývka ho zababušila do svojho páperia. Len mne bola ukrutná zima.

V kláštore panovala rodinná atmosféra. Bolo tu šesť sestier a hneď vedľa kláštora sa nachádzal opiekunský dom. Medzi nimi sa rozprestierala

záhrada, cez ktorú viedol chodník do kostola. Sestra Stanislava sa rozhodla, že budem bývať v opiekunskom dome.

Spolu so mnou boli v opiekunskom dome aj sestra Sylwana a sestra Dominika. Boli tu umiestnené prevažne ležiace babičky, ktorých jeseň života sa pomaly, ale isto nakláňala k večnému odpočinku. Moju pozornosť zaujali pacientky, ktoré vyzerali na prvý pohľad zdravo. Mali však psychické problémy, ktoré ich lámali na kolese a ony sa bránili krikom a ubližovaním samým sebe. Vo svojom vnútri prežívali neskutočné peklo. Bolo mi ich veľmi ľúto.

Babička Aňa bola malá, chudučká ako trieska a hluchonemá. Akýkoľvek pocit vyjadrovala iba rukami alebo dupaním. Hneď na druhý deň som mala v opiekunskom dome nočnú službu. Tesne pred polnocou som prešla po izbách, skontrolovala babičky, či sú pozakryvané, nemajú teplotu alebo či je ich potrebné obrátiť na druhý bok. A bolo treba aj overiť, či nemajú na ihrisku blato. Všetko bolo v najlepšom poriadku. Vrátila som sa do izby, zložila som si závoj a habit a na polhodinku som si chcela oddýchnuť na posteli. Zaspala som.

Neviem, ako dlho som spala, keď moje podvedomie zaregistrovalo akýsi šuchot. Otvorila som oči. Nado mnou stála Aňa. Uvedomila som si, že má oblečený môj habit. A naopak. Nad tvárou mi triasla ružencom. V momente som bola na nohách.

- Aňa, prečo nespíte?

Rukami začala ukazovať na dvere.

- Tak poďte, ukážte mi, kam si želáte ísť. Viedla ma dole schodmi k dverám.

- Chcete ísť domov? - hádala som z jej náznakov. Kývla hlavou, že áno.

- Lenže ja vás nemôžem pustiť. Poďte, moja, uložím vás do postele. Možno zajtra alebo pozajtra pôjdete domov, - klamala som jej, aby som ju upokojila. Vedela som, že ju k nám dali jej deti, ktoré sa jej nemohli venovať. Uložila som ju do postele a skontrolovala som izby. Všetci pokojne odľukovali. Vrátila som sa do svojej izby, kde ma čakalo prekvapenie. Aňa zaspala v mojej posteli. Nechala som ju oddychovať.

Zobrala som si breviár a odišla som do kaplnky. Bola hlboká noc a ja som sa potrebovala rozprávať s niekým, komu dôverujem.

Sestry boli na modlitbách a moja maličkosť sa ponevierala v kuchynke v opiekunskom dome. Chystala som pre babičky čaj. Myslela som si, že každá babička je vo svojej izbe. Bum! Nieкто buchol dverami na kuchynke a rýchlo zamkol zvonka. Rozbehla som sa k dverám, no bolo neskoro. Uvedomila som si, že kľúč som nechala zvonka dverí. Ozvenou mojej nedbanlivosti bol smiech. Aňa a jej kamarátky ma zamkli. Plná hnevu som kopla do dverí.

- Deti moje, otvorte. Nebojte sa, nebudem kričať, - snažila som sa byť milá. Odpoveďou mi bol iba škodoradostný chichot babičiek.

- Zabudni!

Ten piskľavý hlas som spoznala. Mariša. Podišla som k oknu a vykukla. Vonku nebolo živej duše.

- Keď niekoho potrebujem, tak sa všetci skryjú, - vzdychla som si. Vedela som, že aj keď som na druhom poschodí, môžem sa dostať von oknom. Asi meter od okna bol opretý o stenu železný rebrík, ktorý sa ťahal až kamsi na strechu. Otvorila som okno, prežehnala sa a vystúpila na parapet.

- V mene Božom, - privrela som oči. - Dúfam, že ak spadnem, nebude to bolieť a budem rovno mŕtva. Zdvihla som oči k nebu.

Ľavou rukou som nahmatala rebrík. Musela som sa vykloniť z okna takmer celá. Keď sa mi podarilo chytiť stupienok rebríka, natiahla som k nemu aj ľavú nohu. Pravá noha na parapete okna nemala už takmer žiadnu oporu. Pravou rukou som šmátrala po stene smerom k rebríku a uvedomovala som si, že ma istí jedine ľavá ruka. Konečne som ľavou nohou dočiahla na stupienok rebríka a položila naň ľavú nohu. Roztrasene som presunula na rebrík celé telo a už som prepletala nohami a rukami smerom dole. Trochu mi pri tom zavádzal habit, preto som asi z metra doskočila na zem a rozbehla sa k mojim babičkám, ktoré stáli pred zatvorenými vchodovými dverami.

- Keď vás chytím, zavesím vás do prievanu! Utekala som k nim a šťavnato som sa im po slovensky vyhrážala. Babičky zostali prekvapené, kde sa beriem na dvorčeku, preto rýchlo odomkli dvere a bežali dnu. Len čo som za sebou zamkla a kľúčik bezpečne skryla do vrecka, bežala som za nimi. Babičky sa chichotali a pišťali ako odušu. Začala sa veľká naháňačka. Prvú som dobehla Marišu. Keď som sa jej mala už-už dotknúť, neudržala som rovnováhu a elegantným preletom som skončila na zemi. Mariša mi podala ruku. Stále sa chichotala. Keď som prechádzala po izbách, babyčky disciplinovane ležali v posteliach a uškŕňali sa do paplónov. Smiech sa šíril po dome ako infekčná choroba.

Po večeri si sestra Stanislava s nami vždy posedela a pýtala sa, aký sme mali deň.

- Zaujímavý. Plný športu, - povedala som, keď sa pozrela na mňa.

- Určite, sestra?

- Ehm, určite, sestra Stanislava, - sklopila som zrak a v duchu som sa usmievala.

- Nerobila si niečo, čo by sestra nemala robiť?

- Nie, to by mi strach nedovolil, - povedala som čo najnevinnejšie.

Skúmavo si ma prezerala a pomaly začala: - Volal otec Jacek.

- Otec Jacek? Niečo vážne?

- To mi teraz povieš ty, sestra.

- Ja? Dnes som otca Jaceka nevidela, - zamyslela som sa. - Veru nie, nevidela, - uistila som ju.

- Lenže on teba áno. Videl ťa, ako si stála na parapete okna na druhom poschodí. Hneď nám volal, že sestra novicka sa chce zabiť. Prosím ťa, čo si robila v otvorenom okne?

- Ja? Veľmi sa bojím výšok, takže určite som nemohla stáť v otvorenom okne. No mala som v otvorenom okne zavesený habit, aby sa vyvetral.

- Áno? - so záujmom sa na mňa pozrela sestra Stanislava.

- A čo si mala oblečené?

- Zdravotnícky plášť, - zamrmlala som potichu, lebo som vedela, že v mojom príbehu objavila vážnu trhlinu. Nastalo hrobové ticho. Neverila mi.

Sestry sa usmievali, občas zachichotali, lebo vedeli, že klamem. Vedeli sme to všetky.

- Dobre, sestra, verím ti.

Po tejto vete som si nahlas vydýchla, čo ma prezradilo definitívne. Sestra Stanislava sa tiež rozosmiala.

- Keď budeš nabudúce takto klamať, sestra, vlastnými rukami ťa vyhodím z okna! - ukázala v dobrej nálade na mňa prstom. Uľavilo sa mi, pretože som bola napätá ako struna.

Prišla jar, moje najobľúbenejšie ročné obdobie, keď sa po dlhej zime všetko prebúda k životu. Od nedočkavosti, kedy sa konečne zavrtam do zeme, ma svrbeli päty a dlane. Dali mi na starosť kvetinovú záhradku. Snežienky, krókusy, fialky, narcisy, tulipány. Všetky kvietky sa začali predierať na Božie svetlo. Ticho a vôňa jari upokojovali moje srdce a myseľ. Celé dni som mohla rozjímať a nikto ma nerušil. Milovala som chvíle v záhrade.

- Sestra, celé dni ťa nevidím. Ukrývaš sa tu.

- To sa vám len zdá, veď pravidelne chodím na spoločné modlitby.

- Chodíš a hneď sa potichu vytratíš. Prišla som sa s tebou porozprávať.

Sestra Stanislava si sadla na lavičku a zahľadela sa kamsi veľmi ďaleko pred seba. Posadila som sa vedľa nej.

- Chcem ti povedať, že od budúceho týždňa si budeš zvykať na isté zmeny.

- Áno? Máte v úmysle poslať ma na nové miesto?

- Nie, ty zostaneš tu. Odchádzam ja. Ako nová predstavená na Ukrajinu do mesta Lvov. Príde sem nová predstavená. Už ju poznáš. Matka Agniežka si robí starosti a chce, aby si sa vrátila do generálneho domu. Žiaľ, matka generálna jej prosbu zamietla. Musíš zostať, -povedala veľmi smutne a mňa prepadlo zlé tušenie.

- Kto bude nová predstavená?

- Sestra Katarína.

Keď vyslovila meno sestry Kataríny, roztriasli sa mi ruky a v duši sa mi usídlili obavy a strach.

- Asi to tu nezvládnem.

- Zvládneš, si už oveľa silnejšia a zrelšia. Obohatila si svoj duchovný život.

- Sestra Stanislava, cítim, že to tu budem mať ťažké, - riekla som smutne a nerozveselila ma už ani krása a vôňa jarných kvetov. Znovu sa do mňa zahryzol strach. Skončili sa moje šťastné dni.

Žiaľ, rehoľa má svoje pravidlá a poslušnosť je jedna z cností. Je to sľub, ktorý som dala Bohu a reholi. Sestra Katarína ma však ako človeka rozsekala na cimpr-campr. Zničila moju sebadôveru a teraz v tom bude pokračovať. Vie, že som tu? Vie, že bude mojou predstavenou, že jej budem vydaná na milosť? V hlave mi vírili myšlienky, ktoré ma prenasledovali ako upíri svoju obeť a vyciciavali zo mňa rovnováhu.

A ten deň nenechal na seba dlho čakať. Môj kat došiel na hrad a zasadol na trón. A ja som musela skloniť hlavu. Sestra Katarína seabedome zavítala medzi nás. Keď ma zbadala, od prekvapenia a šoku jej modré oči stmavli ešte viac a zavítali sa do mojej hlavy. Bola som ako zombie. Bez známky života som ju objala na privítanie.

Večer som sa vybrala von, posadila sa na lavičku a premýšľala som, čo bude, a pritom som počúvala koncert čiernych drozdov. Bol to balzam na dušu.

- Ešte stále si v kláštore? Odhrnula som si závoj a zbadala som, že vedľa mňa stojí sestra Katarína.

- Ešte stále som tu. Rozhodol tak Boh.

- Cigáni majú aj vieru? - spýtala sa uštipačne.

- Majú vieru aj dôveru v Boha.

- Vidím, že si stále tvrdohlavá.

- Je to dar a som zaň vd'ačná.

- Vysmievaš sa mi? Teš sa ešte z poslednej pokojnej chvíle tu na lavičke, lebo od zajtra nastanú pre teba veľké zmeny, - povedala hrozivo.

- S tým počítam, sestra Katarína.

- Od zajtra sa budeš v maštali starať o hospodárstvo. Rozprávať budeš iba v mojej prítomnosti. A nebudeš posielat' listy do generálneho domu.

Odišla s hrdo zdvihnutou hlavou. Vzdychna som si, pozerajúc, ako pávica odchádza.

- Kat rozhodol, sluha položí hlavu na klát. Čo inšie mi zostáva?

V maštali ma privítali nemé tváre. Zopár ovečiek a jedna kravička. Príroda začala čarovať a na lúku vystrela zelený koberec. Pustila som zvieratá na pašu. Predtým som sa vybrala podojiť kravu, ktorej som dala meno Malina. Priznám sa, že takúto činnosť som robila prvýkrát v živote. Malina bola mohutná, a keby ma priľahla, nemohla by som dýchať. Bola som oproti nej ako trpaslík.

- Všetko je prvýkrát, - dodávala som si odvalu a pohladkala som ju po hlave. Pomalým krokom som prešla zboku k vemenám, kde som už mala pripravený stolček a vedro na mlieko. Vodou som jej vyumývala vemená a poutierala ich starším čistým uterákom. Spokojnosť dávala najavo fučaním a mľaskaním. Bála som sa, že mi kopytom stúpi na nohu. Stála však pokojne. Začala som dojiť. Počas dojenia mi zopárkrát šľahla chvostom po chrbte a všade, kde dočiahla. Skončila som s dojením a Malinu som vzala na pašu. Pokojne kráčala súčasne so mnou.

Odkiaľsi k nám pricupkal mladý baranček a vrazil mi tvrdou hlavou do nôh. Nohy sa mi podlomili, Malina sa vyplašila a pod' ho! Ťahala ma za sebou ako bremeno, ktorého sa treba zbaviť. Nakoniec sa mi ju podarilo zastaviť. V tej chvíli mi nebolo všetko jedno. Celá umorená som sa osprchovala a odišla na ranné modlitby. Sestry boli už dávno rozbehnuté každá po svojom. Po dlhom čase som mala kaplnku iba pre seba. Nechcela som sa žalovať ani vydierať Boha, len som túžila po tichu. Po modlitbe som sa vybrala do refektára. Chcela som len kávu. Sestra Štefánia už poznala moje zvyky, preto mi pripravila iba čiernu kávu. Sestra Katarína mi nechala pod obrúskom lístok. Pekne, už ma nechcela ani vidieť, iba mi písala. Na lístku stálo: Dnes treba pokosiť záhradu a večer, keď budeš mať v hospodárskom dome všetko hotové, choď pomôcť sestrám do opiekunského domu. Katarína

- Vaše želanie je pre mňa rozkazom, - preletelo mi mysl'ou. Bola som rada, že moji rodičia majú doma menšie hospodárstvo, kde som trávila veľa času. Keď som mala pätnásť rokov, prvýkrát som chytila do rúk kosu

a s otcom a bratmi som kosila lúku. Lenže teraz som sama a záhrada je väčšia ako u mojich rodičov. Kosu som si naostrila osličkou a začala som stínať stebľá trávy. Mierny predklon tela a kosa zaberala do poloblúka. Kým bola rosa, bola radosť kosiť. Stihla som pol záhrady. Unavená a spotená som túžila len po sprche, lenže čakala ma ešte zelenina v záhrade, ktorú som musela zbaviť buriny a prevzdušniť pôdu. Večer som si necítila telo. Počas večerných modlitieb mi spadla hlava. Pri večeri som len sedela a bez záujmu sa pozerala do neznáma. Nemala som silu jesť.

- Sestra, prečo si v hospodárskom dome na všetko sama? Nikdy to tak nebolo, - pýtali sa sestry začudovane. Mojou odpoveďou bol iba chabý úsmev, pretože som držala mlčanlivosť, ktorú mi nariadila Katarína. Sestry pochopili.

- Sestra Katarína sa ťa chce zbaviť, - skonštatovala jedna z nich.

- Prečo? Čo si urobila? - opýtala sa ďalšia. Mykla som plec. Pripadala som si ako Aňa. Videla som, že sestry si robia kvôli mne starosti. Chcela som ich zbaviť napätia. Na stole boli nádoby na cukor, soľ a iné ochucovadlá. Vymenila som štítky na nádobkách cukor a soľ. Sestry sa uškŕňali. Čakali sme na náhodnú obeť. Prišla sestra Katarína a tvárila sa unavene. Pozrela sa na mňa a povedala: - Pokosila si iba polovicu záhrady. Prečo?

Rozhodila som rukami a ani som nemukla.

- Vidím, že sa vyžívaš vo svojom treste.

Na znak súhlasu som kývla hlavou a usmiala som sa. Určite mala na jazyku niečo štipľavé, ale udržala sa. Nechcela vyskočiť na mňa pred sestrami. Medzitým si dala do kávy dve lyžičky cukru. Keď som to zbadala, zdvíhala som sa na odchod. Sestry na seba vyplašene pozerali.

- Sadni si, sestra! - zahučala Katarína priveľmi nahlas a príliš drsne. Všetky hlavy sa otočili na nás.

- Prežijem, - pomyslela som si. Katarína si s chuťou odchlipla kávy a všetko vyprskla na oprotisediacu sestru. Celá zelená začala kričať: - To si bola ty, Cigánka! Chceš ma otráviť?!

Zagúľala som očami.

- To som bola ja, - ozvala sa sestra Štefánia.

- Pomýlila som si nádobky, keď som ich plnila. Ospravedlňujem sa, sestra.

Padol mi kameň zo srdca. A sestrám tiež. Len sestra Katarína nevedela predýchať incident pri večeri.

Každý večer pred spaním som chodievala von na čerstvý vzduch a obdivovala som hviezdami posiate nebo. Dusná atmosféra v kláštore ma často nútila myslieť na domov. Napriek všetkému mi začal chýbať. Na svetlo vychádzali nezodpovedané otázky s výkričníkmi. Bolo to úplne jedno. Doma som prežívala peklo. A tu? Žeby toto bol očistec? Doma som čelila otcovým útokom, ktorých príčinu som poznala. Tu? Na mieste, kde som to nečakala, ma ovláda rehoľná sestra, ktorá mi nikdy neprezradila dôvod svojho odporu voči mne. Vlastne, pod lampou býva najväčšia tma. Po príchode sestry Kataríny sa moje noci premenili na blúznenie. Nemohla som pokojne spať, preto som často brávala za sestry nočné služby v opiekunskom dome. Nevedela som sa vnútorne prepnúť. Usmievala som sa, lebo som chcela, aby sa usmievali sestry a pacientky. Ak som nemala po svojom boku živú dušu, do nemoty som pracovala v záhrade s nemými tvármi. Okrem Boha nevidel do môjho srdca nik. Nikto netušil, že noci sú pre mňa utrpením. Nik nemal ani poňatia, čo mi robí sestra Katarína. Každý večer vletela do mojej izby ako neriadená strela a trápila ma.

- Prečo si nepokosila všetko? Myslíš, že sa tam budeš motať aj zajtra?!
Stála som opretá o stenu a ruky som mala prekrížené cez prsia. Usmiala som sa. Keďže mi nariadila mlčať, tak som to dodržiavala.

- Hovor so mnou!

Podišla som k stolíku a na lístok som napísala: Mám silencium.

Hlavu som mala sklonenú. Nemala som odvahu pozrieť sa na ňu.

- Robíš si zo mňa blázna?!

Na ďalší papierik som napísala: - Sama ste mi to prikázali.

Naklonila sa ku mne, až som cítila jej ťažký dych.

- So mnou sa nezahrávaj! Tu som predstavenou ja. Nemáš tu nikoho, kto by sa ťa zastal!

- Prečo ma tak neznášate? - napísala som. Prečítala si otázku, lístok skrčila medzi prstami a odišla. Zostalo po nej neznesiteľné ticho a horká

chut' v srdci. A tak to bolo každý večer.

Napriek všetkému som každé ráno vstávala s radosťou a s novou nádejou, že všetko bude lepšie. Tešila som sa zo záhrady a z toho, ako sa všetko prebúdzá k životu. Okopávala som a všimla som si tmavý tieň. Sestra Katarína. Môj kat sa vypínal nado mnou ako čierny mrak. Jej zrak padol na moje nohy. Bola som bosá.

- Prečo si bosá? Nie si v kočovnom cigánskom tábore! Obula som si sandále a zažmurkala som na ňu. Pozerala na mňa s kamennou tvárou, bez citu. Jej oči boli temné a plné nenávisti.

- Vy Cigáni ste len na ťarchu. Banda príživníkov. Pokladám si za povinnosť vytĺcť z teba cigánstvo!

Pichlo ma pri srdci. Bolesť sa mi rozlievala do žíl. Hnev sa dral na povrch ako láva.

- Budem kontrolovať každý tvoj krok aj pohľad. A dostanem ťa odtiaľto.

- Bože môj, udrž, prosím, môj hnev na uzde. Nedopušť, aby som vzkypela hnevom, -modlila som sa v duchu.

- Doviezli drevo, treba ho porúbať a uložiť. Dnes to musí byť hotové, - rozkázala a odišla ako grófká. Dokončila som prácu v záhrade. Nadišiel čas modlitieb a obeda. Miešala sa vo mne pachuť poníženia a hnevu. Moje srdce sa triaslo zlosťou a zároveň bolesťou.

Vybrala som sa pozrieť miesto mojej ďalšej činnosti. Pred hospodárskou budovou ležala hĺba polien, ktoré bolo potrebné porúbať a uložiť. Tipovala som tak dva metre. Zobrala som sekeru a štiepala som polienka. Drevo bolo jedľové, sekera ostrá, a tak mi to išlo od ruky. Už som si necítila ruky a chrbát.

- Sestra, prišli sme ti pomôcť. Sestra Štefánia zorganizovala pomocnú čatu.

Pohl'adom som jej naznačila, že radšej nie. Bála som sa reakcie sestry Kataríny.

- Neboj sa, sestra Katarína nepovie nič. Je našou povinnosťou pomáhať ti.

Do večerných modlitieb bolo drevo poštiepané a uložené. S pomocou sestier som úlohu splnila.

- Dúfam, že zajtra nebude chcieť, aby som zakázala slnku svietiť, - rozmýšľala som počas večerných modlitieb, keď som sa dívala na jej chrbát. S týmito myšlienkami som počas večerných modlitieb zaspala. Ani som nevedela, kedy a ako ma sestry preniesli do mojej izby.

V noci sa mi snívalo so sestrou Katarínou. Bila ma. Tešilo ju to. Nechcela som plakať a kričať od bolesti, ale plakala som a kričala, až som sa na vlastný krik zobudila. Bola som celá mokrá a ubolená. Pustila sa mi krv z nosa.

Prečo mi nedá spať? Prečo ma trápi aj po nociach? Prečo sa ku mne správa ako Napoleon v sukni? Previnila som sa farbou pleti? Za to predsa nemôžem...

Nástojčivé myšlienky ma uprostred noci vyhnali z postele. Moju dušu prepadla prázdnota. Necítila som Boha vo svojom srdci. V tomto stave som bola už druhý týždeň. Trpela som a chodila ako bez duše.

- Sestra, pod', máš telefón.

Utekala som na furtu.

- Prosím?

Na druhej strane bolo ticho.

- Prosím, - povedala som nedočkavejšie.

- Nadi, si to ty?

Ten hlas som poznala. Krstná mama.

- Nad'ka moja, prosím ťa pekne, neskladaj, počkaj chvíľku, niekto chce s tebou hovoriť.

- Dobre, krstná mama.

Obchádzal ma zvláštny pocit a zvieral mi žalúdok.

- Vráť sa domov, potrebujeme ťa.

- Mama?

- Hej, to som ja, tvoja mama. Príd' domov. Ani si nevieš predstaviť, ako sa od tvojho odchodu u nás všetko zmenilo. Otec sa už upokojil. Nemusíš

sa ho báť.

Cítila som, ako mi pod ťarchou nákladu klesajú plecيا.

- Mama, nechcem sa vrátiť. Som tu šťastná. V mojom srdci je pokoj.

Chvíľu som počula iba praskanie v telefóne.

- Odmieťaš otca. No aj mamu?! Nie sme ti dost' dobrí? Mama prešla od slz do protiútok.

- Tvojou povinnosťou je vrátiť sa domov. Veríš v akéhosi Boha, ktorý neexistuje. Nie, už nie si naša dcéra!

Posledná veta prestrelila moje srdce ako letiaci šíp. Trochu mi zvlhli oči.

- Mama, prosím ťa, akceptuj moje rozhodnutie. Za nikoho sa nehanbím, len som si vybrala zasvätený život.

- Preto si chodila do školy?! Načo? A o nás sa kto postará?! Tvoj Boh?!

- Mama, prosím ťa...

V slúchadle ťuklo. Zložila. Zosypali sa posledné základy mojej istoty.

Nemohla som dýchať a do očí sa mi tlačili slzy. Ušla som von na čerstvý vzduch, rovno do záhrady k mojej lavičke. Dusila som sa vo výčítkách, ktoré sa vo mne začali rozmnožovať ako zákerná infekcia. V hlave mi hučalo, nevedela som ten neudržateľný hukot utíšiť. A kto a kedy pochopí mňa? Kto vezme moje srdce do dlane a neroztrhá ho? Prečo nechcú pochopiť, že aj ja mám cit, ktorý sa vo mne prediera na povrch? Tiež túžim splniť pranie svojho srdca. Prečo neviem byť sebecká? Prečo neviem dôjsť do cieľa cez mŕtvoly? Sedela som na lavičke a slzy mi tiekli ako jarné potoky.

- Čo tu len tak sedíš?

- Sestra Katarína? - zodvihla som prekvapene oči. Slová: Už len ty si mi tu chýbala! som si iba pomyslela. Hnev vo mne kypel a bubnoval na poplach. Sedela som mlčky a pohľad som upriamila pred seba.

- Myslíš, že keď nebudeš odpovedať na moje otázky, dám ti pokoj? Volali ti z domu, však? Prečo neposlúchneš a nejdeš domov? Nie je tu miesto pre teba. Nie je tu miesto pre Cigánku.

Zatvorila som oči a túžila som sa vzdialiť, ale ona neodbytné pokračovala: - Vy Cigáni ste veľkým trestom pre nás od Boha. Musíme vás

trpieť.

Už som nemohla byť ticho.

- Tak preto? Preto ste ku mne taká odporná? Preto ma tak psychicky ničíte?

Tresk! Jej ruka pristála na mojom líci.

- Ako si dovoľíš vôbec sa ma na to pýtať?!

Postavila som sa.

- Ak vám to vyrovná hladinu cukru v krvi, pokojne ma ešte udríte, dupajte po mne, koľko len chcete, ale neuhasíte moju lásku k Bohu. Lásku, ktorú vy už dávno necítite.

- Ty! Ty jedna...

- Cigánka? Áno, sestra Katarína?

- Zmizni mi z očí!

Odišla som do svojej izby a bola som rada, že nik nepočul náš rozhovor. Uvedomila som si, že počúvala, keď som telefonovala. Upevnila si tak pomyselnú moc na tróne. A ja som sa ocitla na ešte pustejšom ostrove. Sama, bez opory. Len tma sa vypínala nado mnou. Mám vykričať do tmy svoje pocity? A bude ich niekto počúvať? Aj môj Boh ma opustil a v mojom srdci je pusto. Odsťahoval sa ten, ktorého tak milujem a pre ktorého som prešla takú dlhú cestu.

Celý týždeň som sa naháňala okolo sena. Bola som rada, keď bolo v sobotu večer pod strechou. Jeho vôňa mi pripomínala domov, keď som s bratmi zväžala seno. Nikdy sa to nezaobišlo bez kotrmelcov a bratových kaskadérskych kúskov. V ich spoločnosti som sa cítila ako ryba vo vode. Ich povaha, záľuby a sem-tam nejaké to huncútstvo boli ako moje. Keď som bola s nimi, nevedela som zastaviť smiech. Sestry mali inú povahu. Navzájom si rozumeli, ale ja som medzi nich nezapadla. Bola som kolesom navyše.

V nedeľu ráno ma zobudilo príjemné bubnovanie dažďových kvapiek na strechu. Potešila som sa, že seno je v suchu. Mám rada, keď prší. Môžem sa utiahnuť do svojej ulity a počúvať rytmické bubnovanie dažďa

na oknách a šuchotanie kvapiek o listy stromov. Najradšej by som vybehla von a dovolila kvapkám, aby pohladili moju ubolenú dušu.

Poobede ešte stále pršalo. Bola som vo svojej izbe a hrala som na gitare. Opäť som chcela prilákať Boha do svojho srdca, pretože ničota, ktorá mi po jeho odchode trhala srdce, lámala aj moje kosti. Stratila som vôľu bojovať. Bola som privalená balvanom, ktorý mi nedal dýchať a nedovolil kričať o pomoc. Akoby som ležala dolu tvárou prikvačená k zemi, ktorá mi svojím prachom zapchala ústa. Sila mojej vôle a mojich svalov strácala pružnosť. Tak som sa cítila. Bola som taká zabratá do hry na gitare a svojho zúfalstva, že som nepočula, ako niekto potichu vošiel do mojej izby. Zistila som to až o hodinu, keď prsty sklzli zo strún. Chcela som ešte skočiť do kláštornej maštale pozrieť zvieratá, ktoré mi rozumeli. Keď som si všimla, že na mojej posteli sedí matka Agniežka, takmer som vykrikla.

- Kochane! - roztvorila náruč a objala ma.

- Čo tu robíte?

- Keď nejde hora k Mohamedovi, ide Mohamed k hore. Vieš?

Nenapísala si jediný list. Čakala som. Ja som ti písala. Ešte stále ma objímala. Snažila som sa vyslobodiť z objatia, ale nedarilo sa mi to. Matka Agniežka bola mocnejšia ako ja.

- Nepustím ťa, zvykaj si, sestra, na moje objatia.

- Matka Agniežka, prosím, pustite ma.

- Nie, sestra, budem ťa držať a všetko mi povieš.

- Nemám čo povedať. A čo tu vlastne robíte?

Mierne uvoľnila objatie a mne sa konečne podarilo vyslobodiť. Odstúpila som so sklonenou hlavou.

- Sestra, raz som ti povedala, že som tu pre teba.

- Sú tu aj iné novicky.

- Áno, sú, ale sestry to nemajú také ťažké ako ty. Chcem byť tvojou oporou. A povedala som ti, že som tvojou duchovnou matkou a ty mojou dcérou. Neutekaj predomnou, pretože mňa sa nezbavíš.

- Lenže ja to nechcem.

Podišla ku mne a ja som cúvla.

- Dieťa moje, v tvojom srdiečku chýba dôležitá časť, - povedala a položila mi ruku na srdce.

- Aká?

- Láska matky.

- Mám mamu.

Usmiala sa. - Viem, kochane, ale chýba ti jej objatie, pochopenie, túžiš po pocite matkinej opory.

Pri týchto slovách sa vo mne ani neviem ako uvoľnila skrutka napätia a vyplavila sa na povrch v podobe plaču. Spomenula som si na telefonát s mamou, na svoje detstvo, ktoré vlastne ani nebolo. Príliš skoro som sa stala dospelou. Podopierala som stenu chrbtom a závoj mi zakrýval tvár. Dúfala som, že nevidí, ako plačem.

- Pod' ku mne, porozprávame sa.

- Nie, nejdem, - odvetila som plačlivo.

- Keď neprídeš ku mne bližšie ty, pôjdem ja k tebe a objímam ťa, - povedala mi tak, ako vravia matky trucovitým deťom. V jej hlase zaznievala láska a trpezlivosť, podfarbené úsmevom.

- To je vydieranie, matka Agniežka.

Sadla si na posteľ.

- Čakám, sestra.

Stoličku, na ktorej som predtým sedela, posunula bližšie k sebe. V obave, že sa ku mne znovu vyrúti, som si sadla na stoličku. Zdvihla som hlavu, ale nehľadala som jej do očí.

- Schudla si, vyzeráš utrápene a zničene.

- Dávno ste ma nevideli.

- Habit na tebe visí.

- Častým praním sa zväčšil.

Bolo vidieť, že mi neverí. Ani sama by som si neverila.

- Prečo ste prišli?

- Prišla som po teba, kochane.

- Prečo?

Sestra Štefánia sa tento týždeň zastavila v generálnom dome.

- A?

- Viem, čím všetkým prechádzaš, odkedy je tu sestra Katarína. Sestra Štefánia mi povedala, ako ťa ponižuje a ako ti zakázala rozprávať. Viem aj o jej nočných návštevách v tvojej izbe, aby ťa provokovala a urážala. Viem všetko, kochane.

- Prečo sestra Štefánia žalovala? Nemala na to právo.

- Mala a ja som rada, že to urobila. Pochop, sestry sa už nemohli na to pozerať. Majú ťa rady a žiadna sestra sa nesmie správať k druhej sestre tak ako sestra Katarína k tebe. Keď som sa dozvedela, že sestra Katarína ide do Vadovic, chcela som ťa zavolať späť do generálneho domu, ale matka generálna nesúhlasila.

- A teraz súhlasí?

- Áno.

- Lenže ja tu chcem ešte zostať. Má sa oteliť Malina a chcem byť pri nej.

- Kto je Malina?

- Krava.

Matka Agniežka sa usmiala.

- Už som sa zľakla, že tak voláš niektorú zo sestier. Musíš ísť so mnou.

- Prosím ešte o pár týždňov. Nechcem utekať z bojového poľa.

- Pod' bližšie.

- Nie, nejdem.

Schmatla ma za ruku a direktívne rozhodla.

- Ešte dnes odídeš so mnou do generálneho domu. Tu nezostaneš.

- Nemôžete ma stále ochraňovať. Musím sa postarať o seba sama.

Ticho sa dalo krájať. Vstala a položila mi ruku na plece.

- Sestra, ak odídeš so mnou, nebude to prejav slabosti. Boh miluje slabých.

- Lenže mňa Boh opustil. V mojom srdci je prázdno.

- Nie, neopustil ťa. Stále mu na tebe záleží. Teraz si však zranená a trápi ťa veľa vecí. Zostanem do pondelka. V pondelok večer sa vrátim do generálneho domu. Prišla som kvôli tebe a bez teba neodídem.

- Prečo?

- Lebo som už raz bola svedkom tvojho poníženia a už to nemienim dopustiť. Uvidíme sa pri večerných chválach.

Prestalo pršať. Vzduch voňal po daždi. A jarou. Na lúke pobehovali ovečky a Malina si ma ani nevšímala. Inokedy sa o mňa obtierala alebo mi capla chvostom, ale teraz nič. Iba malé jahniatka mi nedali pokoj. Obšmietali sa okolo mňa a snažili sa ma roztopašne zraziť na zem. Nastavila som dlane a mohli veselo nacvičovať údery hlávkami. Sem-tam som niektorú zobrala na ruky a vystískala. S nimi som bola šťastná.

- Sestra Nadežda, ráno po dojení si spravila z mlieka syr?
  - Áno, sestra Dominika, už som ho dala do kuchyne.
  - Môžem? - naznačila, že si chce vedľa mňa sadnúť. Posunula som sa na lavičke.
  - Prišla matka Agniežka z Krakova.
  - Viem.
  - Zrušila ti silencium?
- Prikývla som.
- Chvalabohu, mesiac je dlho na takýto trest.
  - Zvykla som si.
  - My však nie. Chýbali nám tvoje vtipné poznámky, alebo keď si spievala a Aňa tancovala. Matka Agniežka prišla, aby si s ňou odišla. Budeš nám chýbať.
  - Ešte neviem, či pôjdem.
  - Je predstavenou noviciek, budeš musieť poslúchnuť. Dnes nám rozprávala, čo všetko si povystrájala v generálnom dome. Máš veľký dar uvoľniť v ľuďoch napätie, - hovorila sestra Dominika obdivne.
- Mlčky som počúvala.
- A sestra Katarína je tu? Ráno som ju nevidela.
  - Je tu a už sa stihla pohádať s matkou Agniežkou. Alebo matka Agniežka s ňou? Bude veselo.
- Usmiala som sa.
- Prepáč, že sme poslali sestru Štefániu do generálneho domu a žiadali, aby matka Agniežka prišla kvôli tebe. Báli sme sa o teba.
  - Som v poriadku. A ďakujem.

V diaľke sa ozval zvonček. Volal nás na večerné chvály. Po modlitbe som sa prezliekla do chalátu a išla do maštale. Postarala som sa o zvieratká. Osprchovaná a prezlečená do čistého habitu som prikvitla na večeru.

V refektári bola uvoľnená atmosféra. Sadla som si na svoje miesto. Keďže som vyše mesiaca držala silencium, nevedela som komunikovať. Len tak som sedela a babrala som sa s jedlom na tanieri. Nechutilo mi. Sestry sa rozprávali a spomínali na časy, keď boli novickami. Po večeri som si všimla, že matka Agniežka sa vybrala do záhrady, asi na prechádzku. Po druhom schodišti som vybehla do svojej izby a oprela sa chrbtom o dvere. V ušiach mi zarezoval smiech sestry Augusty. Nieкто sa dobýjal do mojej izby. Odstúpila som. Sestra Katarína.

- Držíš dvere, aby som nemohla vojsť?

- Nie. Nevedela som, že prídete.

- Už si sa vyplakala na pleci matky Agniežky? - spýtala sa posmešne po slovensky.

- Nie a ani nechcem.

- Pozrime sa, hrdinka. Tak si sa rozhodla, že mi budeš oponovať?

- Nie, chcem oveľa viac.

- Áno? A čo také?

- Spoznať vás.

- Cigánka chce spoznať mňa? Ešte stále máš málo? Nestačilo ti?

- Ešte mám silu. A rada sa učím nové veci, - povedala som potichu.

- Takže čierna a k tomu tvrdohlavá.

Chcela ma uraziť a ukázať mi, kde je moje miesto.

- Prepáčte, keď sa pozerám do zrkadla, nevidím farbu, lebo som farboslepá. Neviem, o čom vravíte.

Stála som v jej tesnej blízkosti. Tresk! Ďalšie zaucho, ale tentoraz vložila do úderu celú silu. Keďže som stála dosť blízko vedľa nej, úder bol intenzívnejší a zasiahol mi oblasť nosa. Pustila sa mi krv.

- Budeš ma urážať? - zvýšila hlas a jej krik museli počuť aj v susedných izbách.

- Čo sa tu robí?! - rozleteli sa dvere a dnu vbehla matka Agniežka. Rukou som si držala nos.

- Nič, matka Agniežka. Sestra Katarína mi prišla popriať dobrú noc a ja som stála pri dverách, tak som schytala rovno do nosa.

Odišla som do kúpeľne a snažila som sa zastaviť krvácanie. Keď som sa vrátila, v izbe bola iba matka Agniežka.

- Čo sa stalo, sestra? Chcem počuť pravdu.

- Bola to len nehoda, matka Agniežka.

- Klameš. Neverím ti.

- Hovorím pravdu.

- Tak prečo na teba sestra Katarína kričala?

- Lebo som stála tesne za dverami a schytala som to. Preto kričala.

Nervózne sa prešla po izbe. Ja som sa pohrávala s ružencom.

- Nevravíš mi pravdu.

- Vravím.

- Prečo sa jej zastávaš? Ubližuje ti a ponizuje ťa.

- Nikoho sa nezastávam. Keby ma udrela, hneď by som s plačom ukázala prstom na ňu.

- Keď mi to nepovieš ty, povie mi to sestra Katarína.

A vybrala sa k dverám.

- Matka Agniežka, prosím vás, nerobte to.

- Takže si mi klamala.

Prikývla som.

- Zajtra sa so mnou vrátiš do generálneho domu a sestru Katarínu bude riešiť matka generálna. Toto sa nesmie!

- Nemôžem sa s vami vrátiť.

Unavene si sadla na stoličku a dlho si ma obzerala.

- Nesmieš ignorovať rozhodnutie svojej priamej predstavenej, ktorou som ja.

- Viem.

- Vieš to a robíš opak? Prečo?

Urobila som dva kroky k nej a pokľakla som.

- Matka, na kolenách vás prosím, dovoľte mi ešte zostať. A odpustite mi moju tvrdohlavosť.

- Vstaň a posad' sa sem. Aký máš dôvod zostať?

- Chcem spoznať sestru Katarínu.

- Nie, to nemôžem dovoliť. Nevidíš, že ťa chce vyhnať z kláštora a zbaviť sa ťa?

- Viem, ale chcem poznať dôvod.

- O mesiac ťa čakajú prvé sľuby a predtým bude voľba novej generálnej. Dva týždne, kochane, dávam ti dva týždne, - povedala s ťažkým srdcom, zjavne proti svojej vôli.

- Ďakujem, matka Agniežka.

- Pamätaj, sestra, Boh mi ťa zveril ako novicku, dôveruje mi. A mojou povinnosťou je bdieť nad твоjím povolaním a nad tebou samou. Zajtra sa ešte porozprávame. Pri odchode sa usmiala, ale jej úsmev bol iný. Smutný.

Snažila som sa dostať z hlavy otravné myšlienky. Nedarilo sa mi. Obliekla som si habit a odišla som do kaplnky. V kaplnke sa svietilo. Vošla som. Vpredu niekto sedel a modlil sa. Zostala som v poslednej lavici, nechcela som rušiť.

- Pane môj, ak nechceš vyplniť moje srdce pokojom a svojou prítomnosťou, nebudem ťa nútiť. Prijímam tvoje rozhodnutie a budem sa snažiť zvládnuť suchoty svojho srdca. Ani prázdnota mi nezabráni milovať ťa. Obetujem ti všetko, všetky žilky v mojom srdci, ktoré sú napnuté od bolesti a túžby ako struny na gitare. Nechcem žiadne výhody pre seba, len ťa prosím, aby si pomohol pochopiť a nakloniť si srdce sestry Kataríny. Nepocitujem k nej hnev ani nenávisť, pocitujem ľútosť. Aj ona je tvojou služobníčkou ako ja. Vlej do jej srdca teplo, ktoré roztopí ľadovec, ktorý ma vždy chladí a vytvára mi omrzliny na srdci, - zhovárala som sa s Bohom.

- Sestra, prečo nespíš?

- Nemôžem.

- Ani ja neviem zaspáť, - vzdychla matka Agniežka a prisadla si ku mne. Usmiala sa. Otočila som sa k nej so spýtavým pohľadom.

- Šiesty rok som novicmajsterkou a ešte ani raz som nemala takú tvrdohlavú novicku. Boli novicky, ktoré boli rozmazané, z bohatých rodín, ale ani jedna nebola ako ty.

- Ani jedna vás netrápila tak ako ja?

- To som nepovedala. Získala si si moje srdce. Od prvého dňa som ťa začala vnímať ako svoju dcéru, ako poklad, ktorý mi zveril Boh. Tvoja tvrdohlavosť ma udivuje a zároveň zraňuje. Keď povieš nie, nič iné ťa nezaujíma. Nie si ochotná prijať iné rozhodnutie. Chcem ťa chrániť. Pre svoju tvrdohlavosť nevidíš a nevnímaš pocity ľudí, ktorým na tebe záleží.

V jej hlase bolo cítiť bolesť. Pichlo ma pri srdci.

- Odpustite mi, nechcela som vás sklamať ani raniť. Od útleho detstva som sa pretĺkala životom sama, aj keď som vyrastala vo veľkej rodine. Veľmi skoro som spoznala pocit odmietnutia. Vždy som bola sama, nemala som oporu. Ak ma niečo trápiło, nemohla som sa rozbehnúť za mamou a len tak ju objať.

- Prečo si nemohla?

- Lebo mi to zakazoval otec. Nesmela som sedieť s mamou v kuchyni či v obývačke. Pre mňa neexistovala. Pre súrodencov áno, ale pre mňa bola zakázaným ovocím. Viete, aké som to mala ťažké, keď som ako dieťa navštevujúce základnú školu mala aj nemala mamu? Časom som sa naučila, že si musím ísť po svojom a sama sebe dokázať, že stojím na pevných základoch.

- Musela si to mať veľmi ťažké.

- Už si na to ani poriadne nespomínam. Nechcem si to pamätať. Sklonila som hlavu a ruky som si skryla pod škapuliar. Vedela som, že ma bude chcieť objať ako matka. Nechcela som spoznať ten pocit, nemala som pre taký cit miesto v srdci. Bála som sa ho. No ona len tíško sedela. Mala som pocit, že sa modlí. Chcela som odísť a nerušiť ju v rozjímaní. Postavila som sa.

- Počkaj ešte. Sadni si, prosím.

Sadla som si úplne na kraj tak, že medzi nami vznikla desaťcentimetrová medzera. Usmiala sa a posunula sa ku mne.

- Je ti neprijemné byť tak blízko mňa?

- Ehm, áno.
- Prečo?
- Neviem.
- Bojíš sa spoznať starostlivosť a láskavosť matky?
- Neviem.
- Poznáš aj inú odpoveď ako neviem?
- Neviem.
- Zas si staviaš tvrdú hlavu.
- Prepáčte.
- Zvykaj si na to, že to, čo ti bolo v detstve odopierané, budeš teraz dostávať.

Zagúľala som očami.

- Vidím, že to bude ťažké, ale ja sa nevzdám. Znovu sa usmiala.
- Poď so mnou zajtra do generálneho domu. Neboj sa, ešte bude čas, aby si spoznala sestru Katarínu.

V duchu som sa spýtala: Skúša ma, či si opäť postavím hlavu a vybudujem z tvrdohlavosti medzi nami stenu, veľkú ako čínsky múr?

- Bez teba neodídem. Hm?
- Dobre, pôjdem.
- Som rada, - povedala a silno ma objala. Nemohla som v jej objatí dýchať, preto zo mňa ledva vyšlo: - Prosím, matka Agniežka...

- Zvykaj si, sestra.

Odchádzala som z kaplnky pokojná a vyrovnaná.

- Bože môj, ako sa jej podarilo zlomiť ma? Určite si jej pomáhal, - hovorila som mu, keď som zaspávala.

Krakov. Mesto, ktoré som milovala.

- Černoška moja, aká si vychudnutá! - privítala na sestru Bernadetta v kuchyni. Šťastne sa vrtela okolo mňa a obzerala si ma zo všetkých strán.

- Som rada, že si späť, - nezabudla ma uštipnúť do líca. - Neboj sa, zase ťa vykrmim. Sestra Štefánia sa starala o teba zle.

- Starala sa dobre, len som nestíhala jesť.

- Ej, ty. Stále si rovnaká, - smiala sa.
- Choď si zložiť veci do izby, - prerušila nás matka Agniežka.
- A môžem ísť potom do opiekunského domu, prosím?
- Pravdaže môžeš, sestra, - zasmiala sa matka Agniežka.

Už som chcela vyštartovať zložiť si veci, keď ma gestom zadržala. Podišla ku mne. V rukách som držala batožinu.

- Žiadne preteky s pacientkami.
- Nijaké nebudú, matka. Čo ma nepoznáte?

Odložila som si veci a utekala som s gitarou do opiekunského domu. Len čo som vošla, pacientky začali od radosti tliekať. Hospicom sa ozýval zvuk gitary a spev. A v mojom srdci sa rozlial pokoj. Pochopila som, prečo som cítila v srdci suchoty. Moje miesto je tu. Tu som šťastná a potrebná.

Čas letel a nedal sa zastaviť. Blížili sa voľby generálnej predstavenej. Do generálneho domu prišlo vyše dvesto sestier. Generálnu predstavenú volili spomedzi jednotlivých predstavených, ktoré zastupovali kláštory po celom Poľsku. Medzi kandidátkami bola aj sestra Katarína. Keď som si uvedomila, že by sa mohla stať generálnou predstavenou, zvieralo mi žalúdok.

V nedeľu ráno na sviatok Ducha Svätého nám povedali meno novej generálnej predstavenej. Stala sa ňou matka Agniežka. Všetky sestry sme sa z jej zvolenia tešili. Cítila som, že Boh riadi naše cesty.

Počas svätej omše matka Agniežka skladala sľub generálnej predstavenej. Keď prechádzala popri mne, žmurkla. Usmiala som sa. V duchu som si pomyslela, že je koniec nepredvídaným objatiam.

Po bohoslužbe chcela každá sestra novú generálnu predstavenú objasť a popriať jej všetko dobré. Ja som sa rýchlo vytratila a šťastne sa vyhla hroziacemu objatiu. Novou predstavenou novíciek sa stala sestra Sylwana a predstavenou junioriek sestra... Katarína. Táto voľba ma zmrazila. Už čoskoro bude teda sestra Katarína opäť na dva roky mojou predstavenou. Boh znovu spojí naše cesty.

Sestra Sylwana ma poslala do infirmerie. Staručké sestry sedeli na veľkej priestranej chodbe. Vyšivali, modlili sa alebo sa len tak zhovárali.

- Á, naša nezbedná sestra! - zodvihli oči od svojich vecí a v očakávaní ma vítali.

- Sestra, kde máš gitaru?

- Prosím?

- Nechceš nám zahrať?

- Chcem, len som nevedela, že...

- ... sme ešte mladé duchom? - zachichotala sa sestra Mária. Jej meno som si pamätala, často ju spomínala matka Agniežka.

- Dobre, idem teda po gitaru.

- Nemusíš, máme tu jednu. Práve preto sme si ťa vypýtali od matky Sylwany. Staručké sestry ma prekvapili svojím elánom. Spievali, tancovali a tešili sa zo života. Čas s nimi sa minul raz-dva. Po večeri som od nich odchádzala s úsmevom.

- Zajtra zase príď, sestra! - volali za mnou.

Kráčala som po chodbe do svojej izby. Mala som pocit, že snívam. Po dlhom čase som bola šťastná. Pred dverami mojej izby sa mihol tieň ženskej postavy.

- Smiem?

- Matka generálna?

Usmievala sa.

- Pod' ku mne, nech ťa objímam.

- Nemôžem, prepáčte.

- Odporuješ generálnej predstavenej?

- Asi áno.

Podišla ku mne a ja som stále cúvala, až som chrptom narazila do skrine.

- Odkedy som sa stala generálnou predstavenou, neprišla si mi popriať všetko dobré.

- Matka, prosím...

Napriek mojím protestom ma objala.

- Čoskoro do mojich rúk zložíš prvé dočasné sľuby, - šepkala mi.

- Nemôžem dýchať.

Objatie poľavilo, obe sme si sadli.

- Teraz nemám čas dozeráť na tvoj osud, ale viem všetko.

- Nerozumiem.

- Viem, čo si vystrájala na svätej omši.

- Nič, modlila som sa.

- Nemáš na svedomí incident s omšovým vínom?

- Ja? - zatvárila som sa nevinne a začala som odvracať pohľad.

- Poznám ťa, sestra, nezapieraj. Nieкто pridala otcovi Jozefovi do omšového vína za ampulku oleja z kuchyne.

Začala som dvíhať kútiky úst. Matke Agnieške tiež zasvietili oči, aj keď pritom vyčítavo krútila hlavou. Vzdala som sa.

- Tak dobre, trošku som sa pomýlila.

- Pomýlila?

- Môže si za to sám. Je to žalobaba, - rozhodla som sa ísť s pravdou von.

- Nepovedz.

- Žaloval matke Sylwane, že som preskakovala dvojmetrový plot.

- Ktorýže plot si preskakovala?

- Už si nepamätám.

- Kedy to bolo?

- Neviem.

- Sestra! - zdvihla vážne obočie a ja som vedela, že žarty treba dať bokom.

- Predvčerom, - zvesila som hlavu.

- A prečo si ho preskakovala?

- Preskakovala som plot od hlavnej cesty preto, lebo som hrala s bezdomovcami volejbal a preletela cezeň lopta.

Matka generálna ma chytila za ruku.

- Mohla si sa zabiť.

- Nestalo sa nič. Žijem.

- Sestra, čo mám s tebou robiť?

- Polepším sa. Poznáte ma, snažím sa. A otec Jozef je v poriadku? - spýtala som sa zo záujmom.

- Okrem toho, že dva dni nemohol opustiť toaletu...

Podišla som k oknu, aby som zakryla smiech. Nedávala som pozor a objala ma.

- Objatím ťa budem trestať vždy, keď niečo vyvedieš.

Sestra Katarína sa tvárila, že ma nevníma. Bola som rada, že som pre ňu neviditeľná. Mala som zlú predtuchu, ale ignorovala som ju. Tešila som sa z každej maličkosti. Konečne mi nikto nedýchal na chrbát, nikto ma neurážal a neponižoval ma.

Matka Sylwana mala pochopenie pre moje občasné nezbednosti, ktorými som vyvolávala všeobecnú veselosť okolia.

Matke generálnej Agniežke som sa vyhýbala oblúkom. Bola som vďačná Bohu za každú minútu v kláštore. V polovici júna však zavítala medzi novicky, lebo sa začali duchovné cvičenia pred večnými sľubmi. Celý týždeň sme boli len v priestoroch pre novicky. Naše dni vyplňali modlitby, rozjímanie a rozhovory s matkou generálnou a so sestrou Sylwanou. Boli to dni ticha, rozhovorov a modlitieb. Každá novicka mala napísať zoznam pozvaných na svoje prvé sľuby. Bol to veľký deň, rodina a blízki nemali chýbať. Sedela som v izbe nad prázdny papierom. Videla som, že sestry mali vyplnenú celú stranu, niektoré aj dve. Bola už hlboká noc a ja som nemala ani iniciály mien. Rodičia určite neprídu a súrodenci nenájdu odvahu. Ozvalo sa jemné zaklopanie.

- Ešte svietiš? Máš spať! - vošla dnu matka Agniežka.

- Nemôžem. Sestry už odovzdali zoznam pozvaných a ja ešte stále nič.

- Ráno budeš unavená, choď si oddýchnuť. Cez deň si k tomu sadneme.

- Matka generálna, musím to napísať dnes. Zajtra si to bude matka Sylwana pýtať.

Matka Agniežka si sadla na moju stoličku a pozrela na papier.

- Žiadne meno? - pozrela na mňa udivene. Mykla som plecami.

- Si unavená. Oči máš ako oriešky. Šup do postele. Ráno múdrejšie večera. A nebud' tvrdohlavá.

- Nie som. Nejdem spať, chcem to dokončiť, - stále som hundrala a gánila na ňu.

- Choď si ľahnúť, lebo inak ťa začnem objímať.

Zľakla som sa.

- Už idem, - povedala som a rýchlo som si sadla na posteľ.

- No?

- Čakám, kedy odídete.

- Beda ti, ak zbadám, že svietiš.

- Hrozné pomery. Nemôžem napísať jeden zoznam! Čo by sa stalo? Nič. Takto ma posielajú spať...

- Sestra, už spi. Hundroš. Podišla ku mne a chcela ma pohladiť.

- Nie, prosím...

- Kochane, nechaj sa viesť a dovoľ, aby Boh mohol uzdraviť ešte stále boľavé rany.

Nezmohla som sa na odpoveď. Nespala som. Celú noc som rozmýšľala nad jej slovami.

Na druhý deň po raňajkách ma matka Sylwana poslala k matke generálnej Agniežke. Sedela za písacím stolom a niečo písala, ale hneď s tým skončila a povzbudivo sa mi zahľadela do očí.

- Pod', sadni si, napíšeme zoznam pozvaných. Najprv ti však dám prečítať jeden list.

- List? Začudovane som si vzala obálku, ktorú mi podávala. Nebola otvorená a všimla som si na nej pečiatku slovenskej pošty.

- Idem do infirmerie, ty si tu pekne sadni a v pokoji si ho prečítaj. Hneď sa vrátim. Neodchádzaj, nech už v liste stojí čokoľvek.

- Dobre, matka, budem tu, - šepala som pokorne. Tým, že list neotvorila, mi dala najavo, že rešpektuje listové tajomstvo.

Písmo na obálke som poznala. Otec. S veľkou obavou som otvorila obálku. Vypadli z nej tri hácky papiera a malý nakreslený obrázok. Pozdrav od malého deväťročného brata.

Prvé riadky vyvolali vo mne neistotu a strach. V mojej hlave sa prepol gombík na spätný chod. Otec ma v liste postupne urážal, zosmiešňoval, až

prešiel k citovému vydieraniu. Roztriasli sa mi ruky. Dával mi za vinu mamin zhoršený zdravotný stav a bol zvedavý, ako to vysvetlím najmladšiemu bratovi, ak sa jej niečo stane. Pýtal sa, či mám svedomie a či sa nebojím Boha, ak bude z malého brata polosirota. A či nájdem odvahu pozrieť sa mu jedného dňa do očí. Minulosť sa stala živou prítomnosťou. List mi vypadol z rúk a ako zmyslov zbavená som utekala do svojej kláštornej izby. Otec udrel na správnu strunu. Na chodbe som minula matku Sylwanu a nereagovala som na jej otázku. Ani neviem, čo sa ma pýtala. Vbehla som do izby. Medzi skriňou a stolíkom som mala prázdny priestor. Bol dosť veľký. Utiahla som sa tam. Ktokoľvek by vstúpil do mojej izby, nevšimol by si, že sa tam ukrývam. Bolo mi jedno, že mám čistý habit. Zošuchla som sa na podlahu, obtierajúc sa chrbtom o stenu. Kolená som skrčila až pod bradu a objala ich.

Každé jedno písmenko listu bolo nasiaknuté hnevom a zlosťou. Každé jedno slovo sa premenilo na facku, bitku od otca. Opäť som pociťovala na sebe silu otcových úderov. Ožili sekundy, keď ma mlátil ako žito. Nebola som schopná slz, moje vnútro začalo chladnúť. Nastala najmrazivejšia chvíľa. Hľadela som pred seba do prázdna.

- Sestra? Si tu? - tíško sa spýtala matka Sylwana.

Neodpovedala som. Musela som tam sedieť dlho, lebo vonku bolo počuť zvonček na večerné chvály. Zostala som v izbe. Opäť niekto vošiel do mojej izby, ale tentoraz podišiel až k stolíku. Nevládala som zdvihnúť hlavu. Bez pohnutia som tam sedela ďalej. Sestra sa mi prihovárala, no do mojich uší sa zvuk jej slov nedostal. Chytila ma za ruky a vytiahla hore. Matka Sylwana.

- Sedíš tu už od rána. Čo sa stalo?

Mlčky som na ňu hľadela.

- Našla si ju?

Ten hlas som spoznala bez toho, aby som otočila hlavu. Matka generálna Agniežka.

- Nevyzerá dobre. Robím si starosti, - obrátila sa matka Sylwana k matke generálnej.

- Nechám vás, matka.

- Ďakujem, sestra Sylwana.

Matka Agnieżka podišla ku mne. Mľandravo som sa opierala o stenu, nemala som silu stáť sama.

- Chceš sa porozprávať?

Odmietavo som pokrútila hlavou.

- Tak sa spolu pomodlíme.

Opäť som odmietla.

- Položil ťa takto list?

Neodpovedala som.

- Mám dost' času, môžeme byť ticho aj týždeň. Schmatla ma za plecía a privinula k sebe. Chcela som ju odstrčiť, ale nedarilo sa.

- Hovor so mnou, sestra Nadežda, prosím.

- Pustite ma.

- Nie, rozprávaj sa so mnou. Budem ťa držať aj celú noc, kým neprehovoriš. Nedovoľ, aby si opäť bola na dne. Buď silná, musíš prelomiť bolesť. Hovor so mnou.

Ticho. Mala som pocit, že od bolesti v duši zamdliem. Nevedela som vydať zo seba slovka.

- Tak sa ťa budem pýtať a ty budeš prikyvovať.

Súhlasila som.

- Bolo v liste niečo veľmi zlé?

Prikývla som.

- Písali ti rodičia?

Prikývla som.

- Môžem si ho prečítať?

- Nebudete rozumieť, je po slovensky.

- Kochane, môj otec je Slovák, - odpovedala mi čistou slovenčinou.

Začudovane som zodvihla zrak.

- Prekvapila som ťa?

- Áno, - vyšlo zo mňa konečne slovíčko a podala som jej list.

- Sadni si.

Čítala list a videla som, ako sa mračí.

- Nemala som ti ho dať čítať. Odpusť.

- Nevedeli ste, čo je v ňom.

- Nemôžeš za to, čo sa deje doma. Sú to dospelí ľudia. Ty si zodpovedná len za seba. Minulosť bolí a veľmi, poznám to. Jej rany majú chápadlá, ktorými všetko boľavé z minulosti ťahá k sebe.

- Prečo ma tak nenávidíš? Čím som sa previnila?

- Neviem, kochane. No jeho nenávisť je veľká. Aj ja som sa jej zľakla.

- Keď som bola doma, splnila som každé ich pranie.

- Vieš, prečo ťa stále objímam?

- Nie, ale tajne som dúfala, že teraz, keď ste generálnou predstavenou, budem mať pokoj.

- Treba ťa ostriať. Vykúkajú ti vlásky spod závoja. Už som ti raz povedala, prečo to robím. Chcem roztopiť malý ľadovec v tvojom srdci. Zamrznutú lásku matky.

- Chcete to rozmraziť objatím?

- Napríklad. Budem si ťa všímať. Len ty musíš chcieť, aby Boh vyliečil nalomené časti srdca. Chceš mi niečo povedať?

- Nie, matka.

- Keď sa budeš chcieť porozprávať o tom, čo bolo liste, som tu. Vieš, kde ma nájdeš. Nedrž v sebe nevy povedané.

Usmiala som sa.

- Tak je to lepšie, - ťapla ma chlácholivo po líci a odišla.

Konečne som ostala sama so svojimi myšlienkami. Ešte stále som mala zapnutý spätný chod. Minulosť. Dni, keď všetko pučí, vyháňa prvé ratolesti a začína hľadať oporu. Dni, keď ešte neviete, či ste popínava rastlina, ktorá sa ťahá popri plote, čiastočne zbúranom kamennom múre alebo po čistej bielej stene. Dni, keď sa začínate brániť a v podvedomí si vytvárate prvé, ešte len tupé trnie, ktoré časom začne spôsobovať bolesť tým, ktorí sa k vám priblížia a mienia vám ublížiť. Vždy sa nájde niekto, kto začne páliť vaše korene, prameň vašich živín. Vždy sa však nájde aj niekto, kto príde a rýchlosťou blesku vás presadí do kyprej pôdy. V tom je Boží poriadok, Božia spravodlivosť.

Ako dieťa som bola neposedná, v škole som zbila každého, kto prešiel popri mne a škaredo sa na mňa pozrel. Doma som bola tichá, utiahnutá,

sem-tam som s bratmi vyparatila menšie detské šibalstvá, z ktorých vznikli problémy pre rodičov. Spôsobili ich vlastne bratia a ja som hrdinsky trpela. Bola som predsa ich najstaršia sestra a oni príliš malí na tresty. Nikdy som neutekala s rozbitým kolenom za mamou, a keď som bola chorá, nikdy som sa nest'ážovala. Nedalo sa. Prečo je otec taký chladný?

Modlila som sa v kaplnke. Sedela som v poslednej lavici, túžila som byť sama. Ako môžem zložiť sľub, ak mám neporiadok vo vlastnom vzťahu k otcovi? Čo vidí, keď sa na mňa pozrie? Svoju dcéru alebo rivalku? Vždy som mala pocit, že som pre neho výstrahou. Privrela som oči a snažila som sa vrátiť späť do detstva, keď som začala vnímať svet okolo seba.

- Sestra? - sadla si ku mne matka Agniežka.

- Sedíš tu tak sama...

- Nie som sama, rozprávam sa s Bohom.

- Mala by si odpočívať. O tri dni ťa čaká veľký deň, nesmieš byť utrápená a zničená. Nechám ťa. Večer sa zastavím, - šepala a potichu sa vzdialila.

V bezpečí kaplnky som sa opäť ponorila do detstva. Otec ma nikdy nevnímal ako dcéru. Neprejavil mi lásku. Hovorieval, že ma treba držať nakrátko, lebo je vo mne niečo, čo v dospelosti použijem proti nemu. Najkrutejšie boli dni, keď som sa vracala domov zo školy a mamy nebolo. Boli to dni neistoty a hrôzy. Keď malí súrodenci pozerali rozprávky a tiež nevedeli, že sú celý čas sami. Mama sa často vytratila aj na dva mesiace. Odchádzala k starým rodičom na Horehronie. Mala som necelých štrnásť rokov. Najmladší brat oslávil iba jeden rok. Ostatní chodili do školy. Všetko bolo na mne. Otec bol stále naložený v liehu a na mojich pleciach zostali povinnosti. Všetko som robila tak, aby učitelia nezbadali, že sme bez dozoru. V krízových situáciách som bola vždy silnejšia ako môj otec, možno preto ma nemal rád. Báł sa, že v živote dokážem viac ako on, nepáčilo sa mu, že ma malí súrodenci rešpektujú viac ako jeho. Mal strach, že mu uchmatnem úctu jeho detí? Preto sa ku mne správal tak cudzo? Nechcel ma preto, lebo videl, že moja budúcnosť bude úspešnejšia

ako jeho? Ja za to nemôžem! Obával sa, že mu ukradnem lásku jeho ženy? A či to nie je zároveň moja mama? Čím by som už len ja ako dieťa ublížila láske dvoch ľudí? Detskou nevinnosťou? Plakala som v kaplnke, lebo som spoznala pravdu.

Byť piatym kolesom na voze a zároveň dobíjať všetkým baterky je na zbláznenie.

Nechcelo sa mi ísť do kláštornej izby. Túžila som mať Arabelin zázračný prsteň, otočiť ním a vrátiť čas. Žiaľ, musela som sa zmieriť s realitou. Vyšla som do parku s ružencom v ruke, ale nebola som schopná modliť sa, nevedela som nájsť samu seba. Potrebovala som, aby mi niekto odpovedal na otázky. Som schopná odpustiť? Som vôbec ochotná odpustiť? Asi nie. Neviem odpúšťať sebe ani druhým. Nedokážem zabudnúť. Ježiš odpustil, dokonca aj mne, a ja neviem odpustiť vlastnej krvi. Som hodná? Prečo to Boh dopustil? Bože môj, z mojich výčitiek ťa musia bolieť uši. Nehnevaj sa, mám toho tak veľa na duši.

Prechádzala som sa v parku a mesiačik s hviezdami vyšli na scénu. Oproti mne kráčala sestra. Myslela som si, že je to opäť matka generálna. Čím viac sa však približovala, tým viac som spoznávala inú ženu môjho života. Sestru Katarínu. Kam, ktorým smerom sa rýchlo rozbehnúť? Kde sa skryť?

- Otvárajú sa ti nové možnosti, - povedala posmešne.
- Nechápem, o čom hovoríte.
- Nehraj to na mňa.
- Naozaj neviem.
- Matka Agniežka je novou generálnou. Mala iba o pätnásť hlasov viac ako ja.
- To vás trápi, sestra Katarína? Túžite byť matkou generálnou?
- Zatvor ústa!
- Iba som sa pýtala. Sestra Katarína, ak Boh dá, o pár dní sa stanem juniorkou. Porozprávajme sa, prosím. Nechcem už s vami zápasiť
- Tak si zbal' veci a choď domov.
- Sestra Katarína, máte obavy z rozhovoru so mnou? Som len Cigánka...

- Cigánka, ale mazaná všetkými masťami! - premeriavala si ma skúmavým pohľadom.

- Čo ťa drží v kláštore?

- To, čo aj vás, sestra Katarína. Láska.

- Lenže vy Cigáni poznáte len živočíšnu lásku, viete sa iba množiť...

- To vám neviem potvrdiť ani vyvrátiť. Nemám ešte takú osobnú skúsenosť. Som si istá iba jedným – Boh odo mňa niečo chce a chce všetko alebo nič. Netuším však, čo požadujete odo mňa vy.

- Ako to myslíš?

- Od prvej chvíle, ako sme sa stretli, mi prejavujete sesterskú lásku. Učíte ma pokore.

Nervózne prestúpila z nohy na nohu.

- Som pre vás taká vzácna?

- Musím ísť do kaplnky. Našla si si nevhodný čas na rozhovor. Porozprávame sa inokedy, - zahabkala a rýchlo sa dala na útek.

- Ďakujem, - usmiala som sa v duchu za jej postavou ponáhľajúcou sa do bezpečia kaplnky. Ďakovala som Bohu, že mi dal možnosť prehodiť s ňou pár viet. Je čas ísť spať. Hodila som pohľad na okno mojej izby. Svietilo sa tam. Asi som zabudla zhasnúť. No mýlila som sa. V izbe ma čakala návšteva, ktorá mi vždy videla hlboko do duše.

- Dobrý večer, matka Agniežka.

- Rozmýšľala si, či máš prísť?

- Nie, iba som zabudla, že prídete.

- Posad' sa, musíme prebrať niečo dôležité.

Sadla som si na kraj posteľe.

- Volal pán farár Marcel.

- A čo chcel? - spozornela som. Podišla ku mne a chytila ma za ruku. Bola nervózna. Videla som, že hľadá správne slová.

- Dnes sa ukázal na fare tvoj otec a žiadal od Marcela, aby s ním mohol prísť sem, za tebou.

- Otec chce prísť na sľuby?

- Nie, má v úmysle odviezť ťa pred sľubmi domov.

- Mňa? Nechcem odísť.

- Marcel chce vedieť, či súhlasiš s tým, aby sem dovedol otca. Vyjadri sa. Praješ si, aby sa tu ukázal?

Sedela som mlčky.

- Neviem. Je to môj otec a rada by som mu položila otázky, na ktoré chcem poznať odpovede. Nechcem predstúpiť pred Boha bez pokusu o zmier s otcom. Nech s ním Marcel príde.

Matka Agniežka mi rezignovane pustila ruku.

- Bojím sa o teba.

- Už som veľká, neublíži mi. Netrápte sa. Pozrela som sa na matku Agniežku a všimla som si jej únavu. Ešte som ju takúto nevidela.

- Neobzeraj si ma, - snažila sa o úsmev.

- Je ešte niečo, čo mi chcete povedať? Dačo vás trápi, vidím to na vás.

Spod závoja mi vytŕčali neposlušné pramene vlasov.

- Kochane, bolo by lepšie, keby tvoj otec neprišiel. Z listu, ktorý písal, bolo cítiť nenávisť.

- Všetko bude dobre, matka Agniežka, verte mi.

- Robím si o teba starosť.

- Prečo? Je tu toľko sestier. Prečo práve o mňa?

- Ty si tu sama.

- Nie, je tu so mnou Boh. Nemali ste to dopustiť.

- Dopustiť? Čo?

- Aby som vám prirástla k srdcu.

- Prečo by som nemala?

- Lebo sa na vás naviažem.

- Nikto ti v tom nebráni.

- Bráni. Moje svedomie.

- Dovoľ Bohu, aby ťa uzdravil. Budem ťa objímať a držať nad tebou ochrannú ruku. Jedného dňa sa budem zodpovedať za teba Bohu. Chcem ti vynahradiť všetko, čo ti chýbalo v detstve.

- Nemusíte to robiť.

- Povinnosti generálnej predstavenej sú väčšie ako novicmajsterky. Som zodpovedná za sestry, pacientov a za vedenie kláštora. Budeš chodiť do školy.

- Nechcem chodiť do školy.
- Už si zapísaná na Jagelovskej univerzite tu v Krakove.
- Nechcem, necítim sa na to.
- Budeš študovať históriu.
- Prosím, nechcem, stačí mi to, čo viem. Aj tak už dosť vytrčam z radu.
- Buď pokorná a nechaj sa viesť, - ukončila náš rozhovor neobvykle direktívne.

Nervózne som sa prechádzala po izbe. Čakala som na príchod vzácnej návštevy, z ktorej som mala v hlave poplach. Aká bude otcova reakcia, keď ma zbadá v habite? Meria takú dlhú cestu len preto, aby ma presvedčil, že sa mám vrátiť domov? Čo mu dáva istotu, že ho poslúchnem?

- Sestra, pod', už prišli, - nakukla do mojej izby matka Sylwana.

Kráčala so mnou do host'ovskej.

- Zostanem tam s tebou, - žmurkla na mňa povzbudivo. Matka Sylwana vstúpila prvá. Ja za ňou.

- Ahoj, otec.

Sedel s prekríženými rukami cez prsia a prepaľoval ma pohľadom. Automaticky som sa stiahla za chrbát matky Sylwany.

- Neboj sa, - šepala mi povzbudivo a chytila ma za ruku.

- Chcem hovoriť s dcérou osamote, - zahrnel jeho mocný hlas direktívne.

- Nehnevajte sa, ale môžete sa s ňou rozprávať len v našej prítomnosti. Z rohu miestnosti k nám pristúpil Marcel a kývol mi na pozdrav.

- Ako otec mám právo na rozhovor s dcérou osamote! - zahrnel znovu. Zdalo sa, že sa schyľuje k búrke. Marcel chcel namietat', ale predbehla som ho.

- Marcel, chcem byť s otcom sama.

- Nie, nedovolím to, - povedal Marcel rozhodne a matka Sylwana prikyvovala.

- Choďte sa poprechádzať, prosím.

Marcel s matkou Sylwanou opustili miestnosť. Zostala som stáť pri dverách.

- Sadni si!

- Postojím, - odvrkla som a on sa zatváril, že to nepočul.

- Choď si zbalit' veci, ideš domov!

- Nejdem. Ak si meral cestu len kvôli tomu, nehnevaj sa, ale zostávam. Podišiel ku mne.

- Prestaň odvrávať a utekaj si po veci, kým ti pekne vravím! A obleč si civilné šaty! Nebudeš tu modlikať! Veríš v Boha, ktorý neexistuje! Hlupaňa, je to len výplod fantázie! Farári manipulujú s ľuďmi!

- Otec, nesnaž sa ma zneistiť. Ak odídem, tak len z vlastnej vôle.

- Ideš so mnou a hotovo! Rozbehol sa ku mne, zdrapol ma za ruku a začal ťahať za sebou.

- Pusti ma, nejdem nikam! - vytrhla som si ruku zo zvrečia. Takmer mi ju zlomil.

- Nejdeš?!

Videla som, ako v ňom všetko vrie. Radšej som ustúpila.

- Pôjdeš, neprešiel som takú dlhú cestu zbytočne.

Priskočil ku mne a zauchá len tak lietali. Rozdával rany, akoby som bola chlap, a pritom kričal: - Kde je tvoj Boh teraz, prečo ma nezasiahne bleskom?!

Ustupovala som do rohu miestnosti a kryla si hlavu. Keď som už nemala kam ustupovať, jeho bitka zosilnela. Bil ma hlava-nehlava. Schúlila som sa v kúte do kľbka. V ústach som cítila sladkú chuť krvi.

- Prestaňte! - pribehol mi na pomoc Marcel a ťahal otca preč.

- Vypadni, lebo dostaneš aj ty! - zúrili otec.

- Dost'! Vo dverách stála matka generálna.

- Opustite kláštor!

Marcel držal otca za ruky tak, že ich mal vykrútené za chrbtom, ale i tak okolo seba kopal.

- Si v poriadku? - pozrel na mňa Marcel. Dotkla som sa tváre a ruky som mala okamžite celé od krvi.

- Marcel, prosím ťa, zober ho preč. Čo najďalej odo mňa. Choď už, prosím ťa. Siahla som do záhybu na habite a vreckovkou som si chytila nos v snahe zastaviť krv.

Matka Sylwana pribehla ku mne, pomohla mi postaviť sa a zastaviť krvácanie.

- Takto nemôžeš zložiť sľuby, - vravela, držiac mi krvácajúci nos.

- Prečo?

- Lebo máš rozťatú spodnú peru a samé modriny. A začína ti to riadne opúchať. Aj závoj máš zašpinený od krvi.

- To sa operie, - snažila som sa o úsmev, no bolelo to. Oveľa viac ma však bolela duša. Krvácala prúdom.

- Môžem ísť do izby? Chcem byť sama.

- Odprevadím ťa.

Kráčala som z nohy na nohu a cez slzy som takmer nevidela.

Nepočítala som s tým, že stretnutie dopadne tak zle. Chcela som len odpovede. Toto sú tie odpovede? Takto ma skúšaš, môj Pane? Doprial si mi tak málo šťastných dní. Bola som vlastne niekedy šťastná? Mala som voľakedy pocit istoty? Nie. Stále a vo všetkom som bola sama. Dúfala som, že dnes mi pomôžeš. Bol si tam vôbec? Počul si všetko? Počul si. Ako môžem pochybovať, si Všemohúci. Ja, úbohý bezbranný človečik, o tebe pochybujem, pochybujem o tvojej láske. Pochybujem o sebe, o svojich istotách. Zmení sa to niekedy medzi mnou a otcom? Povedal si, aby sme ctili otca svojho i matku svoju. Ctím si ich, sú pre mňa všetkým. Snažím sa byť ich oporou, pochopiť ich, ale mám sa vzdať vlastných snov a túžob?

Sestra Krispína mi ošetrovala rozbitú peru. Dost' to bolelo.

- Je mi ľúto, ako teraz vyzeráš. Akoby si boxovala v ringu. Nemala si súhlasiť, aby prišiel. Udieral ťa ako zápasník.

Kým ma ošetrovala a snažila sa so mnou komunikovať, mne tiekli slzy samy od seba. Padla na mňa tmavá noc.

- Vieš, že matka generálna sa potom dlho rozprávala s tvojím otcom?

Vyvalila som na ňu oči. Sestra Krispína prikývla.

- Strávili spolu dlhý čas. Matka generálna bola rázna.

- Sestra Krispína, prosím ťa, chcem byť sama.

- Dobre, sestra, oddýchni si, - pohladila ma po boľavej tvári. Počkala som, kým odíde, a potom som rýchlo vstala a vyšla von do tmy. Prechádzala som sa a modlila v parku. Videla som, že niekto vošiel do mojej izby a zasvietil malú lampu. Nezaujímalo ma to. Bolo mi to jedno, ako je to jedno človeku, ktorý stratí pôdu pod nohami. A ja som ju dnes stratila. Vyčítavo som sa zhovárala s Bohom: - Bože, zahrňáš ma láskou,

ktorú som nikdy nepoznala, ale necháš ma kruto spoznávať aj bolesť a sklamanie. Chceš, aby som padala na kolená, výskala od radosti aj tvárou padala do prachu. Dávaš mi všetko, o čo prosím, no vzápätí mi všetko berieš. Ja sa rozplačem a ty? Ty mi dáš nebo posiate hviezdami. Vyčaruješ mi na tvári úsmev. Povedz, prečo som tu? Patrím sem vôbec?

Sedela som na lavičke a netušila som, koľko je hodín. V mojej izbe sa stále svietilo. Nemala som odvahu ísť hore. Túžila som byť sama. Keďže čas pokročil a chlad ma v ranách na tvári bolel, vybrala som sa do svojej izby. Svetielko svietilo, ale v miestnosti nebol nikto. Ako dobre. Nevládala som. Lahla som si na posteľ a zaspala, dúfajúc, že aspoň v snoch budem šťastná.

Ráno si ma počas modlitieb spolusestry novicky začudovane obzerali a stále si niečo šepkali. Urobila som dobre, že som vystrčila nos z izby? Do refektára som nevstúpila. Zamierila som do izby. Vzápätí za mnou náhlivo vošla do miestnosti sestra Ester.

- Sestra, nehnevaj sa, že ruším. Prišla som zobrať zakrvavený závoj a doniesla som ti čistý. Buď silná, sestra, modlím sa za teba. Ak odídeš, budeš mi veľmi chýbať, -rozfňukala sa do rukáva.

- Ďakujem, - povedala som mdlo. Potichu sa vzdialila. Klakla som si vedľa postele a modlila som sa. Tak toto je moja príprava? Takto ma čistíš? Púšťaš mi žilou? Vieš, ako to bolí? Veľmi. A ja neviem udržať rovnováhu, - pokračovala som v rozhovore s Bohom.

Moja myseľ túžila po spánku. Bola už v koncoch, nemala palivo na reštart.

- Vstaň, prosím ťa. A vypi tento nápoj.

- Nebudem. Nechcem.

- Tak si aspoň sadni a vystri nohy. Poprechádzaj sa po izbe...

- Nechcem sa prechádzať.

Matka Agniežka sedela pri mojom stolíku.

- Opäť začínaš byť tvrdohlavá? Robíš to vždy, keď chceš ísť hlavou proti múru. Nerob to. Vypi nápoj.

- Nechcem nič.

- Budeme sa modliť spolu, posuň sa.

- Nechce sa mi. Chcem byť sama.

- Pozri sa na mňa.

- Nie!

- Chceš byť sama?

- Hej.

- Dobre, ale najprv ti niečo poviem.

- Nechcem nič počuť.

Chytila ma za ruku a dotiahla k oknu.

- Hovor, čo vidíš?

- Nevidím nič.

- Hovor, čo vidíš?

- Spolusestry.

- A ešte?

- Prírodu, nebo.

- To všetko je tu aj pre teba.

- Lenže ja to nechcem.

- Chceš mi silou-mocou ublížiť, raniť ma? Mieniš ma od seba odohnať?

Nedovolím ti to. Si moja duchovná dcéra.

Vzpínala som sa v jej objatí. Bola som však slabá ako mucha.

- Pustite ma, neznášam objatia, nikdy neboli súčasťou môjho života.

Prosím, matka Agniežka.

Nič nehovorila, len ma objímala. A slzy sa už neudržali. Priehrada slz prelomila hrádzu. Hnev ich duril dopredu, na povrch. Nechala som ich raziť si vlastnú cestu. Nahlas som stenala ako postrelená laň.

- Plač, nedus v sebe napätie.

- Pustite ma, prosím, - žobronila som cez slzy.

- Nemôžem ťa pustiť, lebo chceš odohnať od seba všetkých a všetko.

Ešte nie si zrelá, aby si viedla takéto vojny. Ešte stále si dieťa, ešte nie je čas.

Dookola mi šepkala tieto vety a snažila sa ma utíšiť. Prečo to robí?

Dlane som zaťala do pästí a chcela som ju odtlačiť.

- Nesnaž sa ma odtlačiť, som silnejšia. Fyzicky, a najmä duchovne. Pochop, chcem ti pomôcť. Stisla ma ešte pevnejšie.

- Prosím vás, pustite ma. Prajem si byť sama.

Uvoľnila zovretie.

- Dobre, dieťa moje.

- Nie som vaše dieťa.

V tej sekunde som vyslovenú vetu oľutovala. Opatrne som zdvihla hlavu. Matka Agniežka upierala na mňa smutný pohľad. Musela som ju hlboko raniť, lebo jej oči sa leskli slzami.

- Si zranená a neuvažuješ. Dovolím ti, aby si ma ranila. Dám ti čas. Sama musíš chcieť prijať moju pomoc. Tvoja tvrdohlavosť ti bráni, bojíš sa, že sa stratíš alebo už nebudeš sama sebou.

- Matka, ja...

- Nechám ťa. Moje dvere sú pre teba otvorené.

Odišla. Klesla som na stoličku. Cítila som sa ešte horšie. Prečo to robí? Prečo si ma tak všíma? Je asi tak vo veku mojej mamy. Nikdy sa o mňa nikto nezaujímal. Moja mama mi nikdy neprejavila toľko starostlivosti ako ona. Prečo som pre matku Agniežku taká vzácna? Vzbudila v nej moja prítomnosť materinský cit?

Túžila som vrátiť čas. Sedela som len tak v tme. Mám rada tmu. V jej tieni sa cítim bezpečne. Zotrvala som tak až do zvonenia na ranné chvály. Studenou sprchou som sa snažila zobudiť z blúdenia mysle.

Počas dňa sme mali prednášku s matkou Agniežkou. Hovorila o láske a povolání. Sadla som si čo najďalej. Nemohla som byť v jej blízkosti a upierať na ňu zrak. Sestry sa zapájali do diskusie, kým ja som len mlčky sedela. V čase tichého rozjímania sme mohli ísť von do parku alebo do kaplnky. Ja som sa vybrala do parku. Sadla som si na lavičku pod veľký dub a v tichosti rozjímalala nad žalmom *Zmiluj sa, Pane, nado mnou pre svoje milosrdenstvo*.

Všimla som si sestru Katarínu, ako vedie rušný rozhovor s matkou Agniežkou. Aj ona zbadala moju maličkosť, lebo párkrát sa pozrela mojím smerom.

- Bože môj, nedopust', aby prišla ku mne, lebo utečiem. Ťarcha na mojich pleciach sa zväčšuje a podlamujú sa mi kolená. Radšej sa rýchlo poberiem preč.

- Už utekáš?

- Nie, sestra Katarína, len mám duchovné cvičenia.

- Tak nehovor nič, len počúvaj. Predvčerom si mala vzácnu návštevu. Prečo si zostala? Čo myslíš, čo ťa tu čaká? Lútosť! Sestry ťa ľutujú už teraz a ty si hrdá Cigánka. Nechceš, aby ťa ľutovali. Budeš sa tu cítiť ako chromá, len do počtu. Noviciát prežiješ, ale ako juniorka to budeš mať ťažké, budeš plakať po kútoch. Vy Cigáni nemáte radi kritiku a tu sa človek obetuje, rozdáva. A ty? Odkedy si tu, len berieš. Každý ťa tu obletuje a ľutuje.

- Musím už ísť, sestra Katarína.

- Uvažuj nad mojimi slovami.

Aj keď som nechcela, zavrtali sa mi do hlavy.

- Už je toho veľa, už to nezvládam!

Rozbehla som sa do kaplnky a vzopla som ruky k Bohu.

- Daj mi silu, posilni moju vieru a dôveru v teba. Kľáčim tu a prosím. Už ďalší človek mi hovorí, že ťa mám opustiť. Nahlodáva moju lásku. A ty len mlčíš! Pozeráš na mňa a nepreriekneš slovka. Tak mi aspoň pošli niekoho do cesty na pomoc. Dakoho, kto ma usmerní a ošetrí mi rany.

Ticho. Obkolesovalo ma len hrobové tajomné ticho.

Slová sestry Kataríny sa mi dostali pod kožu a rozkladali ma na kúsky. Prestala som komunikovať so sestrami, vyhýbala som sa im.

V nedeľu ma čakal deň, po ktorom som túžila. Poobede začali prichádzať prví hostia, príbuzní sestier. Utiahla som sa do kaplnky. Vedela som, že moji rodičia sa neukážu. Otec tu už bol a predstavil sa v plnej paráde. Pozvánke sa potešila krstná mama, ale nedúfala som, že príde.

- Sestra, máš tu hostí.

Potešila som sa. Na nádvorí kláštora ma čakala krstná mama, starká a syn krstnej mamy Peter.

- Starká, rada vás vidím!

- Moja, si akási iná.

Starká ma objala.

- Iná?

- Taká vážna.

Peter mi podal ruku a usmieval sa. Krstná mama ma neobjala, iba mi podala ruku a pohladila ma po líci.

- Starká, neplačte.

- Plačem od radosti, Nad'ka moja. Si tu ako sirôtka. A ten tvoj otec, čo si to len dovolil! Marcel nám všetko vyrozprával.

- Už som v poriadku, - dotkla som sa boľavej pery. Starká sa na mňa prilepila a krstnej mame ani Petrovi nedovolila, aby boli aspoň chvíľu so mnou sami.

- Dost' si si vytrpela doma a ešte aj sem t'a prišiel ničit'? Že sa nebojí Boha.

- Starká, prosím, už je všetko v poriadku. Čo je nové doma? - snažila som sa zmeniť tému.

- Idem sa ženiť, Nadi, - rozhovoril sa Peter.

- Je to dobré dievča, z dobrej rodiny, - prikývla starká.

- To ma teší.

- Vieš, s mojou sestrou t'a často spomíname, najmä ako si chodila cez víkend predávať do obchodu. Vždy si niečo vyviedla našej susede a ona t'a začala raz metlou naháňať okolo pultu, pamätáš?

- Peter, radšej to nespomínaj, - šepala som zahanbene.

- Nadi, kto by vtedy povedal, že budeš mníškou.

- Nikto, ani ja sama. A čo majú nové moji rodičia?

- Neviem, či ti to mám povedať.

- Keď prišiel tvoj otec domov bez teba, druhý deň strávil v krčme. Večer sa ukázal u nás a vyhrážal sa, že ak sa nevrátiš, urobí niečo zlé. Peter ho poslal domov. Tvoj otec sa pobral na faru za Marcelom.

Rástlo vo mne napätie a srdce sa mi rozbúchalo ako zvon.

- A?

- Marcel mu otvoril a tvoj otec ho zbil.

- Ved' Marcel za nič nemôže.

- Dáva mu za vinu, že si sa nevrátila.
- A je Marcel v poriadku? V bezpečí?
- Teraz už hej, otec biskup ho preložil do inej farnosti.

Dlho sme sa rozprávali. Starká stále spomínala na dni, keď som bola doma. Krátko pred desiatou večer som im popriala dobrú noc a odišla som do izby, kde som si vydýchla. Už som nič nemusela maskovať.

Modlila som sa celú noc. Otvorila som okno a počúvala štebot vtáčikov. Zdalo sa mi, že sa hádajú. Aj operence majú svoje vrtochy. V parku sa rozprávali starká a sestra Katarína. Starká – ranostajka sa vybrala na prechádzku alebo skôr presondovať terén. Slávnosť sa mala začať až o desiatej a hodiny ukazovali ešte len sedem. Sestra Katarína starkej niečo rozprávala a starká len vážne prikyvovala. Bolo potrebné rýchlo zabrániť požiaru. Ponáhľala som sa za nimi.

- Dobré ránko, starká.
- Moja, už si hore?
- Už dávno, starká.
- Nechám vás.

Sestra Katarína sa stiahla do úzadia.

- Nadka, kto je táto sestra?
- Nerozumiem, starká.

Bolo vidieť, že starká je v miernom šoku. Chytila ma pod pazuchu.

- Poprechádzame sa?

Pomalým krokom sme kráčali sem a tam.

- Nadka, poznáš ma.
- Nepoznám, ste nezbedná ako ja, starká.

Usmievala sa, potom zväžnela a pozrela mi do očí.

- Tá sestra, ktorá odišla, mi povedala, že nemáš povolanie. Hovorila také veci... - krútila hlavou starká.

- Aké?

- Povedala, že si praješ ísť domov, len si to nechceš priznať.

- Starká, viete, ona rada žartuje. Poďte, pôjdeme pozrieť krstnú mamu a Petra.

- Nad'ka, nezmenila si sa. Stále si rovnaká. Chýbaš mi, doma nemám s kým vasedávať na terase. Spomínam ťa, kadiaľ chodím, dušička moja krásna.

Pohladila som jej ruku.

- Starká, všetko bude dobré, nebojte sa.

Starkú som odprevadila na raňajky a vysvetlila jej: - Idem sa hore pripraviť.

Starká prikývla a ja som rýchlo vybehla do svojej izby, kde ma čakalo prekvapenie. Nový, presne na moju mieru ušitý habit a list s krátkym odkazom: Tento list doniesla tvoja krstná mama. Je od tvojho brata. Matka Agniežka

Hneď som ho otvorila. Písal mi brat Jožko. Spomedzi súrodencov mi rozumel najviac a vedel, čo cítim. Ani v jednom riadku nespomenul otca. Asi ma nechcel trápiť. V liste mi poďakoval, že som mu pred svojím odchodom do kláštora zabezpečila internát v Žiline u saleziánov. Celé štyri roky sa učil v škole sv. Jozefa za umeleckého rezbára. Aj on túžil zasvätiť svoj život Bohu. List bol nasiaknutý detskou úprimnosťou. Trápil sa, že nemôže byť v taký dôležitý deň pri mne. Nezabudol mi priložiť novú pieseň s akordmi od saleziánov. List som si odložila a začala som sa pripravovať.

Pred oltár sme kráčali v rade so sviečkami v rukách. Ja som išla posledná. Kostolík bol plný ľudí. Začala sa slávnostná svätá omša, ktorú celebroidal krakovský otec biskup. Po bohoslužbe slova nadišiel čas dočasných sľubov. Každá jedna sme pokrľakli pred otcom biskupom, ktorý nám podával posvätný čierny závoj, symbol našej poslušnosti a oddanosti.

Matka generálna Agniežka spolu so sestrou Katarínou nám snímali biele závoje a zakladali čierne. Keď prišiel rad na mňa, triasli sa mi ruky a potom celé telo. Ani raz som nezdvihla pohľad od podlahy. Po založení závoja sme všetky pokrľakli pred matku generálnu a skladali sme do jej rúk dočasné sľuby. Zohla som kolená a sľúbila som Bohu vernosť, lásku, poslušnosť, čistotu srdca i tela. Sľúbila som, že ho budem milovať v

každom jednom živom stvorení a môj život, moje sny a túžby, každý úder môjho srdca budú patriť iba jemu.

Keď sme po svätej omši vyšli v sprievode matky generálnej a sestry Kataríny von, sestry nás zasypali lupienkami kvetov. Spievali a tešili sa. Všetky sme mohli byť po slávnostnom obede s rodinami. Aj život v kláštore sa spomalil. V podvečer návšteva odišla a ja som mohla uvoľniť napäté telo a myseľ. Nechcela som, aby krstná mama alebo starká na mne zbadali, že nie som v poriadku.

Po večeri sme sa všetky juniorky stretli s našou novou predstavenou, pre mňa staronovou predstavenou, sestrou Katarínou. Na moje veľké prekvapenie bola usmiata a uvoľnená. Každéj z nás oznamovala, kde bude pôsobiť, pýtala sa na naše pocity a očakávania. Ja som bola ticho. Nechcela som hovoriť, čo cítim.

Mojím novým pôsobiskom bolo miesto medzi bezdomovcami. Od rána do neskorého večera. Miesto, kde som nemala kontakt so sestrami, ale s ľuďmi z ulice. Pochytili ma pochybnosti, či mi chce sestra Katarína zabrániť stretávať sa so sestrami, pretože s bezdomovcami boli vždy len dve sestry, ale akoby náhodou som teraz zostala pri nich sama. Napriek tomu som bola Bohu vďačná.

Večer pred spaním sa zastavila sestra Katarína.

- Rozhodla si sa, že zostaneš?
- Tak to cítim, sestra Katarína.
- Od dnešného dňa je z teba juniorka, ja som tvoja predstavená a budeš ma vo všetkom rešpektovať.
- Áno, budem.
- Nebudeš vyplakávať matke generálnej na pleci. Čokoľvek sa medzi nami stane, nepovieš to nikomu, - premerala si ma kritickým pohľadom a odišla.

Na druhý deň som začala svoju misiu medzi bezdomovcami. Ráno postávali pred furtou. Zavalili ma svojimi starosťami, podliatymi očami a ubolenými telami. Snažila som sa riešiť všetko s úsmevom a pochopením. Naobedovali sa a poodchádzali do svojich revírov.

Dala som si na chrbát batoh a trielila som do terénu, kde ma čakala realita. Zistila som, že v Krakove sa oplatí stratit' sa. Kultúrne cirkevné pamiatky, kláštory na každom kroku, tajomné uličky, hrad Wawel, námestie Sukiennice a Bazilika Panny Márie ma unášali od nadšenia do výšav. Vošla som do Baziliky Panny Márie a sadla som si do štvrtej lavice zozadu. Zaujal ma štítok, na ktorom bolo napísané: *Na tomto mieste sedával a modlil sa Svätý Otec Ján Pavol II.* Od radosti mi podskočilo srdce.

V čase, keď som bola v kláštore, som v Poľsku na každom kroku stretávala rumunských Cigánov. Na ulici boli spolu celé rodiny aj s deťmi. Ich rumunskej reči som nerozumela. Keď však začali rozprávať medzi sebou po rómsky, hneď som spoznala, o čom je reč. Rozumela som každému jednému slovu. Ich deti mi otvárali dvere do svojich rodín. Trávila som s nimi celé dni a večer ma už čakali bezdomovci v kláštore. Mala som také nabité dni, že som nestíhala ani dobiehať vlastné nohy.

Dva mesiace som sa potulovala medzi terénom a kláštorom. Po ulici som zbierala rumunské deti a brala ich do kláštora, kde sa mohli najesť a zahrať sa. Ak mi zvýšil čas, učila som ich po poľsky. Boli dni, keď na furtu hneď ráno prišiel bezdomovec v dobrej nálade po preflámovanej noci, keď sa objavil zbitý a bolo treba ošetriť rany. Unavená a s pocitom prázdnych rúk som sa každý večer potme vracala do kláštora. Nestíhala som spoločné modlitby ani refektár na obed alebo večeru. Občas som nevidela sestry celé dni. V jeden podvečer, keď som kráčala do kláštora, za múry, kde som bola doma, ale odkiaľ ma zároveň stále niekto vyhadzoval a tvrdil, že som len v podnájme, začalo mrholiť. Cestou som sa zastavila v kaplnke a poďakovala Bohu za pekný a požehnaný deň. Vstúpila som do izby a unavene som si sadla za stolík, kde ma čakal lístok napísaný pekným písmom: Keď budeš v izbe a zasvietiš, prídem. Matka Agniežka

Okamžite som zhasla.

- Nie, nesmie vidieť, že som už tu. Nesmie prísť do mojej izby.

Ani som sa nepohla a tichučko som sedela v tme. Cez okno som videla, že oproti v izbe matky Agniežky sa svieti. Čakala som, kedy zhasne.

Trvalo dlho, kým tak spravila a mne sa zatvárali oči. Konečne. Zapla som iba malú lampu na stole. Dúfala som, že matka Agniežka už spí. Z batoha som vytiahla notes a začala som si písať zážitky z prežitého dňa. Neviem, ako dlho som písala, keď mi ktosi zaklopal na dvere.

- Dobrý večer, sestra. Nevidela som ťa na spoločných modlitbách ani v refektári.

- Matka Agniežka, nestíham, som v teréne alebo s bezdomovcami na furte.

- Ako sa máš?

- Ďakujem, dobre.

Bola som rada, že v izbe panuje prítmie. Nevidela ma dobre. Sadla si na posteľ a hľadela pred seba.

- Stalo sa niečo?

- Nie, kochane, len ma trápi, že sa mi vyhýbaš. Úmyselne sa nezúčastňuješ na spoločných modlitbách. Alebo nestíhaš?

- Nestíham.

- Sestra Katarína mi povedala, že zámerne nechodíš na spoločné modlitby.

Sklonila som hlavu a mlčala som.

- Sestra, vieš, že kto mlčí, ten svedčí.

- Viem.

- Nechceš mi niečo povedať?

- Nie, matka.

Náš rozhovor viazol.

- Chcem sa s tebou porozprávať o tvojom otcovi. Zvládneš to?

- Myslím, že áno.

- Čím všetkým si prechádzala doma?

- Už si nepamätám.

V hlave sa mi rozsvietila výstražná kontrolka a pripomenula mi slová sestry Kataríny. Žiadne vyplakávanie na pleci matky Agniežky. A tak veľmi som jej túžila všetko povedať. Obavy, že sestra Katarína by zasa penila, mi bránili. Matka Agniežka vstala a podišla ku mne.

- Nepovieš mi nič?

- Asi nie, - dostala som zo seba potichu.

Ruky mi položila na plecيا.

- Je čosi, o čom by som mala vedieť? Hovor so mnou, prosím ťa.

- Nemôžem, prepáčte.

- Nemôžeš alebo nechceš?

Ticho.

- Prešla si kus cesty, tak predo mnou neutekaj.

- Ja som tu.

- Idem, sestra. Dám ti ešte požehnanie.

Naklonila sa ku mne a urobila mi krížik na čelo.

- Nezabudni, som tu pre teba. Dobrú noc.

Chcete niečo povedať, ale nemôžete, pretože hlas vo vašom hrdle nevydá tón a vaše ústa sa zatvoria. Nevyslovené slová zostanú na polceste. Tak som sa cítila. Prenikala mnou bolesť matky Agniežky. Takmer som sa za ňou rozbehla a urobila to, pred čím ma varovala sestra Katarína. Nie, tú radosť jej nespravím. Ešte viac som sa zahĺbila do misijnej činnosti.

Deti ma odprevadili až pred bránu kláštora. Boli to milí loptoši, ibaže s dlhými prstami. Vždy sa im na ne niečo prilepilo.

- Sestra, sestra, prídeš zajtra?

- Prídem.

- Budeme ťa tu čakať.

Prešla som cez bránu.

- Ahoj, sestra.

- Pokoj a dobro, sestra Katarína.

Stála na nádvorí a mala som pocit, že čaká práve na mňa.

- Hovorila si s matkou generálnou?

Mám jej povedať pravdu, že večer bola v mojej izbe? Čo ak sa s ňou už rozprávala a preto sa ma pýta?

- Neviem.

- Tak ešte raz: Hovorila si s matkou generálnou?

- Nemám o tom vedomosť.

Zdrapla ma za rameno.

- Prečo klameš?!

Stláčala mi rameno, bolelo to.

- Čo je, si rozmaznaná? Bolí to? Dnes bola za mnou matka generálna a pýtala sa na teba. Že vraj veľa času tráviš mimo kláštora... Mám sa vraj s tebou porozprávať. Povedala som ti, že ako juniorka to budeš mať ťažké.

- Neprekáža mi to, - syčala som od bolesti. Odrazu za nami stála matka Agniežka.

- Sestra Katarína, potrebujem, aby zopár sestier...

- Matka Agniežka? - uvoľnila sestra Katarína zovretie a prekvapene zízala na matku Agniežku. Vydýchla som si.

- Ospravedlňujem sa, že ruším vašu plodnú debatu, sestra Katarína, ale zajtra pôjdeš s juniorkami do Čenstochovej na púť.

Sestra Katarína súhlasila, no potom sa zháčila.

- Matka generálna, všetky sestry nebudú môcť ísť so mnou na púť. Majú povinnosti, od ktorých nemôžu odísť.

- Chápem, sestra Katarína. Nech idú sestry, ktoré môžu. Slávnostnú omšu bude celebrovat' otec biskup.

Šibla po mne skúmavým pohľadom. Vedela som, že keď sestra Katarína povedala, že nie všetky sestry budú môcť ísť, mala na mysli iba jednu jedinú sestru. Mňa. Mne to však neprekázalo. Radšej sa porozprávam s Pannou Máriou sama, ako sa tlačiť medzi ľuďmi a byť nervózna.

- Môžem ísť do kaplnky?

- Chod', ale večer sa u mňa zastav, dokončíme rozhovor, - povedala sestra Katarína prísne.

- Áno, sestra Katarína, - prešľapovala som z nohy na nohu pred jej výsosťou.

Najradšej by som ušla kadeľahšie, ale našla som odvahu. Vošla som do izby sestry Kataríny.

- Sadni si.

Jej izba bola ako moja. Len som nemohla dýchať.

- Kto sú tí malí, ktorí ťa dnes odprevadili?

- Sú to deti z ulice, nemajú kde bývať.

- Vyzerajú ako Cigáni.

- Nie, sestra Katarína, sú to Rumuni.

- Akou rečou si s nimi hovorila? Poľština to nebola.

Ach, jaj, dostala ma.

- Hovorila som s nimi... - preglgla som a ona zabodla do mňa nenávistný pohľad. Nakoniec som to vysypala. Vavela som s nimi po rómsky.

- Klamala si, povedala si, že sú to Rumuni.

- Áno, sú Rumuni, ale taktiež olašskí Rómovia. Žijú kočovným spôsobom života.

- Misijnú činnosť máš vykonávať medzi bezdomovcami, nie medzi tvojimi súkmeňovcami.

- Sestra Katarína, tiež sú na ulici a pred Bohom sme si všetci rovní. Vo Svätom písme sa píše: Choďte do celého sveta a šírte evanjelium. Ježiš nehovorí, aby sme šli len rovno. On vie, že cesty sú kľukaté a chce, aby ho poznali všetci. Aj Rómovia.

- Chceš ma poučať?

- Nie, len sa bránim.

Zdvihla pravú ruku. Zažmurkala som a ani neviem, kde som vzala odvahu.

- Pokojne ma udríte, len neviem, ako to vysvetlíte sestrám, keď si všimnú, že vychádzam z vašej izby so zakrvaveným nosom. A ony budú tie, ktoré všetko povedia matke generálnej.

Ruka jej klesla vedľa tela, no naďalej mi stláčala rameno. Bolelo to. Gniavila mi ho z celej sily, až mi vbehli do očí slzy. Najradšej by ma zahlušila pohľadom.

- Zajtra nepôjdeš s nami na púť.

- Ďakujem, sestra Katarína.

- Strat' sa mi z očí!

- Ďakujem, sestra Katarína. Dobrú noc.

Spolusestry a sestra Katarína odišli v nedeľu skoro ráno na púť. Hovorí sa, že keď kocúr nie je doma, myši majú hody. V mojom prípade to neplatilo. Bola nedeľa, a aj keď zlá kráľovná vytiahla päty, ja, jej poddaná, som pracovala na panskom.

Sestra Bernadetta chystala v kuchyni raňajky.

- Černoška moja, v červenej miske máš pripravené sladkosti pre deti.

Sladkosti som strčila do batoha a mene Božom som vykročila do začatého dňa. Keď prišli deti, práve som obsluhovala pri raňajkách bezdomovcov. Päť chlapcov a jedno dievčatko na mňa zd'aleka mávali.

- Bunãdemineata! Dobré ráno!

- Bunãdemineata! - odpovedala som s úsmevom.

- Sestra, učíš sa rýchlo. Čo budeme dnes robiť?

- Nechajte sa prekvapiť, dobre?

- Jaj, sestra, s tebou sa nedá.

- Prečo?

- Si tvrdohlavá.

- A vy neposední.

- Pôjdeme sa poobzerať, čo je nové v našich uliciach.

- A potom?

- Potom sa vrátíme a možno sa s tebou niečo zahráme.

- Donesiem loptu.

- Ak máš, dones.

Chodili za mnou ako mačiatka. Pomáhali mi ošetrovať rany. A bezdomovci ich prijali. Cestou naspäť som im rozdala sladkosti.

- Sestra, nie si unavená?

- Nu, - odpovedala som. V ich reči to znamenalo nie. Poďte, pozývam vás na obed. Deti sa spolu s bezdomovcami najedli a potom sme šli hrať futbal. Pred furtou sa nachádzal veľký dvor. Bezdomovci si posadali na schody a tvárili sa veľmi znudene.

- Sestra, hráš?

- Mám habit, nemala by som, ale kráľovná tu nie je, nič mi teda nebráni vybit' si energiu. Hrám.

- V habite?
- Futbalový dres som dala na charitu.
- Jaj, sestra, s tebou je nám bine.

Hra sa vyvíjala veľmi dobre. Dokonca sa chcelo zapojiť aj zopár bezdomovcov.

- Sestra, hráme aj my.
- Nedbám, hrajte.

Až teraz sa začal pravý zápas. Deti, bezdomovci a pobehujúci habit. Ani sme nezbadali a čas pokročil. V podvečer sme sa porozchádzali. V dobrej nálade som vošla do svojej skrýše. Nevedela som, že pútničky sa už vrátili.

- Tu si?
- Áno, sestra Katarína.
- Ako si prežila dnešný deň?
- Tak ako vždy. V teréne.
- A čo si tam robila?
- Ošetrovala som, čo bolo treba, a potom som bola na furte.
- A s bezdomovcami a Cigánčencami si hrala futbal!
- Áno.
- Ako rehoľná sestra nesmieš byť tam, kde sú muži.
- K ničomu nedošlo, ani sa ma nedotkli. Hrali sme vo všetkej

počestnosti.

- Kto ti dal súhlas?
- Odpustite, nevedela som, že potrebujem váš súhlas.
- Ignoruješ pravidlá rehole!
- Bolo to nevedomky.
- Čakala som, kedy urobíš chybu.

Sklonila som hlavu. Túžila som vrátiť čas do chvíle pred futbalom.

- Môžeš si zbalit' veci a ísť domov.
- Nie.

- Porušila si pravidlá.

- Nie, nejdem. Myslím si, že o všetkom by mala rozhodnúť matka generálna.

- Veľmi sa o ňu opieraš!
- Neopieram sa o nikoho, len o Boha.

Keď som povedala, že by o všetkom mala vedieť matka generálna, zháčila sa.

- Vyber si. Bud' odídeš domov a povieš, že si sa tak rozhodla sama, alebo si oživíš rany na chrbte.

Predstava, že by som odišla, ma ničila a neprichádzala do úvahy. Veď ako by som to povedala matke Agniežke? Nech by som jej vyrozprávala čokoľvek, neuverila by mi. Stále som mala sklonenú hlavu.

- Radšej to druhé.
- Dolu habit.

Vedela som, čo ma čaká, že budem mať problém stáť na nohách. Kým som sa v kúpeľni prezliekala, sestra Katarína zamkla dvere, aby nás nikto nerušil. Kľakla som si vedľa postele a ruky som si dala na ústa, aby nebolo počuť moje výkriky. Švihla ružencom a ja som si od bolesti rukou takmer zlomila sánku. Švihla desiatykrát a mne tiekli slzy prúdom.

- Nebudeš ty Cigánov ťahať do kláštora, nebudeš porušovať pravidlá kláštora a nerešpektovať ma!

Nezmohla som sa na slovko, len som plakala. Skončila.

- Nebudeš to nikde hovoriť a zajtra budeš robiť, čo doteraz.

Jej hlas znel pokojnejšie, vybila si zlosť. Prikývla som. Odišla a ja som zostala na kolenách s poníženou ľudskosťou a bolesťou.

Padol na mňa súmrak môjho tieňa. Tlačil ma k zemi, držiac ma za zátylok. Tajne som dúfala, že po sľuboch sa všetko vyjasní a stále bude svietiť slniečko. Omyl, skrylo sa za husté mraky. Snažila som sa postaviť na nohy. Nedalo sa, ruky sa mi triasli a nevedela som sa ničoho chytiť.

- Bolesť, stala si sa mojou súčasťou, - stonala som. S vypätím všetkých síl som sa postavila na nohy a opierajúc sa o posteľ a stenu som sa dotiahla k dverám. Vedela som, že o dve izby ďalej je sestra Krispína. V tme som sa šuchtala a bála som sa, že spadnem. Došla som k dverám jej izby a ticho zaklopala. Ešte nespala.

- Čo sa stalo, sestra?
- Pomôž mi, prosím ťa.

Vyvalila na mňa oči.

- Rýchlo, pod' dnu.

- Nie, pod' me do mojej izby.

Oprela som sa o ňu. V izbe mi ošetrila chrbát.

- Niečo mi to pripomína. Raz sa to už stalo.

- Nie, buď pokojná. Ja som sa udierala ružencom.

- Nekry ju.

- Naozaj som si to spôsobila sama. Je zbytočné zaťažovať s tým matku generálnu. Prosím, len ma postav na nohy, aby som necítila bolesť.

- Nemám tu nič, všetko je v ošetrovni. A ak tam pôjdem, budem musieť vysvetliť dôvod. Budeš musieť vydržať do zajtra.

Bola som vďačná, že otec ma v detstve naučil zvykať si na bolesť. Vďaka jeho tvrdej ruke som vedela spracovať bolesť a nedať najavo, že trpím. Všetko ukrývať pod zásterkou smiechu a veselej nálady. Premieňať bolesť na silu.

Dva týždne som sa vliekla, ale stála som pevne na nohách. Sestre Kataríne sa podarilo nalomiť moju vieru a zneistiť moju lásku k Bohu.

Príroda si začala obliekať nové pestrofarebné šaty. Pomaly, ale isto sa blížila jeseň. Kráčala som so sestrou Karolínou do refektára. Táto sestra veľa rozprávala, preto som sa pri nej nikdy nedostala k slovu. Rada som ju však počúvala, pretože som sa dokázala pri nej uvoľniť. Oproti nám išla po chodbe matka Agniežka spolu so sestrou Katarínou. Keď som uvidela, ako sa na mňa sestra Katarína pohľadovo pozrela, sklopila som zrak.

- Sestra, pod', potrebujeme sa s tebou porozprávať.

- Áno, matka Agniežka. Otočila som sa na päte a opustila som sestru Karolínu.

- Čoskoro sa ti začne škola, preto by som bola rada, keby si odišla predtým do Zakopaného na duchovné cvičenia.

Mlčala som a hrala som sa s okrajom rukáva na habite. Matka Agniežka si to všimla.

- Nechceš?

- Chcem. Iba ma svrbia dlane, preto sa hrám s rukávom.

- Sestra Katarína ti chce niečo povedať.

Sestra Katarína sa víťazne nadýchla.

- Sestra, dôrazne ťa chcem tu pred matkou generálnou požiadať, aby si prestala nachytávať sestry na svojich vtipných kúskoch a aby si robila len to, o čo ťa poprosím. Tu pred matkou generálnou ťa prosím, aby si so mnou spolupracovala a začala ma akceptovať ako svoju predstavenú.

Všetko sa začalo vo mne búriť. Hnev, zlosť, poníženie, nespravodlivosť, pravda. Pozerala som sa jej rovno do očí, chcela som, aby v tých mojich uvidela odpor a to, že ju ľutujem.

- Prečo...? Chcela som dopovedať: Klamete, no matka Agniežka sa postavila medzi nás. Stála tak, že som bola v jej tieni.

- Sestra Katarína, je niečo, o čom by som mala vedieť?

- Matka generálna, všetko je v najlepšom poriadku.

- Sestra Katarína, zabraňuješ sestre v kontakte s inými sestrami? Zakazuješ jej usmievať sa a rozdávať dobrú náladu? Zabudla si na náš posledný rozhovor?

- Matka generálna, keď si bola vo Vadoviciach, bola si iba sestrou. Ak robím niečo, čím by som ju obmedzovala, nech ti to povie sama.

Matka Agniežka sa otočila ku mne so spýtavým pohľadom.

- Sestra Katarína hovorí pravdu. Dáva mi príležitosť zdokonaľiť sa. Dovolí mi všetko, ja jediná mám oproti spolusestrám výhody.

Matka Agniežka nemohla uveriť vlastným ušiam. Bolo na nej vidieť, že mi neverí ani slovko.

- Neverím tvojim slovám.

- Je to pravda, matka generálna, - ubezpečila som ju.

- Dobre, - povedala a odišla k svojmu stolu. - O tri dni pôjdeš do Zakopaného na duchovné cvičenia. Budem ťa sprevádzať, aspoň vykonám vizitáciu v miestnom kláštore.

Cestou od matky Agniežky som sa vybrala do kaplnky. Veľmi som sa hanbila. Klamala som matke Agniežke do očí. Môj Pane, ako som len mohla? Všetko som tajila. Prečo? Nechcela som dať sestre Kataríne možnosť, aby si myslela, že utekám so všetkým za matkou generálnou. Nemienila som vyzeráť ako tá, ktorá potrebuje ochranu. Pane môj, daj mi silu, aby som sa vedela vyrovnáť so všetkým sama. Prosím, nauč ma to. Veď ty sám si kráčal krížovou cestou, prečo by som nemohla aj ja?

O niekoľko dní sme s matkou Agniežkou vyrazili do Zakopaného. Je to turistické mesto a blízko sú Tatry. Čakala nás dlhá cesta.

- Prečo si tak ticho, sestra?

- Obdivujem krajinu okolo, - odvetila som krotko. V skutočnosti som nevedela, čo mám povedať.

- Tešíš sa do školy?

- Nie, matka Agniežka.

- Prečo?

- Lebo mi stačí to málo, čo viem.

- Budeš študovať filozofiu a históriu.

- Nechcem. Nemám na to.

Dotkla sa prstom mojej hlavy.

- Tu Boh vložil svoje dary. A tvojou povinnosťou je rozšíriť ich a prehľbiť.

- Čo tým sledujete?

- Zatiaľ nič, ale mám predstavu.

- Predstavu? Boh vám odhalil svoje karty?

Usmiala sa.

- Začínaš byť tvrdohlavá?

- Ako stihnem popri škole aj misijnú činnosť? Sestre Kataríne sa to nebude páčiť.

- Budeš mať denné štúdium a nebudeš už chodiť do terénu. Pamätaj, som generálna predstavená, proti môjmu rozhodnutiu sa žiadna sestra neobráti chrbtom.

- Filozofia? - spýtala som sa zadumane.

- Tvoja myseľ je hlbavá, vždy všetko rozoberáš v mysli a твоjim poslaním je a bude práca s ľuďmi.

- Ako viete, že budem pracovať s ľuďmi?

- Lebo si prešla v detstve prekážkami, ktoré ťa formovali. To, čo si zažila, zanechalo na tebe hlboké jazvy, ktoré vždy niekto rozreže. A to ma bolí viac ako prvýkrát.

- Lebo neviem zastaviť krvácanie, - doplnila som ju. Prikývla.

- Napriek všetkému máš dar.

- Dar? Je darom utrpenie, peklo v živote dieťaťa?

- V tvojom prípade áno. Dovolila si Bohu, aby z teba vykresal to, čím si. Viedol ťa a vstúpil ti svoju lásku. Naučil ťa čerpať z bolesti silu a chuť do života. A nikdy si neprestala milovať život.

- Ako to viete?

- Vidno to, keď pobeheš po kláštore alebo si v teréne. Bezdomovci sa tešia, keď máš službu. Volajú ťa „tá naša sestra“. A deti z ulice? Každú sobotu ťa čakajú pred bránou. Sestry sa usmievajú, keď si s nimi, čakajú, ktorej zas niečo vyvedieš. A sestra Bernadetta? Keď ma zbadá, pýta sa, kedy budeš mať službu v kuchyni. Chýba jej tvoje tancovanie s metlou. Ty, sestra moja, nechceš, aby ľudia, ktorí sú v tvojej blízkosti, poznali bolesť a smutné dni. Želáš si, aby boli šťastní, lebo ty si spoznala bolesť na

vlastnej koži. Chcem, aby si vyštudovala. Bude z teba veľmi dobrá predstavená, pretože tvoje srdce patrí celé Bohu.

- Matka generálna, nechcem študovať a byť vysoko nad ostatnými. Stačí mi to málo, čo viem a mám.

Akoby ma nepočúvala, z ničoho nič sa spýtala: - Bola si na Kalatówkach? Je to v Zakopanom. Zastavíme sa tam.

Dorazili sme na Kalatówky a zastali pred malou pustovňou obklopenou nádhernou, akoby namaľovanou prírodou.

- Nevystúpiš?

Nechcelo sa mi, ešte stále som nespracovala rozhovor v aute. Matka Agnieżka podišla k bráne a zazvonila. Objavila sa v nej malá chudučká sestra.

- Matka generálna! Prečo ste nedali vedieť, že prídete?

- Veziem sestru na duchovné cvičenia a mám cestu okolo, tak som sa zastavila.

Kým sa rozprávali, vyliezla som z auta. Sestra sa potichu vzdialila a ja som zostala sama s matkou Agnieżkou.

- Toto je miesto, ktoré si vybrali sestry, ktoré sa rozhodli pre mlčanlivosť. Celé dni sa modlia a rozjímajú o Bohu. Prehovoriť môžu len so mnou.

- Nerozprávajú sa ani medzi sebou? Prečo sa tak rozhodli?

- Je to tajomstvo medzi nimi a Bohom.

- Mohla by som to vyskúšať aj ja?

- Ty s tvojou povahou určite nie. Zničila by si všetky Božie plány. Vráťme sa k nášmu rozhovoru.

- Scio me nihil scire, matka. Viem, že nič neviem, - zareagovala som.

- Vidím, že Sokrata poznáš a vieš preložiť.

- Bola to len náhoda. Na strednej som chodila na filozofické semináre.

- Nevidíš Božiu ruku? Boh ťa už na strednej škole pripravoval na tvoje ďalšie štúdium. Nechceš vidieť a pocítiť Božiu ruku vo svojom živote?

- Neviem, - povedala som nerozhodne, ale červík bol už v hlave. Podišla som k oknu a zahľadela sa ďaleko za obzor. Kdesi tam ďaleko som túžila vidieť svoju budúcnosť.

- Nechcem od života nič navyše, stačí mi to málo, čo už mám. Bojím sa výšok a mám strach z toho, že zabudnem, kto som. Obávam sa, že vo mne ožije niekto, koho držím pod pokrievkou.

- Tvoje skutočné ja? - spýtala sa matka Agniežka a ja som prikývla.

- Nehovor tak. Každý človek má v sebe dva protiklady. Nepochybujem o tom, že tak, ako vieš milovať a tešiť sa z maličkostí, vieš nenávidieť a vybuchnúť hnevom. Všetko závisí iba od teba. Sú svätí, ktorí sa dali formovať Bohom, a pritom to boli obyčajní ľudia na vysokých postoch, vzdelaní. Nikdy nezabudli na Boha.

Bola som ticho.

- Existuje však iný dôvod, prečo som sa rozhodla ísť s tebou.

- Tušila som to, matka, pretože žiadna sestra neodchádza na duchovné cvičenia vo vašej spoločnosti.

- Si vnímavá. Povieš mi pravdu?

- To vám neviem zaručiť.

- Dotkla sa ťa alebo ti ublížila sestra Katarína?

- Nie, odkedy je mojou predstavenou, ani raz.

- Tak ešte raz. Ublížila ti?

- Nie, matka.

Stála tesne za mnou. Ani neviem, kedy prišla tak blízko.

- Klameš mi.

- Nie, matka, keby sa niečo stalo, povedala by som vám to.

Položila mi ruky na plecia.

- Nehovoriš mi pravdu, sestra. Od sestry Krispíny viem všetko.

- Však som si to spôsobilá sama, - povedala som veľmi potichučky a neisto. Zvrtla ma, až som jej hlavou narazila do hrude. Dívala sa mi do očí.

- Prečo ju kryješ? To, čoho sa dopúšťa, sa v kláštore nesmie robiť! Nikde a nikto nikomu!

- Nespravila mi nič.

Objala ma.

- Chceš, aby ťa zničila? Si ešte mladá.

Nemohla som už v sebe dusiť tlak, ktorý sa mi vytváral v hrudi.

- Prosím vás, pustite ma.
- Nie, až keď povieš pravdu.
- Hovorím pravdu.
- Nehovíš. Pred tromi týždňami si sa len tak vliekla a ja som si myslela, že si unavená. Odpusť mi, že som taká nevšímavá.
- Matka, prosím vás, už ma pustite.
Slzy som mala na krajíčku.
- Sestra, povedz mi pravdu. Prečo si sa mi nezdôverila?
- Lebo som nechcela, - premohli ma slzy. - Nechcela som, lebo všetko musím zvládnuť sama. Pretože vždy som všetko prekonávala sama, aj tie najtemnejšie chvíle, keď padali na mňa steny a preplakala som celé noci. Nikdy som za nikým neutekala, nikdy som nikomu nehovorila, akú bolesť nosím v srdci.
- Teraz som tu ja, hovor so mnou.
- Nie, nebudem!
Stisla ma ešte pevnejšie.
- Dieťa moje, ubližuješ si. Ničíš si mladé srdce.
- To srdce je už dávno podupané.
- Kto ho podupal?
- Ľudia, ktorí si mysleli, že môžu mnou manipulovať a že majú na to právo.
- Neviem, čo ti mám na to povedať, sestra moja. Skús uvoľniť v sebe barikády, ktoré si si postavila. Trápi ma, keď ťa vidím, ako rozdávaš radosť okolo seba, no sama trpíš a ja ti neviem pomôcť.
Prstom mi nadvihla bradu.
- Či sa ti to páči, alebo nie, budem ťa ochraňovať a držať nad tebou ochrannú ruku. A so sestrou Katarínou sa porozprávam.
- Matka, prosím vás, nerobte to, - padla som pred ňou na kolená.
- Nemôžem dopustiť, aby si na tebe vybíjala zlosť.
- Matka, pre Boha vás prosím.
- Prečo nechceš?
- Lebo som dala slovo. A už som v poriadku.
Ťažký povzdych matky generálnej sa rozlial miestnosťou.

- Vstaň, kochane, žiadaš nemožné.
- Dala som slovo.
- A ja som za vás zodpovedná, ja som dala slovo Bohu. Pôjdeme, sestry nás už určite netrpezlivo čakajú.

Pokorne a porazená som kráčala v jej päťach.

V kláštore v Zakopanom nás už očakávali. Potešila som sa, keď som zbadala medzi sestrami sestru Agátu, ktorú som spoznala vo Vadoviciach.

- Sestra, teším sa, že si prišla. Chýbala si mi.

A rozhovorila sa, ako som zliezla v hospici cez okno po rebríku. Nevynechala, ako mi raz počas svätej omše, kde boli prítomní aj obyvatelia, malý miništrant pred prvým čítaním vyplazil jazyk. Urobila som komickú grimasu a gesto mu opätovala. Miništranti sa od smiechu chytali za bruchá, ale páter, ktorý slúžil svätú omšu, mal od hnevu penu na ústach. Ešte dobre, že mi závoj zakrýval uši. Horeli mi od hanby.

- Sestra, zostaneš tu dlhšie ako týždeň?

- Nevieam, sestra Agáta. Uvidím, ako rozhodne matka generálna. Prečo sa pýtaš?

- Je mi s tebou dobre, na každom kroku je zábava, - smiala sa a hlavu si opierala o moje plece. Matka Agniežka sedela oproti nám a od chvíle, ako sme prišli, bola vážna. Neusmievala sa, iba sa občas na mňa pozrela. Nebolo mi dvakrát príjemné sedieť oproti nej. Mala som pocit, že som pod mikroskopom. Po modlitbách som sa utiahla do izby a snažila som sa vnútorne pripraviť na duchovné cvičenia. Vošla matka generálna.

- Prišla som sa s tebou rozlúčiť, zajtra skoro ráno sa vraciam do Krakova. Po skončení duchovných cvičení odídeš do generálneho domu.

Na tvári sa jej nepohol jediný sval. Zaujali ma jej oči. Nežiarili tak, ako som bola zvyknutá.

- Matka?

Pri dverách sa otočila a pozrela na mňa spýtavým pohľadom.

- Chcem vás poprosiť...

- Kochane, ak chceš prosiť, aby som nechala sestru Katarínu, aby robila s tebou, čo chce a vybíjala si na tebe zlosť, tak nepros. Pochop, ako generálna predstavená nesmiem niečo také dopustiť.

Rozbehla som sa k nej a hodila sa jej do náručia. Nehovorila som nič, iba sa mi po líkach kotúľali slzy. Cítila som, že ju moje správanie prekvapilo.

- Máš strach? Bojíš sa?

Neodpovedala som, len som ju silnejšie objala. Táto odpoveď jej stačila. Sklonila hlavu.

- Obávaš sa, že to budeš mať so sestrou Katarínou ťažšie.

Mlčala som. Keby tak vedela, že jediné, čoho som sa bála, bolo, že by lásku k Bohu, ktorú vo mne sestra Katarína nalomila, nabudúce vo mne určite zabila. Izbou sa ozýval môj plačom podfarbený vzlyk.

- Sestra moja, ocitla si sa v neľahkej pozícii.

Cítila som, že je neistá. Chytila mi tvár do dlaní.

- Počkám, kým sa vrátiš z duchovných cvičení. Teraz nemôžem urobiť rozhodnutie, ktoré by som mohla oľutovať. Budem sa modliť k Duchu Svätému. Snaž sa v nasledujúcich dňoch nájsť seba, dovoľ Bohu, aby pootváral v tvojom srdci všetky dvere, ktoré si pozamykala. Konečne sa usmiala. - A sľúb mi, že nebudeš vymýšľať žartíky na účet pátra Ondreja.

Sľubovala som pokorne, ale matke Agniežke neuniklo, že si stláčam prsty na rukách. Môj akože sľub ju rozosmial. Urobila mi krížik na čelo a odišla.

Cítila som, že už nie som taká zamilovaná ako prvýkrát, keď som dorazila do kláštora. Moja láska k Bohu začala chradnúť a nahlodávali ju štrbiny. Sem-tam sa vyskytlo ostré zahryznutie od predstavenej, ktoré dosť bolelo. Začala som pochybovať, či miesto, na ktorom som, je určené pre mňa. Chodila som v polosne, kde ma vždy niekto potkol a nikdy som nedokázala udržať rovnováhu. No najhoršie chvíle som prežívala, keď Boh neprehovoril. Opäť som bola sama. Nechcela som utekať za matkou Agniežkou a vyžalovať sa jej. Túžila som po pohladení od Boha. Cely týždeň som na duchovných cvičeniach ticho sedela a modlila sa. Páter Ondrej bol z rehole bratov kapucínov. *Iba láska.* Tak znela téma

duchovných cvičení. Láska je trpezlivá, píše svätý apoštol Pavol. Mne však trpezlivosť dochádza, mína sa mi to málo, čo ešte mám. Dusím sa vo vlastnej neistote. Ak vám dáva niekto celé dni pocítiť, že ste druhoradá, neplnohodnotná a že na miesto, ktoré milujete, nepatríte, vy sami v bezbrannosti sfúknete poslednú sviečku trpezlivosti.

V posledný deň duchovných cvičení som sedela v kaplnke, kľáčala na kolenách a ruky som mala rozpažené. Prosila som Boha, aby vo mne obnovil svoju večnú lásku. Nevnímala som plynutie času.

- Sestra?

Zdvihla som hlavu. Nado mnou sa skláňala sestra Agáta.

- Si na rade. Páter Ondrej sa rozpráva s každou z nás. Teraz ideš ty, ako posledná.

Zdvihla som sa a odišla za pátrom Ondrejom.

- Pokoj a dobro, sestra.

- Pokoj a dobro, - odpovedala som automaticky a pozrela sa von oknom. Všimol si to.

- Vonku je prekrásne, môžeme sa poprechádzať.

Prikývla som. So sklonenou hlavou som kráčala vedľa pátra Ondreja. Nakoniec ticho prelomil páter.

- Pozorujem ťa od prvého dňa duchovných cvičení, sestra.

- A čo ste objavili, páter?

- Osobnosť, v ktorej je stále ukryté pred zrakom sveta malé bezbranné dieťa.

- Od osobnosti mám ešte ďaleko, som iba rehoľná sestra. A tak ako vy, páter, som Božie dieťa.

- Videl som už modliť sa veľa bratov a sestier, ale ty, sestra, sa ponáraš do Kristovho náručia celá.

- Lenže ja jeho objatie už necítim, - sklonila som hlavu.

- Sestra, nemusíme cítiť Kristove objatia ani bozky. On je tu. Nechce, aby si ho videla.

- Nechce? Bojí sa, že sa mu vrhnem do náručia a budem sa ho držať ako kliešť? Má strach, že budem ako Xantipa? Ved' Boh sám nielenže nekonečne miluje, ale vie aj žiarliť. Stačí, že sa na chvíľu vzdialim.

Páter sa usmieval.

- Vidím, že Boh je pre teba všetkým.

- Neviem, páter. Tu všetko zhaslo, - dotkla som sa hrude.

- Prechádzaš ťažkými skúškami. Dôveruj Bohu a on sa o všetko postará, pretože si pre neho výnimočná. Budem sa za teba modliť, aby si nezišla z cesty. A ak sa stane, že sa rozhodneš ísť iným chodníčkom, pamätaj, že Boh si ťa nájde. Pred jeho láskou neutečieš.

- Prečo tak hovoríte, páter?

- Ľudia ako ty utekali pred láskou, nedôverovali svojmu srdcu. Mali strach, že zlyhajú. Keď prechádzali veľkými skúškami, Boh ich našiel a otvoril im náruč.

Mlčky som ho počúvala a cítila som, ako sa mi vlieva do srdca pokoj.

Na druhý deň som sa vrátila späť do Krakova. Pri prechádzaní bránou mi padol do oka obraz sestry Kataríny, ako sa rozpráva so sestrou Ester.

- Takú ešte nehrali, aby som jej išla hneď do rany, - preletelo mi mysl'ou. Ako namydlený blesk som sa rozbehla na furtu k bezdomovcom.

- Á, sestra, kde si bola? - vrhli sa na mňa.

- Bola som hľadať samu seba.

Moja odpoveď im vyčarila úsmevy na tvárach.

- Zahráš si s nami karty?

- Zahrám, ale ak prehráte, budete umývať nocľaháreň. Zabudla som na habit a začala som hrať kartovú hru *Farár*. Doma som ju často hrávala s bratmi, ktorí ma naučili niekoľko švindľov. Zopárkrát sa mi podarilo ukryť kartu do rukáva habitu. Vždy, keď si niekto musel ťahať viac kariet ako jednu, furtou sa ozývali výbuchy smiechu. V ich spoločnosti som bola šťastná.

- Sestra!

V tom momente sme všetci skameneli.

- Čo tu robíš?!

- Hrám karty.

- Ani mi neprídeš oznámiť, že si už tu?!

- Sestra Katarína, prepáč, je to moja chyba. Potrebovala som pomoc, tak som poprosila sestru, - ozvala sa rýchlo sestra Krispína.

Sestra Katarína ma zabíjala pohľadom.

- Chod', porozprávame sa neskôr.

- Prepáčte, kam mám ísť?

- Pred hodinou sa pýtala na teba matka generálna. Chod' sa jej ukázať.

Ako sa vyhnem matke generálnej? Nenapadlo mi nič lepšie, ako sa ponáhľať do svojej izby a niekam sa vytratiť. Vstúpila som do izby a takmer som odpadla. Čakala ma tam matka Agniežka a usmievala sa.

- Vitaj! Pod', nech ťa objímam.

- Čaká ma sestra Katarína, musím ísť.

- Nečaká ťa, pretože ma už o všetkom informovala. Tak pod' ku mne.

Podišla som k matke Agniežke a letmo som ju objala.

- Viem všetko. Sestra Katarína mi povedala, že si sa schovávala na furte a hrala tam karty. Od smiechu jej trhalo kútikmi úst. - Ešte len prídeš a už ju stihneš nahnevať.

Bola som ticho.

- Si pripravená do školy?

- Myslím, že áno, matka Agniežka.

- Teším sa, že si sa rozhodla študovať.

- Matka Agniežka? Hovorili ste o mne so sestrou Katarínou?

- Áno, - riekla a stratila sa za dverami. Zdrvene som si sadla.

Vitaj v pekle, Nadežda, pomyslela som si asi príliš nahlas, lebo matka Agniežka znovu strčila hlavu do mojej izby.

- Neboj sa, bude to dobré. Večer prídem a všetko ti vysvetlím.

- Po večeri ma čakaj pred kaplnkou, - zavelila sestra Katarína. Čakala som tam ako na rozsudok. Ako mám zareagovať, ak na mňa zaútočí? Čo jej vlastne povedala matka Agniežka? Mám sa brániť alebo len bezbranne všetko prijímať? Čo odo mňa vlastne chce? Zadumane som sa pohrávala s ružencom, keď sa ku mne priblížil tmavý tieň. Sestra Katarína. S malou dušičkou som ju nasledovala do parku. Trochu sa ochladilo. Ľutovala som, že som si nevzala vestu.

- Vrátila si sa v plnej paráde.
- Nerozumiem vám.
- Si späť prvý deň a už nevieš, čo so sebou.
- Prečo sledujete každý môj krok, všetko, čo robím? A nech spravím čokoľvek, nie ste spokojná.
- Budem spokojná, keď odídeš.
- Som pre vás prekážkou alebo súperkou? Prekáža vám, že som iná, že som Cigánka?

Kým ja som bola pokojná, sestra Katarína začala blčať hnevom.

- Buď už ticho! Nič nevieš! Vy Cigáni ste len obyčajná banda!
- To ste mi už raz povedali. Prečo sa však všíte na mne?
- Lebo už len pohľad na teba mi pripomína, akí ste. Tu ťa všetci vedia a matka generálna ťa ochraňuje! Kto ti dovolil vyžalovať sa jej?! Vy Cigáni robíte zo seba najväčších chudákov!

Nepovedala som nič.

- Bude ma upozorňovať kvôli tebe? Bude sa mi vyhrázať, že ma zbaví postu predstavenej? Obviní ma, že zabíjam v tebe povolanie a že sa ťa nemám dotýkať?

Bola ako zmyslov zbavená. Začala som pred ňou ustupovať.

- Sestra Katarína, sme v parku a všetko počuť, ešte aj kvety a stromy budú na vás donášať. Nerobte to, prosím.

Zmätené zostala stáť.

- Robte si so mnou, čo chcete, nadávajte, urážajte ma, ale nie tu, prosím, pred svedkami. Od úžasu zabudla zatvoriť ústa.

- Pamätaj, že príde deň, keď ťa odtiaľto dostanem. Cigánka nikdy nebude znamenať v kláštore viac ako ja. Budeš handra, o ktorú si budem utierať zablatené topánky.

- Ďakujem, sestra Katarína, je to pre mňa veľká česť, - mierne som sa uklonila. Zovrela ruky do pästí a odišla. Ja som tam zostala stáť ako drevo. Neplakala som, len sa vo mne ozval šepot.

Toto nie je miesto pre teba. Odíd', kým sa dá, začalo sa ozývať moje ja a musela som uznať, že je z tých žabomyších vojen unavené. Rozhodným krokom som vykročila k izbe matky generálnej. Videla som v jej izbe

svetielko. Tajne som dúfala, že ma neodmietne. Rázne som zaklopala a vstúpila dnu.

- Zajtra odchádzam domov a hneď teraz si idem zbalit' veci, - oznámila som jej, čo som mala na srdci, a zvrtila som sa na odchod. Jediné, čo moje ušné bubienky zachytili, bol ston.

- Čo sa stalo? Vráť sa!

Kým sa za mnou matka Agniežka rozbehla, už som rýchlym krokom letela do svojej izby. Nesmiem dovoliť, aby ma zastavila. Nesmie sa so mnou rozprávať. Buchla som dverami na izbe a pristúpila ku skrini. Šok! Nebolo tam žiadne civilné oblečenie. Len samý habit. Ako obarená som si sadla na stoličku. Nemohla to byť pravda. Moje civilné šaty boli preč. Dobešla matka Agniežka.

- Nikde ťa nepustím.

- Áno, pustíte ma, lebo som sa tak rozhodla.

- Kedy?

- Dnes.

- Dnes? Na obed si žiarila šťastím, čo zmenilo tvoje rozhodnutie?

- Neviem, - sklonila som hlavu, aby mi nevidela uslzené oči.

Prechádzala sa po izbe a hľadala správne slová. Občas zastala a pozrela sa na mňa.

- Vráťte mi moje civilné oblečenie? Nemôžem ísť domov takto, - vytrhla som ju z myšlienok.

- Nevrátim ti civilné šaty, kým mi všetko nevysvetlíš.

- Nemám čo vysvetľovať, jednoducho to tak cítim.

Sadla si na okraj mojej postele.

- Má tvoj odchod na svedomí sestra Katarína? Chceš sa vzdať bez boja?

Radšej som jej neodpovedala.

- Vráťte mi moje civilné oblečenie? - zopakovala som otázku.

- Čo urobíš, ak ti ho nevrátim?

- Budem usedavo plakať.

- Už teraz usedavo plačeš, nevšímala si si? Plačeš, lebo tvoje srdce s tebou nesúhlasí. Sama cítiš, že sem patríš, ale dala si prednosť hlave, lebo

tvoje ego sa urazilo, bolo ponížené. Kochane, povedz, uniesla by si bolesť Ježiša Krista?

Podišla ku mne a zdvihla mi hlavu.

- Povedz, uniesla by si ju?

Uvedomila som si, aký som slaboch, ako utekám z bojiska, len čo súper dupne nohou a zakričí bu-bu-bu. Potláčala som slzy a nakoniec som zo seba dostala: - Prosím, pomôžte mi. Matka Agniežka, prečo ma sestra Katarína nemá rada? Prečo ma tak nenávidí?

- Čím sa ťa dotkla, čím ťa pokorila?

- Matka Agniežka, porozprávali ste sa s ňou a ja som schytala dvojitý úder rovno do srdca.

- Odpusť, chcela som ťa chrániť.

- Myslím si, že sestra Katarína má voči mne stvrdnuté srdce. Je zbytočné rozprávať sa s ňou. Akákoľvek ochrana z vašej strany ju len viac rozhnevá.

- Neviem, prečo to Boh dovolí, sestra moja. Možno ťa pripravuje na niečo, kde budeš musieť siahnúť až na samotné dno. Dôveruje ti a je si istý, že nezlyháš.

- Keď vás tak počúvam, nadobúdam pocit, že poznáte moju budúcnosť.

- Ach, poznať budúcnosť je veľká zodpovednosť a smie ju vedieť len Boh. My nechajme plynúť prítomnosť.

- Prečo teda hovoríte, že Boh ma na niečo pripravuje?

- Lebo ťa pozorujem a vidím v tebe veľa dobra.

- Tak preto tieto skúšky ohňom?

- Lebo si ešte mladá a Boh ťa prostredníctvom tvojich predstavených formuje. Ešte stále máš v úmysle odísť? Chceš ujsť?

- Bojím sa, že nezvládnem udržať hnev.

- Máš strach, že ju zraníš?

- Áno.

- Tak preto mieniš odísť? Utekať pred sebou nie je najlepšie riešenie. Zostaň, prosím, a dôveruj Bohu, ako on dôveruje tebe. Prijmi milosti, ktoré ti ponúka.

- Asi nie som najvhodnejšia osoba, ktorú by si mal vybrať.

- Myslíš si, že svätý Peter alebo Pavol sa pokladali za vhodných hľadať Božie slovo? Boh si vyberá spomedzi nás takých, ktorí sú tvrdí ako skaly a vyrastajú medzi trnmi a bodliakmi. Nepochybuj o sebe. Nedovoľ, aby ťa sestra Katarína dostala do pochybností. Úprimná a čistá láska k Bohu nepozná pochybnosti. Začni žiť.

- Žiť? A čo som robila doteraz?

- Hľadala si svoje srdce, a keď si zistila, kde je, komu skutočne patrí, spoznala si aj bolesť a sklamanie. Dám ti času, koľko len chceš, ale nepustím ťa teraz domov, dobre?

Sedela som mlčky a nakoniec som prikývla.

Zotrvala som v úplnej tme a nevedela som sa pohnúť. Modlila som sa a dovolila slzám odľahčiť moje bremeno.

Pane, aké je moje poslanie? Mám zostať tu schúlená pod tvojou strechou alebo je moje miesto určené vo svete? Posvätné múry, ktoré sú ti zasvätené od základov, sa pozerajú na chladné a otupené srdce. Kde sa berie v ľuďoch toľko nenávisti? Poznačil sestru Katarínu v minulosti zážitok, ktorý ju stále bolí a otvára jej rany? Myšlienky ma prenasledovali a nebola som schopná odblokovať sa. Cítila som jej pichnutie prstom do mojej hrude. Veľmi to bolelo. Musím sa spamätať a prekonať. Nesmiem zostať stáť na jednom mieste.

Našťastie sa začala škola. Denné štúdium a modlitba boli mojimi povinnosťami. Každý večer som sa ponárala do kníh, ktoré mi ukazovali skryté tajomstvá. Filozofia, láska k múdrosti, mi otvárala dvere do rôznych svetov. Milovať múdrosť. Nie je to však hocijaká múdrosť, tou múdrosťou je samotný Boh. Bože môj, aké veľké sú moje nedostatky! Uvedomovala som si to vždy, keď som študovala po nociach Sväté písmo.

Večerné návštevy sestry Kataríny v mojej izbe ma ničili, no o to viac som sa cítila byť silnejšia.

- Študuješ? Dúfaš, že keď získaš titul, niečo sa zmení? Si a navždy zostaneš Cigánkou!

Mlčky som ju počúvala a netrpezlivo som čakala, kedy odíde.

- Myslíš si, že sestry sú spokojné, že sa celé dni ponevieraš?

- Neviem, ale o mojom štúdiu rozhodla matka Agniežka.

- Matka Agniežka... tá, ktorá drží nad tebou ochrannú ruku.
  - Prosila som matku Agniežku, aby to nerobila, je mi to ľúto, ale svoje rozhodnutie nezmenila.
  - Nie je ti to ľúto! Vyhovuje ti to! - zlostne zhodila zo stola na zem skriptá.
  - Nebudeš mať vymoženosti! Popri štúdiu budeš vykonávať aj povinnosti, ktoré ti zadelím! A v izbe nebudeš mať gitaru. Keď budeš odovzdávať akúkoľvek prácu, dáš ju najprv mne na schválenie! - pristúpila ku mne a zdrapla ma za plece.
  - Ty malá hnusná Cigánka!
  - Prosím, sestra Katarína, nerobte to.
  - Prečo by som sa ťa nemala dotknúť?
  - Preto, aby si nik nevšimol, najmä matka Agniežka, ako ma učíte láske k utrpeniu len preto, lebo chodím do školy.
  - Zapamätaj si, budeš ma prosiť, aby som bola k tebe zhovievavá. Budeš roniť slzy, keď sa budeš odtiaľto pratať!
- Pripomínala mi môjho otca. Rozdiel bol v tom, že ona nosila habit, sukňu. Takisto bola plná hnevu a nenávisti. Prenasledovala ma myšlienka, že tiež túži po mojej krvi. Keď som sa doma učila, otec vbehol do mojej izby a rozsieval tam hnev a nenávisť, dával mi pociťovať, že som nula. Jedno veľké nič. Vždy mi zhasol svetlo a ja som z tajnej skrýše vyťahovala sviečku a učila sa pri jej svetle dlho do noci. Nič sa neskončilo, všetko má svoje pokračovanie.
- Napriek tomu som sa usmievala. Každé ráno ma neďaleko školy čakávali rumunské rómske deti. Odprevadili ma do kláštora a ja som pre ne vždy vylovila v záhybe habitu sladkosti.
- Sestra, ty chodíš do školy? Už si veľká, nemusíš? My sme malí a nechodíme do nej.
  - Mali by ste chodiť do školy, naučíte sa tam veľa vecí.
  - Nechce sa nám.
  - Ste leniví, - provokovala som ich.
  - Nie sme leniví, sme unavení.

Chodievali sme pešo, aby sme mohli tráviť viac času spolu a aby som sa vyhla katovi. Popri škole mi pribudli povinnosti rehoľnej sestry. Bezdomovci. Sestra Katarína vedela, že pôsobenie na furte je náročné a že okrem dennej služby si vyžaduje aj nočnú. Ako sa ja len budem učiť? Noci na furte boli našťastie pokojné a ja som mohla čítať a študovať. Ak jedného dňa odídem, tak len z vlastnej vôle.

Do nocľahárne chodievalo počas chladných jesenných večerov veľa bezdomovcov. Najmä starší, ktorí si neboli istí, či vydržia vonku. Jedného večera som sa prechádzala po nocľahárni a myslela na staršieho bezdomovca, ktorého všetci volali pán Tadeusz. Bol u nás už viackrát a vždy rozsieval dobrú náladu s malou ústnou harmonikou. V ten večer prišiel celý premočený od dažďa a bez harmoniky. Tvár mal celú dobitú. Rýchlo som mu dala suché čisté oblečenie, ošetrila rany a naložila teplú večeru. Bol bez nálady a nešťastný.

- Kto vám to urobil?

- Už piaty rok žijem na ulici a kto chce, pomôže a kto chce, tak ma udrie alebo kopne.

- Je neľudské kopať do človeka len tak, bez príčiny.

Cez bolesť sa na mňa usmial.

- Sestra, hovoríš to práve ty? Sama trpíš ako ja, len nežiješ na ulici, ale v kláštore.

- Tu by si to nikto nedovolil.

- Ha, sestra, našim očiam neušlo zaucho, ktoré si dostala od zlej sestry Kataríny. Videli sme, ako ťa zaliala krv.

- Pán Tadeusz, prosím, nehovorme o tom.

- Sestra, málo sa usmievaš, predtým si bola veselšia. Vďaka mi pohladil ruku a po večierke šiel spať.

Ráno vyzváňal zvonček a všetci už prišli na raňajky len pán Tadeusz chýbal. Asi si ešte zdriemol.

- Dobré ráno, pán Tadeusz! - chytila som ho za plece. Dotyk bol studený, bez života. Zaspal naveky ako bábätko. Ticho a v pokoji. Boh sa rozhodol, že ho v spánku povolá k sebe. Už doňho nikto nikdy nekopne.

Smrť. Prvýkrát som stála tak blízko nej. Prvý raz som videla telo bez duše, bez tlkotu srdca. Zvlášťne, vôbec som nemala strach. Pána Tadeusza pochovali sestry. Nikdy nespomínal svoju rodinu. Chýbali mi jeho rozhovory či čierny humor. Vždy mi na tvári vyčaroval úsmev. Mal rád život.

- Sestra, máš ísť k sestre radnej Beáte.

Nemala som dobrý pocit. Z počutia som vedela, že matku generálnu obklopujú radné sestry, ktoré jej pomáhajú v ťažkých rozhodnutiach, riadiť kláštor, ale tiež pri rozhodovaní, koho poslať domov. Sestra radná Beáta vždy pôsobila odmerane. Vedela som o nej, že je veľká opora matky generálnej.

- Pod' ďalej a sadni si, - ukázala rukou na koženú sedačku.

- Prečo som tu? - rozmýšľala som, keď som si sadala.

- Máš obozretný pohľad, ale nemáš dôvod báť sa. Dnes tu bola sestra Katarína. Hovorila mi o tebe veci, ktoré si chcem overiť. A taktiež sa vyjadrila, že nemôže ísť za matkou generálnou, lebo je kvôli tebe voči nej zaujatá. Zažmurkala som.

- Myslím si, sestra Beáta, že sú to otázky pre matku generálnu.

- Nie sú, lebo sestra Katarína ťa obvinila, že si nielenže neplníš povinnosti a nerešpektuješ ju, ale že si dokonca zmanipulovala matku generálnu.

Mlčky som hľadela na sestru Beátu.

- Nepovieš mi na to nič?

- Sestra Katarína nehovorí pravdu.

- V čom nemá pravdu?

- V tvrdení, že matka generálna je voči nej zaujatá. Len zasiahla, keď sa sestra Katarína pozabudla a prekročila hranice v prejavocho sesterskej lásky. A od matky generálnej sa držím ďalej, tak neviem, ako by som ju zmanipulovala.

Sestra Beáta počúvala a pokojne posúvala zrnká ruženca.

- A tvoja neposlušnosť?

- Prosím o odpustenie, občas sa dám uniesť.
  - Si u nás už tri roky...
  - Áno, sestra Beáta, - pokorne som sklonila hlavu.
  - Lenže od sestier počúvam úplne niečo iné ako od sestry Kataríny. Ty si tá sestra, ktorá kam príde, tam niečo vyvedie? - usmievala sa na mňa.
  - Snažím sa rešpektovať pravidlá, ale niekedy to nejde.
  - Pravidlá sú na to, aby sa porušovali? Čo myslíš?
  - To si nemyslím, iba cítim, že by som prostredníctvom dobrej nálady mala rozdávať lásku.
  - Máš pravdu, rehoľná sestra by nemala prestať žiť.
  - Sestra Beáta, matka generálna vie, že bola za vami sestra Katarína?
  - Ešte nie. Povedz mi, v akých prejavoch sesterskej lásky sestra Katarína prekročila medze? - zaskočila ma otázkou.
- Sklopila som zrak. Nechcela som jej povedať pravdu.
- Dnes som ťa videla na furte, žiarila si šťastím. Bezdomovci neboli nikdy takí ohľaduplní. Večne chodili do nocľahárne opití a nadávali sestrám. V poslednom čase som nič také nepočula. A dokonca si tam sama. Nebojíš sa?
  - Bojím sa vždy, keď tam idem, ale mám dôveru v Boha.
- Stále posúvala zrnká ruženca.
- V škole máš veľmi dobré výsledky. A my rehoľné sestry sa z toho tešíme. Chvália a vyzdvihujú ťa najmä z filozofických prednášok a seminárov. Bola som za tvojím prednášajúcim profesorom. Ešte sa nestalo, aby rehoľná sestra tak diskutovala.
  - A to nie je dobré? - spýtala som sa trochu vystrašene.
  - Robíš veľmi dobre. Ukazuješ, že rehoľná sestra pozná život, že naše dni nie sú spojené iba s modlitbou a že ľudia, ich životy a utrpenie sú pre nás vzácne.
- Sklonila som hlavu a moje srdce vďačne zaplesalo. Rozhovor so sestrou radnou sa vyvíjal opačným smerom, ako asi očakávala sestra Katarína.
- Kedy odchádzaš?

- Nerozumiem vám. Kam mám odísť?

Sestra Katarína zavítala do mojej izby ešte v ten istý deň. Bol večer a čas určený len pre mňa. Mohla som študovať alebo si len tak ľahnúť a oddýchnuť si. Bol to môj voľný čas a záležalo len na mne, ako s ním naložím. Mala som v pláne zapísať si zopár riadkov do zošita a vyliat' si dušu.

- Domov, ty hlupaňa!

- Prečo sa ma chcete tak veľmi zbaviť?

- Lebo si Cigánka a vynikáš svojou cigánskou jednoduchosťou.

- Koho presahujem? Vás?

Poslednú otázku som nemala vysloviť. Hneď som ju oľutovala. Odpoveďou mi bola rana, ktorá mi otočila hlavu. Cítila som pramienky krvi, ako mi putujú nosom.

- Uľavilo sa vám, keď ste ma udreli? - spýtala som sa pokojne.

- Ty! - zahnila sa znovu. - Čím si si tu získala všetky rehoľné sestry a všetkých naokolo?! Čím ma prevyšuješ?

Nechala som voľný priechod môjmu druhému ja, ktoré som dusila pod pokrievkou. Odstúpila som od skrine, kam sa ma pokúšala zatlačiť.

- Ste studená ako ľad, bez citu a nehy. Ešte ste sa nespamätali, že život sa zmenil aj v Poľsku a že ľudia netúžia po tvrdej ruke, ale po pohladení. Chcete, aby rehoľná sestra chodila s kamennou tvárou, bez úsmevu, ako v polosne.

Zabíjala ma pohľadom.

- A prekáža vám, že Rómka robí pravý opak toho, čo očakávate. Že spraví, čo chce Boh, nie to, čo si želáte vy.

- Dolu habit, ukážem ti, čo je trpieť, milovať!

- Sestra Katarína, čo tým získate? Len ma podporíte, aby som bola ešte viac taká, aká som, aby som sa viac privinula k Bohu.

- Dolu habit!

- Nie!

Keďže bola odo mňa asi o dve hlavy vyššia, nemala problém zdrapnúť ma za plece a postrčiť ma k posteli. Darmo som sa vzpierala, bola

mocnejšia. Na stole som mala ruženec. Udierala ma, kým sa neupokojila. Zatínala som päste a držala som si ústa.

- Pros! Prečo neprosíš? - naklonila sa ku mne. - Dúfam, že tentoraz som ťa presvedčila!

- Ste plná nenávisti a zlosti. Ako môžete tvrdiť, že milujete Boha?

- Pros! Prečo neprosíš? - ozývalo sa znovu izbou. Kľáčala som na zemi, ale už som neplakala. Cítila som, ako niečo vo mne tvrdne a premieňa sa na skalú. Musím siahnuť na vlastné dno a postaviť sa na nohy. Zaťala som zuby a s vypätím síl som sa postavila. Izbou zahrnel môj výkrik, pretože som vystrela pokrčený chrbát. Nemôžem ísť za sestrou Krispínou, neudrží tajomstvo a všetko prezradí. Musím si pomôcť sama. S námahou som si zložila závoj a vyzliekla habit. Na chrbte bol celý dotrhaný a od krvi. Ako toto vysvetlím? Nič mi nenapadalo. Pustila som studenú vodu v sprche a rany začali viac bolieť a krváčať. Nechcela som kričať od bolesti. Modlila som sa nahlas, aby som prehlušila bolesť a utíšila telo, ktoré kričalo: Toto viac trpieť nebudem!

Úplne som ho chcela podriadiť duši.

- Plač, uľaví sa ti, - opakovala som si v duchu. Sĺz však nebolo. Vyhasínala vo mne aj tá najmenšia iskrička.

- Už nikdy viac sa ma nedotkne! - sľubovala som sama sebe.

- Čo urobíš? - spýtalo sa moje ja.

- Budem sa brániť, hrýzť ju a kopať. No už nepoloží na mňa ruku.

Predstav si, že máš v topánke kamienok, ktorý ťa omína, tlačí pri chôdzi. Bolí ťa to. Vyzuješ si topánku, vyberieš kamienok a kráčaš ďalej. Bolesti niet. Ja som sa nemohla vyzuť a kameň zahodiť, preto som celé dni chodila ako slimák, vliekla som sa a bola som vd'ačná, keď som mohla byť celé dni na jednom mieste. O čo menej námahy a pohybu, o to menej bolesti. Od sestry Krispíny som si pýtala liek proti bolesti. Mojou výhovorkou bola migréna. Dlho trvalo, kým sa rany zacelili. Tak ako sa rany pomaly hojili, začala som pociťovať hnev a nenávisť. Život v kláštore mi začínal byť na ťarchu.

Nedokázala som sa usmievať, stránila som sa akejkoľvek spoločnosti. Ak mi sestra Katarína zadelila službu na furte alebo v hospici, svoju úlohu

som plnila ako na baterky, len bez šťavy. Rozhovor s Bohom? V kaplnke som sedávala bez jediného slova. Nevládala som sa odraziť. Bola som ako vykradnutý trezor. Úplne prázdna. Ráno ma pred bránou čakali deti, aby ma odprevadili do školy.

- Sestra, kde si bola? Nechodila si do školy. Čakali sme ťa každé ráno.

- Nuamtimpacum. Nemám čas. Bežte domov! - odbila som malé ratolesti. Túžila som byť sama.

- Fugiacasā! Prídeme zajtra, sestra.

- Sestra, čo si urobila s habitom? - spýtala sa sestra Laura.

- Neviem, niečo som s ním spravila, ale už si nepamätám čo.

- Môžeš ho zahodiť. Nedá sa opraviť.

- Netráp sa, sestra Laura, je to len habit.

- Nie, mýliš sa. Nie je to len habit, skladala si v ňom sľuby. Čo povieš matke generálnej, keď sa vráti?

- Netuším. A možno už ani nebude treba šiť nový.

- Ako to myslíš? Jeden habit je málo. Potrebuješ minimálne dva.

- Dobre, pôjdem za ňou, keď sa vráti.

Matka generálna bola našťastie stále v Česku, kde sa otváral nový rehoľný kláštor nášho rádu.

Dni sa vliekli ako slimák. Sestra Katarína kontrolovala každý môj krok. Netrpezlivo som očakávala návrat generálnej predstavenej. Chcela som jej oznámiť rozhodnutie, ktoré som mala na srdci.

Čakala ma dlhá noc na furte, preto som zbehla do kuchyne za sestrou Bernadettou.

- Sestra Bernadetta, nenájde sa u vás šálka silnej kávy?

- Černoška moja, dávno si tu nebola. Len z okna vídavam, ako tu pobehuješ. Málo sa usmievaš, čo je s tebou? - podávala mi kávu. Vôňa lahodného moku ma omámila.

- Som len unavená, sestra Bernadetta. Mám toho veľa.

Obzerala si ma skúmavým pohľadom, zjavne mi vôbec neverila.

- Myslím si, že tvojím problémom je sestra, ktorá sa sem práve valí ako veľká voda. Ona ťa ničí.

Sestra Katarína bez pozdravu vstúpila do kuchyne. Stála som, opierala sa o kuchynský stôl a rukami som objímala šálku kávy. Sestra Bernadetta ju privítala núteným úsmevom.

- Sestra Katarína, čo dobrého mi nesieš?

Neodpovedala na pozdrav a zamierila rovno ku mne.

- Sestra, všade ťa hľadám!

Už som chcela odpovedať, keď zareagovala sestra Bernadetta.

- Má voľno. Je určené len pre ňu.

- Sestra Bernadetta, nechaj nás.

- Do chvíle, kým nepovie inak generálna predstavená, mám hlavné slovo tu v kuchyni ja. Sestra Katarína, o sestrinom voľnom čase rozhoduje generálna predstavená, nemáš právo zasahovať doň.

Hodila na mňa sklený pohľad.

- Čakám ťa vo svojej izbe, - otočila sa na odchod.

- Sestra Katarína, nezabudni, že Bohu sa pyšní protivia, - povedala sestra Bernadetta.

- Venuj sa svojim hrncom, - odvrkla jej Katarína a odišla.

- Neboj sa jej, - štuchla do mňa Bernadetta. Uškrnula som sa.

- Už sa nebojím.

- Dnes sa vracia matka generálna. A poviem jej všetko. Moje oči sú už staré, ale ešte veľmi dobre vidia, ako sa k tebe správa.
- Tiež sa s ňou chcem stretnúť, - odchlipla som si kávy.

Na večerných modlitbách som si všimla, že matka generálna sa už vrátila. Sedela na svojom mieste a bola ponorená do modlitby. Pokľakla som pred bohostánkom a posadila sa na miesto k svojmu breviáru. Sestry sa pomaly poschádzali. Otvorila som breviár. Kým sa pery sestier pohybovali v tichej modlitbe, ja som len bezducho držala v rukách breviár a hľadela pred seba. Aj moja myseľ bola vypnutá.

Po modlitbách sme sa všetky zišli v refektári. Každá sestra sa osobne zvitála s matkou generálnou. Nemohla som sa tomu vyhnúť, lebo matka generálna si ma všimla. Kým otvorila náruč, ja som jej podávala ruku. Bola zaskočená. Stisla mi ruku tak, až som mala pocit, že mi ju chce zlomiť. Nevydržala som stretnutie našich pohľadov. Takmer som zjojkla od bolesti.

Počas večere som nemohla dýchať, lebo si vedľa mňa sadla sestra Katarína.

- Prečo si neprišla? - šepala ostro.
- Plnila som si povinnosti, ktoré ste mi zadelili.
- Pozeraj sa na mňa, keď s tebou hovorím.
- Sestra Katarína, nebudem sa na vás pozerat', lebo ste studená a je mi zima. Dobrú chuť.

Vstala som a odišla do izby. Zobrala som si zošit a pero. Mala som nočnú službu na furte. Bezdomovci sedeli v spoločenskej miestnosti a hrali šach. Ticho sa dalo krájať. Uf, ako dobre. Vonku som sa oprela o stenu a načúvala tichu.

Bože môj, kam sa stratila moja detinská radosť, kam zmizlo moje srdce? Ako si mohol dopustiť, aby mi vytrhla srdce z hrude? A napriek všetkému očakávaš, že ťa budem milovať a poďakujem ti?! Nie, už pred tebou nepokľaknem, už sa nerozbehnem za tebou so žiaľom v duši. Dovolil si, aby vo mne zabila lásku, ktorá znamenala pre mňa všetko. Po

lícach mi tiekli slzy, neboli to však slané pramienky bolesti, boli to slzy hnevu.

- Hneváš sa na Boha?

Nepočula som, kedy sa priblížila. Objavila sa ako tieň.

- Neviem.

- Hneváš sa, kochane, videla som dnes hnev v твоjich očiach.

- Keď to tak dobre viete, prečo sa stále vypyťujete?

- Si odmeraná a bez citu. Pod' dnu, skontrolujeme našich bezdomovcov. Nepočuť ich. Odlepila som sa od steny a kráčala som za ňou. Všade vládlo ticho, stoly boli poupratované, šachy odložené a šálky umyté, len z veľkej spálne bolo počuť tlmený rozhovor.

- To si ich naučila ty? Upratovať po sebe a dodržiavať večierku?

- Nie, naučili sa to sami. Boli ste dlho preč, tak neviete.

- Takmer mesiac som strávila v Česku. Odkiaľ pramení tvoj hnev? Takúto ťa nepoznám.

- Nechcem o tom hovoriť.

- Tak mi porozprávaj, ako si sa mala.

- Nechcem o tom vravieť.

- Dobre, no vysvetli mi, čo si urobila s habitom.

Podala mi môj zničený habit ako dôkaz. Chytila som ho do rúk a pritlačila k hrudi. Všetko sa mi vrátilo ako bumerang. Pociťovala som radosť, ktorá ma zaplavila v deň mojich prvých sľubov, a zmiešala sa s bolesťou z noci, keď ma ničila zlá kráľovná. Slzy, lesklé kvapôčky diamantov, mi čistili dušu. Môj hnev sa dal na ústup. Habit som držala v náručí, tisla som ho k hrudi a zmáčala slzami.

- Pane môj, odpusť mi, že som pochybovala, - vyšlo zo mňa.

- Musela si mať veľmi ťažký mesiac. Čo sa stalo?

Držala ma za ruku a upierala na mňa pohľad. Uvedomila som si, že mi chýbal rozhovor s ňou. Poznala moju dušu. Je ešte niekto iný v mojom živote, kto ma vie pochopiť a byť mi oporou? Boh. Spomedzi ľudí je to iba ona. Ako to, že ma pozná tak dobre?

- Počúvam ťa, máme k dispozícii celú noc. Máš nočnú službu, budem tu s tebou a budem ťa počúvať.

- Lenže ja nepotrebujem... Zvládnem to.

- Tentoraz tu zostanem.

Usmiala sa a podišla k dverám.

- Asi mi nepovieš nič.

- Nie, nepoviem.

Vrátila sa odo dverí späť.

- Dobre, začnem teda ja. Sestra radná Beáta ma oboznámila so sťažnosťou sestry Kataríny. A o rozhovore s tebou. Povedz mi, prečo ju kryješ? Nevidíš, čo s tebou robí? Myslíš si, že ma oklameš, že si neviem domyslieť, od čoho je habit taký zničený? Chcem počuť pravdu.

- Nemám čo povedať. Všetko je v najlepšom poriadku.

- Neželáš si, aby sa dali veci na správnu mieru? Kým ju budeš kryť a tajiť, čo všetko ti robí, nikdy nebude potrestaná. Všetky sestry potvrdili, ako sa k tebe správa. Prosím ťa, povedz mi všetko.

- Nedokážem to, odpustite.

- Bojíš sa jej?

- Nie, začínam ju nenávidieť.

- Nenávidíš aj život v kláštore?

Bola som ticho.

- Cítiš sa tu ako uväznená?

Prisunula si ku mne stoličku. Odsunula som sa.

- Pamätáš, raz som ti povedala, že tak ako vieš milovať, vieš aj nenávidieť. Nenávisť si držala na uzde, muselo sa stať niečo, čo uzdu povolilo. Mám pravdu?

Kývnutím hlavy som súhlasila.

- Od detstva si prešla až sem k nám ťažkú a zložitú cestu. Nič ťa nezlomilo, naopak, niečo ťa hnalo vpred. Dávala si zo seba maximum, rozdávala si sa pre svoju rodinu, ale aj tu v kláštore. Tvoj otec ťa nezlomil, nezabil v tebe dôverujúce dieťa, ktoré sa teší zo života. Tu v kláštore, kde si našla svoje srdce a jeho ozveny, sa stalo dačo, čo to dieťa v tebe zadusilo a ono prestalo dýchať.

Opäť som prikývla. V mysli sa mi premietli všetky rozhovory so sestrou Katarínou. Slzy mi zalievali oči. Matka Agniežka mi chytila ruky

do dlaní.

- Ako prejavovala sestra Katarína svoj hnev k tebe? Raz to bolo zbičovaním ružencom. Zopakovala to?

- Ja... - silno som jej stlačila ruku, - ... nechcem povedať nič.

- Prečo?

- Lebo je to sestra, ktorá má už večné sľuby. A nie som žalobaba. A nechcem byť tu teraz s vami, - vyletela som zo stoličky. Zostala v pomykove. Nečakala takúto reakciu. Nadýchla sa.

- Sestra radná Beáta mi tlmočila obvinenia sestry Kataríny, preto nechceš tráviť čas v mojej blízkosti? Máš pocit, že ma ohroziš?

Bola som ticho. Vedela sa rýchlo a potichu pohybovať. Raz-dva bola pri mne.

- Buď pokojná, si rehoľná sestra nášho rádu, moja duchovná dcéra. Chcem ti pomôcť a ochrániť ťa, - zdrapla ma za plecía a objala. A to mi stačilo. Uvoľnila vo mne napnutú strunu, ktorá praskla.

- Nevládzem, matka Agniežka.

Mocne ma objímala. Mala som pocit, že ma chce zbaviť všetkého utrpenia a bolesti.

- Sestra moja, mám obavy, že takto jedného dňa odídeš.

Neuplynul ani týždeň a na večerných modlitbách som si všimla nové sestry. Nepoznala som ich. Pri večeri som sa prikmotrila k sestre Bernadette.

- Sestra Bernadetta, kto sú tie nové sestry, ktoré boli na modlitbách? A prečo neprišli na večeru, ale odišli s matkou generálnou?

- Černoška moja, sú to radné sestry z našich provincií, je ich šesť a sestra Beáta je siedma.

- Stalo sa niečo?

- Nebuď zvedavá, narastie ti dlhý nos, - podpichla ma sestra Bernadetta.

- Ani sestra Katarína sa neukázala na večeri. Čo ak to súvisí so mnou? Hlúposť, matke Agniežke som predsa nič také nepovedala. Nechcem ublížiť sestre Kataríne. V izbe matky Agniežky sa dlho svietilo. Na druhý deň po raňajkách ma odchytila sestra radná Beáta.

- Sestra Nadežda, - usmievala sa, - pôjdeme spolu k matke generálnej.

- Kde je sestra Katarína? Nevidela som ju na modlitbách.

- Mhm, zvedavá a tvrdohlavá, pod', ponáhľaj sa.

Mala som akýsi zvláštny pocit. Vstúpili sme do izby matky Agniežky.

- Vitaj! - usmievala sa.

Usmieva sa, nepáči sa mi to, preletelo mi hlavou. Sedela vo svojom kresle a opierala sa o operadlo. Vyžaroval z nej pokoj.

- Pod' ďalej a neobzeraj si ma ako jastrab svoju korisť.

Pri prirovnaní k jastrabovi som sa usmiala.

- Kde je sestra Katarína? Je chorá?

- Nie je chorá. Práve sedí vo vlaku a cestuje do Česka. Už nebude tvojou predstavenou. Stane sa len radovou sestrou.

- Ved' má večné sľuby.

- Má, ale to neznamená, že ako predstavená bude zneužívať svoju pozíciu. Včera večer sa ku všetkému priznala.

- Naozaj sa priznala? Ja som na ňu síce nežalovala, ale viem, že ostatné sestry nie sú slepé... Agentky, - zahundrala som.

- Keby ťa tak počuli, - usmievala sa.

- K čomu sa priznala?

Podišla ku mne a položila mi ruky na plecía.

- Priznala sa k nenávisti k tebe, k tomu, že chcela z teba vybiť to, čím si. Rómku. Priala si, aby si odišla. Neurobila si jej nič zlé. Hnevalo ju, že Rómka dýcha taký istý vzduch ako ona. Priznala sa, ako ťa fackovala a bičovala ružencom, kým sa jej neuľavilo. Má zložené večné sľuby, vtedy sa sestra neposiela domov. Jediné, čo som mohla, bolo poslať ju čo najďalej. Odpusť mi, že si musela všetko znášať a že som zasiahla tak neskoro.

- Sama som si na vine, lebo som nechcela so všetkým utekať za vami. Ďakujem, matka Agniežka.

Katarína odišla, ale neistota vo mne zostala. Je toto miesto pre mňa? Je toto miesto pre Cigánku? Rómovia majú hlbokú vieru, ale odlišnú. Túžia po slobode a zároveň veria v Boha. Som ochotná vzdať sa slobody? Akú úlohu hrala v mojom živote sestra Katarína? Mala ma naučiť prijať samu

seba? Klesla som na stoličku. Cítim ešte lásku? Nie, už nie som bezhlavo zaľúbená.

- Sestra? Je čas.

- Sestra Ester, prosím ťa, musím ešte hovoriť s matkou generálnou.

- Ocitla si sa na rózcestí?

- Asi áno.

- Dobre. Zbehnem po ňu.

Matka Agniežka bola vo svojej izbe a modlila sa ruženec. Otočila ku mne hlavu.

- Matka Agniežka, nemôžem zložiť večné sľuby. Odpustite mi.

Mlčky sa mi pozerala do očí a na tvári sa jej odzrkadľoval vnútorný boj. Oči sa jej zaplnili slzami.

- Pod' ku mne.

Objala ma a počula som jej tichý plač.

- Modlila som sa, aby si nikdy nevyslovila vetu, že odchádzaš. Žiaľ, asi nastala tá pravá chvíľa. Kam pôjdeš?

- Domov k rodičom.

Odmietavo pokrútila hlavou.

- Nikdy si neodpustím, že som ťa hodila sestre Kataríne ako návnadu a že som zasiahla tak neskoro. Prosila som ju, aby nezničila v tebe povolanie.

- Matka Agniežka, všetko bude dobré, cítim to.

Smutne mi stisla ruku.

- Choď teraz do svojej izby. Prídem, keď bude po svätej omši a tvoje spolusestry zložia večné sľuby.

Čakala som v izbe. Tak som sa rozhodla. Odchádzam späť na miesto, odkiaľ som pred tromi rokmi ušla.

Ešte je čas, ešte stále môžeš zostať, našepkával mi vnútorný hlas.

- Ako môžem zostať, keď moje srdce príliš málo miluje Boha, je divoké a túži po slobode?

Dlho som čakala na matku Agniežku. Počula som radosť sestier, ktoré zložili večné sľuby. Vošla matka Agniežka spolu so sestrou radnou Beátou. Doniesla mi moje civilné oblečenie.

- Je čas vyzliecť habit, - oslovila ma sestra radná. Matka Agniežka stála pri okne a hľadela kamsi do diaľky. Bola duchom neprítomná. Obliekla som si džínsy a tričko. Vonku bolo príjemne. Krátke vlasy mi stáli na všetky svetové strany. Sestra radná zobrala môj habit, závoj, krížik, ruženec a cingulum. Podišla ku mne a rozstrapatila mi neposlušné vlasy.

- Bud' šťastná. Budeš mi chýbať.

Objala ma a nechala ma samu s matkou Agniežkou. Okrem poslednej noci ma s kláštrom nespájalo už nič.

- Mala by si niekomu zavolať, že ideš domov, - prerušila ticho.

- Zatelefonujem krstnej mame. Matka Agniežka...

- ... teraz nie. Zavolaj krstnej mame a povedz, že ráno o deviatej budeš na hraniciach v Chyžnom. Odveziem ťa a porozprávame sa.

Prvýkrát som ju videla ustarostenú.

- Ešte stále si to môžeš rozmyslieť. Môžeš zostať, stačí len chcieť, - pohladila ma po líci a odišla.

Zostala som sama. Vonku ma čakal život, ktorý som opustila s myšlienkou, že sa doň už nikdy nevrátim. Čakala ma moja rodina, mama a otec. Podišla som k posteli a nadvihla som vankúš. Mala som pod ním ruženec, ktorým ma prvýkrát poznačila sestra Katarína. Pokľakla som a ponorila sa do modlitby.

- Odpusť mi, Pane, že odchádzam, že neviem vydržať, ale v mojom srdci už neplanie plameň, ktorý všetko pohlcuje. Zostaň so mnou, Pane, pretože tam vonku ma čaká dravý a krvilačný svet.

- Dobré ráno.

Otvorila som oči a zistila, že spím v pokľaku pri posteli ako kedysi.

- Matka?

Pomohla mi vstať.

- Si zbalená alebo si sa rozhodla zostať?

- Upravím sa a môžeme ísť, - povedala som rozhodne. Matka Agniežka sklonila hlavu.

- Počkám ťa na furte, ponáhľaj sa.

Posledný pohľad na kláštor. Mlčky som sedela v aute a občas som pozrela, ako šoféruje.

- Pamätáš sa na naše prvé stretnutie? Vtedy som si pomyslela, že si veľmi malá. Vyžarovali z teba pokoj a rozhodnosť. Tvoje oči prezrádzali, čím všetkým si prešla. Vedela som, že budeš dobrou látkou, z ktorej ušijem kvalitný oblek pre Boha. Nedokázala som ťa ochrániť.

- Matka Agniežka, zodpovedná som iba ja.

- Zostaň. Dokonči školu a potom chod'.

- Nemôžem, matka Agniežka.

Došli sme do Chyžného. Na druhej strane hranice ma čakal Peter. Vystúpila som z auta a matka Agniežka zostala sedieť. Obišla som auto a otvorila dvere na jej strane.

- Matka Agniežka, nerozlúčite sa so mnou?

Vystúpila a silno ma objímala.

- Pod' so mnou spať. Nepustím ťa, nedovolím, aby si sa vrátila k otcovi.

- Nebojte sa, všetko bude v poriadku.

- Stále si tvrdohlavá. Chcem ti povedať, že toto je naše posledné stretnutie. Naša rehoľa zakazuje kontakt so sestrami, ktoré sa rozhodli opustiť kláštor.

- Ani si nenapíšeme?

- Nie, kochane, ale kdekoľvek budeš a čokoľvek budeš robiť, budem na teba myslieť ako na svoju dcéru.

Prešla som na opačnú stranu hranice a poslednýkrát sa pozrela na svoju jedinú milovanú matku Agniežku.

Odhodlane som si sadla do auta vedľa Petra a vyrazili sme.

Už nikdy som nebola taká šťastná a taká zamilovaná, ako keď som bola v blízkosti Boha. Každý deň ľutujem rozhodnutie, ktoré som vtedy urobila, ale už to nejde vziať späť. Som a vždy budem na to príliš tvrdohlavá.

Keď sa auto vzdialilo od hraníc, po líkach mi začali stekať slzy.

- Nadi, prečo si sa tak rozhodla?

- Nechcem o tom hovoriť, Peter. Odpusť.

- Nerobíš dobre, že ideš domov.

- Nejakto to zvládnem, neboj sa.

- Ani v kláštore nevyhnali z teba tvrdohlavosť?
- Peter, neuveríš mi, ale túžim po tichu. Nechceš sa hádať, však?
- Fajn, stačí povedať. Peter stíchol a celú cestu už ani nemukol.

Bola som prázdna a veľmi mi chýbal zasvätený život. Bez habitu som mala pocit, že som nahá. Bože môj, čo som to urobila?

- Čo panikáriš?! - ozvalo sa moje ego. Bojíš sa vykročiť do tmy?!
- Siahla som do vrecka a vytiahla odtiaľ ruženec. Blížili sme sa domov.

- Čo to máš na ruženci? Čo sú to za škvrny?

- To je také flákaté drevo.

- Nadi, nemala by si ísť domov. Moja mama chce, aby som ťa zaviezol k nám do chaty. Čaká tam na teba.

- Prečo by som nemala ísť domov? Čo sa deje?

- Tvoj otec vie, že dnes prídeš. A nebude to pre teba dobré.

- Peter, chcem ísť domov. Prosím. Cti otca svojho i matku svoju.

- Nemôžem, moja mama mi to nikdy neodpustí.

- Tak zastav a povedz, že som vyskočila.

- Si tvrdohlavá.

- Už si mi to raz povedal.

Auto zastavilo pod cintorínom.

- Nemám ísť s tebou?

- Som už veľká, trafím.

- Nadi, keby niečo, utekaj.

- Neboj sa, budem fičať ako víchor, však ma poznáš.

S gitarou na chrbte som vykročila k domčeku, ktorý sa ukrýval pod horou. Z diaľky mi pripomínal horáreň. Cestou som sa modlila, aby som bola silná a aby všetko dopadlo dobre. Priblížila som sa k domu. Bratia práve zväžali seno. Takmer ma udusili od radosti. Vošla som do domu s bratmi v päťách.

- Ahoj, otec, - povedala som potichu. Vstal od stola.

- Nepovedal som ti, že už nie si moja dcéra?

Tresk! Na líci mi pristála facka.

- Otec, bitkou nič nezmeníš. Stále budeš môj otec a ja tvoja dcéra.

- Ty nie si moja dcéra! - skríkol a opäť sa zahnal.

- Otec, dost'! - vletel medzi nás mladší brat.

Poznáte ten pocit, keď ste v dome, kde je ľudí ako maku, a predsa ste sám, nemilovaný? Pocit chladu a samoty ma prenasledoval na každom kroku. Túžila som po rozhovore alebo len po obyčajnom objatí. Ráno som sa zobudila bez práce s prázdnyimi dlaňami. Čo budem robiť? Musím pracovať. Zvyknutá na skoré vstávanie som sa išla pozrieť do maštale. Boli tam ovce a nezbedné kozy. Keď si ma všimli, začali mékať a békať. Obriadila som ich a vyhnala na pašu.

- Čo sa tu poľakuješ? Vezmi kosu, pôjdeme pokosiť kopec pod horou. Pohni si, lebo keď padne rosa...

- ... otupí sa kosa, - dodala som zaňho.

Kosila som zároveň s otcom. Tempo, ktoré udával, mi vyrážalo dych. Snažila som sa mu stíhať. Unavená som si ľahla na čerstvo pokosenú trávu. Tá vôňa. Po chvíli mi niekto alebo niečo šklbalo vlasy. Bola to stará koza, ktorej som dala kedysi meno Žuvačka, lebo všetko, čo videla, žula. Chutili jej aj šnúrky od topánok. Otec sa rozprával s bratom a ostril kosu. Keď som pred obedom zišla z kopca, zatúžila som po modlitbe. Začala som sa chystať.

- Kam zase ideš? - dávala mi najavo opovrhnutie a zlosť mladšia sestra.

- Mám stretnutie, - povedala som tajomne.

- Prečo si sa vrátila? Vieš, čo robil s nami otec, keď si odišla? Všetku prácu, ktorú si robila ty, sme museli zastať my.

Bez slova som si zaliala kávu a sadla si pod veľkú lipu, ktorú som zasadila, keď mal najmladší brat rok a ja som navštevovala základnú školu. V jej tieni som sa cítila príjemne. V mysli som si prehrávala rozhovory s matkou Agniežkou. Chýbala mi.

- Čo tu sedíš takto bez roboty? - pristavila sa pri mne mama.

- Mama, trápi ma veľa vecí. Pozhovárajme sa.

- Nevidíš, aké máme starosti? Robota okolo sena, drevo treba chystať na zimu. A ty sa chceš rozprávať, lebo ťa niečo trápi? Chod', nájdi si prácu a tak nám pomôž.

Hrnček s bielym podkladom a modrými kvietkami som si tisla k hrudi. Bála som sa, že mi od žiaľu pukne srdce.

- Mama, prečo sa tak ku mne správaš?

- Lebo už tvoje narodenie mi zničilo život. Pozri, aká si! Prečo nie si poslušná ako tvoje sestry?

- Si moja mama, - povedala som potichu s plačom. - Mama, ktorú mám tak blízko a zároveň ďaleko. Mama, ktorá ma nikdy nepohladila. Som tvoja dcéra alebo len pomocníčka v domácnosti?

- Aspoň vidíš, aké to máme my ženy ťažké a ty nepomôžeš. Pozri, čo všetko otec ešte nadnes nakázal, - dodala po chvíli neisto a odišla.

Čakala som, kedy bude podvečer. Porobila som všetku prácu, vzala si ruženec a cez horu som sa vybrala za krstnou mamou. Preskočila som plot a ocitla som sa u nej na dvore. Starká sedela na terase a skladala bielizeň.

- Naďka, odkiaľ si sa tu vzala? Však si ty zas preskočila plot? Vrúcne ma vystískala a nezabudla ma potľapkať po lícach.

- Máš smútok v očiach, plakala si?

- Len som unavená, - sklopila som zrak. Starká si vzdychla.

- Isto, doma otročíš od svitu do mrku ako kôň. Koňa aspoň pohladia. A teba? Do teba si kopne krv, z ktorej pochádzaš. Prečo si prišla? Čo sa stalo?

- Nechcem, aby sa mi otec miešal do života.

- A čo s tým budeš robiť?

- Ešte neviem, - povedala som zadumane.

Spolu so starkou som sedela na terase a čakala na autobus, z ktorého vystúpi krstná mama.

- Každý večer chodievaš popri cintoríne, nebojíš sa? - spýtala sa odrazu starká.

- Nebojím. Mŕtvy neublíži, iba živý.

- Keď umriem, nezabudni, že budem sedávať na krajnom múriku a čakať, kedy pôjdeš domov. A keď ťa zbadám, budem ti takto mávať a usmievať sa na teba, - zakývala mi starká. Vtom sme začuli, ako na zastávke brzdí autobus. Krstná mama kráčala k domu. Zbadala ma na terase a odmenila úsmevom.

- Ako sa máš? Ako ťa prijal otec?

- Dobre. Privítal ma objatím a tešil sa, že som doma. Všetci mali radosť, že som ich prekvapila príchodom, - vyšlo zo mňa ironicky. Krstná pochopila hneď.

- A keby si začala pracovať v mojej firme? Šoféruješ, však? V garáži je felicia. Tu máš kľúče, choď ju vytiahnuť a pôjdeš so mnou do firmy. Šup-šup, nevykrúcaj sa.

Odomkla som garáž, nasadla do auta, naštartovala a vycúvala som z garáže. Krstná si sadla vedľa mňa. Mala firmu, ktorá sa zaoberala výrobou cirkevných liturgických predmetov a v ktorej pracovalo asi dvadsať zamestnancov. Vyrazili sme vpred smer Hôrka. Nemám rada kľukatú a stúpajúcu cestu, kde človek nevie, kedy vyletí zo zákruty nejaký cestný pirát.

S krstnou mamou nás nespájalo nič pokrvné, len viera v Boha. Nebola Cigánka. Spoznala som sa s ňou cez jej syna, keď som študovala na gymnáziu a bola som prvou a jedinou Cigánkou v škole. Podporovala ma od prvej chvíle a potom sa stala mojou krstnou mamou pred Bohom. Zastali sme pri firme.

- Nadi, budeš mi robiť osobného šoféra. Prvú jazdu si zvládla úspešne. Nevykrúcaj sa. Budeš a bodka.

- Dvojbodka, - povedala som a do očí sa mi tisli slzy.

- Povedala som bodka. Všimla si si cestou sem ten krásny kostolík na vršku? - otočila ku mne hlavu. Prikývla som.

- Predstav si, tie kostoly, chrámy a kláštory prežili aj tú najkrutejšiu vojnu, ich základy sa nepohli, keď ich rabovali a vypálili. Vydržali každú krutú dobu, keď bola viera v Boha zatracovaná. V ich základoch a múroch je stále počuť šepot modlitieb tých, ktorí dôverujú Pánovi. Keď vydržali Božie chrámy, musíš vydržať aj ty. Maj vieru a dôveru v Boha. Dôveruj mu, on vie, prečo to všetko robí.

Bola som ticho.

- Nedávaj na prvé miesto hlavu, keď hovoríš s Bohom. Srdce je dôležitejšie. Chcem, aby si neotročila celé dni na vašom hospodárstve. Aký to má význam? Prečo sa tak trestáš?

- Pomáha mi to zabudnúť.

- Chceš zabudnúť na štyri roky, ktoré si prežila v blízkosti Boha?

Vystúpila som z auta.

- Kam utekáš?

- Domov, krstná mama, mám povinnosti. Vybrala som sa krížom cez les. Doma som sa však neukázala rodičom na oči. Rozmýšľala som, ako im mám povedať, čo budem nasledujúce dni robiť. Chcem zabudnúť na všetko, čo bolo. Vymazať z pamäti akýkoľvek záznam minulosti. Kde sa však nachádza tlačidlo *vymazať*?

- Kde si bola včera? - spýtal sa otec, keď som ráno krmila zajace.

- U krstnej mamy.

- Nevedela si využiť čas lepšie? Zasa ťa štvala proti rodine?

- Nie. Ponúkla mi prácu.

- Prácu? Budeš jej robiť poskoka? Zostaneš doma!

A tak som zostala doma na panskom. Moje sestry videli vo mne votrelca, ktorý ich zradil. Neznášala som moment, keď som prišla domov a bol čas obeda alebo som si chcela dať len obyčajnú kávu. Nenávistný pohľad jednej alebo druhej sestry ma bodal do srdca. Vždy som potichu vstala a odišla som z domu túlať sa chodníkmi po hore. Sťažovala som sa mĺkvym stromom a hovorila im o svojom žiali. Neodpovedali mi, nezašumeli ani listami. Nič sa neskončilo, nič sa nezmazalo, všetko malo ešte drsnejšie pokračovanie.

Úrad práce. Neznášam pocit menejcennosti. Čakať v rade, kým vám vymaľovaná a vyvoňaná fičlena s päťcentimetrovými krikľavočervenými nechtami opovržlivo ponúkne nejakú podradnú prácu ako kosť prašivému psovi.

- Nad'a?

Otočila som hlavu za ženou, ktorá prechádzala okolo.

- Marianna, čo ty tu? - s údivom som pozrela na bývalú spolužiačku.

- Som riaditeľka úradu, - mávla rukou a prezrela si ma od hlavy po päty.
- Lenže čo tu robíš ty? Nemala si byť v kláštore?

- Som doma a potrebujem prácu, - sklopila som zrak. - Akúkoľvek.

- Pod', - vzala ma do svojej kancelárie. - Dačo by som mala. Hovorí ti niečo nadácia *Škola dokorán?* Dám ti kontakt na pani Kôrkovú. Dohodni si s ňou termín stretnutia. Potrebuje ľudí, ako si ty. Týka sa to Rómov a ich vzdelávania. Potrebuje človeka, ktorý bude vykonávať prácu srdcom. Zavolaj jej.

V telefóne som počula zachrípnutý hlas, ktorý bol podfarbený ruským prízvukom. Stačil jeden telefonát a už som cestovala do Skleneného Hrona. V kancelárii nadácie ma privítala staršia pani s príjemným vzhľadom.

- Povedzte mi niečo o sebe.

- Neviem, čo by som vám povedala. V mojom živote nebolo nič zaujímavé.

- Čo ste robili doteraz?

- Skončila som strednú školu, - stíchla som a potom zo mňa nesmeli vyšlo: - A potom som bola v kláštore.

- V kláštore? - nadvihla obočie. - Je neobvyklé, aby Cigánka išla do kláštora.

- Už mi to bolo povedané.

Stále si ma premeriavala. Ruky som mala prekrížené cez prsia.

- Ste neprístupná, nepúšťate si ľudí k telu. Potrebujem človeka, ako ste vy. Hľadám niekoho, kto by sa venoval ako rómsky asistent rómskym žiakom v špeciálnej základnej škole. Tento asistent by mal pôsobiť priamo na vyučovacích hodinách, venovať pozornosť slabým rómskym žiakom a spolupracovať s pedagógom. Navštevovali by ste rodiny žiakov a boli by ste ich oporou. Ak by ste to chceli robiť, boli by ste prvou rómskou asistentkou na Slovensku. Táto myšlienka ešte nebola zrealizovaná. Ponúkam vám slušný plat. Ak chcete, podpíšte hneď zmluvu a od zajtra môžete nastúpiť.

Túžila som realizovať sa mimo domu, zbaviť sa psychického tlaku zo strany rodiny a robiť s deťmi bola čerešnička na torte. Bez zaváhania som

zmluvu podpísala. Cestou domov ma v autobuse premkol strach. Ako to poviem doma? Čo zas bude?

- Od zajtra budem pracovať tu v Žiarnici v základnej škole.

Kuchyňou sa ozval smiech mojich sestier.

- Čo sa rehocete?

- Koho a čo budeš učiť? - naklonil sa ku mne výhražne otec.

- Rómske deti.

- Cigánov! Mieniš sa takto zahadzovať?! Radšej choď do maštale a venuj sa ovciam, nie Cigánom.

- Otec, a my nie sme Rómovia? Alebo nás len viac opálilo?

- Ako si dovoľuješ so mnou takto rozprávať?!

- Nemienim tajiť, že som Rómka, - pozrela som sa mu odvážne do očí. Chytil ma za rameno a silno mi ho stlačil.

- Pusti ma!

- Najprv ťa vyplieskam a potom som zvedavý, či sa zamestnáš v škole.

Chcel ma udrieť. Vyšla som sa kolízii s otcovou rukou. Sestry sa rýchlo vytratili a mama nebola doma. Rozbehla som sa k dverám, a keďže sestra umývala podlahu, šmyklo sa mi a zatancovala som si balet. Bác! Kým som sa spamätala, otec bol pri mne.

- Vymlátim z teba kláštor aj Boha, aj hrať sa na učiteľku! - udieral ma hlava-nehlava. Na pomoc mi dobehol brat.

- Otec, si opitý, nechaj ju. Raz jej ublížiš tak, že to budeš ľutovať.

- Ty sa o tú pankhartku nestaraj! - skríkol, ale zovretie poľavilo a pomaly odišiel preč.

- Čo tým chcel povedať? Nie si naša sestra, Naďa?

- Netuším, čo mal na mysli, možno ma chcel len raniť, - fňukala som. - A podarilo sa mu to.

Pred budovou veľkej základnej školy čakala na môj príchod pani Kôrková. Škola ma zaujala vzhľadom – pozostávala z jednej veľkej budovy a o pár metrov ďalej sa nachádzala ďalšia, o čosi menšia budova s nápisom *Základná škola Andreja Kmeťa Žiarnica – prvý stupeň*. Tipovala som, že veľká budova je určená pre žiakov druhého stupňa. Za školou sa rozprestieral športový areál.

V riaditeľni nás privítal pán v stredných rokoch, nízkej zavalitej postavy, s malými očami posadenými blízko seba. Iba nos bránil tomu, aby sa mu oči nezliali do jedného. Mala som zvláštny pocit, ktorý som nepoznala a nevedela definovať.

- Aká je vaša predstava pracovnej náplne našej rómskej asistentky? - položila otázku riaditeľovi pani Kôrková. Bolo z nej cítiť, ako veľmi chce, aby sa projekt realizoval. Riaditeľ sa nepokojne pomrvil na stoličke.

- Máme veľa neprispôsobivých Cigánov. Chodia špinaví a zanedbaní a ich školská dochádzka je nulová. Bol by som rád, keby rómska asistentka navštevovala rodiny a robila osvetu v oblasti hygieny a školskej dochádzky.

- A jej pôsobenie na vyučovacích hodinách? - pokračovala v otázkach pani Kôrková.

- Pozrite, pani Kôrková, tam jej prítomnosť nebude nutná. Z Cigánov aj tak nikdy nič nebude. Veď horko-ťažko skončia povinnú školskú dochádzku.

Táto odpoveď sa mi nepáčila.

- Ako to môžete tvrdiť? Sama som dôkazom, že aj my Rómovia môžeme byť vzdelaní. Len nám treba dať šancu.

Pani Kôrková sa usmiala.

- Slečna má pravdu, ponúkam vám niekoho, kto je toho dôkazom. A neprajem si, aby suplovala povinnosti iných kompetentných úradov.

- Lenže ja potrebujem človeka do terénu.

- Pán riaditeľ, moja nadácia vás všemožne podporuje a štát potrebuje vzdelaných Rómov.

Jej odpoveď sa mu dvakrát nepáčila.

- Čo mi viete ponúknuť vy, slečna, ako rómska asistentka?

Prvýkrát som sa mu pozrela priamo do očí.

- Pán riaditeľ, viem dať rómskym aj nerómskym žiakom samu seba. Vedomosti, ktoré som doposiaľ nadobudla.

- Máte ukončené len gymnázium.

- Momentálne zákon umožňuje vykonávať pedagogickú činnosť aj so stredoškolským vzdelaním, - vstúpila do dialógu pani Kôrková. Riaditeľ sa

na nás pozrel a pochopil, že sme zohraté. Vzdychol si a ťapol rukami.

- Nedávate mi inú možnosť, dámy, len ustúpiť a vyskúšať to. Do konca týždňa pripravím náplň vašej práce a v pondelok môžete nastúpiť.

- Nesúhlasím, jej zamestnávateľom je nadácia a vy poskytujete len miesto výkonu práce. Slečna si do dvoch dní vypracuje náplň práce sama a predloží ju na schválenie mne.

V miestnosti zavládlo také ticho, že by bolo počuť lietať aj muchu.

- Súhlasím, - ozval sa nakoniec riaditeľ.

Pred budovou školy ma moja nová šéfka chytila za ruku a zastavila.

- Povedali ste, že Rómom treba dať šancu. Museli ste prejsť niečím, kde ste presviedčali ľudí o svojich kvalitách. Spomenuli ste, že ponúknete rómom aj nerómskym deťom samu seba. Svoje kvality. Riaditeľ sa však pýtal, čo ponúknete ako rómska asistentka škole.

- Budem pracovať s deťmi a pre deti. Budem vypaľovať do srdca a živých buniek svoje skúsenosti a vedomosti. Oni si to budú vnášať do životov, nie on, - triedila som si nahlas myšlienky a pocity z pohovoru.

- Slečna, som rada, že som si vybrala práve vás. Už teraz mi robíte radosť. Nemračte sa toľko, ste prvá rómska asistentka na Slovensku a moja prvá lastovička. Verím, že vás vďaka vám bude o niekoľko rokov oveľa viac.

Nikdy som neučila, ako napíšem za dva dni náplň svojej práce? Sedela som pod lipou, na kolene som mala položený zošit a v ruke som držala pero. Ako to len napíšem? Zatvorila som oči a oprela sa o kmeň stromu.

V myšlienkach som cestovala do svojich školských čias. Všetko sa mi vrátilo, ožilo ako na filmovom plátne. Moje presviedčanie, že mám na viac a nepatrím medzi odpad, sa začalo už v školských laviciach.

- Cigánka! Cigánka! - pokrikovali po mne spolužiaci aj učitelia. Sedávala som sama v poslednej lavici. Učeniu som nemusela venovať veľa času, stačilo, aby som na hodinách dávala pozor. Mala som veľa energie, ktorú som si musela niekde vybiť. Boli to prestávky. Za každým malérom, ktorý sa stal v škole, som bola väčšinou ja. A ak nie, aj tak ho pripísali mne. Veľmi som túžila po pochopení zo strany učiteľov, no odmietali ma. Bila som všetky deti, ktoré mi ubližovali slovami, činmi alebo len

pohľadmi. Malé aj veľké. Čo by som dala za to, keby si niekto všimol, že som len dieťa, ktoré je osamotené a volá o pomoc...

Dala som na papier svoje pocity, spomienky a nevypovedané otázky, ktoré som mala ako dieťa. Na obyčajný papier som vtlačila písmenká, ktoré predstavovali všetko, čo som ako žiačka potrebovala v škole. Uvažovala som o chybách učiteľov, ktorých sa voči mne dopúšťali.

Večer som zabehla za krstnou mamou, všetko prepísala na jej počítači a vytlačila.

- Naďka, si si istá, že to chceš predložiť v takejto podobe? - čítala hltavo text, ktorý vychádzal z tlačiarne, a stále viac krútila hlavou.

- Nie je to dobré?

- Je, len aby sa to neobrátilo proti tebe. Všetko dobro budeš robiť ty, nikto iný. Ty budeš hasiť neprávosti. Naložila si si za nákladné auto. Psychicky to bude veľmi náročné a dobre vieš, že doma nebudeš mať oporu, že tam bude tiež zle a ťažko.

- Prečo by malo byť doma zle?

- Nebudeš stíhať pracovať okolo hospodárstva. Myslíš si, že otec ti uberie z povinností, keď bývaš pod jeho strechou? Vieš predsa, ako to dopadlo naposledy. Nechýbalo veľa a zlomil by ti ruku.

- Keď mi ju zlomí, pôjde do sadry.

- Dievča, môže sa to skončiť ešte horšie, tak nebuď hrdinka.

- Musím sa stať tou asistentkou, krstná. Cítim, že to bude zmyslom môjho života.

- Bojím sa o teba. Budeš chodiť aj do osád, tam sa môže všeličo strhnúť.

- V osadách mi nikto neskriví ani len vlások na hlave.

O dva dni som sedela v nadácii *Škola dokorán* a pani Kôrková čítala môj elaborát.

- Kto vám pomáhal písať náplň práce?
- Nikto, napísala som to sama.
- Mali ste odbornú literatúru?
- Nie, inšpiráciu som čerpala zo svojich školských čias. Treba to prepracovať?
- Slečna, je to napísané dobre. Vynikajúco. Od zajtra môžete nastúpiť do práce.

V práci ma čakal veľký učiteľský kolektív, rôzne povahy, ale s vzácnou jednotným názorom.

- S Cigánmi sa neoplatí pracovať, investovať do nich čas a energiu.
  - Ste z okolia Žiarnice? - spýtala sa ma kolegyňa, ktorá bola staršia a pôsobila prísne. Ani nečakala na odpoveď a pokračovala: - Myslíte si, že vaša práca v niečom pomôže? Tiež ste Cigánka?
  - Nevidíte podobu a farbu pleti?
  - Vidím len mladú, odmeranú, papuľnatú a ctižiadostivú kolegyňu.
  - Ctižiadostivú?
  - Pôsobíte tak. Pravdepodobne veľa vyžadujete aj od seba, ale my to tu robíme skôr tak voľnejšie, pokojnejšie.
- Neodpovedala som. Hneď prvý deň mi ako prvú hodinu určil riaditeľ telesnú výchovu u siedmakov a ôsmakov. Veľký športový areál ožil chlapčenských smiechom.
- Som nejaký Bačík, učiteľ telesnej výchovy, - neobťažoval sa podať mi ruku na zoznámenie telocvikár. - Dnes budú chlapci na hodine bežať dvanásťminútovku. Myslím si, že tu nemusíte byť.
  - Budem tu, - povedala som rozhodne a on ľahostajne rozhodil rukami.
  - Ak chcete, zostaňte.

Všimla som si, že medzi toľkými chlapcami je len jeden Róm. Patrik. Chudučký ako trieska, s veľkými zvedavými očami. Po rozcvičke začali

chlapci bežať dvanásťminútovku a mne padlo do oka športové držanie ich tiel a rúk.

- Naša škola žije športom, - pochválil sa kolega.

Kým ostatní chlapci pri behu riadne naťahovali nohy, Patrik išiel takmer krokom.

- Cigán, pohni si! Mám ti pomôcť? - povzbudzoval Patrika urážkami učiteľ.

- Je mi zle, - vydýchol Patrik.

- Kto ti dovolil zastať?

- Nevládzem, - prehľadol sa dopredu chlapec bledý ako stena. Podišla som bližšie.

- Je ti na zvracanie? - spýtala som sa a on prikývol. - Jedol si?

- Nestihol som.

- Utekaj späť na dráhu, nebudem sa starať ešte aj o to, či Cigán žral!

- Dost! - vyletelo zo mňa, až som bola prekvapená. - Takto sa nesmiete správať k žiakom! Patrik si musí oddýchnuť. Chcete, aby skolaboval?

- Počúvaj, si v tejto škole iba hodinu a už vystrkuješ pazúry? - začal mi odrazu tykať telocvikár.

- Nie, iba chránim žiaka.

- Žiaka? Je to len Cigán! - pozrel na mňa nechápavo a potom ticho dodal: - Tak ako ty.

- Mne neprekáža, že som Rómka, - zdôraznila som slovo Rómka. - Prekáža mi, že učiteľ, ktorý by mal využiť šport na to, aby žiaci milovali zdravý pohyb, ich núti šport nenávidieť.

Ocitla som sa u riaditeľa na koberčeku.

- Slečna, nesmiete zasahovať do vyučovacej hodiny.

- Pán riaditeľ, nedovolím, aby sa vaši pedagógovia správali k rómskym žiakom takým ponižujúcim spôsobom.

- Vy máte len sedieť a pozorovať! - zvyšoval hlas riaditeľ.

- Ste na omyle. Mojou povinnosťou je venovať sa slabším žiakom bez rozdielu farby pleti. Uľahčiť im hodiny. A medzi mnou a pedagógom by

mala byť súhra, čo, bohužiaľ, nie je. Časy sa menia a bude sa tlačiť na to, aby mali všetky deti bez rozdielu farby pleti či menšinovej príslušnosti rovnaké šance.

- Nemáte najmenšie právo vyjadrovať sa. My tu učíme deti už roky. Mám tu dlhoročných kolegov a pedagógov. Vedia, čo majú robiť, sú to skvelí odborníci.

- Nikto vám neberie, že sú vo svojich predmetoch odborníci, ale napriek tomu zaspali dobu, - chrlila som slová ako sopka a sama som bola prekvapená svojou slovnou zásobou. Zvláštne, nemala som pocit, že by som sa mala stiahnuť. Skôr naopak, mala som chuť zostať na bojovom poli. Cítila som povinnosť zastať sa tých, ku ktorým odjakživa patrí – Rómov. Bola som hrdá, že som Cigánka.

Dusná atmosféra, ktorá nastala v práci hneď v prvý deň, pokračovala aj nasledujúce dni a týždne, preto som trávila čas mimo zborovne medzi deťmi. Cez hodiny aj prestávky. Doobeda som bola v škole a poobede v rómskej osade Tehelná. Navštevovala som chatrč za chatrčou. Boli to všetkým možným pozliepané domčeky. Chudoba dýchala aj z hrncov. Deti otvárali dvere a ich rodičia mi začali veriť, čoraz viac dali na moje slovo.

Bolo to však málo. Nemala som podporu vedenia školy, lebo vo mne videli votrelca, ktorý chce meniť ich dobre zabehnutý, pohodlný systém, a robili všetko pre to, aby ma dostali zo školy. Na mestskom úrade mala navyše veľké slovo vzdelaná Rómka, dcéra miestneho vajdu, ktorá sa obávala môjho silnejšieho vplyvu v rómskej komunite a brala ma ako svoju súperku. Robila všetko pre to, aby som odišla zo školy aj z mesta. Očakávala som ovocie svojej práce, no urodili sa len plánky. Denne som čelila ohováraniam, hejtom, podpásovkám a polenám, ktoré sa zúrivo kotúľali k mojim nohám, aby ma zrazili na zem. Nemala som chuť a silu viesť nezmyselné žabomyšie vojny, preto som sa stiahla do úzadia. Bez udania dôvodu som na veľký smútok pani Kôrkovej dala výpoveď.

Bez práce a konkrétneho cieľa som bola doma. Začal sa bežný kolotoč prác. Starostlivosť o záhradu a štvornohé prežívajúce stroje na mlieko a občas návšteva u krstnej.

Keď som sa jedného dňa vrátila od krstnej, v kuchyni sedel s otcom a mamou akýsi muž, možno o niekoľko rokov starší ako ja. Do oka mi padla otvorená fľaša a otcova dobrá nálada.

- Konečne si prišla domov, Nad'ka. Pod' si sem sadnúť.

Ukázal rukou na miesto vedľa mladého muža.

- Idem radšej do izby, som unavená, - otočila som sa na odchod.

- Zostaň tu! - zavelil drsne.

Chytil ma za rameno a chcel, aby som sa posadila vedľa cudzieho chlapíka. Sadla som si a bola som nervózna. Návštevník ma dôverne objal okolo pliec a usmial sa.

- Som Jožo.

- Nezaujímá ma, kto ste. Dajte ruku preč!

- Aká je zlostná a hrdá. To sa mi páči, - začal sa rehotat' a vyvalil na mňa biele zuby. Obzeral si ma ako plemennú kobyľu.

- Nemôžeš byť stále sama. Máš už viac ako osemnásť. V tvojom veku sú dievčatá vydaté a majú deti. Jožo bude pre teba dobrý muž. Už sme to dohodli, - chrľil zo seba otec.

- Nikdy! Vyskočila som na rovné nohy a postavila som sa rovno pred otca. - Nikdy sa nevydám za niekoho, koho nepoznám a neľúbim. Odchádzam.

- Sadaj! - zreval otec. - Je to môj najlepší kamarát a prišiel ťa popýtať o ruku. Zabudni na Boha a kláštor. Zmier sa s tým, že budeš niekoho ženou a rodiť deti!

- Nie, radšej sa znesiem zo sveta, ale nebudem žiť s niekým, koho mi vyberieš ty!

Otec mal v sebe viac domácej ako inokedy. Využila som to. Prešmykla som sa popri ňom, vybehla hore do izby a zamkla som dvere.

- Bože môj, ako som len mohla urobiť takú chybu? Ako som len mohla odísť od teba? -plakala som opretá chrbtom o dvere. Bola som stratená. Nemala som pri sebe oporu, nebolo človeka, ktorý by si vypočul žiaľ môjho srdca. Bála som sa vystrčiť nos z dverí.

- Otvor dvere a vráť sa do kuchyne! - počula som krik.

Nepovedala som ani slovka a naďalej som podopierala telom dvere. Počkám do rána. Z kuchyne sa ozývali hlasy do neskorej noci. Modlila som sa, aby som mala silu všetko prekonať.

- Pane môj, nechal si ma samu bez jedinej opory. Moje srdce je vyplašené, trasie sa strachom a zimou. Nevidím zmysel svojho života ani cieľ, pre ktorý sa oplatí žiť. Samota ma premohla ako veľká vládkyňa. Kamkoľvek sa rozhodnem ísť, čaká ma len smútok. Prosím, posilni moju vieru a dôveru v teba. Nauč ma vidieť svetlo aj v tme.

Celú noc som presedela v modlitbe. Nadránom som začula jemné škrabkanie na dvere. Bol to dohodnutý signál medzi mnou a mojím bratom. Každý večer, keď otec nebol v strehu, sme sa stretávali v izbe a modlili sa svätý ruženec. Signálom, že je čistý vzduch, bolo jemne poškrabkanie na dvere. Otvorila som dvere, za ktorými stál brat s kávou v ruke.

- Dobré ráno, nevesta!

- Nezačínaj aj ty.

Hodil na mňa široký úsmev.

- Hodili by ste sa k sebe, - rehotal sa, ale potom zvažnel.

- Čo budeš teraz robiť? Otec neustúpi. Veď vieš, jeho rozhodnutie je sväté. Raz si sa vzoprela a dopadlo to zle. Mal som vtedy strach, že ťa zabije, keď som videl krv po celej kuchyni.

Tiež som si na tú chvíľu spomenula a oči mi zaliali slzy.

- Nebudem sa vydávať. Za toho...

- Nemáš inú možnosť, budeš musieť, lebo toto nezostane už len doma. Otec dal sľub, a ak aj teraz povieš nie, zhodíš jeho autoritu pred všetkými Rómami z okolia. Nebudú ho rešpektovať. Budú sa mu vysmievať a zavládne skutočné peklo.

- Pevne verím, že Boh nájde riešenie, ako sa vymotať zo siete.

- Naďa, máš tvrdú palicu, - poťukal mi prstom po hlave. - Raz na to doplatíš. Nechod' hlavou proti múru. Berie ti to životnú energiu.

- Vieš čo? Prejdem cez ten múr na druhú stranu.

- Nerob to, otec už včera všetko zariadil a dohodol. Ak sa postavíš proti nemu, budú ťa nasledovať aj ostatní.

- Čože?

- V očiach Cigánov máš veľkú úctu. Učila si ich deti a oni ťa za to nosia na rukách. A tvoj nápadník je brat jedného z detí, ktoré si učila, preto jeho rodina chce, aby si patrila k nim a stala sa ich nevestou.

- Ak ťa poslal otec, tak zbytočne. Povedz mu, že radšej sa znesiem zo sveta, ale nedovolím, aby ma vydal za niekoho, koho mi vybral on. Podala som mu nedopitú šálku kávy a odišla z izby. Po špičkách som zišla po schodoch a prešmykla som sa popri kuchyni.

Vonku ma čakala robota, nemohla som sa zašívvať v izbe. Zvieratá som pustila na pašu a v sprievode zvoncov a psieho brechotu som sa vybrala pozrieť, ako sa darí zelenine.

- Kde si sa túlala?! - vyštekla na mňa mama v kuchyni.

- V záhrade som trhala burinu.

- Dokedy sa budeš hádať s otcom?

- Mama, s nikým sa nehádam, len nechcem prijať rozhodnutia, ktoré nie sú moje.

- Pamätaj, ak sa tvoj otec rozhodne, že sa vydáš, tak to aj urobíš. Tak ako som ja kedysi poslúchla svojho otca a vzala som si tvojho otca, ktorého som videla iba na fotke, tak ty dnes poslúchneš svojho otca.

- Neurobím to, lebo to nechcem spraviť. Ja nie som ovca ako ty.

Tresk. Schytala som facku na ústa.

- V tomto dome platí, čo povie tvoj otec.

Zaťala som päste. Radšej skapem, ale neposlúchnem. Odišla som do izby a buchla dverami. Modlila som sa za vyslobodenie z tejto situácie. A odpoveď z neba nenechala na seba dlho čakať.

Keď sa skončila detská svätá omša a odkladala som gitaru do puzdra, prišla za mnou krstná mama.

- Nadi, pán farár chcú, aby si sa zastavila na fare, - šepala mi do ucha. Prikývla som.

Farár Martin sa práve rozprával s krstnou mamou.

- Vitaj! Obchádzaš faru ako čert svätenú vodu. Volal otec biskup z Banskobystrickej diecézy a praje si, aby si prišla zajtra na biskupský úrad.

- Chce ma exkomunikovať?

- Božechráň, i keď občas by si si zaslúžila, - smial sa, až sa mu kývali uši. - Za neplechu, ktorú stváraš cez sväté omše. A na stretnutiach s mládežou každý piatok.

- Aspoň pôjdem do pekla kúriť, aby vám tam v nebi nebolo zima, - vtipkovala som.

- Neviem, či tam s tebou vydržia. Tak zajtra, odveziem ťa.

Biskup Konôpka si ma premeriaval. Nemala som odvahu zdvihnúť zrak.

- Martin, nechaj nás samých. Zavolám ťa.

Farár odišiel.

- Presne ako všetci hovoria. Pôsobíte neohrabane, ale to, čo z vás vyžaruje, je silné. Sadnite si, prosím, - ukázal na kreslo. Začala som premýšľať. Kto o mne povedal, že pôsobím neohrabane?

- Rozmýšľate? Čelo máte zamračené, tvár sústredenú a očami pozorujete iba jeden bod – svoje ruky.

- Pýtam sa sama seba, prečo som tu.

- Potrebujem vašu pomoc, preto ste tu. Chcem od vás, aby ste boli mojou predĺženou rukou, a to na Horehroní v obci Čierny Hron. Žije tam približne tisícpäťsto Rómov v troch osadách.

- Tisícpäťsto Rómov? To je veľa.

- Nebudete tam sama, spoločnosť vám bude robiť pán farár. Budete bývať na fare a pracovať pre biskupský úrad. Nemusíte sa rozhodnúť hneď, pretože je tu niekto, komu na vás záleží, robí si o vás starosti a chce vám tiež ponúknuť miesto, kde by ste sa mohli uplatniť. Rozhodnúť sa však musíte sama.

- Kto je to? Krstná mama? Ona vám o mne hovorila?

- Nie, slečna, je to človek, ktorého ste už stretli a myslím si, že vám chýba.

Usmial sa, vstal a podišiel k bočným dverám. Otvoril ich. Pohľadom som sledovala dvere v očakávaní, kto vojde.

- Pokoj a dobro! - usmievala sa dojato a s láskou.

- Matka Agniežka! - vyskočila som zo sedačky, potichu vyslovila jej meno, ale od prekvapenia som nevedela spraviť ani krok. Nohy som mala ako drevené. A tak som tam len tak stála a šťastne sa usmievala.

- Nechám vás, máte si čo povedať, - vzdialil sa diskkrétne otec biskup.

- Pod' a objím ma. Nestoj tam.

Po dlhom čase som počula poľštinu. Mala som pocit, že snívam.

- Kochane, - silno ma objímala.

- Povedali ste, že sa už nestretieme, - neudržala som slzy a moje ruky ju automaticky vrúcne objali. Nič som nehovorila, len plakala.

- Prišla som po teba, - šepala. Pozrela som sa na ňu a pustila ju. Asi zacítila môj odpor.

- Telefonovala tvoja krstná mama a požiadala ma o pomoc. Rozpovedala mi všetko. A otec biskup bol včera v našom kláštore, v Brezne nám posvätil nový oltár. Pri obede spomenul, že by bol rád, keby sa jeho kňazi venovali aj pastoračnej činnosti medzi Rómami. A má v úmysle zapojiť aj laikov. A vtedy som si spomenula na teba a tvoju misijnú činnosť s rumunskými Rómami u nás. Nesmieš zostať doma. Nemala som ťa pustiť, keď si povedala, že odchádzaš z kláštora. Odišla si iba preto, lebo si sa zľakla.

- Nezlakla som sa. Iba som...

- ... nemala síl? - dokončila vetu za mňa. - Nemala si síl bojovať?

- Asi áno, - zahanbene som sklopila zrak.

Otec biskup opäť vstúpil do miestnosti.

- Slečna, chceme vám pomôcť, lebo vidíme, že budete pre cirkev užitočná. Najprv mi povedzte, či by ste boli ochotná ísť pracovať do Skleneného vrchu.

- Doma nemôžem zostať. Ak sa vrátim, otec ma vydá proti mojej vôli. Musím preč z domu, - preletelo mi hlavou. Pozrela som priamo do očí otca biskupa.

- Pôjdem do Skleneného vrchu, - odvetila som.

- To počujem rád, ale najprv strávite jeden rok v Poľsku. Vráťte sa do kláštora k sestram a budete sa priúčat' misijnej činnosti. Odcestujete ešte dnes. Hneď teraz.

- Nemôžem odcestovať hneď, nemám pri sebe pas. Vlastne nemám žiadne doklady ani osobné veci...

Lišiacky sa usmial a vytiahol zo zásuvky stola môj cestovný pas a občiansky preukaz.

- Cestovnú tašku máte už v aute matky generálnej. Poďakujte sa krstnej a bratovi. Musíte odcestovať ešte dnes.

- A ak sa rozhodnem, že zostanem v kláštore?

- Budem rád, že ste sa tak rozhodli. Občas nerozumieme, prečo Boh preruší naše cesty alebo nám vytvára na nich prekážky. Všetko chce čas, vieru a dôveru v Boha.

- Otec biskup, rok je dlhé obdobie, prečo mám utekať pred svojim otcom? Budem sa stále len ukrývať?

- Slečna, vaša krstná mama robí pre biskupský úrad veľa a obrátila sa na mňa s prosbou o pomoc pre vás. Váš otec sa nespráva k vám ako k dcére, ale ako k slúžke, otrokyni. Nesmiete hazardovať so životom, ktorý ste dostali od Boha ako dar.

- Nechcem sa vrátiť do Poľska.

- Slečna, teraz sa vám to nepáči, ale dôverujte Bohu. Ste dosť inteligentná, aby ste to pochopili a prijali.

Z rozprávania farára Martina som vedela, že otec biskup je známy svojou prísnosťou voči kňazom a rozhodnutiami, ktoré je spočiatku ťažké prijať. Nemal rád, ak mu niekto odporoval. Matka Agniežka stála vedľa mňa a usmievala sa, čo ma dráždilo ešte viac, ale poslušne som si sadla do auta vedľa nej. Zožieral ma hnev. Prečo to krstná mama urobila? Prečo to vytrúbila do sveta? Prečo ma obišla?

- Rozprávaj sa so mnou, aby som nezaspala, - žmurkla na mňa matka Agniežka.

- Prečo jeden rok?

- Aby si sa pripravila na prácu v teréne a vedela pracovať s povahou človeka. Nemôžeš sa len tak postaviť do osady a povedať: Tu ma máte.

Práca s ľuďmi si vyžaduje, aby si najprv prijala samu seba, svoje chyby a to, čím alebo kým si. Neboj sa, nechcem otvárať tvoje rany. Ak budeš chcieť, povieš mi, ak nie, necháš si pre seba. Otvor priehradku. Je tam list pre teba.

Vybrala som list. Na obálke bol ceruzkou nakreslený obrázok božského srdca a kvapky krvi. Pod obrázkom som si prečítala len tri slová: Takto ťa miluje. Spoznala som ťahy ceruzkou. Boli od môjho brata. Otvorila som list.

Ahoj,

ak čítaš tento list, si už na ceste do Poľska. Pred dvomi dňami som krstnej mame pomáhal betónovať schody. Spomenula, že ťa vyše týždňa nevidela. Pýtala sa na teba. Povedal som jej všetko, čo sa deje doma a nevynechal som ani tvojho nápadníka. Vyrozprával som jej, ako otec v zlosti všetko porozbíjal a z tvojej izby spravil dreváreň, pretože si stále trvala na svojom. Krstná mama usúdila, že nemôžeš zostať doma. Peter navrhol, že by bolo pre teba najlepšie vrátiť sa do kláštora. Krstná mama zatelefonovala do Poľska a všetko im rozpovedala. A tak sa všetko dohodlo. Krstná mama oslovila aj otca biskupa. Ja som dostal iba jednu úlohu. Priniest' všetky tvoje doklady, zbalit' ti zopár vecí a doniesť ich ku krstnej mame. Dostať sa nenápadne k tvojim osobným veciam nebolo ľahké, ale nakoniec som to zvládol. Nehnevaj sa, že som ťa takto podrazil, ale sama od seba by si nikdy neodišla. Si hrdá. A tiež by si urobila pre mňa to isté, však?

Mám ťa veľmi rád, sestra moja. Dávaj na seba pozor.

Tvoj braček Jožko

List som vložila do obálky a zahľadela sa pred seba.

- Dýchaj zhlboka, kochane.

- Prečo ma tak voláte?

- Kochane znamená miláčik. Volám ťa tak od prvej chvíle. Si dieťa, ktoré nepozná skutočnú lásku matky a otca. Možno ťa tvoja mama nikdy neoslovila slovom miláčik. Vieš, takým oslovením prejavujeme my ľudia lásku. Keď si prišla prvýkrát do kláštora, strihalala som ti v izbe vlasy. Mala

si napäté telo a ruky si držala dobre že nie za chrbtom, len aby nedošlo k dotyku. Tam som si uvedomila, že nepoznáš lásku a jej prejavy. Preto ťa objímam, keď si nahnevaná a keď ťa niečo bolí a trápi. Si moja duchovná dcéra, aj keď si odišla z kláštora.

- Budem nosiť v kláštore civilné šaty?

- Je mi to ľúto, ale budeš si musieť obliecť habit.

- Dúfate, že zostanem?

- Už nie, kochane, zmenila si sa. Si ubolená a tvoje rany sú stále otvorené.

Keď sme sa priblížili ku Krakovu, vonku už panovalo prítmie.

- Stíchla si. Nad čím rozmýšľaš?

- Nad tým, že za múrmi kláštora bude čakať ona.

- Myslíš sestru Katarínu? Buď pokojná, nečaká na teba a nebude ťa trápiť ani ponižovať. Viem, že za tvojím odchodom bolo jej správanie. Ešte stále je v Česku. Netráp sa zbytočne. Usmej sa. Zabudla si, aké je to rozdávať úsmev?

Vošli sme na nádvorie kláštora. V kostole sa svietilo, preto som usúdila, že sestry sú na modlitbách. Chcela som si vybrať veci z auta.

- Nechaj ich ešte tam. Choď sa porozprávať s Bohom do kaplnky.

V prítmí kaplnky som bola sama ako prst. Nemysli, daj sa unášať, hučalo mi v hlave. Dá sa vôbec oddeliť rozum od viery v Boha? Je automatické, že rozum sa pýta, kladie otázky a dožaduje sa odpovedí. Či nám Boh spolu so životom nedaroval aj slobodnú vôľu?

- Bože, ani neviem, ako mám začať. Nepočítala som s tým, že sa sem ešte vrátim, budem kľáčať tu pred tebou a stratím sa v spleti nevy povedaných slov. Ty si ma neopustil, bola som to ja, kto vzal nohy na plecia. Ty vieš, prečo som to urobila. Nákladu na mojich pleciach stále pribúdalo a mne dochádzali sily. Nechcela som byť hrdinka, len obyčajná sestra. Zasadil si do môjho života trnie, ktoré ma bodalo priamo do srdca. Prosila som ťa, aby si ma ho zbavil. Lenže ty si to neurobil. Naopak, trnie sa rozrástlo, premenilo na nočnú moru a ovládlo ma. Prečo si dopustil, aby

ma dusilo v zajatí? Chcel si mi dať príučku? Lenže začo? Že som bola ako dieťa, ktoré sa chcelo k tebe pritúliť? Pane môj, prečo si ma nechal samu? Ved' vieš, ako sa bojím bolesti a aká hrozná vec sa mi stala a poznačila ma. Nikdy sa s tým nevyrovnám. Premohla ma t'archa na duši a plač zmiešaný s mojím vzlykom sa rozliehal kaplnkou. Naš'astie som tam bola sama.

Neviem, ako dlho som kľáčala a nevedela utíšiť plač. Vynáral sa z mojej duše ako prameň.

Vedľa lavice pred bohostánkom si pokľakla mladučká sestra. Nepoznala som ju.

- Volá ťa matka generálna. Máš ísť na večeru, - vyslovila ticho. - A posielala ti lístok.

Podala mi ho do ruky a odišla. Vôbec nebola prekvapená, že mám na sebe džínsy a čiernu blúzku. Na lístku stálo: V izbe, kde si žila ako sestra, máš všetko pripravené. Matka Agniežka

Lístok som si prečítala a strčila do vrečka. Vošla som do svojej bývalej izby. Nič sa nezmenilo. Na vešiaku som mala pripravený habit a na stole zložený závoj. Cestovná taška stála vedľa postele. Ničoho som sa nedotkla. Pozrela som von oknom a do oka mi padol park voňajúci ružami. Zatúžila som po prechádzke. Potichu som sa vytratila z izby. Tma mi vyhovovala. Čo tu vlastne robím? Dvakrát vstupujem do tej istej rieky. Misijná činnosť medzi Rómami. Prečo si vybral otec biskup práve mňa? Čo sa asi teraz odohráva doma? Vedia, že som ušla? Otec už určite obrátil celú dedinu hore nohami. Je to po tom všetkom ešte môj otec? Cítila som, ako sa vo mne prebúdzajú voči nemu nenávisť. Zničil mi život. A ja ho mám volať otcom? Čo bude, keď sa po roku vrátim? Určite ma zabije vlastnými rukami.

Opretá o stenu som sa snažila zabudnúť, vymazať zo seba zlý zážitok. Nemala som odvahu ľahnúť si, lebo všetko sa vracalo v sne, ktorý bol ako živý.

- Prečo si potme? A nebola si ani na večeri.

Matka Agniežka si ma ustarostene obzerala a v rukách držala nožnice.

- Idete ma ostrihať?

- Musím, do roka ti narastú. Sadaj.

- Prečo ma striháte vy? Ste matka generálna.

- Máš strach, kochane?

Sadla som si na stoličku a privrela som oči. Ruky som si položila na kolená.

- Nechceš mi niečo povedať?

- Nerozumiem.

- Čo sa stalo doma?

- Nič. Sklonila som hlavu.

- Nedrž to v sebe, vyrozprávaj sa. Tvoja krstná mama povedala, že došlo k niečomu vážnemu, ale viac neprezradila. Kto ti ublížil?

- Nikto, matka Agniežka.

Rukami som si zakryla tvár a prstami som si stláčala oči v snahe zabrániť slzám.

- Zajtra začneš s prípravou pre činnosť v osadách. Celý rok budeš chodiť do terénu a stretávať sa s bezdomovcami, rómскими deťmi z Rumunska aj s dospelými. A každý deň po návrate sa porozprávame o tvojej práci. Okrem iného budeš mať aj povinnosti rehoľnej sestry a pomáhať v kuchyni. Sestra Bernadetta sa už teší.

Skoro ráno ma zobudil zvonček. Vstala som, obliekla si habit a založila si závoj. Vstúpila som do kaplnky a začula som šuchot. Hlavy sestier sa otáčali ku mne. Usmiala som sa. Po ranných modlitbách som išla do refektára.

- Konečne si späť! - vyletela na mňa sestra Ester. - Tešíme sa, že si sa vrátila. Chýbala si nám. Sestra radná Beáta sa len usmievala a zakývala mi na pozdrav.

Po raňajkách som sa vybrala do mesta, tam, kde by som mohla nájsť svojich zverencov. Zamierila som na autobusovú stanicu, kde mali vo zvyku zdržiavať sa Rumuni. Prvého som zbadala malého chlapca.

- Sestra sa vrátila! - utekal s krikom k svojej rodine. Neubehlo ani päť minút a všetci ma obstúpili. Rodičia detí boli ovešaní zlatom a tvárili sa odmerane. Deti zahodili zábrany a zavesili sa na mňa ako na vešiak.

- Zasa bude dobre.

- Bývate tu na ulici?
- Iba prechádzame cez Poľsko.
- A kam máte namierené?
- Do krajiny, kde nám bude lepšie.
- Utekáte zo svojej krajiny?
- Nemali sme sa tam dobre. My olašskí rumunskí Cigáni nevydržíme na jednom mieste.

- A vzdelanie vašich detí?
- Kým sú malé, chodia s nami, a keď budú väčšie, usadíme sa a budú študovať.

Celý deň som strávila s nimi a spoznávala ich zvyky a obyčaje. Boli iné ako u našich Rómov na Slovensku. Kočovní spôsob života bol pre nich všetkým, zmyslom a podstatou života. Boli to Rómovia ako ja, ale rozdielni. Rozdeľoval nás štýl života a ich hodnoty. V izbe som si zapisovala priebeh dňa. Vstúpila matka Agniežka a spýtala sa, ako som sa mala.

- Bola som medzi rumunskými Rómami. Sú iní. Viac držia spolu, sú jednotní.

- V čom sa odlišujú od Rómov u vás doma?
- Sú agresívnejší, dravší, ale k životu majú väčšiu úctu.
- A ich povahy?
- Muži prechovávajú k ženám úctu a ich viera v Boha je silná. Všetko stavajú na viere. Iní sú aj v obliekaní. Ženy nosia dlhé sukne takmer po zem a muži sú ovešaní zlatom.

- Ako si sa cítila?
- Neviem. Brala som to ako nutnosť, nie ako poslanie.
- Prečo?
- Netuším, matka Agniežka.
- Vidím ti na očiach, že tvoja činnosť ti nie je ľahostajná, ale myslím si, že ešte stále si neprijala fakt, že si jednou z nich.

- Ešte som si to neodpustila, nedokážem to.
- Čo si chceš odpustiť? Neurobila si nič zlé.
- Urobila. Nemala som dosť síl, keď... zmlkla som.

- Keď čo?

Odmietavo som pokrútila hlavou.

- Kochane, práca s ľuďmi si vyžaduje čistú myseľ a pokojné srdce. Nesmú vidieť, že sa trápiš, pretože v nich vyvoláš pochybnosti a stratíš ich dôveru. Rozumieš mi? Buď sa vyrozprávaš, alebo sa naučíš veci vnútorne spáliť. Kým sa nedáš do poriadku, nebudeš mať na starosti misijnú činnosť

- Nedokážem to.

S povzdychom podišla ku mne a chytila ma za ruky.

- Kochane, zvládneš to. Ak sa nechceš rozprávať so mnou, pohovor si s Bohom.

Ľahko sa to povie, ale ja to, Bože, nedokážem! Počuješ, nedokážem! Cítim sa, akoby mi otec vypálil na čelo značku ako koňovi. Bolí to vždy, keď sa toho miesta dotknem myšlienkami. Ako sa mám s tým vyrovnáť, keď o tom neviem rozprávať? Čo odo mňa vlastne chceš? Kľáčala som na kolenách až do rána. Za svitania nazrela do izby matka Agniežka.

- Chcem späť sestru, ktorá tu bola a odišla. Túžim po tej nezbednej sestre, ktorá všade, kde sa objavila, vyvolala úsmev. Chýba mi.

- Matka Agniežka, sestru, ktorú hľadáte, sa nevráti. Prestala dýchať pred pár dňami.

Objala ma.

- Kochane, hovor so mnou.

- Nie, matka Agniežka. Prosím, nie, lebo to, čo sa stalo, je hodné odsúdenia.

- Veľmi zlé?

Objala ma ešte silnejšie. Mala som pocit, že pochopila.

- Všetko chce čas. Musíš byť silná. Pomôžem ti zabudnúť.

- Na to sa nedá zabudnúť, matka Agniežka.

Takto to nejde. Musím sa spamätať. Ak to nedokážem premôcť v sebe, musím to zahrať aspoň tak, aby nič nezbadala. Musí mať pocit, že som šťastná. Nesmiem dopustiť, aby sa kvôli mne trápila.

Na druhý deň som sa po raňajkách vybrala do kuchyne. Cestou som si uvedomila, že od svojho príchodu som sa ešte nezvítala so sestrou Bernadettou.

- Černoška moja, konečne si tu!

Malá usmiata kotúľajúca sa guľka ma objala.

- Schudla si.

- Nie, neschudla.

Prižmúrila oči.

- A v tvojom pohľade je veľký smútok.

- To je len odraz rannej hmly.

- Nerob si žarty zo starej sestry.

Mala zapnuté rádio a naladenú náboženskú stanicu *Mária*. A do éteru znela pieseň *Góralu, czy ci nie żal*. Tancovali sme pomedzi sporák a hrnce, a keď sa pesnička skončila, sestra Bernadetta nestačila s dychom.

- Černoška moja, poďme variť, lebo matka generálna nás vyhostí. Máš na starosti zeleninovú polievocku.

- Čo mám robiť, keď sa mi podarilo dať do nej cukor?

- Černoška! Vrhla sa k hrncu a začala koštovať. Potom dala ruky v bok.

- Sestra, dostala si ma.

Mala som čo robiť, aby som udržala smiech. Schmatla metlu a začala ma naháňať. Pri dverách ma dobehla. Smiech ma okradol o sily.

- Chýbala si mi, černoška. Pre takýto smiech a radosť.

- Aj vy mne, sestra Bernadetta.

V srdci sa mi rozlial pokoj.

Mala som voľno a vybrala som sa do kostola.

- Hej, sestra!

Pri bráne sa na mňa usmialo niekoľko bielych zúbkov.

- Loptoši! Kde sa tu beriete?

- Sestra, počuli sme, že si späť. Zahráme si futbal?

- Zahráme, len mám ešte povinnosti.

- Pomôžeme ti.

- Dobre, poďte.

Zobrali sme hrable, fúrik a pustili sme sa do hrabania pokosenej trávy v parku.

- Sestra, pamätáš sa na pieseň, ktorú si nás naučila? *Tu Lodato si o mi signore.*

Ich spev sa ozýval kláštorným parkom. Bol to balzam pre moju dušu.

- Marko, máš nádherný hlasok. Ako slávik.

- Sestra, keď vyrastiem, založíme skupinu a budeš v nej hrať s nami. Môžeme už hrať futbal?

- Ešte odvezieme trávu a odložíme náradie.

Kým som sa spamätala, deti všetko upratali. Miesto na hranie sme našli pred furtou. Góóól! Radosť a detský smiech dunel kláštrom ako delobuch. Energia a sila, ktorou ma nabili deti, mi dali chuť žiť. Dokázala som byť s nimi celé hodiny.

- Keď budem veľký, stanem sa sestrou v kláštore ako ty, - dušoval sa Marko. - Vieš, niektorým z našich sa nepáčilo, že tráviš čas s nami a chodíš do našich domov. A vrajitoare im povedala, aby ťa nechali. Sestra, naozaj bdie nad tebou Devla? Spomenula, že si chodiaca bolesť, ale ty sa usmievaš a nemáš nič zlomené.

Usmievala som sa nad úprimnosťou dieťaťa, ale v tej chvíli som mala pocit, že som zostarla viac ako o desať rokov.

- Prečo nechodíš do školy? Si šikovný.

- Ešte som malý, ale keď vyrastiem, pôjdem do školy.

- A kde bývate?

- V karavane. Máme tam všetko a otec je veľmi dobrý. Chce, aby si k nám prišla. Rád by ťa spoznal. Prídeš, sestra?

- Neviem, možno v nedeľu.

- Budeme ťa čakať. Uvidíš, akú oslavu urobí môj otec.

Matka Agniežka sedela za svojím pracovným stolom, na ktorom mala rozložené fotografie od sestier z misii.

- Pozri si ich, ak chceš. Neboj sa.

Siahla som po fotke, ktorá bola hneď skraja. Zaujali ma na nej šťastné deti, ktoré tancovali v kruhu. Ich širokým úsmevom a žiariacim očiam sa nedalo odolať. Podvedome som fotku pohladila.

- Je to fotka z Brazílie. Sestra Augustína je tam už sedem rokov.

Prisadla som si.

- Ako sa cítiš? Dnes som ťa nevidela.

- Bola som s deťmi a v hospici, ale nevyviedla som nič.

Chytila ma za ruku.

- Vieš, že človek nepozná miesto ani čas, kedy si ho Boh povolá k sebe.

So sklonenou hlavou som súhlasila.

- A včera podvečer si vzal k sebe niekoho, na kom ti záležalo. Volal syn tvojej krstnej mamy a povedal, že jeho mama zomrela. Jej srdiečko nevydržalo.

Vyletela som zo sedačky.

- Nie! To nemôže byť pravda! Veď bola zdravá, nič jej nebolo. Musím ísť domov!

Rozbehla som sa k dverám. Matka Agniežka však bola rýchlejšia ako ja. Dobešla ma.

- Nemôžem ťa pustiť, odpusť mi, - držala ma v objatí. Nebránila som sa. Potrebovala som sa oprieť a nadýchnuť.

- Neverím, že zomrela. Neopustila by ma. Môžem ísť na pohreb?

- Nemôžeš, kochane, - pohladila ma po hlave.

- Prečo?! - vybuchla som a zabudla, že predou mnou stojí matka generálna. Päťou som ju udierala do hrude.

- Tíško. Bojím sa o teba, že by si nezvládla tlak doma, ešte nie si pripravená...

- Matka Agniežka, veľmi vás prosím.

Zošuchla som sa pred ňou na kolená.

- Kochane, vstaň. Bola pre teba všetkým, ale Božiu vôľu nepremôžeš. Zmier sa s tým.

Krstná mama nebola moja pokrvná príbuzná a navyše ani Rómka, ale bola moja birmovná krstná mama. Sedela som v kaplnke a myšlienkami som sa

vrátila do dňa, keď som mala potajomky prijať sviatosť birmovania. Krstná mama zašla vtedy na faru. Keď sme s pánom farárom rozmýšľali, koho by sme oslovili, objavila sa na fare krstná mama. Počula náš rozhovor a zapojila sa. Mala som veľké obavy, že odmietne. Povedala som jej: - Prosím vás, stali by ste sa mojou birmovnou krstnou mamou? Nepotrebujem dary, túžim len po sviatosti birmovania. Odvetila: - Veľmi rada sa ňou stanem. Od tej chvíle stála pri mne v dobrom i v zlom. Krotila moju výbušnú povahu a učila ma spoznávať život z lepšej stránky. Bola mojou oporou a nesnažila sa ma zmeniť na svoj obraz. Jej deti ma vnímali ako mladšiu sestru. Keď som nevedela, kam z konope, vždy si našli pre mňa čas. Povedz mi, Pane, prečo si mi ju zobral? Nemám už nikoho. Bola ako moja skutočná mama. Veľakrát som bežala za ňou s plačom cez horu a často sa stávalo, že som ju nechcela poslúchnuť, ale ona trpezlivo vyčkávala na správnu chvíľu. Keď som nechcela rozprávať a len tak som sedela a hľadela do prázdna, spolu so mnou počúvala ticho. Komu sa, môj Pane, teraz vyžalujem, za kým budem utekať? Zasa som zostala sama ako prst.

Dni sa rýchlo míňali. Hovorí sa, že zide z očí, zide z mysle. U mňa to však neplatilo. Život v kláštore mi síce prirástol k srdcu, ale už ma nelákalo zapustiť v ňom korene. Túžila som rozťahnuť krídla na čerstvom vzduchu a na nepoznanom mieste.

V izbe ma na stole čakal list. Písmo bolo uhladené a pre mňa neznáme. Bála som sa ho otvoriť, lebo som očakávala, že slová v ňom ukryté ma opäť bodnú priamo do srdca. Nechala som ho ležať na stole takmer týždeň. Modlila som sa, aby som dokázala uniesť akúkoľvek pravdu či výčitku, ktorá sa v ňom nachádza.

V nedeľu v čase voľna som ho otvorila. Ťahy perom mi boli povedomé, ale netušila som, kto je autor. A tak som len čítala. No už po prvých vetách som zistila, že mi píše mladšia sestra.

Keď prihára a doma je dusno, keď sa zľakneš, vždy utečieš. Všetci držia nad tebou ochrannú ruku, každý má pocit, že ty si tá výnimočná. Otec má pravdu. Si sebecká a myslíš len na seba. Otec musel kvôli tebe trpieť, mama je smutná a stále plače. Je ti jedno, že je chorá?! A čo my, tvoji súrodenci? Predtým si sa nám venovala a všetok tvoj čas bol aj

naším. Nezaujíma ťa, či mladší bratia pôjdu do školy? Je ti jedno, čo bude s nami? Vráť sa domov. Je tvojou povinnosťou ako najstaršej sestry pomáhať nám. Tak to funguje u nás už odpradáвна. Je to tvoj osud. Kto iný by to mal robiť, ak nie ty?!

Mám sa vrátiť domov? Prechádzala som sa po izbe. Moja sestra dosiahla listom svojej. Vrazila do mňa klin nepokoja a výčitiek. Ako sa len pozriem Bohu do očí, keď zanedbám povinnosti staršej sestry, čo je u nás Rómov dávna tradícia? Ved' moji súrodenci, najmä bratia, sú šikovní a ja mám dovoliť, aby ich talenty zapadli prachom? Som sebec a nechcem im dopriať lepšiu budúcnosť?

Veľa času som trávila mimo kláštora. Spoznávala som životy ľudí na ulici a ich bolesti. Celé hodiny som bola ochotná počúvať ich. Krutá poľská zima mi zachádzala za nechty. Nemám rada zimu, pripomína mi studenú vojnu, ktorú som prežívala doma. Bez citu či akejkolvek nehy.

- Sestra, nemáš v kláštore pre mňa teplý kabát?

Od matky Agniežky som si vypýtala povolenie rozdať oblečenie z charity. Radosť, akú bezdomovci prežívali, keď som im podávala oblečenie, bola neopísateľná. Nech som robila čokoľvek, necítila som nič. Moje vnútro bolo prázdne aj počas modlitby.

Mala som pocit, že mi srdce stláča obrovská ruka. Uprostred noci ma vyháňal z postele tlak a nútil ma rozmýšľať. Čo tu vlastne robím? Odpoveď som nenašla. Verím ešte vôbec v Boha? A čo vlastne pre mňa znamená? Ešte stále je mojou oporou?

Misijná činnosť, prebdené noci, modlitby a otázky do čiernej tmy. Matke Agniežke som sa vyhýbala, ako sa len dalo. Pred spolusestrami som vždy vyčarila úsmev. Vedela som, že ich starostlivé pohľady si ma všímajú. Veľmi mi chýbala krstná mama. Keď som bola s ňou, nemusela som prerieknúť ani slovka. Poznala moje srdce.

V nedeľu ráno som sa ako vždy vybrala do rumunských karavanov. Našla som ich za mestom. S malou dušičkou som sa rozhodla zavítať medzi nich. Poznala som ich iba zopár, keď som bola v meste na autobusovej stanici.

- Vitaj, sestra! - privítal ma muž v stredných rokoch s klobúkom na hlave a so zlatou retiazkou okolo krku. I keď vonku panovala zima, mal oblečenú iba čiernu košeľu a čierne nohavice.

- Konečne si prijala moje pozvanie.

Z jeho vystupovania som pochopila, že je vodca. Zamierili sme k najväčšiemu karavanu. Bol bledozelený a na bokoch boli namaľované rómske usmiate deti. V karavane ma ohúrila dokonalá čistota a sväté obrázky повеšané po stene. Manželka vodcu mala na sebe dlhú čiernu sukňu a kvetmi posiatu blúzku. Vlasy si zopla do vrkoča. Tiež som si všimla na nej zlaté šperky.

- Sestra, nech sa páči, - ukázala mi miesto, kam som si mala sadnúť. Keď sa usmiala, vycerila na mňa zlaté zuby. Kým my sme viedli dôležitý rozhovor, deti a ostatní dospelí pobehovali okolo karavanu a nazerali dnu. Ich vodcu to rozčuľovalo.

- Sestra, vidíš, ako ťa naše deti vyhl'adávajú?

- Deti sú vaša budúcnosť, ale nechodia do školy.

- Uč naše deti ty, sestra. Nemáme ani učiteľku, ani doktora, ktorý by nás ošetril, keď sme chorí. Prosím, uč naše deti.

Jeho žiadosť ma prekvapila. Ja mám učiť? Moje vedomosti a skúsenosti sú predsa chabé.

- Nemôžem vám sľúbiť nič. Na to, aby som sa mohla venovať vašim deťom, potrebujem povolenie od mojej predstavenej.

- Rozumiem ti, sestra, aj mňa ako vodcu musia moji ľudia poslúchať.

Večer som sa v kaplnke Boha zvedavo vypytovala: - Čo odo mňa vlastne chceš, Bože? Prenasleduješ ma na každom kroku v podobe ľudských tvárí. Usmievaš sa, si smutný, plačeš alebo sa mračíš. Staviasť mi do cesty tých, na ktorých sa tak veľmi podobám. Kde je moje miesto?

Prežívala som ťažké noci. V snoch sa vracal zlý démon, ktorý rozložil moju dušu na márne kúsky a silou-mocou si podrobil moju vôľu. Ukrývala som sa na miesta, kde bolo málo ľudí a kde som nemusela počúvať sestry, ktoré boli nadšené z Božej prítomnosti v ich srdciach. V žehliarni som sa

sústredila na žehlenie habitu a závoja. Vypla som príjem akýchkoľvek zvukov.

- Ukrývaš sa predou mnou? - našla ma matka Agniežka. - Celé dni ťa nevidím, nepočujem žiadnu sťažnosť, chodbou sa neozýva spev. Sústredene sa mi pozerala do očí.

- Kochane, oči sú oknami do duše. A tvoja duša je veľmi smutná. Trápiš sa, celé noci vidím svetielko v tvojej izbe. Povieš mi to? Hovor so mnou, prosím.

Okrem Boha a matky Agniežky nemám už nikoho, ozval sa hlások v mojom srdci. Bojovala som sama so sebou. Matka Agniežka stála vedľa mňa a trpezlivo čakala na moju odpoveď.

- Matka Agniežka, už nevládzem. Nemám síl. Stratila som vieru v Boha. Nemám už ani nádej.

Neznáma sila mi nežne podlomila kolená. Kľáčala som pred matkou Agniežkou.

- Pomôžte mi, prosím, naozaj už nevládzem.

Objala som ju okolo nôh a plakala som. Matka Agniežka na malý moment zamrzla. Neočakávala z mojej strany takúto reakciu.

- Vstaň, prosím ťa. Pomôžem ti, veď vieš, že si moja dcéra.

Objala ma a v mojom srdci nastal odmäk. Nebránila som sa jej objatiu.

- Neboj sa, Boh ťa neopustil, je tu. Za posledné roky si prešla veľkou zmenou a smutnými boľavými skúsenosťami, ktoré ťa poznačili. Ty však nechceš patriť nikomu, ani Bohu. Túžiš byť sama sebou, pretože ťa už niekto chcel ovládnuť a nedovolil ti mať vlastnú vôľu.

Spomenula som si na posledné dni, ktoré som strávila doma, na najhorší deň v mojom živote. Slzy mi zaliali oči.

- Nemôžem zostať v kláštore len preto, lebo ma chcete chrániť. Musím odísť. Cítim, že sa musím vrátiť, - povedala som pošepky.

- Viem, že sa musíš vrátiť, pretože Boh má pre teba iné poslanie. Tu v kláštore ťa chce len na niečo pripraviť a tvoje poslanie je doma medzi tými, ku ktorým patíš. Si jednou z nich. Najprv sa však musíš vnútorne prijať. Kochane, si tu preto, aby si sa formovala. Dôveruj Bohu a dovoľ

mu, aby uzdravil tvoje zranené a nedôverujúce srdce. Daj mu šancu, kochane.

- Môj Pane, dávam ti toľko šancí, otravujem ťa svojimi prosbami a výkrikmi do noci, ale ty stále mlčíš. Hráš so mnou hru na schovávačku. Hľadám ťa všade, kde sa len dá, ale necítim tvoju lásku. Padám pred tebou na kolena a prosím ťa, aby si uzdravil moje srdce. Lenže ty ma hádžeš do ľadovej a hlbkej vody, aby som plávala. Mám plávať pomedzi ľadové kryhy, ktoré do mňa narážajú a tlačia ma na dno? Som nepripravená a bojím sa. Nemám rada zimu, lebo mi láme kosti. Si si istý, že to zvládnem? Pozri sa na mňa. Som malá a zdupkám vždy, keď ide do tuhého, lebo viem, že ak zostanem, bude to bolieť. Tak mi povedz, prečo práve ja a prečo nie niekto iný? Moja vôľa je nestála a srdce zradné. Prečo potom ja? - modlila som sa v kaplnke. Nik mi neodpovedal, nik mi nezaručil istoty. Odchádzala som odtiaľ sklamaná.

- Sestra!

Otočila som sa a pri prvej lavici v kaplnke som uviedla sestru radnú Beátu.

- Chodíš ako kľbko plné smútku. Pod' so mnou, pomodlíme sa svätý ruženec.

Modlili sme sa a pred každým desiatkom som prosila o uzdravenie svojho srdca.

- Kde máš gitaru?

- Doma.

- Dávno som ťa nepočula hrať a sestry v infirmerii sa pýtajú, kde si. Zajtra by si tam mohla zájsť. Choď do mojej izby a vezmi si moju gitaru. Zahraj im, prosím.

Ešte v ten večer som vošla do izby sestry radnej Beáty, vzala gitaru a pobrala som sa do infirmerie. Hneď pri dverách som zahrála zopár akordov a staručké sestry sa začali usmievať.

- Malá sestra, spomenula si si na nás? - vítali ma sestry. Smiali sa a od radosti im žiarili oči. Zanočila som rezký rómsky čardáš. Už pri prvých tónoch im poskakovali nôžky na mieste.

- Podme, ctihodné sestry, tancujte!

Aby sa nest'azovali, zahrala som aj zopár poľských piesní. Keď som hrala, cítila som, že moje srdce plače. Prečo sa netešilo?

- Dost', sestra, už nevládzeme.

Hrala som ďalej.

- Tancujte, sestry. Sľubujem, že už len jeden čardáš, - klamala som a zahrala ich tri. Unavené a zničené tancom si posadali. Neunikol mi kontrolný pohľad sestry Márie. Sedela na vozíku a nespúšťala zo mňa orlí zrak. Tiež ma od hrania pálili prsty, preto som položila gitaru na zem a chcela som sa vzdialiť.

- Sestra, odprevadiš ma do izby?

- Jasné, nedávno som si urobila vodičský kurz na šoférovanie invalidného vozíka, - šplechla som a ona sa zasmiala. Potom však zvažnela.

- Matka Agniežka si chodievala ku mne po rady. Pred mnohými rokmi, keď sem prišla ako mladučká kandidátka, bola som jej predstavenou a neskôr som sa stala generálnou predstavenou. Dodnes sa so mnou radí. Aj kvôli tebe.

- Som v poriadku a naozaj už nerobím neplechu.

- Bolo by dobré, keby si robila. Nežiaria ti oči, nerozdávaš radosť zo života.

Radosť zo života. Ako ľahko sa to hovorí a ťažšie činí. Ak nemáš impulz, tak zbohom radosť. Sestra Mária posúvala stareckými rukami ruženec.

- Stratila si sa v dave.

- Len hľadám Boha a neviem ho nájsť. Odst'ahoval sa z môjho srdca, - povedala som smutne. - Mám pocit obrovskej prázdnoty. Cítim sa byť piatym nefunkčným kolesom na voze.

- Keby Bohu na tebe nezáležalo, myslíš si, že by si bola tu? Nazdávaš sa, že by ti neposlal do cesty ľudí, ktorí ťa milujú jeho láskou? Dovoľ mu, aby vykonal v tvojom srdci zázrak lásky, sestra moja.

Páter Damián z rádu bratov kapucínov viedol duchovné cvičenia. Boli nezvyčajné. Celé tri dni hovoril o hľadaní Boha, súžení a o prázdnote v srdci. Mala som pocit, že duchovné cvičenia sú iba pre mňa. Do pamäti sa mi vryli vety: Človek hľadajúci Boha tápe v tmách. Jeho srdce je nasiaknuté prázdnotou. Obviňuje Boha, že mu nepomáha. Boh ho miluje tak veľmi, že ho nedokáže opustiť a prehliadne obviňovanie svojho miláčika. Človeku bránia vidieť Boha a pocítiť jeho láskavé a milujúceho objatie ľudská hrdosť a pýcha. Sme takí zahľadení do seba, že sme ochrnutí. Naša sebaľútosť a pýcha robia z nás márnوترatných synov a márnوترatné dcéry.

Po skončení duchovných cvičení som otrasená odišla do svojej izby, kde som sa cítila bezpečne. Modlila som sa na kolenách a spoznávala som Boha. Vo dverách sa objavila matka Agniežka. Začala som rozprávať.

- Som povrchný človek. Moja pýcha a hrdosť boli prekážkami.

Silno som ju objímala. Cítila som, ako zalapala po dychu.

- Matka Agniežka, to ja som uväznila Boha vo svojom srdci. Som zradca, farizej!

- Si len Božie dieťa, ktoré hľadá oporu. Neplač, prosím ťa, - snažila sa ma utešiť ako láskavá a milujúca matka. - Som rada, že si našla Boha, kochane.

- Odpustite mi, že som vás tak trápila.

- Nemám ti čo odpúšťať, ty moje tvrdohlavé, znovu nájdené dieťa.

Odhalit' vlastnú identitu pred Bohom je veľmi ťažké. Musela som siahnuť na samotné dno svojho ja, prehrabávať sa v bahne vlastných zlozvykov a nedokonalostí. Zašpiniť si ruky až po lakte. Zápach hrdosti a pýchy, ktorý som vdychovala, mi otrávil dušu. Hrdosť, s ktorou som bojovala a ktorú som nosila v sebe, mi založila klapky na oči. Ešte stále som však vo svojom vnútri nevedela prijať vlastnú identitu, fakt, že som Rómka. Mohla som byť oblečená tip-top, mať príjemné vystupovanie či sedieť od rána do večera v kaplnke, ale na farbe mojej pleti a rysoch tváre by sa nezmenilo nič. Nedokázala som akceptovať, že som jednou z nich. Čo mi bránilo zaradiť sa? Ich spôsob myslenia a života. Ich životný štýl

vydedencov. Každý, kto ma videl na ulici a nebol Róm, hľadel na mňa nevraživým pohľadom, ktorý kričal: - Pozor, Cigánka!

Bránili mi zlé skúsenosti z detstva a zo školských lavíc. Mohla som byť akokoľvek dobrá v učení, stále som bola len parazitujúcim odpadom bez ideálov. Zápach vlastnej hrdosti a pýchy mi bránil prijať samu seba a moje vlastné ja a odpustiť si.

Do kláštora zavítalo leto. Teplé lúče slniečka štekli všetko živé i neživé naokolo, len mne bola stále zima. Pripravovala som sa na misijnú činnosť do krakovských nemocníc medzi chorých a bezvládných. Nabrala som si na plecيا tak veľa, že som sa nemala kedy stretnúť s matkou Agniežkou. Prácou som túžila zastaviť v sebe hlasy, ktoré mi nedali spať.

Zľahka som zaklopala na dvere a vošla. Matka Agniežka vstala a podala mi do rúk list s pečiatkou biskupského úradu.

- Čo mi asi píše otec biskup? S trasúcimi sa rukami som otvorila list. Otec biskup sa zaujímal o moju maličkosť, o moje pokroky a chcel vedieť, či som ochotná čo v najkratšom čase vrátiť sa na Slovensko a zaujať svoje miesto, pretože na Horehroní bolo už všetko pripravené. Matka Agniežka ma pozorovala.

- Som pripravená? - pozrela som sa na ňu spýtavo. Do srdca sa mi zavrtala neistota a myseľ prepadli varovné signály. Nechod' tam! Nie si povinná robiť niečo také! Nie si kňaz, nemusíš poslúchnuť biskupa! Nervózne som si začala stláčať prsty na rukách.

- Máš pochybnosti?

- Bojím sa, že to nezvládnem a všetko pokazím.

- Musíš si veriť. Ak si prestaneš veriť a budeš podliehať panike, kochane, potom sa ti roztrasú kolená a spadneš.

- Bude to tam niečo iné ako tu. Tu mám za sebou kláštor, chráni ma habit, no tam budem sama uprostred džungle.

- Nebudeš sama, bude s tebou Boh. Už si ho našla, tak ho teraz nechaj, aby robil svoju prácu a naplnil svoje plány s tebou. Kedy by si chcela odísť? Ja odchádzam o mesiac do Brazílie na misie. Teba volá Boh do osád, do malých chatrčí, a mňa do Brazílie medzi jednoduchých ľudí.

- Nebudete už generálnou predstavenou?
- Nebudem, - odpovedala s úľavou v srdci. - Vždy som túžila odísť na misie a šíriť Božie slovo. Celé dva roky som sa pripravovala na misijnú činnosť.

Oči jej žiarili radosťou a šťastím.

- Oproti mne máš veľkú výhodu. Poznáš miesto, kam ideš, povahu ľudí, hovoríš ich jazykom, si jednou z nich.

- Stále však platí, že doma nikto nie je prorokom. Zostanem ešte mesiac kvôli duchovným prípravám. A kvôli vám, - dodala som tichšie.

- Napíšem otcovi biskupovi, že na prípravu potrebuješ ešte mesiac, - usmiala sa a objali sme sa.

- A, kochane, neuvažovala si nad tým, že by tvoje miesto mohlo byť tu, že by si tu zostala ako rehoľná sestra?

- Nechcem sa skrývať za habit.

Prikývla.

- Pamätaj, že ak chceš zvládnuť prácu, ktorá ťa čaká, musíš sa vnútorne uzdraviť. Svet tam vonku, pre ktorý sa mieniš rozdať, ťa zničí a ty nie si taká silná, aby si to prekonala sama.

- Matka Agniežka, nemôžem celý život používať habit ako štít.

- Čím si prešla doma, že robíš rozhodnutie s takým tvrdým srdcom? - spýtala sa zlomeným hlasom a objala ma ešte silnejšie.

- Matka Agniežka, aj keby som zostala, vy odídete.

- Zostaň, prosím ťa. Prejdeš formáciou, zložíš večné sľuby a potom sa môžeš vrátiť na Slovensko ako rehoľná sestra.

- Nechcem, matka Agniežka. Túžim byť sama sebou a nechcem už stretnúť žiadnu sestru Katarínu a jej podobné, aby lámali moju vôľu a zdeformovali moje, už aj tak zničené srdce.

Chápavo prikývla. Vedela, že si prajem odísť z kláštora, vyhrnúť rukávy, pustiť sa do práce a zabudnúť na všetko. Zčať žiť od nuly. Matka Agniežka sa snažila priviesť ma k rozumu. Bála som sa jej materinskej lásky, ktorú mi prejavovala na každom kroku. Nikdy som nič také nezažila. Ak som túžila po matkinej láske a objatí, utekala som do prírody, kde som sa celé hodiny prechádzala a robila výčitky Bohu. Nikdy ma k

sebe nikto neprítúľil tak ako matka AgnieŹka. Moje srdce sa triaslo strachom, Źe sa pripútam a nedokážem odísť.

S matkou Agniežkou som trávila počas posledného mesiaca v kláštore každý deň. Pripravovala ma na misijnú činnosť v rómskych osadách. Prečo nezačala s mojou prípravou skôr? Prečo čakala tak dlho?

Bola som prekvapená úvodnou témou mojej prípravy. Láska k sebe samej. Čo je to za tému? Nechájala som. Ved' je automatické, že človek má rád sám seba.

- Nad čím rozmýšľaš? Vôbec ma nepočúvaš. Si duchom neprítomná. Takže ešte raz, prečo hovoríme o láske k sebe samej? Lebo ty máš ten problém. Nevieš prijať samu seba, nevieš prijať, že si iná, nevieš prijať svoje vlastnosti. Vždy, keď si sama a keď máš možnosť spoznávať sa, zamestnávaš svoju myseľ ľuďmi, ktorí ti chýbajú alebo ťa ranili. Tvoja tvrdohlavosť ti bráni vidieť samu seba v skutočnom svetle. Chceš byť samostatná, preto sa zbavuješ všetkých, a najmä Boha. Kto ti dal na to právo?

- Mám slobodnú vôľu.

- Áno, nikto ti ju neberie, ale nesmieš Bohu povedať, že ho nepotrebuješ. Neži naprázdno. Čerpaj silu do života zo Svätého písma. Dovoľ Bohu, aby v tebe rozvodnil riekou života.

- Matka Agniežka, nezdá sa mi, že by som bola na tom tak zle. Vystačím si sama so sebou. Nepotrebujem oporné body. Keď som ich mala, po čase mi ich Boh vzal a nehľadel na moje prosby. Nechal ma samu v slzách.

- Stále si sa nevyrovnala so smrťou krstnej mamy.

- Potrebujem ju a on mi ju zobral.

- Len Boh vie, prečo sa veci dejú tak, ako sa dejú. Proti jeho vôli nezmôže tvoja tvrdohlavosť nič. Musíš rásť prekonávaním prekážok.

Nešetrila ma. Kde len mohla, tam ma zasiahla. Mala som sklonenú hlavu. Nenašla som odvahu pozrieť jej do očí.

- Odpustenie, kochane, prináša duši milosť a pokoj.

Sedenia s matkou Agniežkou som neznášala, lebo rozhovory s ňou rezali do živého. Poznala ma, vedela, aké boliestky treba ošetriť a ktorú strunu doladiť. Uvedomovala som si, že potrebujem jej pomoc, no

odmietala som ju. Chcela som sa odpútať. Stretla ma pred kaplnkou, nemala som kam ujsť.

- Dokedy sa budeš ukrývať?
- Neukrývam sa, len sa mi nechce.
- Tak urob všetko pre to, aby sa ti začalo chcieť.

Cesta k nej mi trvala nekonečne dlho. Zastavila som sa takmer pri každej sestre a prehodila s ňou zopár slov. Nakoniec som došla k jej dverám. Váhala som, či mám vstúpiť. Srdce mi bilo ako zvon. Otvorila som dvere. Uprela na mňa smutný pohľad. Pokorne som vstúpila a s povzdychom si sadla. Dlho na mňa hľadela.

- Čo si myslíš o láske k blížnemu?
- Nič.
- A o láske k rodičom?
- Nechcem o tom hovoriť.
- A o láske k Bohu?
- Neviem.
- Samé neviem, nechcem. Vieš, čo to znamená?
- Netuším.

- Ešte nie si pripravená ísť do osád. Musíš poznať seba, lebo životy všetkých Rómov sa odzrkadľujú v tebe. Si jednou z nich. Čokoľvek urobia a povedia, tí druhí budú súdiť teba, nie ich. Znovu sa na mňa pozrela a spýtala sa: - Čo cítiš k rodine? Hovor!

- Nepoznám cit, aký prejavujú rodičia svojim deťom. Nepoznám nežný dotyk a dôverný rozhovor s matkou. Z domu som si odniesla iba sklamanie, bolesť a preplakané noci. Spoznala som pustatinu samoty. Nesmela som utekať za mamou, keď mi niekto v škole robil zle alebo keď som spadla a rozbila si koleno. Moja mama bola pre mňa zakázaná.

- Kto ti ju zakázal?
- Otec.

- Ako dieťa som nemala právo pritúliť sa k mame. Často som cítila bolesť alebo som sa jednoducho bála zaspáť. Neviete si predstaviť, čím som si prešla. Ako malá som sa pozerala, ako otec bije mamu, ktorá

tehotná ležala v kaluži krvi a prosila ho, aby prestal. Neposlúchol ju. Nikdy ma pekne neoslovil. Mala som strach zatvoriť oči a zaspať.

Po lícach mi tiekli slzy a matka Agniežka ma počúvala.

- Si veľmi ubolené, dieťa moje. Tvrdohlavosťou zakrývaš bolesť, - povedala láskavo a objala ma.

Bez energie a chuti do života som si sadla na schody pred kostolom. Výčitky a pocit viny ma umárali. Nemala som síl stáť na nohách, len sedieť a hľadiť do prázdna. Prečo vždy skončím takto a nedokážem sa rozhybať? Moja ochromená duša sa zvíjala v bolestiach. Ako to, že človek, ako som ja, má stále šancu dýchať? Veď som len na príťaž. Nič ma nebaví a matku Agniežku len trápim. Musím preč, odísť čo najďalej. Matka Agniežka mala pravdu. Stala som sa veľmi zvláštnou, uzatvorenou a moje srdce onemelo. Blúdila som po tmavých chodbách. Priznať si, že som porazená, bolo veľmi ťažké. Akýkoľvek boj neprichádzal do úvahy. Nevládala som. Sedela som tam ako kôpka nešťastia. Keby som mohla aspoň plakať.

- Neseď tu tak smutne.

Zdvihla som hlavu a uvidela sestru Máriu. Vozíkom, na ktorom sedela, mi štuchla do nohy.

- Nechceš sa so mnou prejsť?

Chcela som odmietnuť, ale niečo mi v tom bránilo. Postavila som sa a zaujala miesto kormidelníka.

- Čo ťa trápi?

- Láska.

- Láska? - zdvihla obočie.

- Láska k Bohu, k sebe samej a k mojej rodine. No najmä láska rodiny ku mne, láska rodičov, mojej mamy. Veľmi mi chýba.

- Dieťa moje, to ma veľmi mrzí. Chápajúca a milujúca láska matky pripravuje dieťa do života. To, akú lásku a koľko jej dieťa dostane od matky, ovplyvňuje, akým sa stane človekom. Od veľkosti a hĺbky lásky závisí, či dokážeš prijímať, ale aj dávať lásku. Od matkinej lásky sa odvíja tvoje budúce šťastie v živote.

- Takže celý môj život je postavený na láske v detstve?

- Ak ti chýbala, keď si bola dieťa, budeš ju hľadať všade, a najmä v ženách, ktoré vstúpia do tvojho života a budú vo veku tvojej mamy.

- Ako to viete tak presne? Čo ak bude všetko ináč?

- Nebude, pretože to poznám.

- Tak budem utekať.

- Už to robíš. Utekáš pred matkou Agniežkou. Uvedomila si si, že spoznala tvoje srdce. Zľakla si sa? Ako štít používaš svoju tvrdohlavosť. Takto nikdy nebudeš vedieť dávať lásku ďalej, šíriť Božie slovo a budeš mať pocit prázdnoty. Zabudni na tvrdohlavosť a daj sa viesť. Máš ešte dva týždne a potom odídeš. Využi ich čo najlepšie.

- Ako mám využiť posledné dva týždne?

- Naplň ich láskou, dieťa moje.

Svojimi modrými očami hľadela rovno do mojich.

- Rukami mi prešli mnohé sestry, ktoré po príchode sem pochybovali, ale ani jedna nebola ako ty. Milostivý Boh ťa obdaroval darmi, ktoré by si mala pestovať, nie dusiť ich a hanbiť sa za ne. Jedným z tých darov je, že si Rómka.

Zamračila som sa, lebo tento dar sa mi nepáčil.

- Mračíš sa.

- Ďakujem pekne za taký dar.

- Ďalší dar je tvrdohlavosť, - usmiala sa.

- Ved' ňou ničím ľudí, ktorí mi chcú pomôcť.

- A máš aj dar lásky.

- Neviem a nechcem milovať.

- Tých darov je veľa, dieťa moje.

- A čo mám s nimi robiť? Nechcem ich! - vykrikla som nešťastne, až sa sestry, ktoré boli vonku, otočili naším smerom.

- Je zbytočné brániť sa. Čím viac sa budeš brániť, tým viac ťa bude Boh milovať. Bude ťa strážiť ako najcennejší poklad, podrobí ťa skúške ohňom a nechá ťa na rybárskej lodi samu uprostred veľkej búrky. Budeš ho prosiť o pomoc, ale nepomôže ti. Boh bude túžiť iba po jednej vete, ktorú vyslovíš.

- Ako znie tá veta?

- Poznáš ju, čítaš predsa Sväté písmo.

Lovila som v pamäti, no nenapadlo mi nič.

- Veta znie: Hovor, Pane, tvoj sluha počúva. Ty ju vyslovíš asi v inej verzii. Padneš na kolená a v slzách budeš prosiť Boha o odpustenie. Budeš si sypať popol na hlavu. Vrátiš sa k Bohu ako márnотratná a tvrdohlavá dcéra.

Opierala som sa o kmeň stromu a triasli sa mi kolená.

- Vidíte moju budúcnosť?

Iba sa usmievala.

- Pane môj, nechcem tvoje dary. Vezmi si ich, prosím, späť. Ja nie som tá, ktorú si si vybral. Pozri sa na mňa, som samá nedokonalosť. Nevieť byť pokorná, láskavá a žiť v tvojej prítomnosti. Nevieť nosiť srdce na dlani a darovať ho slovami: Nech sa páči, vezmi si. Som sebec, ktorý si chráni, čo je jeho. Milujem život v úzadí, kam nedopadne lúč slnka. Bojím sa ľudí a zodpovednosti. Kľáčala som v kaplnke a prosila som Boha, aby si našiel iného človeka, pretože ja som nestála ako voda. Boh mi však neodpovedal. Hral so mnou hru na tichého Indiána. Z kaplnky som odchádzala sklamaná a zároveň na mňa doliehal rozhovor so sestrou Máriou. Čo ak má pravdu, že pred Bohom neutečiem? Mám zložiť zbrane a vzdať sa bez boja? Je ťažké prijať prehru. A prečo vlastne utekám? Obviňujem Boha z nedostatku lásky. Bože môj, už pri mojom počatí si musel vidieť moju budúcnosť, a predsa si si ma zamiloval! Narodila som sa bez lásky, a ako som rástla, chýbala mi a chýba mi aj dnes. Pane môj, tvoja láska mi nevynahradí lásku mojej mamy, ktorá je plná vitamínov a životobudičov.

Ponorená do úvah som kráčala do hospicu. V izbe sestier som si obliekla zásteru. Nechcela som, aby videli, že ma niečo trápi, preto som vyčarila úsmev. Sedeli sme v kruhu a ja som počúvala ich rozhovory a vtipné príbehy zo života. Z kaplnky k nám prichádzali dve sestry. Nevidela som im do tváre. Keď sa priblížili, spoznala som matku Agniežku.

- Prečo ste všetky tu? Nemali by ste byť na večeri?

- Spomíname na mladé časy, - odpovedala jedna zo žien. - A sestra sa postarala, aby sme mali dobrý tlak.

Žmurkala som na sestru, aby mlčala, keď vtom matka Agniežka uprela na mňa pohľad. Rýchlo som zagúľala očami.

- Vidí sa mi, že to bolo divoké.

Ruky som mala pod škapuliarom a od nervozity som si stláčala prsty. Som v pasci. Podišla ku mne a prstom mi zdvihla bradu.

- Večer ti donesiem kvapky do očí, aby sa ti nevytvoril zápal, sestra, keď tak žmúriš.

V jej pohľade a dotyku nebolo ani stopy po nehe.

Po modlitbách sa mi nechcelo ísť do izby. S ružencom v ruke som sa ponevierala po parku.

- Pane môj, nedopušť, aby som jej opäť zasadila úder. Radšej nech stratím reč. S rukami založenými za chrbtom som sa prechádzala, keď ma vtom niekto poklepkal po pleci, až som od ľaku takmer vyletela z kože.

- V izbe nesvietiš, tak som si domyslela, že budeš asi v kaplnke alebo tu v parku. Čo tvoje oči, sestra?

- Sú a boli v poriadku. Odpustite, matka Agniežka.

- Vedela som, že mi klameš.

Zahanbene som sklopila zrak.

- Ešte stále sa hneváte?

- Nehnevala som sa, kochane. Moje srdce sa trápi iba preto, lebo ma zase odmietaš. Uvedomuješ si, že sa už nikdy neuvidíme? Tak ako ty budeš na svojich misiách, aj ja budem ďaleko od teba na tých mojich. Lenže kým ja budem obklopená sestrami, ty budeš sama ako prst.

- Musím vás odmietať, lebo sa k vám pripútam ako k svojej mame a nedokážem odtiaľto odísť.

- Matka generálna, máte telefón! - pribehla sestra Laura. Matka odišla, ale sľúbila, že ma dnes ešte navštívi

Nervózne som sa prechádzala po izbe. Rozhovor mi nezapadol do môjho vnútorného rozpoloženia.

- Prečo ste boli v hospici taká odmeraná a chladná?

- Neboj sa, mala som čo robiť, aby som sa nezasmiala. Chcela som ťa vytrestať.

Modlili sme sa svätý ruženec.

- Aké si bola dieťa? - spýtala sa odrazu.

- Nevieam, či by som to mala povedať. Bola som niečo ako chlapec v sukni, nikde som neobsedela. Ani jedno okno nezostalo pri mne celé. V škole som sa stále bila, najmä so staršími. Dookola mi robili zle, preto som ich mlátila hlava-nehlava.

- A aká si bola doma?

- Tešila som sa, keď bol otec v robote. Vedela som, že bitku dostanem až večer. Doma som bola tiché a pokojné dieťa. Bola som taká zavalená prácou, že som nemala sil byť nezbedná.

- Otec ťa bil?

Stíchla som.

- Nechcem o tom hovoriť, matka Agniežka.

- Dobre. A čo tvoja mamička?

- Netuším, aká bola ku mne. Nevieam to posúdiť. Vieam iba to, že nikdy nemala na mňa čas.

- Nemala čas? Si jej dieťa.

- Mám aj mladších súrodencov. Potrebovali ju viac ako ja.

- A keď si bola chorá, mala teploty?

- Zvládla som to v tichosti v izbe. Sama.

- A keď si cítila v škole nespravodlivosť?

- Vyplakala som sa do vankúša.

Cez slzy som nebola schopná pokračovať. Utiahla som sa do kúta ku skrini. Nechcela som byť v blízkosti matky Agniežky, ale ona podišla ku mne. Dovolila som jej, aby ma držala v objatí.

- Plač, dieťa moje. Srdiečko nestíha zahojiť rany, lebo jedna rana stále krváca a infikuje druhé rany.

- Matka Agniežka, ja to tam vonku nezvládnem.

- Musíš urobiť všetko pre to, aby si sa dala vnútorne do poriadku. Potom môžeš dať strach bokom.

Bolesť v mojom srdci bola taká silná, že som nevládala stáť na nohách. V objatí matky Agniežky sa mi podlomili kolená.

- Kochane, vieam, že ťa to bolí a nechceš o tom hovoriť, ale musíš mi to povedať. Bil ťa tvoj otec, keď si bola dieťa?

- Áno. Vždy, keď som vyviedla niečo v škole alebo keď som nestihla spraviť prácu, ktorú mi nakázal. Aj vtedy, keď dačo vyparatili mladší súrodenci alebo keď som sa pritulila k mame, ako to robili súrodenci. Keď som raz doniesla domov šteniatko, ktoré znamenalo pre mňa všetko, lebo bolo jediné, ktoré mi rozumelo, otec sa ho zbavil. Bitku som dostala aj vtedy, keď som si popri robote pospevovala alebo sa zasmiala na výmysloch mladších súrodencov. Keď som videla, že otec má vypité, utekala som do senníka, kde som sa zahrabala do sena a vystrčila som nos až ráno.

Keď som rozprávala, cítila som, ako z mojej duše odpadávajú obrovské šupiny ľarchy a bolesti.

- Bola si len dieťa. Odpusť, že si mala také smutné detstvo.

Plakala som, ale do môjho srdca vstupovali sloboda a pokoj.

- Keby si v detstve tým všetkým neprešla, dnes by si nebola taká silná. Vieš pochopiť ľudí, ktorých niečo trápi, a môžeš im pomôcť. Máš citlivú dušu, i keď sa občas hráš na nedobytnú pevnosť.

- Matka Agniežka, myslíte si, že sa s mojou povahou hodím na prácu v osadách?

- Pod', sadneme si, lebo to bude nadhlo. Nedávno som sa ťa pýtala, či chceš zostať tu v kláštore ako rehoľná sestra. V tej chvíli a ešte dni, mesiace predtým som sa nevedela vyrovnat' s tým, že budeš sama v osadách. Išlo mi o tvoju bezpečnosť. Si ešte mladá na to, aby si niesla na svojich pleciach takú veľkú zodpovednosť pred ľuďmi, a najmä pred Bohom. Od prvej chvíle, keď si sem prišla, si mi svojím postojom k životu a Bohu pripomínala mňa. Čím dlhšie si tu bola, tým viac si si ma získavala. A začala som ťa vnímať ako dcéru. Často som si kládla otázku: Ak by som zostala vo svete, vydala sa a mala by som dcéru, mala by povahu ako ty? Pretože tvoja povaha sa veľmi podobá na tú moju.

Pri slovách *mala by som dcéru* sa jej v hlase vytvoril uzol bolesti a oči jej zaliali slzy.

- Matka Agniežka, vy ste... - chytila som jej tvár do dlaní. Uprela na mňa pohľad plný slz.

- Kochane, pred vstupom do kláštora som mala dcérku. Bola maličká a Boh si ju vzal k sebe hned' po narodení. Teraz je z nej anjelic.

- A váš manžel?

- Skončila sa láska aj manželstvo. Od prvej chvíle vidím v tebe svoju dcéru.

Sedela som ako obarená. Objali sme sa. Toto objatie bolo plné materinskej nevy povedanej lásky, ktorá nepatrila mne. Prvýkrát som počula plač matky Agniežky. Jej slzy mi prepaľovali habit a prenikli do srdca. Nevedela som, čo mám robiť, nikdy som sa neocitla s mojou mamou v takejto situácii. Akú veľkú bolesť nosila v sebe dlhé roky? Bolesť matky. Jej plač sa mi vryl do duše a jej slzy dopadali na ňu ako diamanty. Neviem zabudnúť na jej bolesť. Možno ma Boh poslal do kláštora kvôli nej, aby som vyplnila prázdnotu v jej srdci. Možno Boh úmyselne zariadil naše stretnutie, aby sme si navzájom pomohli. V myšlienkach som nehybne sedela a vnímala som pohladenie mamičky, mojej matky Agniežky. V mysli sa mi premietali všetky naše stretnutia, rozhovory a objatia.

- Bože môj, veď ona sa správala ku mne ako mama. Dávala mi všetku svoju lásku, chránila ma, odháňala dotieravé komáre, odkopla ten najväčší balvan, ktorý ma v kláštore ničil. Bože môj, nemôžem prijať jej lásku, nepatrí mi. Patrí jej dcére. Ako sa budem môcť pozrieť jej dcére pred večným súdom do očí? Ako, Bože môj?

Pohladila ma po líci, postavila sa a pohla k dverám. V tom momente akoby ma niekto kopol do členka a povedal: Bež za ňou!

- Matka Agniežka! - oslovila som ju a vrhla sa jej do náručia. Prosím, pomôžte mi byť vašou dcérou!

V kuchyni som pomáhala sestre Bernadette pripravovať slávnostný obed pre sestry. Keďže sa matka Agniežka rozhodla odísť, boli voľby novej matky generálnej. Sestra Bernadetta bola smutná. Stále hundrala do hrncov a na mňa sa ani nepozrela. Chýbalo mi jej uštipnutie do líca.

- Neviem pochopiť, prečo matka Agniežka odchádza. Je to veľmi dobrá generálna, takú už mať nebudeme, - nešťastne si sadla na lavičku.

- Sestra Bernadetta, dáte si kávu?

- Dám si, černoška moja.

Zaliala som kávu a chystala som sa vziať cukor. Pokušenie bolo však silnejšie. Vymenila som štítky na nádobkách.

- Cukor som do kávy nedala, nechám to na vás, sestra Bernadetta. Pozerala som, ako si vsypala do šálky tri čajové lyžičky cukru. Zamiešala a priložila šálku k ústam. Vypeštila oči a vyprskla horúci nápoj.

Keď ťa chytím...! - skríkla a zdrapila metlu. V sekunde som utiekla čo najďalej.

- Ako sa cítite, sestra Bernadetta?

- Hneď ti poviem, ako sa cítim.

- Prosím, neutekajte. A s metlou opatrne.

- Černoška, zlomím ju na tebe.

- Jaj, to ma bude asi bolieť.

So smiechom som vyletela na chodbu a za mnou bežala smejúca sa sestra Bernadetta s metlou v rukách. Keď som vybehla z kuchyne, nepozerala som sa pred seba a vletela som do náručia neznámej spolusestre, ktorá bola v spoločnosti matky Agniežky a sestry radnej Beáty.

- Máte tu aj lietajúce sestry?

Sestra Bernadetta bola taká rozbehnutá, že nestihla zabrzdiť a zrazila nás ako guľa.

- Černoška, kde si? Smiala sa tak, že nemohla ani rozprávať. Matka Agniežka ma dvíhala zo zeme, pretože smiech mi nedovolil postaviť sa. Sestra radná Beáta kryla pred nami neznámu sestru a sestra Bernadetta sa so žiariacimi očami usmievala. Nemohla som zastaviť smiech.

- Prosím o odpustenie, skúšali sme nový protišmykový prostriedok na podlahu.

Matka Agniežka sa bleskovo otočila chrbtom a už som videla iba otrasy dusiaceho smiechu, ktoré prechádzali jej telom. Nastalo ticho, ktoré prerušoval smiech matky Agniežky. Netrvalo však dlho. Smiech nás nakoniec premohol všetky.

Nastala slávnostná Kvetná nedeľa. Všetky sestry sa tešili na novú generálnu predstavenú, ktorej meno ešte stále nebolo odhalené. V slávnostnom habite som kráčala do kostola, keď mi zrazu padol zrak na vysokú sestru stojacu pri fontáne. Tiež ma zaregistrovala. Sestra Katarína. Skameneli mi nohy a opäť som prežívala ťažké muky.

- Neboj sa, pôjdeme spolu, - chytila ma za ruku sestra Mária na vozíčku. - A zaparkuj rovno vpredu blízko oltára, aby som všetko videla a počula.

V prvej lavici sedela matka Agniežka a vedľa nej neznáma sestra celá v bielom. Obidve sa usmiali a priateľsky zvitáli so sestrou Máriou. Chystala som sa vypariť a nájsť si tiché miesto v tieni.

- Zostaň so mnou.

- Sestra Mária, sedávam tu nerada, - šepala som.

- Pssst!

Začala sa slávnostná omša a v sprievode sestier radných vošla do kostola sestra Beáta, nová generálna predstavená. Medzi radnými pochodovala aj sestra Katarína ako sestra radná. Jej studený pohľad a kamenná tvár desili všetky sestry. Na tvári nemala žiadny úsmev, ani len nepatrný náznak nehy. Rýchlo som sklonila hlavu a stláčala si prsty. Irónia osudu? Sestra Mária si všimla môj strach.

- Neboj sa jej, buď silná. Stále ma pevne držala za ruku ako bojazlivé dieťa.

Všetky sestry odišli na slávnostný obed. Ich radosť z voľby novej generálnej bola

neopísateľná. Aj matka Agniežka žiarila. Bolo na nej vidieť, že sa teší zo slobody a že už nemusí niesť ťarchu zodpovednosti.

Utiahla som sa do parku na svoju obľúbenú lavičku a ponorila som sa do modlitby.

- Bože môj, ešte štyri dni a odídem. Ďakujem ti, že si mal so mnou napriek mojej odmeranosti trpezlivosť. Stále však hľadám pokoj, ktorý neviem nadobudnúť.

- Maznáčik, dostala sa ku mne správa, že si už preč a nakoniec ťa tu stretnem?

- Nie som maznáčik.

- Si rozmaznaná Cigánka, ktorá sa ukrýva za sukňou sestry Agniežky.

- Neviete popri mne len tak prejsť?

- To sa, moja drahá, nedá, lebo už len pri pomyslení na teba je mi zle.

- Sestra Katarína, tak na mňa nemyslite a nedajte sa mnou rozptyľovať.

Odpustite, musím ísť, Cigánka má povinnosti.

Nechala som ju samu s nedokončenými myšlienkami a trielila som do hospicu. Zabuchla som za sebou dvere na izbe sestier a snažila som sa upokojiť.

Nemala som odvahu ísť na večerné modlitby do kaplnky ani na večernú prechádzku do parku. Strach, ktorý sa vo mne ozval, mi prikoval nohy o podlahu. Tak veľmi sa mi dostala pod kožu, že som nemala síl opustiť bezpečie svojej izby. Obavy, že ju opäť stretnem a odhalí, prečo som na posvätnom mieste, mi nedovolili odísť. Podišla som k stolíku a spod vankúša som vytiahla zápisník. Na čisté strany som si vylievala dušu a nikdy nevypovedané sklamania. Zrak mi padol na ruženec, pod ktorým bol položený list adresovaný mne. Bez pečiatky z odoslanej pošty. Písmo som spoznala. Bez dychu som ho otvorila. Z obálky vypadol na stôl obrázok cigánskej Madony a peniaze. Dychtivo som začala čítať.

Nadžka moja,

nehnevaj sa, že si musela odísť tak rýchlo a bez rozlúčky, ale nemala som inú možnosť. Obavy o teba, tvoje zdravie a tvoju bezpečnosť mi nedali spať. Videla som, že chodíš utrápená, zničená a celé dni robíš doma na gazdovstve. Keď si nás prišla občas navštíviť, sedela si ticho a bola si bez života. Musela som niečo urobiť, aby som ťa ochránila, pretože tebe bolo všetko jedno. Zahodila si flintu do žita. Zariadila som veci tak, aby si mohla slúžiť Bohu, pretože tvoje miesto je pri jeho nohách. Sestra Agniežka s potešením prisľúbila pomoc a nemala problém prísť po teba a otec biskup sa potešil, keď som mu hovorila o tebe. Teraz sa určite mračíš, ale on bol veľmi spokojný s človekom, ktorý by mal pracovať v jeho službách. Doma by ťa bola škoda, zahodila by si veľký talent. A to je

veľký hriech. Vkladám ti do obálky obrázok Madony, aby ťa sprevádzala a ochraňovala, kamkoľvek pôjdeš. A peniaze, ktoré budeš určite potrebovať. Naďka moja, snaž sa vidieť a vnímať veci okolo seba srdcom.

Tvoja krstná mama

List som zložila a necítila som nič. Ani radosť, ani zlosť, ani sklamanie. Iba som mlčky sedela a hľadela do prázdna.

V hneve som hodila všetky knihy, ktoré som mala na stole, do dverí a kričala som na Boha: - Sľubuješ mi tak veľa, ale to podstatné nemám! Vzal si mi to najcennejšie!

Ako zmyslov zbavená som rozhadzovala po izbe veci, ktoré som mala poruke. Nakoniec sa otvorili dvere.

- Čo sa tu robí?!

- Ventilujem sa!

Nová matka generálna sa otočila na päte a odišla. Vzápätí sa vrátila s matkou Agniežkou.

- Sestra Agniežka, vysvetli mi, čo sa tu deje? Prečo je v takom stave?

- Nechajte ma, prosím, chcem byť sama!

Matka Agniežka šepala niečo matke generálnej. Hneď na to matka generálna odišla so slovami: - Budem ťa čakať, sestra Agniežka.

- Čítala si list? - opatrne sa spýtala matka Agniežka

- Nechajte ma! Všetci ste ma oklamali! Nechajte ma, lebo vám ublížim! Chodte preč!

Matka Agniežka stála pri dverách a v prstoch prehadzovala zrnká ruženca. Dlhú dobu sme stáli v tichu a v prítomí nočnej lampy. Snažila som sa ovládnuť hnev, ktorý mnou lomcoval.

- Dýchaj zhlboka a uvoľni napätie.

- Nebudem dýchať a nebudeš nič uvoľňovať! - pozrela som sa na ňu trucovito.

Raz, dva, tri a už bola pri mne, už ma objímala.

- Budem ťa objímať, aby si pocítila, ako ťa mám rada i napriek slovám, ktorými si ma pred chvíľou urazila. Chcem, aby si pocítila moju lásku, lásku matky, pretože si moja duchovná dcéra.

- Nie, ja nepatrím nikomu!

Objala ma ešte silnejšie, naklonila ku mne hlavu a nahlas vyslovovala slová žalmu *Zmiluj sa, Bože, nado mnou*. Cítila som silu modlitby. Môj hnev sa začal meniť na plač, ktorý vychádzal z tajomných hlbín mojej duše.

- Nikdy nedopuť, aby tvoj hnev vyšiel na povrch a bol silnejší ako láska. Hnev je ako láva, spáli všetko v tvojej blízkosti, - šepkala mi do ucha.

- Čítala som list. Krstná všetko zariadila, nikto sa ma na nič nepýtal. Čo ak som napriek všetkému chcela byť v spoločnosti mojej mamy a snažiť sa o jej priazeň? Teraz som tu a len kradnem lásku, ktorá mi nepatrí.

- Nekradneš, ponúkam ti ju.

- Patrí vašej dcére.

Matka Agniežka privrela oči. Uvidela som, ako jej po lícach tečú slzy.

- Matka Agniežka, ja som to tak...

- Tíško, prosím. Nehovor nič.

Nemala som odvahu zdvihnúť pohľad a pozrieť sa jej do tváre. Živo som vnímala jej bolesť. Mala som pocit, akoby ma niekto udrel päťou do chrbta. Padla som na kolená.

- Odpustite mi, prosím, - dostala som zo seba po hodnej chvíli.

- Nemám ti čo odpustiť. Prostredníctvom teba mi Boh dáva pociť, čo všetko cíti matka, keď je dieťa vzdorovité.

- Nechcela som vás raniť.

- Takúto bolesť pociťuje aj Matka Božia, keď si my, jej deti, robíme po svojom a keď každý deň bičujeme a pribíjame na kríž jej syna.

- Je aj mojou matkou?

Otázkou som ju zaskočila.

- Kochane, čo si si myslela doteraz o Matke Božej?

- Že je to len matka Ježiša Krista. Myslela som si, že ja ako Cigánka nemám právo utiekať sa k nej.

- Chceš mi povedať, že až tak hlboko ťa zasiahli údery od sestry Kataríny, že spochybnila tvoju istotu? Bojíš sa jej?

Zmohla som sa iba na zažmurkanie.

- Prečo máš z nej strach? Pripomína ti otca? Tak ako on, aj sestra Katarína zničila v tebe všetko čisté a nevinné. S tým, že si Rómka, budeš bojovať celý život a tiež budeš bojovať so svetom, jeho nástrahami, a budeš mu dokazovať, že si výnimočná aj napriek tomu, že si Rómka. Budeš sa biť so svetom o lásku, o svoje miesto a uznanie v ňom. Ber to ako výzvu.

S rukami prekríženými cez prsia som sa na ňu mlčky pozerala.

- Musím ísť k matke generálnej. Neodchádzaj, prosím ťa. Hneď sa vrátim.

Kým som stihla zareagovať, uvidela som vo dverách už iba lem jej habitu.

- Sestra, ešte nespíš? Matka generálna Beáta ťa prosí, aby si prišla. Čo si spravila? Nevysťrájala si?

- Nie.

- Potom neviem, ale buď opatrná. Je u nej aj sestra Agniežka a sestra Katarína. Tá je veľmi nahnevaná.

- Už teda viem, prečo má sestra Katarína ryhu na čele. Od zúrivosti.

- Ha-ha-ha, prestaň, sestra. Chceš, aby ťa počula?

- Je mi to jedno.

- Nemá ťa rada.

- Viem. Idem, lebo príde po mňa.

- Budem sa za teba modliť.

Pred dverami matky generálnej sa môj úsmev stratil. Matka generálna Beáta sedela za stolom a prstami vyklepkávala rytmus. Bola nervózna. Sestra Katarína bola otočená chrbtom ku mne a nevidela som jej do tváre. Matka Agniežka ma hneď chytila za ruky a potiahla k sebe na voľnú stoličku.

- Neboj sa, som tu, - usmiala sa povzbudivo.

- Sestra, bola si dnes v parku? - začala matka generálna Beáta.

- Áno, matka generálna. Chodím sa tam modliť.

- A čo si povedala sestre Kataríne?

Sklonila som hlavu.

- Nepamätám si.

- Tak sa ťa spýtam inak. Čo ti povedala sestra Katarína?
- Nepamätám si.
- Sestra Katarína, ani ty si nespomínaš? - nervózne si upravila škapuliar
matka generálna Beáta.

- Spýtala som sa, ako sa má a ona mi asi po cigánsky povedala nadávku.
Privrela som oči a nevedomky som zaťala dlane do pästí, čím som si
vyslobodila ruku z dlane matky Agniežky. Matka generálna sa pozrela
najprv na mňa a potom na sestru Katarínu.

- Si si istá, sestra radná?
- Áno, som.
- Klamete! - vyletelo mi z úst. - Nebojíte sa Boha?! Nazvali ste ma
maznáčikom a povedali ste, že je vám zle už i len pri pomyslení na mňa.
Nič zlé som na vašu adresu nevyslovila, iba som vás poprosila, aby ste si
ma nevšíмали.

Hnev, ktorý mnou lomcoval, bol neudržateľný.
- Klame! Matka Agniežka, aj vy pochybujete? - obrátila som sa s
krikom na Agniežku.
- Prosím ťa, upokoj sa, verím ti. Snaž sa ovládnuť hnev. Lekcia... -
šepla mi do ucha.

- Vidíte, matka generálna, presne takto sa správala táto Cigánka aj v
parku. Ku mne, k staršej sestre, a navyše ešte k radnej! - zvýšila hlas.

- To nie je pravda, - povedala som zlomená a sklamaná.
- Sestra Katarína, od prvého dňa poznám konflikt medzi tebou a
sestrou. Je mi známa jej povaha aj úcta, ktorú k nej prechovávajú všetky
ostatné sestry a ona k nim. Dovolím si pochybovať o tvojich slovách. Ako
sestra, ktorá má už večné sľuby, by si mala byť pre ňu skôr vzorom,
povzbudením a oporou.

- Matka generálna, je Cigánka a...
- Dost', sestra Katarína! Odíď. To mi stačilo, - riekla potichu nová
matka generálna Beáta. Sestra Katarína sa otočila na päte a s urazenou
hrdosťou odišla.

Začala som pociťovať bolesť na hrudi, ktorá mi nedala dýchať a
vystreľovala mi priamo do srdca. Začala sa so mnou točiť celá miestnosť.

Zobudila som sa v neznámej izbe. Skláňala sa nado mnou sestra Krispína.

- Ako sa cítiš?

- Dobre. Kde som?

- V izbe matky Agniežky.

V momente som vystrelila z postele.

- Zbláznila si sa? Musíš oddychovať.

- Nie, nebudem. O niekoľko dní pôjdem domov.

- Moja drahá, v takomto stave určite nepôjdeš. Nervovo a psychicky si úplne vyčerpaná.

- Cítim sa výborne.

Bleskovo som si začala obliekať habit s úmyslom odísť.

- Nemôžem tu zostať.

Na chodbe som si ešte upravovala závoj. Cítila som, že ešte nie som v poriadku. Zamierila som do kuchyne.

- Á, sestra, tu si? - otočila sa ku mne s otázkou matka Agniežka. Ako sestra mala službu v kuchyni. Vyvalila som na ňu oči. Nepočítala som s tým, že ju stretnem práve tu.

- Už je mi dobre.

- Áno? Si bledá ako stena, - skonštatovala a prstom mi nadvihla bradu. Nemala som to rada, lebo som sa jej musela pozrieť do očí.

- Veru, Cigánka asi pustila farbu, - poznamenala som.

- Do postele! - dupla nohou matka Agniežka.

- Nejdem. Cítim sa dobre. Ak zaľahnem, nikdy neodídem.

- Černoška, poslušni matku Agniežku.

- Dobre, mamó, už idem, - povedala som.

Za chrbtom sa mi ozval smiech. Objala ma okolo pása ako mama. V jej úsmeve bolo zmiešané korenie lásky a vďaky.

- Hybaj, tvrdohlavé a hundravé dieťa. Pôjdem s tebou, aby si zasa neodpadla. Pár dní budeš oddychovať. Sú letné prázdniny a ty máš právo byť chorá.

- Matka Agniežka, ale otec biskup sa bude hnevať. Ak nenastúpim načas, sklamem jeho dôveru.

- Neboj sa, nesklameš.

Upravila mi vlasy, ktoré mi nezbedne vykúkali spod závoja. Ruku mi položila na čelo a povedala, že mám teplotu a ide po sestru Krispínu. Odišla. Rástol vo mne hnev, pretože som sa cítila zle a uvedomila si, že má pravdu. Bála som sa lásky, ktorú mi dávala. Mala som strach, že ak zostanem v posteli, dám jej príležitosť zahrnúť ma starostlivosťou matky. Obávala som sa, že zradím lásku mojej skutočnej mamy. Aká je vlastne láska ozajstnej mamy? Je bezhraničná, plná nehy a pochopenia? Má zázračné dotyky, ktoré dokážu ovládnuť môj hnev či zbaviť ma bolesti a sklamaní? Zložila som si závoj, habit a obliekla nočnú košeľu. S rozlietanými myšlienkami som zaliezla do postele. Prečo som taká unavená?

V hlave mi hučalo a od bolesti som nevládala otvoriť oči.

- Ako dlho už takto ležím?

- Toto je tretia noc. Mala si vysoké horúčky a blúznila si.

Matka Agniežka mi vymenila studený obklad na čele.

- Prečo to robíte? Nikdy som vás nevidela, že by ste boli pri niektorej zo sestier, keď je chorá. Ak je toto tretia noc, zajtra môžem ísť domov?

- Spi.

- A kedy pôjdem domov? Zošuchla som nohy z postele a začala z nej vstávať.

- Kam si sa vybrala?

- Musím sa poprechádzať a prísť na iné myšlienky.

Nemohla som zostať ležať. Musela som sa postaviť na nohy a osprchovať sa. Uvedomila som si, že matka Agniežka sa mi stáva blízkou a v jej prítomnosti sa cítim bezpečne. Zároveň sa však zapol varovný signál. Maznáčik! Slová sestry Kataríny sa potvrdili. Ako som len mohla zájsť tak ďaleko? Prečo som si neudržala svoje zradné srdce na uzde? V mysli som si premietala môj výbuch hnevu u matky generálnej a potom pád zo stoličky. Bože môj, čo to robíš? Mala by som už odísť domov, čaká ma tam práca, a ty zošleš na mňa chorobu. Prečo si sa tak rozhodol, môj Pane? Išla by som, no nemám síl, neunesú ma nohy. Podišla som ku skrini

a začala som vyberať veci s úmyslom zbaliť si ich. Vtom vstúpila do izby matka Agniežka.

- Čo to robíš, kochane?

- Balím si veci, zajtra pôjdem domov.

- Nemôžeš odísť v takomto stave. Chod' do postele, je hlboká noc. Potrebuješ odpočívať.

Chytila ma za ruku a ťahala k posteli.

- Čoho sa bojíš?

Bola som ticho. Cítila som, že nohy ma neunesú, preto som ju poslúchla a bez protestov som sa vrátila do postele. Chcela som jej povedať, že sa bojím jej materinskej lásky, ktorou ma zahŕňala. Mala som strach, že nenájdem v sebe silu odísť. Takto som preležala ešte dva týždne. Nadobudla som pocit, že počas môjho „pobytu“ v posteli bola matka Agniežka stále pri mne. Keď som vyzdravela, túžobne som očakávala, že budem môcť odísť.

Sedela som sama v kaplnke. Milovala som tieto chvíle. Od rozhovoru u matky generálnej som bola utiahnutejšia a všetkých som sa stránila. Vnútorne som sa pripravovala na odchod domov.

- Všade ťa hľadám. Mám pre teba dve správy. Dobrú a zlú. Ktorú chceš počuť ako prvú? - sadla si vedľa mňa matka Agniežka.

- Je mi to jedno, matka Agniežka. Hľadela som priamo pred seba.

- Zlá správa je, že tu musíš ostať ešte týždeň a nabrať sily. A tá dobrá, že teraz pôjdeš do izby, zbalíš si veci asi tak na štyri dni a o hodinu ma budeš čakať na furte.

- Kam idem?

- Ideme na miesto, kde si oddýchneš.

Pred odchodom z kaplnky som sa otočila a uvidela, ako sa modlí a dľaňami si zakrýva tvár.

Vyrazili sme z Krakova. Matka Agniežka energicky zaraďovala rýchlosť a na tvári sa jej odzrkadľovali všetky možné pocity. Radšej som mlčala. Dorazili sme do Zakopaného. Vystúpili sme z auta a matka Agniežka

nepreriekla ani slovo. Zobrala som si tašku a kráčala za ňou. V kláštore nás privítala sestra Alexa.

- Sestra, ak si chceš odpočinúť, ukážem ti izbu.

- Ďakujem, rada by som navštívila kaplnku.

Nervózne som prešľapovala z nohy na nohu. Ticho v kaplnke pôsobilo na moju dušu ako balzam. Po chvíli som si všimla gitaru, opretú o jednu z lavíc. Neodolala som. Jemným vybrnkávaním som hrala piesne srdca. Nevnímala som čas ani to, že sestry sa začali schádzať na modlitbu. Hrala som pieseň, ktorú spievalo moje srdce. Pieseň lásky. Keď som skončila, kaplnkou zaburácal potlesk. Až vtedy som si uvedomila, že som mala poslucháčky. Zahanbene som odložila gitaru, pokľakla pred bohostánkom a utekala preč.

- Kam si sa rozbehla? Na schodoch kaplnky ma schmatla matka Agniežka.

- Neviem. Pustite ma.

- Nepustím. Chcem, aby si konečne pochopila, aká si vzácna a ako ťa Boh miluje, dieťa jedno vzdorovité. Silno ma objala. Jej smiech mi zvonil v ušiach a vlieval sa do mojich útrob. Uprela som na ňu pohľad a snažila som sa v jej očiach vyčítať, o čo jej ide.

- Objavila som v tebe ďalšiu vlastnosť.

- Akú?

- Ostražitosť. Si ako rys, ktorý sa veľmi opatrne pohybuje a zároveň má pod kontrolou okolie. Nedôveruješ mu, aj keď ho poznáš. Túžiš po tom, aby som ti dala pokoj, no ešte pár dní budeš so mnou a ver, že to budú najťažšie dni. O hodinu prídem za tebou. Priprav si pero, zošit a otvorené srdce. A ešte niečo. Odteraz žiadne otázky.

Zostala som v izbe. Načo by som išla von medzi sestry? Mala som nahodiť falošný úsmev a hrať super sestru? Nikdy sa mi nedarilo pretvarovať. Sedela som v izbe a hľadela len tak do prázdna. Nechcela som, aby sa matka Agniežka dotkla môjho srdca a obalamutila ho láskou, ktorá mi nepatrí. Túžila som po láske od človeka, ktorý mi to dlží. Od

vlastnej mamy. Priala som si od nej len jedno jediné pohladenie. Nič viac ani menej. Je to moja mama a je mi to dlžná.

Ani neviem, kedy sa objavila v izbe matka Agniežka. Všimla som si, že má zvláštne oči. Akoby plakala.

Podala mi malý zošit, ktorého obal mi bol povedomý. Chytila som ho do rúk. Takmer mi vyskočili oči. Boli to moje zápisky

- Žiadne otázky, čítaj!

- Uprostred noci sa ku mne prihováraš, voláš moje srdce. Vieš však, môj Bože, že moje srdce je také mladé a slabé? Nerozumiem tvojim slovám, ale cit, ktorý mi vlievaš do srdca, je zvláštny. Je ako sladkosť, ktorá sa rozplýva na jazyku a vniká do žíl.

- Stačí. Čo cítiš?

- Sklamanie.

- Myslím, čo cítiš z toho úryvku.

- Nevieam. Klamala som. Cítila som detskú oddanosť, zvedavosť a lásku.

- Dobre, čítaj ďalej.

- Prečo mám také ťažké sny, ktorým nerozumiem? Čo mi chceš povedať? Stále rozprávaš v hádankách.

- Prečo nemáš rada hádanky?

- Lebo hádanky, ktoré mi dáva Boh, sú zamerané na jeden cieľ. Na moje srdce. Netrápte ma, prosím, matka Agniežka.

Silno som zvierala zošit a do očí sa mi začali tlačiť slzy.

- Nepamätám si, neviem, - opakovala som dookola. Matka Agniežka sedela oproti mne.

- Prečítaj ďalšiu vyznačenú časť.

- Modlitba je milosť rozkladajúca sa v mojom vnútri. Pohlcuje všetky jedovaté miesta môjho ja. Je ako hodvábnny koberec, ktorý hladká, rozmaznáva moje päty a unáša ma do výšky a diaľky, čo najďalej od bolesti.

- Akú bolesť si mala na mysli? V jej hlase som zachytila tón lásky.

- Myslela som na to, čo bolo doma. Na otca. Už som sa s tým vyrovnala.

- Nie, nevyrovnala si sa. Stále trpíš.
- Je to moja bolesť v mojom vnútri.
- Už to nie je len tvoja bolesť. Patrí Bohu a teraz aj mne. Tiež ma bolí, keď vidím, čím všetkým si prešla. Všetko sa ti odráža v očiach. Keď si doma trpela, s kým si o tom hovorila?
- Iba s Bohom. Len on vie o všetkom.
- Rozprávala si sa s ním ako s najlepším priateľom?
- Áno, utekala som za ním, keď som bola šťastná, keď mi bolo ťažko aj keď som sa potrebovala ukryť.
- Dnes to už nerobíš. Prečo? Čo sa stalo?
- Cítim zimu studených objatí. Opustil ma. Navždy
- Čo to hovoríš? V tejto chvíli je pri tebe najbližšie. Nikdy sa od teba nevzdialil.

Celú noc som sa vracala v snoch do minulosti. Ráno som sa úspešne vyhla raňajkám a utekala som do izby.

- Môžeme pokračovať?

- Čítaj.

- Bolest', ktorá vytvára ryhy v mojom srdci a pretvára jeho stavbu, preniká mojimi kosťami a žilou priamo do stredu srdca. Cítim, ako sa mení na silu a dáva mi odvahu pozrieť sa mu do očí.

- Komu si sa s odvahou pozrela do očí?

- Otcovi. Keď mi nadával a bil ma, už som neklopila zrak ani som neutekala. Vždy, keď ma udrel, vo vrecku som mala ruženec, ktorý som stláčala, a prosila Boha, aby som premohla samu seba.

- Samu seba? Ved' si bola obeť.

- Potrebovala som prekonať strach z bolesti. Veľmi sa bojím akejkol'vek bolesti.

- Rozjímaj nad bolesťou a všetko si zapisuj. Stretneme sa večer.

- Mám inú možnosť?

- Žiadne otázky.

Bolesť srdca vždy bola a možno aj bude mojou spoločníčkou. Kamkoľvek pôjdem, čokoľvek budem robiť, bude kráčať vedno so mnou. Ona pretvára moje ja. Lenže prečo je to tak, Pane? Prečo nie je môj život taký ako život iných ľudí. Usmievajú sa, majú priateľov... A ja? Doma som to mala možno ťažké, ale vo svojom vnútri som bola ako dieťa. Tešila som sa z maličkostí. Dokázala som sa radovať z obyčajného dňa, stále som žila v Božej prítomnosti. A dnes? Som na mieste, po ktorom som túžila, moje srdce mi dňom i nocou hovorilo o zasvätenom živote pre Boha. Stal sa stredobodom môjho malého vesmíru v mojej hrudi. Prišla som sem a tu došlo k veľkému výbuchu. Rozbila som sa na márne kúsky. Moje časti sa rozleteli a ja ich neviem nájsť, pretože som sestre Kataríne dovolila, aby vložila do môjho srdca rozbušku, ktorá nevybuchla, ale rozložila ma. Prečo to urobila? Prečo som jej dovolila, aby ma tak ponížila, aby vo mne

zabila všetko detské, čisté a nevinné len preto, lebo som iná, Rómka? Prežila som veľké muky a pri pomyslení na ňu cítim obrovskú bolesť.

Dokončila som poslednú vetu. Privrela som oči a v duchu som sa snažila vrátiť do minulosti k otcovi, keď ma hneď po príchode zo školy vítal päťami. Keď som v diaľke začula zniet' hlasnú hudbu, vedela som, že nejdem domov, ale s kožou na trh, do burácajúceho ringu. Keď som v očiach mladších súrodencov uvidela strach, keď som im kázala ísť na povalu a prosila, aby neschádzali dole. Keď ma otec bil a ja som stále opakovala: - Telo mi môžeš doraziť, ale dušu nie!

Nedokázala som ovládnuť slzy a nechala ich len tak tiecť. Uvedomila som si, že v mojom úbohom živote bude ešte veľa smutných chvíľ. Slniečko zapadlo a mala prísť matka Agniežka. Schmatla som papier a hodila ho do koša. Kiežby som vedela urobiť to isté s bolesťou.

Počula som, ako otvorila dvere. Neotočila som sa, iba som sedela v prítmí a snažila sa sústrediť na letný podvečer. Ruku mi položila na plece.

- Kochane, ako sa cítiš?

Odpovedala som iba s trhaným povzdychnutím.

- Pod'me sa prejsť.

- Dnes nebudem čítať?

- Dnes budeš počúvať ticho. A kde máš papier, na ktorý si si mala zapísať myšlienky?

- Papier? Žiaden som nevidela.

- Žeby som ti zabudla povedať, že máš zapísať svoje myšlienky?

- Áno, asi ste zabudli. Nepozerala som sa na ňu, bála som sa, že ma odhalí.

- Počkaj ma v kaplnke, idem po papier a pero, kým to mám na pamäti.

Odišla a ja som sa rýchlo vyparila do kaplnky. Nenapadlo mi, že matka Agniežka ma odhalila.

Vybrali sme sa do priestranného parku. Nebolo tu živej duše, len v jazierku sme počuli kŕkanie žiab, ktoré narúšalo ticho.

- Zajtra už odídeme?

- Áno. Vrátime sa do Krakova a na druhý deň budeš môcť odísť domov.

Pouličná lampa svietila matke Agniežke priamo do tváre. Videla som na nej veľkú bolesť.

- Chcem, aby si sa našla a naposledy prijala, čo ti ponúkam, lebo sa už nevidíme. Chcem ti darovať lásku, ktorú tak odmietaš, lebo keď odtiaľto odídeš, budeš sama.

- Nebudeme si písať?

- Nie, nebudeme.

Cítila som, ako strácam niečo vzácne, čo som si nikdy nevšimla alebo nechcela prijať.

- K tvojim zápisom som sa dostala náhodou. Dala mi ich matka generálna asi dva mesiace po tvojom prvom príchode do kláštora. Doniesla jej ich sestra Katarína a povedala, že si citovo nevyrovnaná a nie si vhodná kandidátka. Obvinila ťa z cigánskych trikov.

- Ako sa k nim dostala? Vždy boli v breviári v kaplnke.

- Asi hľadala dôkaz proti tebe.

- Vy ste jej verili?

- Nie. A ani matka generálna, pretože tvoj zápisník obsahuje pieseň srdca. Zobrala som ťa sem s povolením matky generálnej. Nechceš zostať tu v kláštore ako rehoľná sestra. Neotáčaj sa Bohu chrbtom, tam vonku budeš nešťastná.

- Prečo by som tu mala zostať? Nevidím žiadny dôvod. Moje povolanie už dávno zomrelo.

- Stane sa z teba samotárka, aj keď budeš vo svete obklopená ľuďmi.

- Aj tu som sama. A musím odísť, dala som slovo samej sebe.

- Ty patíš sem! - silno mnou zatriasla. - Pamätáš, keď si chcela odísť prvýkrát?

- Áno. Tiež ste so mnou triasli ako s ovocným stromom.

- Vtedy som si nevšimla, že môj strom vysychá.

- Nemôžem a nechcem tu zostať, pretože budeme na seba so sestrou Katarínou narážať a bude mi dávať najavo, že sem nepatrím. A možno má pravdu. Čo ak Boh chce odo mňa viac ako len zasvätený život? Matka Agniežka si ma dlho premeriavala.

- Veľmi si sa zmenila.

Uprela som zrak na nebo posiate hviezdami a myslela na jej dcéru.

- Možno by mala šľachetné srdce ako vy. Určite by vás milovala.

Matka Agniežka sedela na lavičke a stále upierala na mňa pohľad. Podišla som k nej a chytila ju za ruku. Bála som sa zdvihnúť hlavu a pozrieť jej do očí. Tušila som, že budú plné slz. Silno mi stláčala ruku, až som mala pocit, že mi ju zlomí.

- Čítaj, - podala mi pokrčený papier. - Našla som ho v koši. Myslíš si, že doma budeš v bezpečí? Už ťa nebude mať kto chrániť. Pochop to!

- Nemôžem tu zostať ani sa vrátiť domov, pretože môj otec je mi v ženskej podobe stále v päťach aj tu v kláštore.

Objala ma.

- Nezabrániš mi, aby som sa za teba modlila.

Po návrate do generálneho domu som cítila, že ak na druhý deň odídem, zanechám nedokončené veci, ktoré ma budú trápiť celý život. Matka Agniežka bez slova vystúpila z auta a ja som iba sledovala jej zlomený krok. Nemôžem odísť zajtra a nechať ju tak. Pobrala som sa do kaplnky. Potrebovala som sa poradiť s Bohom. Dlhú som sa modlila, ale odpoveď neprichádzala. Kdesi hlboko v srdci som počula hlások, ktorý mi hovoril, aby som ešte zostala. Vstala som a odišla z kaplnky. Zajtra pôjdem domov, preletelo mi myslou. Všimla som si, že v izbe sestry Márie sa ešte svieti, preto som neisto zaklopala na dvere jej izby.

- Čakám ťa od chvíle, ako ste sa vrátili, - usmievala sa. - Potrebujem namotať kľbká. Na staré kolená sa učím štrikovať. Chceš sa pripojiť?

- Nie, ďakujem, nemám na to trpezlivosť. Nebaví ma to.

- Radšej pracuješ s ľuďmi a pre ľudí a také je aj tvoje poslanie. A to už dávno vieš. Trápi ťa matka Agniežka?

- Áno. Netuším, čo mám robiť a veľmi som ju ranila. Nevieam, či mám zajtra odísť len tak a zanechať ju ubolenú. Prišla som si po radu.

- Máš veľkú úctu k staršej osobe a každá rada je ti vzácna. Dieťa moje, pamätám si, keď k nám prišla Agniežka prvýkrát. Bola plná bolesti a smútku. Sestre Márii sa zaleskli oči slzami. Bola matkou, ale nestihla dať svoju lásku dieťaťu, ktoré tak milovala. Matkou zostala aj po oblečení

habitu. Agnieška milovala svoje dieťa a ťažko nesie, že jej náruč zostala prázdna. A nakoniec si prišla ty. Dieťa, ktoré nepozná matkinu lásku. Agnieška to vycítila už v prvý deň, keď si sa tu ukázala. Tak ako si tu sedávala prvé večery ty, sedávala tu aj ona. Bojovala s láskou vo svojom srdci. Láska v jej srdci ju priviedla k tebe. Videla v tebe dieťa, ktoré si nechce priznať, že potrebuje lásku matky. Agnieška to nechala na Pána Boha. Zostaň, dieťa moje. Choď za matkou generálnou a popros ešte o týždeň. Matka Agnieška potom odíde so sestrou Augustou do Brazílie.

- Kedy sa vráti?

- Misie sú nekonečné. Keď sa im človek oddá, nevie skončiť. Ešte dnes navštív matku generálnu a všetko jej vysvetli.

Neisto som pukla prstami.

- Neboj sa, čaká ťa.

- Ak zostanem ešte týždeň, je tu jeden problém.

- Sestra Katarína?

- Mhm.

- Je to len človek. Dôveruj Bohu. Prstom mi urobila krížik na čelo. -
Choď v mene Božom.

- Ďakujem, sestra Mária.

U matky generálnej rozvoniaval bylinkový čaj.

- Čakám, čakám a teba, sestra, nikde, - privítala ma s úsmevom.

- Odpustite, ale hľadala som kľučku vašich dverí a nie a nie ju nájsť.

- Vieš sa vynájsť s odpoveďou. Si pripravená na zajtra?

- Ešte nie, matka generálna.

- Nie? - prekvapene zdvihla obočie. - Prečo?

- Lebo by som chcela ešte týždeň zostať. Moje srdce je nepokojné.

- Povieš mi prečo?

- Lebo som niekoho ranila.

- Matku Agniežku?

Sklonila som hlavu.

- Bola by z teba dobrá rehoľná sestra, budúca predstavená. Nechceš zostať?

- Nemôžem. Cítim, že Boh chce odo mňa viac.

- Myslíš, že týždeň bude stačiť?

- Neviem. Dúfam, že Boh ma nesklame a požehná posledný týždeň. Túžim matke Agniežke všetko vysvetliť. Mám ju rada. Prosím o váš súhlas, matka generálna.

- Celý čas, čo si tu, si nikdy o nič neprosila. Ak je to Božia vôľa, nebudem proti. A aj mňa bolí, keď vidím, že sa matka Agniežka trápi. Dám ti toľko času, koľko chceš.

- Ďakujem, matka generálna.

- Sestra, uvedomila si si niekedy, ako veľmi ťa Boh miluje, ako pôsobí prostredníctvom tvojho srdca? Máš v sebe veľa darov, nauč sa ich používať pre Boha.

Pokľakla som v izbe, pretože spánok neprichádzal. Čo to robím, Pane môj? Je toto tvoja svätá vôľa? Ako ju rozoznám? Vždy pri mne stála, bola mi oporou a nikdy to nemala so mnou ľahké. Všetko to robila z lásky a vďaka nej som vydržala. Prečo mi skrz ňu odpovedáš na otázku, ktorá ma tak trápi? Samé otázky, žiadne odpovede, len ticho. Naučila som sa však, že Boh neodpovedá hneď. Musím sa naučiť trpezlivosti.

Zobudila som sa na zvuk zvončeka. Ponaťahovala som sa, upravila a vybrala sa na ranné modlitby. Sestry odišli na raňajky a ja som ešte zostala. V tej chvíli som na matku Agniežku zabudla. Sedela som ako prikovaná a moje srdce prijímalo infúziu od Pána Boha. Nebola som schopná pohnúť sa. Cítila som, ako sa rozlieva vo mne niečo zvláštne a putuje mi to žilami až do srdca. Bola to láska. Boh mi odpovedal na otázky a moje srdce naplnil pokoj. Vstala som a pokľakla pred bohostánkom.

Pri dverách kaplnky mi padol zrak na sestru sediacu v poslednej lavici. Nevidela som jej do tváre, ale spôsob držania tela mi bol povedomý. Matka Agniežka. Moje vnútorné ja mi šepkalo, aby som šla za ňou a dala sa viesť Bohom. Prisadla som si k nej. Matka Agniežka sa na mňa

zadávala. Mlčala som. Odvrátila zrak a sústredila sa na modlitbu. Posunula som sa k nej ešte bližšie, takmer som ju vytlačila z lavice. Zdvihla oči.

- Prestaň, tvrdohlavé dieťa!

- Prestanem, kedy budem chcieť ja, - šepala som. Nevydržala. Zablúdela sa na mňa a pohltila ju vlna smiechu.

- Čo tu ešte robíš? Dávno si mala byť na ceste domov. Sklonila som hlavu.

- Nemohla som odísť.

- Prečo?

- Chcem byť pár dní s vami.

- Povedala si, že nedokážeš prijať lásku, ktorú ti ponúkam.

- Viem, ale...

Išlo to zo mňa ako z chlpatej deky. V mojom vnútri prebiehal súboj medzi hlavou a srdcom.

- Potrebujem vás, - povedala som rýchlo a chcela som ujsť. Silno ma chytila za ruku.

- Kam mieniš ujsť?

- Hanbím sa.

Pohľadom som prepaľovala dvere ako divé zviera, ktoré sa dostalo do pasce.

- Musím ísť, mám povinnosti.

- Choď, zastavím sa večer a porozprávame sa.

Po zotmení ma čakal v izbe na stole odkaz: Kde sa túlaš? Čakám v kaplnke. Pozývam ťa na modlitbu ruženca. Matka Agniežka

Lístok som schovala medzi svoje zápisky a odišla som do kaplnky. Matka Agniežka sedela v poslednej lavici a okrem nej tam nebolo živej duše. Zaregistrovala moju prítomnosť a usmiala sa.

- Nemusím sa ani obzrieť a viem, kto prichádza. Tvoj krok vždy urobí prievan. Máš rýchlu chôdzu a stále sa ponáhľaš.

- Život je krátky, chcem všetko stihnúť.

Matka Agniežka začala odriekavať modlitbu svätého ruženca.

- Pane, ved' moju myseľ a moje slová.

Povzdychla som si.

- Tak ty ma potrebuješ? Preto si ešte zostala?

- Potrebujem.

- Na čo? Nestratíš sa.

- Chcem spoznať tajomstvá, ktoré sú predomnou ukryté.

- Aké tajomstvá?

- Tajomstvá priateľstva. A mienim zaceliť to, čo som ranila. Ako dieťa som nemala priateľov, boli to len deti z dediny, spolužiaci, ktorí patrili do tej istej skupiny ako ja. Raz nás v škole učiteľ nazval výtržníkmi. Učiteľke, ktorá nás na hodinách rada ponižovala, sme stále niečo vyvádžali... od rozbitého okna až po demontáž bicykla.

- A doma?

- Bola som ako baránok. Nedovolila som si dačo vyvíesť. Hľadala som dôvernú osobu, žiaľ, nikdy som ju nenašla. Už ako dieťa som si hovorila, aké je krásne a hlboké priateľstvo medzi dieťaťom a matkou.

- Preto si samotárka? A ako vnímaš mňa? Čo pre teba znamenám?

- Ste matka Agnieška. Naučili ste ma rešpektovať samu seba. Keď som blúdila v temnotách, vždy ste zapálili sviečky, aby som našla cestu späť. Ste jediná, ktorá mi rozumie a pozná moje srdce. Prijali ste ma aj s mojimi chybami. Je pre mňa ťažké prijať, čo mi ponúkate. Bojím sa toho, ale potrebujem vás. Potrebujem vaše modlitby, pocit, že niekto na mňa myslí. Aj keď budem v osadách a budem vkladať do svojej práce celé srdce, budem to robiť s myšlienkou, že sa nemusím báť, že kdesi ďaleko je človek, ktorý na mňa myslí a je mi vzácny. Matka Agnieška, potrebujem vašu lásku, lásku matky...

Silno ma objala.

- Bála som sa, že len tak odídeš, ale Boh vypočul moje modlitby.

Z jej objatia som cítila úľavu, srdce sa tešilo a po dlhom čase som ju videla šťastnú.

- Matka Agnieška, ale ja nezostanem v kláštore ako rehoľníčka, - rýchlo som uvádzala veci na pravú mieru.

- Chápem, že musíš odísť, ale neviem opísať ten hrejivý pocit, že kdesi ďaleko bude moja adoptívna dcéra, ktorá potrebuje moje modlitby a myšlienky. Už naveky budeme mať jedna druhú.

Biely Hron, dedina tvrdých a usilovných ľudí, ktorí žijú svojimi zvykmi a tradíciami.

Vystúpila som z autobusu a zamierila rovno na faru, oproti ktorej stál modrý kostolík. Zazvonila som a otvorila mi gazdiná.

- Pochválený buď Ježiš Kristus!

- Naveky, - odpovedala pomedzi zuby. Mala prísny pohľad.

- Vy ste tá oná? - nevedela nájsť narýchlo správne slová.

- Áno, posielala ma otec biskup.

- Podťte ďalej, pán farár je v škole, učí náboženstvo.

Fara bola priestranná.

- Tu na prízemí sa nachádza vaša izba. Horné poschodie obýva pán farár a akolyta. Ja mám izbu hneď vedľa kuchyne.

Zložila som si veci a otvorila okno. V záhrade som si všimla drevený domček alebo skôr chatku, okolo ktorej pobehoval mladý vlčiak.

- Obedovali ste?

- Nie, ale ďakujem. Nebudem.

- Máte horehronské rysy tváre. Niekoho mi pripomínate.

- Koho?

- Jednu mladú Cigánku, ste jej veľmi podobná. Bola z Javoriny. Odišla alebo sa veľmi ďaleko vydala. Vidí sa mi, že mala aj dieťa. Akoby ste jej z oka vypadli. Len úsmev a pohľad máte iný.

Opretá o stôl som ju počúvala a uvedomila som si, že hovorí o mojej mame. Nedala som na seba znať, že ja som to dieťa.

- Odišla za otcom dieťaťa?

- Dieťa sa narodilo tu a tuším to bolo dievčatko. Kolovali však reči, že otcom je niekto iný.

Nechcelo sa mi čakať na pána farára a nebavilo ma počúvať gazdinú. Zobrala som si batoh, v ktorom som mala sladkosti, a vybrala som sa do

osady, ktorá bola najbližšie.

Hneď pri vstupe do nej ma zaujala vysoká mohutná lipa. Osadou sa vlnili dve cestičky, ktoré zdobili jednoduché ošarpané domčeky. Na ledabolo držiacich plotoch boli prevesené koberce alebo čerstvo opraté oblečenie. Deti sa hrali v strede osady a muži postávali v hlúčkoch. Prvé ma zaregistrovali deti. Nechali rozohranú hru a pohli sa ku mne.

- Kto si?

- Nepoviem, - nahla som sa k dievčatku. Potiahla som ho za nos a otvorila som dľaň.

- Cukrík! - vykričilo s nadšením.

- Aj pre mňa máš? Aj ja chcem.

Z batoha som vybrala ďalšie cukríky.

- A máš aj pomarančový?

- Nie, ale mám zelený.

- A dáš mi?

- Ako sa voláš?

- Volajú ma Škuli.

Chlapec mal okuliare, ktorým chýbalo jedno uško. Bolo nahradené gumičkou, ktorú mal založenú za pravým uchom, aby mu nespadlo. Mohol mať desať rokov.

- Budeš nás učiť?

- Neviem.

- A máš deti?

- Neviem o nich.

- A kde bývaš?

- V škatuli pod mostom.

- Chi-chi, že v škatuli. Tak pod' bývať k nám.

Cítila som sa ako na výsluchu.

- Tam sú naši otcovia, - ukázal rukou na mužov, ktorí viedli búrlivú debatu.

- Pod' k nám, mama je doma. Škuli ma chytil za ruku a ťahal k jednému z ošarpaných domčekov. Dvor bol samé blato. Pes uviazaný na hrubej reťazi si ma ani nevšimol.

V domčeku ma privítal neporiadok a hŕba malých detí. Z vedľajšej izby s dieťaťom na rukách a v požehnanom stave vyšla pani. Mala rozpustené vlasy a staré rozťahané oblečenie. Na tvári som jej videla únavu z prebdenej noci.

- Mama, to je ona. Tá učiteľka, ktorá mala prísť.

- Dobrý deň, som tá, ktorá mala prísť. Nie som však učiteľka, - podávala som jej ruku na pozdrav. Na moje veľké prekvapenie ju prijala.

- Dáte si kávu?

Len čo som si sadla na rozhádzanú posteľ, moje kolená a náruč okamžite obsadili malé deti.

- A vieš po cigánsky?

- Niečo viem.

- A vieš aj tancovať?

- Aj z toho možno málinko viem.

Začali sa zvrtať v rytme piesne, ktorú si spievali.

- Utekajte von, čertiská! - zaúradovala ich mama s kávou v ruke. Chudoba a jednoduchosť, ktoré som tu videla, nepredpovedali pre krdeľ detí ružovú budúcnosť. Mala ich deväť a desiate dieťa bolo na ceste. Sama mala ukončenú len špeciálnu školu a iba dvadsaťšesť rokov. Bola však milá, vdáčná a úprimná, s dobrým srdcom. Dlhو sme sa zhovárali.

Cestou z osady som si kládla veľa otázok. Čo môže matka bez vidiny do budúcnosti ponúknuť svojim deťom? Veď jej základy sú z piesku. Príde veľká voda, zafúka vietor a bude po všetkom. Celé dni je iba s deťmi a pre deti. A kde má muža? Nesie aj chlap zodpovednosť za ňu a za deti alebo ich iba robí? Aj mňa čaká takáto budúcnosť? Tiež skončím s vygumovanou myslou? Prečo si každý myslí, že úlohou rómskej ženy je privádzať na svet deti? A čo vzdelanie, sny a túžby? Nechcem vidieť poníženie týchto žien, želim si inú budúcnosť, aj keď si bude vyžadovať veľa úsilia.

Večer som sa vybrala na svätú omšu. Konečne som videla farára. Bol mladý, tipovala som, že nie je odo mňa starší ako dva roky.

- Vitaj u nás, som Tibor. Nehnevaj sa, celý deň som učil a chodil za chorými. Gazdiná mi hovorila, že si už bola v teréne. Nemala si strach?

- Nechápem, prečo by som sa mala báť? Som jednou z nich.

- Sčasti nie si, pretože im budeš hovoriť a učiť ich veci, ktoré sa im nebudú páčiť.

- Všetko záleží na tom, ako to budem hovoriť, - usmiala som sa na neho. Prikývol, ale neveril mi.

Omše bývali ráno a večer. Nevedela som si predstaviť deň, aby som ho nezačala svätou omšou. Pri raňajkách mi farár oznámil, že ma predstaví dôležitým ľudom v dedine.

- Pôjdeme na obecný úrad a zoznámim ťa so starostkou. Odchlipla som si kávy a zahľadela som sa naňho.

- Nestačí, že vie, že som tu? Nie je moja nadriadená.

- Je starostka, bez nej neurobíš nič.

- Prečo nie? O mojom pobyte tu nerozhodla ona, ale Boh. A zodpovedám sa len jemu a otcovi biskupovi. Skôr by sme si mali urobiť plán práce, Tibor, lebo pokiaľ viem, otec biskup chce, aby sme misijnú činnosť vykonávali spolu.

- Nadi, mám práce vyše hlavy. Biskup si niečo zmyslí a ja to musím spraviť? Je to tvoj priamy nadriadený, nie môj.

- Fajn, s Božou pomocou to teda zvládnem aj sama.

- Vieš o tom, že si odporne tvrdohlavá?

- Samozrejme, že viem. Moja tvrdohlavosť bude pre teba veľkou skúškou, - dodala som s úsmevom a odišla som do izby po veci. Na chodbe postávala gazdiná s rukami v bok. Mala som pocit, že ma chce doraziť.

- Takto to nemôžete!

- Nemôžem čo?

- Rozprávať sa s pánom farárom.

- A vy môžete počúvať za dverami? Je to neslušné. A v práci pre Boha sme si s pánom farárom rovnocenní, pretože ani jednému nesvieti nad hlavou svätožiara. Prajem vám pekný deň, teta!

Moje kroky smerovali do Javorinky, kde som zbadala obrovskú budovu základnej školy a hneď vedľa nej osadu. Keďže sa začal školský rok, deti mali byť už v škole. No kdeže. Deťúrence pobehovali hore-dole pomedzi chatrče. Mám ísť najprv do školy alebo do osady? Škola počká, veď zatiaľ tam na mňa nečakajú žiadne povinnosti. Vybrala som sa teda do osady. Z prvého ošarpaného domčeka vykročil ku mne vysoký chudý muž s klobúkom na hlave.

- Lačo dive! - pozdravil ma po rómsky a letmo sa dotkol prstom klobúka. Bol postarší, mohol mať vyše šesťdesiat rokov.

- Lačo dive! - odpovedala som s nadšením, lebo už vyše roka som nepočula rómčinu.

- Vy ste naozaj naša.

- Pokiaľ viem, tak áno, - prikývla som.

- Podťte k nám na návštevu, bývame hneď tu na kraji.

V chatrči ma obkolesili deti aj dospelí. Priestor bol taký malý, že som si nemala ani kam sadnúť.

- Dáte si kávu?

Aj keď som nemala na ňu chuť, zo slušnosti som neodmietla.

- Nemáte veľa rokov. Ako to, že ste slobodná a bez detí? Dievčatá vo vašom veku už majú tri, štyri.

- Myslím si, že mám ešte čas.

Začali ma zasypávať otázkami. Jediné, čo ich zaujímalo, bolo, prečo je také mladé dievča samo a prečo nemá rodinu. Priznám sa, ani som sa nesnažila vysvetliť dôvod, lebo jednu otázku nahradila vzápätí druhá.

V osade som strávila celý deň. V každej chatrči som len počúvala a stručne odpovedala na rôzne otázky. Nakoniec ma kroky zaviedli do posledného domčeka na Javorinke. Zaklopala som na dvere a rýchlo som ich zachytila, lebo aj jemné zaklopkanie ich takmer vyvrátilo z pántov. Vnútri sedela za stolom staršia pani. Bola drobná, chudučká a upútali ma jej prenikavé modré oči. Mlčky si ma premeriavala a potom akoby onemela od úžasu.

- Nadka?!

- Áno, teta. A odkiaľ poznáte moje meno? Doniesli vám túto informáciu ľudia?

Pokrútila hlavou, vstala a objala ma.

- Si moja vnučka, dcéra mojej dcéry. Nevidela som ťa od narodenia.

Zostala som stáť ako obarená.

- Kto prišiel?

Do miestnosti vošiel vysoký starší muž.

- Nespoznal si ju?

Muž pristúpil ku mne. Musel sa skloniť, lebo bol asi o dve hlavy vyšší odo mňa. Drobnými hnedými očami mi pozrel do tváre a mne jeho oči niekoho pripomínali. V zmätku som ustúpila dozadu.

- Si naša vnučka. Vyzeráš ako tvoja mama, len máš iný pohľad a úsmev. A si vyššia ako ona. Tvoje korene sú tu v Sklenenom vrchu, dieťa moje, - povedal muž napokon.

- Odpustite, o ničom neviem. Vidím vás prvýkrát v živote, - habkala som.

- My teba druhýkrát. Prvý raz sme ťa videli, keď si sa narodila.

- Nie, to nemôže byť pravda. Bude to nejaký omyl. Nehnevajte sa, musím už ísť, rada som vás videla, - rozprávala som v zmätku jedno cez druhé.

- Chod', ale vrátiš sa sem. Patriš k nám, si naša vnučka.

Keď som vyšla z chalúčky, dala som sa do behu. Potrebovala som byť sama.

Vrátiš sa sem, znelo mi v ušiach. Prečo by som sa mala vrátiť? Nikdy sa o mňa nezaujímali. A mamu dali môjmu otcovi, aby sme boli čo najďalej. Prečo ma mama neinformovala, že mám starých rodičov? Prečo nám to nikdy nepovedala? Ako si mám nastaviť systém práce, aby som nič neohrozila? Už tu nie som neutrálna, mám tu rodinu, korene. Prišla som na faru a zaliezla som do izby. Na moje prekvapenie sedela za mojím pracovným stolom gazdiná, pohrúžená do mojich poznámok.

- Teta, čo tu robíte?

- Prišla som ti upratať izbu.

- Ďakujem, ale zvládnem to sama. Vidím, že upratujete aj v mojich poznámkach.

- To sú tvoje poznámky? Nevedela som.

- Prosím, rešpektujte moje súkromie.

- Pozrime sa, Cigánka chce, aby som rešpektovala jej súkromie. Myslíš si, že spasiš Cigánov? Vy Cigáni ste odpad a patríte do zoologickej záhrady. A mali by vám zakázať chodiť do kostola. Kým si tu, budeš rešpektovať pána farára.

- Prepáčte, ale mojím priamym nadriadeným je otec biskup. Otvorila som dvere a čakala, kým odíde. Pomaly sa postavila, a keď prechádzala okolo mňa, výhražne sa mi pozrela do očí. Zavrela som za ňou a oprela sa o dvere.

- Bože môj, ani tu nebudem mať pokoj? Aj tu budem trpieť za to, že som Rómka? Prosím, daj mi silu a múdrosť, aby som vždy vedela vysloviť len tie najdôležitejšie slová a aby ani jedna moja myšlienka nevyšla nazmar.

Nebola som schopná sa na gazdinú ani len pozrieť. Narušila môj priestor. Do neskorej noci som si zapisovala, čo všetko som zažila počas dňa, a zároveň som si chystala plán práce. Uvedomila som si, že nastal čas využiť v praxi všetko, čo ma život doteraz naučil.

V dedine panuje nenávisť a samotní Rómovia sú rozdelení na tri skupiny. Najhoršou skupinou sú úžerníci. Paraziti, ktorí chudobných, jednoduchých Rómov vyciciavajú do poslednej kvapky krvi. Ako mám z týchto črepín poskladať krásny obraz? Obliekla som si mikinu a uprostred tmavej jesennej noci som vyšla na dvor. Potrebovala som čerstvý závan myšlienok.

- Nespíš?

- Nemôžem.

- Ani ja, - prisadol si farár ku mne na schody pred farou. - Som rád, že si ešte hore. Bola za mnou teta a sťažovala sa na teba. A to si tu iba tri dni. Vraj si ju vyhodila z izby, keď ti ju chcela upratať.

- A priznala sa, čo robila?

- Povedala, že utierala prach.
- Mám zdravé ruky a viem si upratať izbu aj sama. Nechcem, aby tam chodil niekto cudzí.
- Ospravedlníš sa jej?
- Nie, pretože nevidím dôvod.
- Nadi, poštvte proti tebe dedinu.
- Keď ju baví ovplyvňovať verejnú mienku, nech sa páči. Nebudem sa proti tomu stavať.
- Nerobíš dobre.
- Neprišla som sem kvôli nej.
- Vidím, že svoje poslanie berieš vážne. Až príliš. Vkladáš do svojej práce všetko.
- Mám podať Bohu iba prst, nie celú ruku? Načo mi bude ruka bez prsta?
- Neviem.
- Si tu kňazom a mal by si ma viesť. A poznáš svojich farníkov. Bez rozdielu, či je to Róm, alebo Neróm.
- Nepoznám Cigánov. Niekoľko detí síce chodí na omšu, ale sú to deti iba z jednej rodiny. Ostatné nepoznám.
- Ani si sa ich nesnažil spoznať?
- Nie, nebolo to nutné pre moju prácu.

Moje dni boli vyplnené mravčou prácou. Nemala som knihy, po ktorých by som mohla siahnuť a načerpať z nich vedomosti a skúsenosti, ako pracovať v osadách s rómskymi komunitami. K dispozícii som mala živé knihy, v osadách, a tie si vyžadovali čas a trpezlivosť. Každá z týchto kníh bola zapečatená a rozlomiť pečať si vyžadovalo silu viery. Jediné knihy, ktoré sa otvárali predomnou samy, boli leporelá – deti. Stále mi boli v päťach a každé mi s dôverou otváralo svoje srdiečko. Všetky tieto deti mali spoločné jedno: voľný čas. Veľa voľného času v bezpodnetnom prostredí. A práve ich voľný čas sa stal mojím spojencom. Aj tak to však bolo málo. Aj keď som vždy po polnoci odpadávala do postele, moje dlane zívajú prázdnotou. A táto skutočnosť ma naplňovala neistotou, že moja práca je bez cieľa.

- Aký máš zajtra plán? - spýtal sa farár po čase pri raňajkách.
- Ako vždy. Pracovný. Prečo sa pýtaš?
- Volali z biskupského úradu. Otec biskup chce, aby sme prišli. Ty a ja. Nadi, keď sa ťa bude biskup pýtať, či chodím s tebou do osád, ako mu odpovieš?
- Nerozumiem ti.
- Vieš, ide o to, že si na mňa zasadol, nemá ma rád a vždy, keď k nemu prídem, karhá ma a ponižuje.
- A rozmýšľal si, prečo je to tak? - odhryzla som si z chlebička.
- Nie, prečo? - miešal si kávu a vyzeral, že naozaj nechápe.
- Prepáč, ale ak padne táto otázka, nemôžem klamať, pretože je to môj a tiež tvoj nadriadený. Poslal ma sem, lebo mi dôveruje a ja ho mám sklamať? Medzi nami je niekto, kto si neplní povinnosti. Skús ho nájsť.
- Naďa, žartuješ? - položil lyžičku na podšálku tak prudko, až to zadunelo.
- Nie, myslím to smrteľne vážne.
- Ja by som sa ťa zastal.
- Nie, nezastal. A raz mi tak podrazíš nohy, že nebudem schopná vstať a odísť. Sám sa postaráš o to, aby som nemohla slobodne dýchať.
- Naďa, ako môžeš bezdôvodne takto hovoriť?
- Lebo to tak cítim, - odvetila som smutne a začala umývať svoj tanierik z raňajok.

Otec biskup nás privítal s úsmevom a priateľským objatím.

- Som rád, že ste dodržali sľub, ktorý ste mi dali, Naďa. Veľmi si to vážim.
- Ja ďakujem za vašu dôveru, otec biskup.
- Nevyzeráte dobre. Ste akási unavená a zničená. Pán farár, čo hovoríte na slečninu prácu? Myslím si, že po mesiaci by sa už dalo niečo zhodnotiť. Farár uprel na mňa dlhý pohľad.
- Môžem potvrdiť, že deti začali chodiť do kostola, každý piatok je ich plná fara alebo ihrisko. A v škole sa tiež ukazujú prvé výsledky. Bitky,

krádeže a školská dochádzka sa zlepšili.

- A chodíte spolu do rodín?

- Pravdaže, otec biskup. Samu by som ju nepustil.

Biskup sa tváril spokojne a priateľsky potľapkal Tibora po pleci. Hnev mi pokrčil čelo, takmer som vybuchla.

Klame! Prečo to robí? opakovala som si v duchu. V hneve som nedokázala zdvihnúť hlavu a hľadiť biskupovi do očí.

Cestou do Skleneného vrchu panovalo v aute ticho.

- Nepotrebuješ nič? - opýtal sa ma Tibor. - Neprikúrim?

- Nie! - odsekla som.

- Viem, si nahnevaná, ale nemal som inú možnosť.

- Už ma to nezaujíma, je to minulosť. Trpká minulosť. Nečakaj, že ti budem po tomto ešte niekedy dôverovať.

- Musím ti povedať ešte niečo. Na fare bude bývať ešte jedna dievčina, ktorá ti so všetkým pomôže.

O niekoľko dní zavítala na faru Eva. Bola mladá a plná elánu.

- Ahoj, poznám ťa. Bola si postulankou u sestričiek. V kostole si čítavala a hrávala na gitare, - švitorila veselo. Dlho som sa na ňu pozerala a v pamäti hľadala jej tvár. Nič som však nenašla.

- Nespomínam si na teba.

- Ved' ani nemôžeš, lebo si sa iba modlila a bola s chorými. Videli sme ťa len v kostole. Tiež tu budem bývať, - oznamovala mi, ťahajúc do fary svoje kufre.

Na druhý deň som odišla do školy, kde som celý deň učila náboženstvo. Stačilo, že som mala poruke gitaru.

- Môžeme dnes prísť? Budeš na fare? - pýtali sa ma deti.

- Budem. Kde inde by som mala byť?

- Keď sme minule prišli, teta povedala, že tam nie si a máme ti dať pokoj. A dodala, že sme jedna cigánska banda.

- Teta nevedela, že som v izbe.

- Zasa ju kryješ, - neverili mi.

- Prečo veríš v Boha? - spýtal sa odrazu Škuli.
- Lebo znamená pre mňa všetko.
- Všetko? To sa nedá.
- Ale áno, dá sa.
- Nedá sa, - zazerá na mňa Škuli neveriacky.
- Boh ti nemôže dať všetko, ale môže byť pre teba všetko. Za kým ideš, keď ťa niečo trápi?
- Predsa za tebou, - zasmial sa.
- Nie za mamou?
- Je nás veľa. A ty si vždy nájdeš čas. A nikdy sa nehneváš tak, aby som sa bál, že dostanem bitku ako doma. No a keď prídeš do osady a pri upratovaní postavíš všetkých do pozoru, je to bombové. Nebojíš sa ani našich rodičov.
- Mýliš sa, bojím sa, ale vo všetkom sa opieram o Boha.
- Môžem sa aj ja oprieť?
- Rukou som mu rozstrapatila vlásky.
- A vezmeš ma aj do kostola?
- Samozrejme, ale, Škuli, v škole si akosi poľavil, - listovala som v jeho žiackej knižke.
- Nerozumiem tomu, čo hovorí pani učiteľka.
- Tak príď na faru a dones si aj knihy.
- Nemám knihy. Nám Cigánom knihy nikdy nedajú.
- Ako sa potom učíte?
- Predsa nechodíme do školy, - zasmial sa.
- Toľko ľudí a státisíce rôznorodých pováh.

- Prečo sa nevydáš? Pozri, koľko je tu mladých Cigánov, - povedala mi v osade staršia pani.
- Ešte mám čas.
- Moja, rozmýšľaš zle. Pamätaj, deti sú pre nás Cigánov všetkým. A keď ťa muž bude biť, znamená to, že ťa ľúbi.
- Ďakujem pekne za takú lásku. Radšej zostanem stará dievka.

- Ty nemáš naše srdce. Tvoje srdce patrí gadžom, lebo cíti ako ich srdcia. Po cigánsky vieš iba hovoriť.

- Chcete mi povedať, že nepatrím k vám?

- Veru nie. Meníš naše deti a ich myslenie. Pozri, ako si im porobila. Chcú byť stále s tebou, chodia od nás do školy, upratujú osadu a nepostávajú na dvoroch. Prečo chceš, aby navštevovali školu? Gadžovia Cigánovi nikdy nedajú robotu a neprijmú ho medzi seba. So školou či bez nej.

- Práve vaše deti môžu zmeniť názor na vás. Chcete, aby boli z nich povaľáči?

- Nám to neprekáža. Ukradla si im srdcia, ktoré patria nám, ich rodičom a starým rodičom. A dospelí Cigáni sa ťa boja.

- Ved' nehryziem.

- Stará Jozefa povedala, že ty nepatríš k nám, pretože stoja za tebou gadžovia.

- Ste na veľkom omyle. Za mnou stojí iba Boh.

- Počarovala si našim deťom. Ak chceš žiť, odíď zo Skleneného vrchu, lebo môžeš dopadnúť veľmi zle.

- Mám to chápať tak, že sa mi vyhrážate?

- Ber to, ako chceš, ale odíď. Nechci umrieť mojou rukou. Pár rokov som si v base už odsedela.

Skúmavo som si ju premerala.

- Nebojím sa vás, zostanem. Odídem, keď to budem chcieť sama.

Pane môj, mám zobrať vážne chabé slová, ktoré zneli ako vyhrážanie? Mám pustiť do svojho srdca strach a nedôveru? Obvinila ma, že som počarovala deťom, ale povedz, či ťa denne v modlitbe neprosím, aby si prostredníctvom mňa pôsobil ty a milovali ťa? Musím sa ti priznať, votreli sa mi do srdca pochybnosti, či budem v bezpečí. Bojím sa smrti a ona to myslela vážne. Videla som jej to v očiach.

Modlila som sa dlho do noci. Potrebovala som mať pocit, že moje obavy sú nepodstatné, že Boh všetko zariadi a že sa môžem o neho oprieť.

Ráno som vstala celá dolámaná. Teta pobehovala po kuchyni a ja som potrebovala aspoň trochu kávy.

- Dobré ráno!

- Dobré! - odvrkla. - Prečo si svietila tak dlho? Pán farár potrebuje ticho.

- Niečo som dokončovala. Chcete povedať, že ho ruší písanie na počítači?

- Má jemný sluch. Uvidíš, že teraz zide do kuchyne a povie, že v noci nemohol spať.

Jej slová som nekomentovala, len som zagúľala očami. Keďže pán farár mal izbu nado mnou, v noci som počula jeho aj Evin smiech.

- Poviem ti ešte niečo, moja, - nahla sa ponad stôl ku mne. - Včera som videla, že si mala v ruke čokoládu. Kupuješ si horkú?

- Áno. O čo vám ide?

- Už si ju teda nekupuj, lebo takú má rád aj pán farár.

- Žartujete?

- Nie, - odpovedala energicky. - Tu máš zoznam vecí, ktoré obľubuje pán farár, a tie si nekupuj.

Podala mi do ruky úhl'adne napísaný zoznam.

- Nechcete, aby som v jeho prítomnosti prestala aj dýchať? Pokrčila som papier a hodila ho do koša bez toho, aby som si prečítala, čo na ňom stálo.

- Nebudeš si kupovať to, čo má rád pán farár.

- Teta, prosím, nechcete odo mňa niečo také, lebo aj tak vás neposlúchnem.

- Ty! - rozohnala sa na mňa a chcela mi dať facku. Zachytila som jej ruku.

- Nerobte to. Uvidí to Boh a čo potom? - pustila som jej ruku a ona mi napľula do tváre.

- Aj takto sa dá prejaviť láska k blížnemu. Ste zlatá, tetuška. Utrela som si tvár, vstala od stola a so zat'atými päsťami som odišla čo najďalej od nej.

Ťažko sa mi dýchalo na fare, kde gazdiná sledovala každý môj pohyb. Cítila som sa ako pod mikroskopom. A spolupráca medzi mnou a pánom farárom bola na bode mrazu. Stále bol odcestovaný alebo na návšteve u známych vo svojej farnosti. Ani raz sa nespýtal, ako pokračuje moja práca a či mi má s niečím pomôcť. Bola som ticho a uzavrela sa do svojho sveta. Stačilo mi, že fara mi poskytla strechu nad hlavou. Necítila som potrebu rozprávať sa s niekým o svojej práci. Na konci dňa boli pre mňa najväčšou odmenou usmiate tváre detí, ktoré odchádzali domov plné zážitkov a dojmov. Vstúpiť do rómskeho obydľia, i keď chatrného, bez úcty znamená, že vaše srdce je vzdialené od toho, čomu sa venujete. Rómovia to vycítia z vášho pohľadu či gest. Keďže som nepôsobila priamo v škole, mojou vzdelávacou bunkou boli chatrče. Keď som na malom rozheganom stole alebo len tak na kolene otvorila šlabikár či zošit, ponad plecia mi nazerali desiatky hláv. A dieťa, ktoré som učila, sa túlilo ku mne. Cítila som tlkot srdiečka, ktoré dychtivo hltalo moje slová. Dievčatko si zobralo ceruzky a začalo vyfarbovať obrázok.

- Sylvia, aké je slniečko?

- Žlté. A nebo modré. A trávička zelená. A tvoje oči sú hnedé, aha, - takmer mi od radosti vypichla oči. Objala som ju. Sedela mi na kolenách a povedala, že mi niečo nakreslí. Zošit podložený šlabikárom držala na kolienkach. Jazyk mala trochu vyplazený a pomedzi pery si hmkala pieseň. Úplne ma vypustila z mysle. Ticho. Všetci sústredene pozorovali Picassovu nasledovníčku. Vtom sa dotkla môjho pleca jedna devätnásťročná dievčina.

- Naučili by ste ma, prosím, písať a čítať? Nemám skončenú školu, - zahanbene sklonila hlavu.

- Toto je vaša dcéra? - spýtala som sa jej a ona prikývla.

- A otec?

- V base. Dostal sedem rokov za to, že som otehotnela nepľnoletá. Chcela by som mu napísať.

- Dobre, ak vám to neprekáža, môžeme začať aj hneď.

Mladá žena si namiesto odpovede ku mne prisadla. Jej dcéru som si posunula z kolien. Sadla si na podlahu a pokračovala v načatej práci.

Vytiahla som z batoha zošit, ďalšie pero a šlabikár.

- Prečítate mi niečo zo šlabikára, aby som vedela, ako ste na tom?

Neisto ho otvorila a začala čítať. Prstom si ukazovala písmenká, aby jej neušli. Spájala jednotlivé písmená, z ktorých sa snažila vytvoriť slová. Pozorovala som ju a v duchu som bola Bohu vďačná, že ma ochránil pred takýmto ponížením a že mi napriek všetkému zlému doprial možnosť vzdelania. Slzy sa mi tlačili do očí, pretože malá Sylvia prestala kresliť a s obdivom počúvala, ako jej mama číta.

- Číta pekne, však? Vstala, podišla k nej a objala ju. Mladá žena sa na mňa spýtavo pozrela.

- Nejde mi to.

- Keď budete čítať denne, budete sa zlepšovať. Ste šikovná, určite to zvládnete rýchlo, - povzbudzovala som ju.

- Môžeme vyskúšať písanie?

- To mi vôbec nejde.

Vytrhla som čistú stranu zo zošita.

- Napíšete list manželovi. Pomôžem vám.

Neisto zobrala do ruky pero a papier.

- Začnite oslovením. Ako by ste ho oslovili?

- Drahý môj, láska moja... ale niektoré písmenká neviem napísať.

- Tu v šlabikári máte ťahák. Je tam uvedená abeceda spolu s tlačеныmi písmenami, ktoré viete prečítať.

Ťarbavými prstami držala pero a vtláčala na papier písmenká. Ukazovala som jej písmená a zároveň po mne opakovala ich výslovnosť. Písala s láskou. Trvalo jej to takmer hodinu. Dcéra ju pozorne sledovala.

- Nehneváte sa, že som vás zdržala?

Pokrútila som hlavou.

- A nemáte knihu na čítanie?

- Zajtra sa zastavte na fare, skúsím niečo vymyslieť.

Ukázala sa na druhý deň podvečer. Práve som mala plnú faru detí. Sedeli v kruhu a spievali.

- Pod'te ďalej. Ak chcete, pridajte sa k nám.

- Medzi deti?

- Poviem vám tajomstvo. V Božích očiach sme deťmi všetci, aj keď si myslíme, že sme už dospelí.

- To som nevedela. Palikeravtumenge, - poďakovala mi po rómsky, keď si sadala medzi deti. Fara sa ozývala spevom. Deťom som rozdala pastelky, výkresy a maľovanky a v knižnici som našla knihu *Rozprávky z tisíc a jednej noci*.

- Marcelka, budete čítať, - povedala som. Deti ju povzbudzovali a prosíkali, aby čítala. Pustila sa teda do toho. Často slabikovala, ale deti kreslili a pozorne ju počúvali.

Pane môj, ako je možné, že aj dnes, v ére modernej techniky, sa nájdú v našej krajine ľudia, ktorí nevedia čítať a písať? Ako to, že my Rómovia sme v učení na tom tak zle? Kde robíme chybu my a kde školy? Je to ľahostajnosťou? Ľahostajnosťou voči sebe samým, životu, verejnej mienke, a najmä našej budúcnosti? Ľahostajnosťou školstva? Či my Rómovia nemáme sny a túžby po lepšom živote a skutočne nám stačia omrvinky z honosných stolov?

Deti odišli a ja som zostala sedieť v prázdnej miestnosti, kde sa stala mojou spoločníčkou už len ozvena ich radosti a smiechu. Bolo už upratané a zo stola sa pozerali na mňa výtvarné diela detičiek. Každý obrázok bol jedinečný. Na výkresoch oživali ich zážitky z prežitého dňa. Moju idylku prerušil rozhovor gazdinej s pánom farárom. Stáli pri dverách a nedalo sa ich nepočuť.

- Pán farár, mali by ste tej Cigánke povedať, že fara nie je škôlka pre cigánsku bandu. Kto to kedy videl, aby Cigáni chodili na faru.

- Teta, porozprávam sa s ňou, ale nemôžem urobiť nič. Chráni ju biskup a Cigánka sa len tak ľahko nevzdá.

- Pán farár, treba niečo urobiť, veď Cigáni ju poslúchajú ako pes svojho pána. Nie je to dobré. Kradnú, bijú sa a žijú z našich daní.

- Tak je, tak je...

Podišla som k nim.

- Prepáčte, že ruším vašu konverzáciu, ktorej témou je moja maličkosť, ale bola som tu vedľa a počula som vás.

Teta sa okamžite otočila na odchod.

- Teta, ak máte niečo na srdci, hovorte priamo so mnou a nepripravujte útok za mojím chrbtom.

- Nadi, teta to nemyslela v zlom.

- Nie? Tibor, ty ako pastier tejto farnosti poznáš niektoré z tých detí osobne? A povedz mi, dobrý Pán Boh azda hovorí, aby sme milovali všetkých bielych a čiernych zatracovali? Ježiš, Boží syn, bol Žid, trpel z lásky k nám a napriek všetkému je rasista?

- Nadi, čo to hovoríš? - rozhorčoval sa farár.

- Tibor, ty ako predĺžená ruka Boha, do ktorej on sám vložil toľko moci, si sa tak pred pár minútami vyjadril. Nevieš, akí sú Cigáni? Kradnú, bijú sa a žijú z našich daní. Čo keď tebe a tvojej gazdinej náhodou ukradnú faru?! Tibor, som jednou z nich a ich vlastnosti sú zakorenené aj vo mne. Povedz to do očí mne.

Mlčal.

- Nebojíš sa Boha? V tejto chvíli si zlyhal pred obyčajnou Cigánkou ako hovorca Boha. Ak milovať, tak bez hraníc a predsudkov, lebo Ježiš obetoval každú jednu kvapku krvi za všetkých. Aj za nás, za cigánsku bandu, za teba, farára dvoch tvárí.

Tibor si ma premeriaval a ja som si uvedomila, že som získala ďalšieho nepriateľa.

- Pamätaj, Nad'a, Cigán zostane vždy Cigánom, aj keby sa obliekol do zlatých šiat alebo mníšskeho habitu.

- Každý má rovnakú šancu a každého z nás Boh miluje rovnakou láskou. To len my, jeho deti, sa nevieme hrať spolu na jednom pieskovisku.

- Prečo toto robíš? Prečo robíš všetko do detailov a poctivo a tvrdohlavo ideš za svojím? Čo by sa stalo, keby si určité veci vykonávala len akože?

Vyvalila som na neho oči. Nemohla som uveriť jeho slovám.

- Čo je, nepozeraš sa tak! Vysoko rúbeš a z výšky spadneš.

- Tibor, a čo pocit zodpovednosti pred sebou a Bohom? Moje svedomie nie je ako psí kožuch a neočistí sa samo.

- A čo by sa ti stalo, keby si nechodila do osád? Nič.

- Mala by som výčitky svedomia.

- Nevidíš, že oni sú spokojní? Nepichaj do osieho hniezda.
- Mám brat' plat a nerobiť nič?
- Čoho sa bojíš?
- Boha, - odvetila som potichu a odišla som do izby. Na mojej posteli ležala Eva a čítala časopis.

- Čo tu robíš?
- Čakám na teba. Neboj sa, nezdržím ťa dlho. Čo si myslíš o láske?
- Nič.

- Nebola si zaľúbená?

Oprela som sa o stenu.

- Nie, nemala som a nemám čas.

- A aký máš názor na Tiborka? Naďa, som doňho zaľúbená, páči sa mi.

Prekvapene som sa na ňu pozrela.

- Eva, máš to v hlave v poriadku? Je kňaz.

- Aj ja mám na neho právo, nielen Boh!

- Pán farár o tom vie?

- Čo k nemu cítim? Hej, vie.

- A predsa ťa zobral sem?

- Práve preto.

- Prečo mi to všetko hovoríš?

- Lebo ma už štvie, že sa ty a Tibor hádate ako manželia. Žiarlim na teba.

Podišla som k dverám a otvorila ich.

- Odíd'! Nezaťahuj ma do vašich vzťahových a citových záležitostí.

- Vyhadzuješ ma?

- Áno, - odpovedala som rozhodne.

- Sledujem ťa, Naďa, - pokývala výhražne prstom pred mojou tvárou, keď vychádzala z izby.

- Už teraz sa ťa bojím, - povedala som posmešne a zabuchla za ňou dvere.

- Pane môj, kam si ma to poslal? Toto nie je fara, ale dom hriechu. Sadla som si na kraj postele a zavalila ma obrovská ťarcha. Zvesila som plecيا a hrud' mi prepaľovala sklúčenosť. Chýbal mi kláštor, pocit istoty

aj matka Agnieška, moja drahá duchovná mama. Nestál pri mne nikto, bola som sama proti všetkým. Týčil sa predo mnou goliáš, ktorý bol každý deň stále silnejší a ťažší.

V piatok podvečer bývali v kostole mládežnícke sväte omše. Z internátov sa vracala domov nerómska mládež. Pred omšou sa vždy stretávali na fare a pripravovali si hudobné nástroje a piesne. Do uší sa mi dostal zvuk gitary. Môjmu oku neuniklo, že mám pred sebou pripravenú modelovacu hmotu. Vošla som medzi mládež a rukou som ukázala na gitaru. Rozpačito sa na mňa pozerali. Zahrála som zopár tónov a nespokojne som pokrútila hlavou. Gitara bola rozladená. Začala som ju ladiť.

- Dnes neprišiel z internátu Braňo, hrá na gitare. Má veľa učenia. Pomôžeš nám?

Prikývla som. Keď bola gitara naladená, mohli sme začať nacvičovať. Bola som otočená chrbtom k dverám, preto som nevidela, kto tam stojí. Len decká sa usmievali.

- Stalo sa niečo? - prestala som hrať. Ukázali na dvere. Otočila som hlavu a uvidela tam deti z osady. Tiež prišli na omšu.

- Aj nás si naučila pieseň, ktorú teraz hráš s nimi.

Bola som ticho. Úmyselne som čakala na reakciu mladých.

- Tak poďte sem medzi nás! - ozvala sa Veronika. - Budeme spievať na omši spolu.

Deťom nebolo treba hovoriť viackrát.

Svätá omša priam dýchala Božou milosťou. Deti a mládežníci sedeli úplne vpredu. Bolo málo miesta na sedenie, preto veľkí zobrali malých na kolená. Farár sa počas celej bohoslužby pozeral naším smerom. Po omši som zobrala deti a vybrala som sa s nimi do osady.

- Hej, počkaj! - ozvalo sa za mnou. - Ideme s tebou.

- Lenže ja sa chystám do osady a vy tam nemôžete.

- Prečo nie? Chceme to tam spoznať.

- Veronika, vráťte sa na faru a na stretnutie s pánom farárom. Keď sa vrátim, môžeme sa porozprávať.

V osade som odovzdala deti rodičom. Deťúrence celou cestou štebotali o omši, najmä o tom, ako ich prijali veľké biele deti. Nepustili ma k slovu.

Na fare sa ešte svietilo a oratórium bolo plné detí a mládeže. Rozprávali sa alebo hrali stolové hry.

- Konečne si tu, - obstúpili ma všetci. - Čakáme na teba.
- A kde je pán farár?
- Odišiel hneď po omši. Aj s Radom.
- Posadali si na sedačku, stoličky aj na koberec.
- Povedala si, že sa vrátiš, preto sme čakali.
- Nemám pripravenú tému na stretnutie, nepočítala som s tým, že budem s vami. Stretnutia mávate s pánom farárom.
- Nemávame stretnutia. Sme tu len tak, spievame a hráme sa. Vždy sme tu sami.
- Naozaj? Myslela som si... A čo očakávate odo mňa?
- Chceme ťa spoznať a pochopiť, prečo ťa Cigáni tak nasledujú.
- Vždy si nimi obklopená. Smejú sa, tancujú okolo teba a ty sa usmievaš. A naši rodičia o tebe doma rozprávajú. Vraj veľa robíš v osadách. Prečo tam chodíš?
- Lebo sú tam ľudia, ktorí ma potrebujú.
- A nebojíš sa?
- Bojím sa, ale Boh mi je oporou.
- A tiež si Cigánka?
- Hej, som čistokrvná Rómka. Nevydržala som vážnosť výsluchu a rozosmiala som sa. Výsluch však pokračoval.
- A prečo si iná ako oni?
- Neviem, možno Boh urobil pri mne zázrak, nejakú výnimku.
- A si tu preto, aby si bola len s nimi?
- Myslíte s Rómami z osady? Nie. Poviem vám tajomstvo. Potrebujem aj vás.
- Upierali na mňa zvedavé pohľady.
- Neprekáža ti, že sme bieli?
- Aj keď už bývate na internátoch a študujete na stredných a vysokých školách, stále ste len deti. A tým sa chcem venovať.
- To je fajn. Stráviš tu s nami každý piatok?
- Ako ste sa mali cez týždeň? - zmenila som tému, lebo som nevedela, či mi to Tibor dovolí. Našťastie si to nevšimli. Všetci rozprávali a ja som

pozorne počúvala. Priznali, že život na internáte je niekedy ťažký a ako sa vždy tešia domov.

- Prečo si nechcela, aby sme išli s tebou do osady?

- Lebo je ešte priskoro. Musíte chcieť navzájom. Človek musí prijať najprv sám seba, svoje plusy aj mínusy, aby dokázal prijať druhého. Najťažšie je zmieriť sa so svojimi nedostatkami.

- Myslíš si, že Boh miluje aj čiernych a že aj oni pôjdu do neba? - ozval sa zavalitý holohlavý chlapec. Z očí mu sršala nenávisť.

- Jasné, že hej, ako sa môžeš tak hlúpo pýtať? - zahriakla ho Veronika.

Mládež odišla dost neskoro. Zobrala som si ruženec a vybrala som sa do farskej záhrady. Prechádzala som sa, snažiac sa upokojiť a nájsť vnútornú rovnováhu. Prečo som taká nepokojná? Dnešný deň bol plný Božích milostí. Boh viedol moju myseľ i moje kroky. Prečo potom cítim v srdci nepokoj? Oprela som sa o starú jabloň a v myšlienkach som sa vrátila do Krakova k rozhovorom s matkou Agniežkou. Bože môj, venovala mi tak veľa času. Mala trpezlivosť s mojou tvrdohlavosťou. Z myšlienok ma vytrhli kroky blížiace sa ku mne. Tibor.

- Čo tu robíš tak sama?

- Počúvam ticho.

- Bol som s Radkom v kine.

- Tibor, nemáš pocit, že veľa času tráviš s jedným miništrantom? Jeho si vzal do kina a ostatné deti tu na teba čakali.

- Si tu aj ty. Môžeš sa im venovať.

- Zaujímavá odpoveď z úst farára. Cítila som, ako vo mne rastie napätie.

- Radko to má ťažké, nepoznáš jeho rodinu. Môžem ti niečo povedať? Vieš, nemám sa o tom s kým porozprávať.

- Myslíš, že som tá pravá? Som predsa Cigánka, - podpichovala som ho.

- Risknem to.

- Radko je pre mňa viac ako len miništrant. Mám ho rád.

- Teraz ti nerozumiem.

- Nechápeš to?

- Bojím sa to pochopiť.
- Pritáhuje ma. A ja jeho.
- Si kňaz a dospelý človek. Porušil si sľub čistoty?
- Bojoval som s tým, ale je to silnejšie.
- Tak preto kupuješ Radovi drahé dary a finančne podporuješ jeho rodinu?

Sklonil hlavu.

- Vydierajú ťa?
- Nie. Radkovi vždy splním, čo chce.
- A čo Eva? Tiež ide po tebe.
- Vydierala ma, že to prezradí, preto som ju zobral sem a teraz si ma privlastňuje.
- Prečo si sa stal kňazom?
- Neviem to vysvetliť.
- Vieš, čo všetko sa môže stať, keď sa to prevalí?
- Nikto sa to nikdy nedozvie. Dávame si pozor.
- A čo Boh? Ako sa mu pozeráš do očí cez svätú omšu?
- Dúfam, že mi odpustí a že ma chápe. Čo si o tom myslíš?
- Neviem, nemám právo súdiť ťa. Nerozumiem vzťahom, ktoré si vytvoril, a ani ich nechcem pochopiť. Prajem si byť sama.
- Dobre, nechám ťa.

Odišiel a na mňa spadla obloha. Pociťovala som ťarchu, ktorá ma tlačila k zemi a nedala mi dýchať. V tej chvíli mi však nenapadlo, že toto strašné tajomstvo ma zničí a farár ho obráti proti mne.

Pane môj, čo to robíš? Prečo mi zväzuješ tajomstvami ruky? Nemôžem nimi nervózne rozhadzovať, ako to mám vo zvyku. Tajomstvá ma nútia uvažovať a hľadať riešenie. A nakoniec si uvedomujem, že bez teba to jednoducho nejde. Chceš, aby som sa modlila za ľudí, ktorí ťa denne ráňajú a ošetrila tvoje rany. Bojím sa, že ich ošetrím zle, že zlyhám a padnem. Som len vystrašený človek, no ty ma napriek tomu napĺňaš istotou a pokojom. Dávaš mi pociťovať, že nie som uprostred púšte sama.

S deťmi z osady sme hrali na ihrisku futbal, keď na ihrisko prikvitli deti z Handlov. Súhlasila som, že sa môžu pridať. Chlapci sa pomiešali do tímov a hra sa mohla začať. Nikto neriešil farbu pleti, všetci mysleli len na hru. Ihrisko sa ozývalo smiechom, keď pri nás zastalo farárovo auto.

- Naďa, musíš ísť na faru, - ozvalo sa z auta.

- Nemôžem. Nevidíš, že hrám futbal?

- Je tu biskup. Chce ťa vidieť.

V momente mi zdreveneli nohy.

- Prišiel bez ohlásenia? Prečo?

- Netuším. Pohni si.

Nervózne som si sadla do auta.

- Nemôžem ísť takto, musím sa osprchovať.

- Teraz to nerieš. Nadi, prosím ťa, nič mu neprezrad'

- Tibor, je to vec medzi tebou a Bohom. Nechcem už o tom hovoriť.

Otec biskup nás čakal v obývacej miestnosti. Spoločnosť mu robila gazdiná.

- Pochválený buď Ježiš Kristus!

- Naveky, - odpovedal so širokým úsmevom.

- Prepáčte, bola som na ihrisku.

- To vidím, slečna. Pohľadom prešiel na moje džínsy, ktoré som mala na kolene roztrhnuté.

- Sadnite si.

Farár si prisadol ku mne.

- Tibor, nechaj nás.

- Urobila som niečo zlé?

- Som len zvedavý, ako sa máte.

- Nevieť opísať pocit, ktorý cítim, otec biskup.

- Kým vás pán farár vonku hľadal, mal som zaujímavý rozhovor s gazdinou.

- O tom nepochybujem.

- Hovorila, že ste tvrdohlavá a nerešpektujete nikoho. Je smutná, že na faru chodia deti z osady a ona musí po nich upratovať. Ráno ju

nepozdravíte a neplníte si povinnosti. Vraj celé dni nechodíte do osád a len tak ležíte v izbe. Čo mi na to poviete?

- Asi len toľko, že nemám k tomu čo dodať.

Ticho sa dalo krájať.

- Prečo sa nebránite? Je to pravda?

- Neviem, čo mám na to povedať, otec biskup.

- Skôr ako som prišiel na faru, zastavil som sa v osadách. Prekvapila ma čistota a Rómovia mi povedali, ako s vami raz do týždňa upratujú a ich deti majú radosť, že sa môžu stretávať s deťmi z dediny. Sám som sa presvedčil, že som si vybral dobre. Prečo sa však nebránite?

- Pretože by mala hovoriť za mňa moja práca, nie ja.

- Ste samé prekvapenie. Veľmi ste ma potešili. Niečo som vám doniesol, - povedal a podal mi malý balíček.

- Čo je to?

- Otvorte to, nebojte sa.

Váhavo som otvorila balíček. Bol v ňom mobilný telefón.

- Máte tam aj kartu.

- Ďakujem, otec biskup.

- Ja ďakujem vám, že ste dodržali slovo a ste tu. Telefón sa vám pri vašej práci isto zídne.

Otec biskup odišiel. Zostala som sedieť v miestnosti a nechala sa unášať myšlienkami.

- Čo tu tak sedíš? - vstúpila do miestnosti teta.

- Teta, prečo? Otočila sa ku mne a šálky od kávy nechala na stole.

- Čo prečo?

- Prečo ste ma očiernili pred otcom biskupom? Nie je vám moja prítomnosť po vôli?

- V osade aj dedine znamenáš pomaly viac ako pán farár. Každý hľadá len teba. Všetci ti začínajú zobať z ruky.

- Preto ste klamali? Čo vám prekáža?

- To, že nič nechceš ani nežiadaš. Chodíš jednoducho oblečená a nemíňaš farské peniaze. Ohrozuješ tým pána farára.

- Čím ho ohrozujem?

- Tým, že si tu. Odíd'!

- Teta, nemáte nado mnou moc, nie ste moja nadriadená. Mám zmluvu s biskupským úradom. No ďakujem, že na mňa myslíte.

Odišla som do izby, kde som mohla v tichosti rozmýšľať. Matka Agniežka mala pravdu. Som tu sama a nemám sa o koho oprieť, iba o Boha. A moja viera je veľmi slabá, stále ma premáhajú pochybnosti.

Bolo desať hodín ráno a ja som sa pešo vybrala do osady Medved'ovo. Musela som prejsť cez Handle a nedalo sa nevšimnúť si skupinu ľudí pred poštou.

- Dobrý deň, čo sa deje?

Rómovia na mňa začudovane pozerali.

- Vyplácajú sociálku. Povedzte, prečo Boh dopustil, aby nám úžerníci zobrali všetky peniaze a nezostalo nám nič? Aby sme mali čo jesť, musíme si od nich požičať naše peniaze so stopercentným úrokom. Prečo?!

Pani mala slzy v očiach. Poznala som ju. Vedela som, že býva v osade v chatrči a má sedem malých drobcov a muža v base.

- Ako vám môžem pomôcť?

- Chod'te na poštu, úžerníci sú vnútri a čakajú na každého z nás. My len podpíšeme prevzatie dávok a oni si hneď vezmú peniaze.

- A poštárka?

- Nepovie im nič, tiež sa ich bojí, - dodala s plačom.

- Idem sa tam teda mrknúť, aspoň budem mať česť spoznať ich osobne. Doteraz som o nich len počula.

Vošla som do budovy. Všetky hlavy sa otočili ku mne.

- Dobrý deň, chcete poslať nejakú poštu? - privítala ma pani za okienkom.

- Nie, iba som zvedavá, aké to tu máte, - usmiala som sa. Pohľad sa mi zastavil na mladom páre a staršej rómskej žene. Poznala som ich. Chodievala som k nim domov a ani vo sne by mi nenapadlo, že práve oni sú úžerníci.

- Lačo dive, - prihovorila som sa im po rómsky. Mladí nevedeli, kam sa majú pozerat', kým staršia pani si ma nenávisťne premerala.

- Prečo to robíte? Tam vonku sú chudáci, ktorí chcú žiť, - hovorila som jej.

- Nestaraj sa, lebo dopadneš zle!

- Vyhrážate sa mi?

- Nebudeš mi rozkazovať! - pichla ma prstom do hrude.

- Nechcem rozkazovať, ale to, čo robíte, je trestný čin. Ak chcete peniaze, prečo nepracujete? Vidím, že ste ešte plná síl.

- Odíd', lebo ťa podrežem ako sviňu!

- Chcete to urobiť tu pred svedkami?

- Nemám strach. Toto je náš svet a ty doň nestrkaj pánbožkársky nos. Toto sú naše peniaze.

- Verím, že nechcete prísť o ľahko zarobené peniaze. Spávate dobre? Nebojíte sa Boha?

- Mama, pod', ideme. Vyriešime to neskôr aj s úrokmi. Ak jej ublížiš, bude ťa vyšetřovať polícia.

- Nech ide ona! - kričala.

- Odídem, ale najskôr zavolám políciu. Vyberte si.

Otočila som sa chrbtom a vytiahla z tašky telefón, ale to som veru nemala robiť. Pocítila som ostré bodnutie v ľavom boku a zviezla som sa na zem. Pamätám si iba pošťárkin výkrik.

Zobudila som sa v breznianskej nemocnici. Chcela som vstať, ale bolesť mi to nedovolila.

- Sestrička, čo sa stalo? Prečo som tu?

- Poranili vás.

- A môžem ísť domov?

- Ešte nie. Mohla by sa vám otvoriť rana. Nechýbalo veľa a zomreli by ste.

- Nebojte sa, zlá burina len tak nevyhynie, - snažila som sa usmievať.

- Zavolám pána primára.

Po chvíli vošiel do izby vysmiaty primár.

- Slečna, nahnali ste nám strach. Takmer ste umreli. Nôž len o pár milimetrov minul obličku, - informoval ma a ukázal dvomi prstami malú medzierku. Ak by sa to stalo, na mieste by ste vykrvácali.

- Ďakujem, že ste mi pomohli. Môžem ísť domov? Cítim sa veľmi dobre.

- Nevydržíte bez práce, však? - prisadol si ku mne.

- Mám veľa nedokončených vecí.

- Skôr ako pôjdete domov, mali by ste ísť na políciu a podať na nich trestné oznámenie. Mohli vás zabiť.

- Nechcem podávať trestné oznámenie, sú to chudáci. Čo tým získam? Len nenávisť. Musí existovať aj iná cesta.

V nemocnici som pobudla týždeň. Primár bol opatrný, chcel si byť istý, že som v poriadku. Čas sa vliekol. Po siedmich dňoch ma prepustili. Nezabudnem na deň, keď ma doviezla do Skleneného vrchu sanitka. Na fare bola iba teta. Nechcela som ju stretnúť, preto som zamierila do izby. Pohľad mi padol na stôl. Bol rozhádzaný, akoby niekto niečo hľadal. Unavená som si ľahla do postele.

- Bože môj, daj mi silu premôcť samu seba. Veľmi ťa o to prosím.

Zaspala som. Zobudili ma dažďové kvapky, ktoré dopadali na parapet. Počúvala som ich rytmus. Dotkli sa strechy, parapetu a zeme. Kvapôčky sa pomaly menili na mláčky. Vtom niekto zaklopal na dvere.

- Kedy si došla? - vklázol dnu Tibor. - Mohla si mi zavolať, prišiel by som po teba. Ako sa cítiš?

Mávla som rukou.

- Nadi, máme problém, - posadil sa na posteľ. - Otec biskup chce, aby si prišla zajtra na koberec.

- Myslíš si, že vie, čo sa stalo?

- Vie. Nadi, bude kričať a pýtať sa, kde som bol a prečo si bola sama. Čo mu povieš? Prosím, budeš mu zasa klamať?

- Aspoň mne povedz, kde si bol.

- S Radkom v Tornali na výlete.

- Neplníš si povinnosti a mňa tu teta dobre že neukrižuje.

- Pomôžeš mi? Povieš, že si ma neposlúchla a že som chcel ísť s tebou?

Sklonila som hlavu. - Tibor, prepáč, ale nemôžem. Nebudem ťa kryť, nedokážem to.

Otec biskup sedel za stolom a premeriaval si ma.

- Sadnite si, slečna, ste bledá ako stena. Vidím na vás, že nie ste ešte zdravá.

- Cítim sa dobre.

Otec biskup si nahlas vzdychol.

- Porozprávajte mi, ako sa to stalo.

- Na podrobnosti sa už nepamätám, všetko sa zomlelo akosi rýchlo.

- A prečo ste tam boli sama? Bez pána farára? Mal vás sprevádzať a vykonávať pastoračnú činnosť! - zahrnel jeho hlas nad mojou hlavou.

- Neviem, - sklopila som zrak.

- Neviete alebo nechcete povedať?

Mykla som plecami.

- Slečna, uvedomujete si, čo by sa dialo, keby ste prišli o život?

- Lenže ja žijem, som tu. Hádám to už netreba riešiť.

- To sa mi len sníva! - začal sa biskup prechádzať po miestnosti. Radšej som nedvíhala hlavu.

- Povedzte mi, slečna, prečo ste taká tvrdohlavá a nepoviete pravdu? Viete, kto som?

- Áno, ste otec biskup a Božie dieťa ako ja.

Otec biskup si sadol a začal sa smiať. Nechápavo som sa naňho pozerala.

- Slečna, svojou úprimnosťou a tvrdohlavosťou ste zahnali môj hnev. No tak sa musím porozprávať s pánom farárom. Ste pre mňa veľkou záhadou, ale nechcem vás meniť. Vidím, že svoju prácu vykonávate s láskou, avšak ste sama.

V tej chvíli som spozornela. Otec biskup sa nenápadne snažil zistiť, prečo chodím do osád bez sprievodu.

- Otec biskup, nie som sama. Je so mnou Boh, bez ktorého si neviem predstaviť svoj úbohý život. Znamená pre mňa všetko. Je mojím nádychom a výdychom. Aj keby ma sprevádzalo do osady sto farárov, ani jeden z nich by nezabránil tomu, čo pripravil Boh. To, čo sa stalo, bola skúška mojej viery.

- Prečo ste opustili kláštor? Duchovný život a vaša naviazanosť na Boha sú hmatateľné.

Mlčky som sa zahľadela do neznáma. Spomenula som si na sestru Katarínu a oči mi zaliali slzy.

- Lebo moja láska ešte nedozrela a nemala síl prekonať bolesť a prekážky, - odpovedala som zlomeným hlasom.

- Mali ste to tam ťažké?

- Pobyť v kláštore bol pre mňa požehnaním.

- Som rád, že ste teraz tu. Kedykoľvek budete niečo potrebovať, príd'te alebo zavolajte. Rád vám pomôžem.

- Ďakujem, zatiaľ to zvládam. Môžem už odísť?

- Je vám so mnou zle? - rozosmial sa a kývol rukou. - Bežte, nebudem vás zdržiavať.

Cestou z Banskej Bystrice do Skleneného vrchu som myslela na Krakov. Chýbal mi pokoj, modlitby a matka Agniežka.

- O čom si hovorila s biskupom? - spýtal sa Tibor, keď sme míňali vápenku.

- Už si nepamätám.

- Pamätáš, len nechceš nič povedať, - zamrmlal zlostne. Ďalej som hľadela mlčky pred seba. Nechcela som sa s ním rozprávať. Z fary som sa vybrala rovno do terénu. Všimla som si, ako teta s rukami v bok stojí pri bránke fary a dlho sa za mnou díva. Pripomínala mi buldoga. Radšej som sa stretnutiu s ňou vyhla, netúžila som po boľavom uhryznutí.

- Kde si bola? - privítali ma deti a ich rodičia.

- Vo svete. Hľadať odpovede. A nebuďte zvedaví, lebo pôjdem preč.

- Dobre, nebudeme, len ostaň. Ďakujeme, že si sa nás zastala. Báli sme sa o teba.

Skupina okolo mňa sa rozstúpila, pretože sa ku mne predierala mladá žena. Bola to dcéra úžerničky.

- Pod' ku mne na kávu.

Dvakrát sa mi nechcelo.

- Neboj sa, nikto ti neublíži, ale tu sa nedá porozprávať.

- Dobre, idem v mene Božom.

Bol to jediný murovaný a najväčší dom v osade. Bol pekne zariadený a na stenách viseli sväté obrázky. Zamierila do malej izby a ja za ňou.

- Tu sa môžeme v pokoji pohovárať. Trápi ma, čo sa stalo na pošte. Moja mama ti nechcela ublížiť. Bála sa, že zomrieš a ona pôjde zasa do basy.

- Už sedela?

- Hej, bodla otca, keď ju bil. Chcem sa ti poďakovať, že si nepodala trestné oznámenie.

- Čo by som z toho mala? Nič. Problém by sa nevyriešil.

- Máš pravdu. Na, tu máš. Vezmi si to, - podala mi bankovky. - Mama ti to posielala ako poďakovanie.

- Nechcem peniaze.

- Vezmi si ich, - opäť mi ich začala strkať do ruky.

- Nie!

Mladá žena sa zháčila. - Ved' farár si vždy vezme.

- Ak chcete darovať kostolu, choďte za ním na faru.

- Nemyslela som kostolu. Mama dá peniaze vždy jemu.

- Nerozumiem ti. Chceš povedať, že mu dávate peniaze z úžery?

Prikývla.

- Farár vie o všetkom. Ved' sa mu vždy vyspovedáme. Zoberie peniaze a je dobre. Chod' za ním a opýtaj sa ho.

Cítila som, ako vo mne začína vrieť krv. Vyletela som z domu a plná hnevu som sa ponáhľala na faru.

Vstúpila som do kuchyne, kde pán farár sedel za stolom a teta sa obšmietala okolo sporáka. Upreli na mňa prekvapené pohľady.

- Tadia!to cesta nevedie! - skríkla som a buchla dverami. Cítila som, že sa potrebujem upokojiť a poradiť s Bohom, preto som odišla do kostola a sadla si do tmavého kúta.

Pane, prosím, utíš moje srdce. Vezmi ho do svojich dlaní a pohlad' ho. Veľmi som sa sklámala. Nechcem súdiť, prajem si iba spravodlivosť. Poznáš ma, môj Pane, a vieš, že vždy mi ide o pravdu a stále ju hľadám. Môže človek takto pochybiť? Človek, ktorý ťa tu zastupuje? Tam vonku sú chudáci, ktorých mi je ľúto. Duchovná zaostalosť vytvára v ich srdciach priepasť odsúdenia. Cítim, že mojím poslaním je byť tu, ale mám zviazané ruky. Čo mám robiť? Ako predísť ešte väčším problémom? Ako naučiť chudákov žiť? Prosím ťa o dar múdrosti Ducha Svätého, lebo sama to tu, môj Pane, nezvládnem.

Vychádzala som z kostolíka, keď ku mne dobehol Škuli s ostatnými deťmi.

- Pod', rýchlo! - ťahali ma za ruky. - Nezdržuj, pohni si!

Dobrovoľne nasilu som prišla do osady, kde som si všimla hlúčik ľudí a počula som plač. Keď ma zbadali, rozostúpili sa.

- Už prišla.

Pohľadom som prešla po tvárach okolostojacich. Boli nervózni. Muži aj ženy. Na zemi ležala mladá žena zakrytá dekou. V očiach som jej videla strach a bolesť. Cipa! Poznala som ju. V momente som bola pri nej. Čo sa stalo? Bola slabá. Naklonila som sa k nej čo najbližšie.

- Rodím, pomôž mi.

Myslela som si, že odpadnem. Nie, nesmiem sa zľaknúť. Pozrela som sa na chlapov.

- Vypadnite! Zmiznite! Chlapi sa v momente stratili. Z batoha som vytiahla mobil a zavolala prvú pomoc. Cipa na mňa upierala pohľad, ktorý sa mi nepáčil. Ženy z osady nás obkolesili, aby nikto nič nevidel. Bože môj, ale ja o pôrode neviem nič! A navyše je taká mladá a rodí prvýkrát! Cipa začala kričať od bolesti a mňa rozbolelo srdce. S roztrasenými kolenami som si k nej pokľakla a pohľadom som hľadala jej mamu.

- Prosím, poďte sem, ste predsa jej mama. Budete s ňou dýchať.

Sanitka stále neprichádzala.

- Cipa, neboj sa, všetko bude dobré.

Chytila ma za ruku.

- Cipa, ak mi budeš držať ruku, nepomôžem ti. Neboj sa, len dýchaj.

Trochu som ju nadvihla a strčila pod ňu deku, aby neprechlada. Presunula som sa k jej kolenám. Ženy stále postávali okolo nás tak, aby chránili jej počesnosť. Už vykúkala hlavička malého človečika a ja som cítila, ako mi tečie po čele pot.

- Cipa, prosím ťa, nadýchni sa a zatlač. Raz, dva, tri! A ešte raz. Teraz!

Osadou sa ozval výkrik mladej ženy. Mala som pocit, že sa tu zastavil život, po ceste prestali jazdiť autá a nebolo počuť ani hukot píly. Len v mojich dlaniach sa ozval tichý plač.

- Vitaj, chrobáček!

Odpovedal mi hlasnejším plačom. Ženy ho zabalili do veľkej osušky a podali matke. Neubehlo ani päť minút a dorazila sanitka. Lekár prestrihol pupočnú šnúru a mamičku s bábätkom odviezli do breznianskej pôrodnice.

Sanitka odišla aj s pokladmi. Pozrela som sa na seba. Bola som od krvi. Matka dievčiny podišla ku mne.

- Ďakujem vám, - chytila mi ruky a chystala sa ich pobozkať.

- Nie, prosím vás, - bleskovo som si strčila ruky do vreciek mikiny. - Chod'te pobaliť veci pre bábätko a jeho mamičku a zaneste ich do nemocnice. Bolo by dobré, keby ste tak spravili ešte dnes.

Pani prikývla a poslušne odišla. Ponáhľala sa do domu.

- Vypite si na zdravie môjho syna, - dotackal sa ku mne mladý muž s fľašou vína. Mal potetované ruky a vyzeral oveľa starší ako Cipa. Za ním stála tlupa podgurážených chlapov. Vo chvíli, keď som prijala pohár vína, sa mi opäť premietlo všetko pred očami. Nevedela som sa zbaviť Cipinho vystrašeného pohľadu.

- Na zdravie! - zdvihla som pohár na prípitok, ale vína som sa ani nedotkla. Obsah pohára som vyšplechla tackajúcemu sa otcovi do tváre.

- Hanbite sa! Byť vami, zahrabala by som sa pod čiernu zem! Dievčina je ešte stále pod zákonom! Má iba štrnásť. Patríte do basy. Oslavovali by ste aj vtedy, keby zomrela?!

Na fare bolo ticho.

- Zabíjala si sviňu, že si od krvi? - privítala ma teta. Letmo som sa na ňu pozrela a pobrala som sa do izby. Zložila som si veci a odišla do kúpeľne, aby som sa čo najskôr umyla. Neskôr som sedela v prítmí izby a načúvala tichu. Aj keď vonku bola teplá jeseň, mnou lomcovala zima. Zakryla som sa dekou.

Bože môj, však je to ešte dieťa. Má iba štrnásť rokov a už je z nej matka. Koľko detí bude ešte mať? Svoju dieťaťku nemá čo ponúknuť. Jej budúcnosť sa dnešným dňom skončila. Prečo je to tak? Prečo sú na prvom mieste telesné túžby a vášne? Sme my Rómovia duševne až takí chudobní? Deti majú deti. Nemajú poňatia o cene života.

Cítila som, ako pocit bezmocnosti ubíja moje ja.

Neviem, ako dlho som počúvala ticho, keď ma vyrušilo jemné zaklopanie.

- Veronika? Nie si v škole?

- Je piatok večer a všetci sme už tu. Nejdeš medzi nás? Prišli aj deti zo Skalky a Jánošovky.

- Prídem, daj mi päť minút.

Už ma tam všetci čakali.

- Ale vás tu je, deti moje! Doma vás nechcú? No dobre, čo s vami? Poďme sa najprv porozprávať ako minule. Pekne si všetci posadajte.

Dali stoličky do kruhu. Veronika vytiahla z tašky sviečku, ktorú zapálila a dala do stredu kruhu. Matúš zhasol veľké svetlá a nechal svietiť iba bočné. Hotová romantika.

- Vieš, minule sa nám páčilo, keď si s nami takto sedela. Povedala si, že kruh priateľstva rúca predsudky a zábrany hovoríť.

- Pamätám si. Najskôr sa však pomodlíme spievanú modlitbu, dobre? Filip, začni hrať.

Deti začali spievať Zdravas Mária. Každý rozprával, aký mal týždeň, vylievali si srdiečka. Sedela som a počúvala. Deti z osád hovorili o škole a futbale. Sem-tam skomolili slovíčko a smiali sme sa, až sme sa za bruchá chytali.

- Ako to, že teraz nám prítomnosť Cigánov, vlastne Rómov, neprekáža? Tešíme sa, že prišli, - začal diskusiu Paľko.

- Možno preto, lebo ste ich lepšie spoznali a pozeráte sa na nich očami viery v Boha. A možno aj preto, lebo sú to deti ako aj vy.

- A je s nimi zábava, - dodal malý Patrik. - Aj v škole je s nimi lepšie. Mám ich rád.

- Podľa mňa je to preto, lebo si tu ty, - zamyslela sa Veronika.

- Nemyslím si. Ste dobré deti. Aj keby som tu nebola, skôr či neskôr by ste si k sebe našli cestu.

- Poďme už spievať, lebo tým vašim rečiam nerozumiem a zaspím tu od nudy, - ukončil diskusiu Škuli. Farou sa ozýval spev a hra na gitare. Vtom sa rozleteli dvere a energickým krokom vstúpila do miestnosti vysoká postava.

- Takto to má byť všade. Toto je pastorácia! Pochválený buď Ježiš Kristus! Môžem si prisadnúť?

- Nech sa páči.

- Nebojte sa ma, som farár z Mazorníkova.

Rozhliadol sa po deťoch.

- Pestré a pekné, namojdušu.

- Prišli ste za pánom farárom?

- Nie, za vami. Som nadšený.

- A my vyplašení, - odpovedal Filip. Objavili ste sa tu ako veľká voda.

- Rád by som s vami hovoril, - obrátil sa na mňa pán farár. Veronika prevzala nácvik a my sme prešli do vedľajšej miestnosti.

- Dnes sme mali rekolekcie s otcom biskupom, - začal. - A spomenul vás a vašu prácu. Bol som prekvapený, lebo od Tibora som vaše meno nikdy nepočul. Otec biskup je nadšený. Viete, rozmýšľal som. Rád by som zorganizoval mládežnícke stretnutie u nás v Mazorníkove. Spolu s vami.

- So mnou? Pôsobím tu v Sklenenom vrchu.

- Deti vás majú rady. Ste ako magnet. Ako to robíte? Čo im hovoríte?

- Nehovorím im nič. A nemám ani špeciálny recept, ktorý, ako vidím, by ste chceli poznať. Iba viem, že Boh si praje, aby som tu bola. A vkladám do svojej práce celé bytie. Nič viac ani menej.

- Škoda, veľká škoda, - povzdychol si, - že nie ste muž. Keby ste boli muž, bol by z vás dobrý kňaz. Neurazte sa.

- Nie, neurazila som sa, len som v rozpakoch. Boh najlepšie vie, prečo je všetko tak, ako je. Nemyslíte, pán farár?

- Máte pravdu, len som nahlas uvažoval. Pomôžete mi teda s tým stretnutím? Potrebujem človeka, ako ste vy.

- Porozmýšľam. A potrebujem aj súhlas otca biskupa. Dajte mi čas.

Na druhý deň mi Tibor vo dverách obývačky povedal, aby som sa zastavila v Javorinke v základnej škole. Vraj mu chce vidieť riaditeľ. Dvakrát sa mi ísť nechcelo. Z počutia som vedela, že je to nepríjemný a arogantný človek. A veľmi dobrý farárov kamarát.

- Čo asi tak môže chcieť? - rozmýšľala som, keď som sa nervózne prechádzala pred riaditeľňou. Veľký šéf meškal a míňal môj drahocenný čas. Nakoniec prišiel. Bez ospravedlnenia, bez vysvetlenia, bez slova. Otvoril dvere riaditeľne a direktívne mi ukázal, aby som si sadla. Od sa usadil na svoj trón.

- Ste terénna pracovníčka, však? Pán farár mi hovoril, že kedysi ste pôsobili aj ako rómska asistentka.

Začala som tušiť, kam mieri otázkami.

- Prax teda máte.

- Mám minimálnu prax.

Prstami si vošiel do vlasov, akoby hľadal správne slová a vety.

- Mám v škole nultý ročník cigánskych detí. Je ich dosť. Nepoznajú hygienu, základy, ako je napríklad rozpoznávanie farieb, nerozumejú a nerozprávajú po slovensky.

- A čo očakávate odo mňa?

- Pán farár povedal, že by ste mohli pomôcť, pretože nemáte toho v osadách tak veľa. A on by vás uvoľnil. S tým, že doobeda budete tu v škole a poobedia a víkendy môžete tráviť v osadách. Jednoducho vás tu potrebujem ako rómsku asistentku. Poznáte mentalitu a jazyk.

Mlčky som sa pozerala na svoje dlane. Prečo Tibor povedal, že v osadách nemám toho veľa? Však je tam práce vyše hlavy. V srdci som

uvažovala. Ak sa teraz postavím na zadné, využije to proti mne. Ved' tu nemám žiadne slovo.

- V mene Božom, - vydýchla som nahlas.

- Prosím? Hovorili ste niečo?

- Povedala som, že dobre. Beriem to.

Keď som vyslovila to jednoduché slovo, pocítila som úľavu z napätia, ktoré vo mne pulzovalo ešte z predošlých dní. Riaditeľ sa na mňa usmial a bolo vidieť, že sa potešil. Aj jemu spadol kameň zo srdca.

- Som rád, že súhlasíte. Pripravíme pracovnú zmluvu. Máte z vašej strany nejaké otázky?

- Áno, mám, - odpovedala som potichu. - Vlastne je to len prosba. Smiem si ísť pozrieť triedu?

Uprel na mňa hlboké modré oči spoza okuliarov.

- Myslím si, že v tom nie je žiadny problém. Pod'te.

Rezko sa postavil a vykročil von zo svojho kráľovstva. Ja som sa šuchtala v jeho tieni po dlhej chodbe a potom hore schodmi, až sme zastali pred malou triedou. Nech sa páči. Otočil sa na päte a nechal ma stáť pred zatvorenými dverami triedy. Váhavo som položila ruku na kľučku. V mojom vnútri sa kdesi hlboko vynorili spomienky ako postavy z tieňa. Moje školské časy na základnej škole. Oživala vo mne žiačka, ktorá bola veľakrát na koberci v riaditeľni a dookola počúvala to isté. Rukou som si prešla po čele, aby som zahнала spomienky späť do minulosti. Váhavo som vstúpila do triedy. Trieda zívala prázdnotou a tichom. Vo vzduchu som počula smiech detí a prázdne lavice sa na mňa škerili svojím zeleným ošúchaným odtieňom. Sadla som si do lavice a nechala som sa unášať čarom triedy.

Detský smiech sa mi vtieral do uší, ako keď sa vánok opiera o mocné stromy a tvári sa, že je víchor. Jemné pohladenie. Ako sa však priblížim k deťom, ktoré sa nekamarátia s knihami a ktorých duše sú ako divorastúci vinič? V mysli som počula tichý hlások: Buď sama sebou.

Na druhý deň ráno som si privstala a vybrala som sa do kuchyne, pretože moje oči boli ešte stále zlepené spánkom a potrebovali sa zobudiť rannou

kávou. Pripravila som si voňavý nápoj a rozmýšľala, ako asi dopadne deň. Hneď vedľa kuchyne mala izbu teta. Moje uši začuli jej šuchotavý krok.

- Prečo si hore tak skoro? - začal sa ranný výsluch.

- Idem do práce do Jánošovky.

- Ideš učiť? Myslíš si, že sa na to hodíš?

Začala som mať pocit neprijemného výsluchu, preto som sa radšej zodvihla zo stoličky a s kávou v ruke som vykročila do záhrady. Pri dverách ma však zastavila otázkou.

- A kto ti dovolil zaliat' si kávu?

- Ja. Je to moja káva. Použila som len vašu vodu a kanvicu.

- Buď taká dobrá a nabudúce sem nechod', kým ti nedovolím.

Zasmiala som sa, dopila kávu, umyla som po sebe šálku a moje kroky viedli do školy. Zazvonilo a ja som sa približovala k triede, z ktorej vychádzal spev. Deti si nôtili rómske piesne. Váhavo som položila ruku na kľučku.

- Dobré ráno! - s úsmevom som vstúpila do triedy.

- Dobré ráno! - zadunelo triedou. Položila som si veci na učiteľský stôl a môj pohľad spočinul na tváričkách, ktoré na mňa hľadeli s údivom.

- Tu sal amari? Ty si naša? - spýtalo sa dievčatko v prvej lavici. Prikývla som. V očiach im zaiskrili iskričky.

- Deti, ale veď my sa poznáme. Zabudli ste?

Pohľadom som prešla po deťoch, snažiac sa vyčítať v každej detskej tváričke očakávanie či nevypovedanú otázku. Neuniklo mi, ako sa mrvili v laviciach od neistoty.

- Páči sa mi, ako spievate, váš spev vniesol pokoj do mojej duše. Spievame rovnaké rómske piesne a cez ne sa poznáme, - prelomila som ticho.

- Ak chcete, budeme vám spievať každý deň, - odvetil chlapček v zadnej lavici. Prikývla som. Triedou zaznel šum spokojnosti.

- Keďže sa už poznáme zo stretnutí na fare a na ihrisku, môžeme sa pozrieť trocha do učebnice. Súhlasíte?

Poslušne siahli po šlabikári. Každá jedna učebnica bola dotrhaná a strany neposlušne vykúkali.

Čo vidíte na knihe, čo je tam nakreslené?

- Deti, ako sa hrajú! Nie, idú do školy! Majú tašky! - prekrikovali sa deti. Stála som opretá o katedru a usmievala som sa.

- Usmievajú sa?

- Áno, usmievajú.

- A vy ste sa dnes ráno, keď ste išli do školy, tiež usmievali?

- Nie, lebo sa nám nechcelo. Museli sme skoro vstávať. Niektorí preto aj plakali.

- Oprite sa pekne o stoličky a skúste zatvoriť očka.

- Ruky máme dať za chrbát?

- Nie, chcem, aby ste sa uvoľnili.

Po chvíli som už len počula ticho prerývané detským dychom.

- Predstavte si, že každé ráno neprichádzate do školy, ale do tajomnej krajiny, do kráľovstva, v ktorom vládnu písmenká, čísla, knihy, zošity, perá a ceruzky. A najmocnejším kráľom je šlabikár. A každé jedno písmenko je jeho syn alebo dcéra. Vy, deti moje, ste rytieri, ktorí prichádzajú do tajomnej krajiny a každý deň sa budú snažiť nájsť jedno písmenko. Pretože šlabikár je smutný, lebo zlý drak, ktorý nechcel chodiť do školy, mu uniesol všetky písmenká.

- A čo dostaneme za to, keď kráľovi pomôžeme s písmenkami?

- Naučíte sa čítať, písať a počítať. To bude vaša odmena.

Moje oči spočinuli na tváričkách detí, ktoré horeli nedočkavosťou. Triedou sa rozliehala detská fantázia, ktorá ma vtiahla do ich sveta, a aj ja som sa opäť stala malým dieťaťom, ktoré túži poraziť draka. Moja myseľ zabúdila na okamih do minulosti, do čias, keď som behala po školských chodbách, keď som nemotorne písala prvé písmenká a keď som prvýkrát pocítila vôňu kníh.

Prvý deň s malými nezbedníkmi mi ubehol veľmi rýchlo. Radosť, ktorú som pociťovala, sa mi rozlievala v srdci. Z Jánošovky som sa vybrala na faru pešo. V rukách som mala ruženec, medzi prstami som držala drevené zrnká a s modlitbou na perách som kráčala po asfaltke.

Na fare som sa utiahla do ticha, ktoré sa stalo v posledných dňoch mojou súčasťou. V mysli som sa nevedela zbaviť pocitu, spomienok na detstvo. Sedela som vo svojej izbe v starom ošúchanom kresle a nevnímala som plynutie času. Z myšlienok ma vytrhlo jemné zaklopanie.

- Ďalej! - povedala som s povzdychom.

Do dverí strčil hlavu farár Tibor.

- Máš telefón.

- Už idem, - odšuchtala som sa do kuchyne, kde na mňa žmurkal zdvihnutý telefón. Čosi mi hovorilo, že ho nemám dvíhať.

- Prosím, - šepala som do slúchadla.

- Tebe je dobre! Už sa nehlásiš k vlastnej rodine?! Radšej sa budeš starať o cudzích a pomáhať im?!

Zo slúchadla na mňa kričala moja mama.

- Ahoj, mama. Prepáč, nestíham. Mám toho veľa, neviem, čo skôr.

- Potrebujem peniaze! Pošli mi ich!

- Nemám ti čo poslať. Ešte som nedostala výplatu.

- Tak niečo vymysli a pošli. Nezáleží ti na tom, že som chorá?

- Mama, naozaj nemám peniaze. Našla by som jedine pár drobných.

- Viem, stala sa z teba veľká pani a myslíš si, že nás už nepotrebuješ.

Neopováž sa mi zavolať a zabudni, že máš mamu!

Zložila a ja som sa rozbila na márne kúsky. Moje nepatrné ja sa rozletelo na všetky svetové strany. Čo budem teraz robiť? Položila som telefón a kroky som nasmerovala do kostola.

V prítmí chrámu som sa schúlila do vlastného tieňa.

Môj Pane, utíš, prosím, moje srdce a upokoj jeho rozbúrené vnútro, lebo sa bojím, že mi od sklamaní pukne. Ako sa mám zachovať? Znovu sa mám vzdať samej seba? Moje srdce je nerozhodné a mám strach, že zhreším proti tvojmu prikázaniu *Cti otca svojho a matku svoju*. Veľmi ťa

prosím, daj mi milosť Ducha Svätého, aby som nezradila tvoju lásku a dôveru ku mne.

Na druhý deň poprchalo a ja som kráčala na autobusovú zástavku smer Brezno. Bola som pevne rozhodnutá ísť do banky a prvýkrát v živote požiadať o úver. Ostýchavým krokom som vstúpila do banky, kde sa na mňa spoza priehradky milo usmiala pani pri tele. Zaujal ma interiér. Pôsobil honosne a pre mňa až príliš vyčačkane.

- Dobrý deň, - zamumlala som potichu a po lícach mi stekali dažďové kvapky. Pravickou som rýchlo siahla do vrečka, vytiahla vreckovku a utrela som si stopy dažďa z tváre. Pani za priehradkou si ma premerala skúmavým pohľadom.

- Prajete si?

Zvedavú otázku okorenila milým úsmevom.

- Chcela by som požiadať o úver.

- Ak pracujete, nemal by to byť problém. Ste naša klientka?

Namiesto odpovede som pred ňu položila potrebné doklady. Nahliadla do systému a v priebehu niekoľkých minút som odchádzala z banky so schváleným úverom. Zmluva ma páčila v dlani a horkosť v srdci mi dala prvú facku.

V tej chvíli som netušila, že tento krok spustí lavínu, že ešte mnohokrát navštívim banku a budem žiadať o úver a o pár rokov neskôr budem za dcérsku oddanosť platiť vysokú daň. Prečo som vlastne urobila takýto nerozvážny krok? Možno preto, aby som si kúpila matkinu lásku. Lásku, ktorú som nikdy v živote nepocítila ani nepocítim. V danom momente som však vôbec nemyslela na dôsledky.

Po príchode na faru som zdvihla telefón a zavolala som domov rodičom.

- Mami, vybavila som úver. Peniaze ti pošlem poštou.

- Koľko? - bola zvedavá.

- Nie veľa. Môj plat je dosť nízky na veľký úver. Posielam dvetisíc korún.

- Nevedela si vybaviť viac?

- Nedalo sa.

Cítila som, ako mnou prechádza pocit neistoty a láme ma akási zvláštna bolesť.

- Dobre, - odvetila úsečne. Pošli ich čo najskôr.

Ukončila hovor a ja som zostala sama v prázdnej kuchyni na fare. Cítila som sa zbytočná. Privrela som oči a v duchu som sa snažila ocitnúť na mieste, kde by si konečne všimli moje srdce, ktoré zúfalo túžilo po láske.

Vstúpila som do izby, zažala malú lampu a pohrúžila som sa do modlitby. Kto iný ma vedel pochopiť a objasniť, ak nie Boh? Napriek kvíliacemu srdcu, ktoré sa zvíjalo v kŕčoch bolesti a sklamaní, som cítila, ako Bohu na mne záleží a ako neskutočne ma miluje. Jeho láska bola taká zhmotnená, že sa mi na tvári namiesto slz objavil úsmev a do môjho nehodného srdca vstúpil čarovný pokoj. Boh ma miluje.

Na druhý deň ma privítalo chladné jesenné ráno. Spoza okna sa na mňa usmievalo slnko, ale mne sa nechcelo ešte vstať, preto som sa rozhodla zostať ešte chvíľu v teple pod perinou. Privrela som oči a chcela som snívajúc ďalej, keď vtom moje sny prerušilo zaklopanie.

- Dobré ráno! Už si hore?

Teta sa na mňa milo usmievala, ale jej úsmev ma pichol pri srdci.

- Dobré ránko, - posadila som sa na posteľ.

- Ideš dnes iba do školy alebo aj do osád?

- Najprv do školy a potom do osád. Prečo?

- Prišla som sa opýtať, či budeš raňajkovať.

Od prekvapenia som zdvihla obočie.

- Ďakujem, teta, ale neraňajkujem. Dám si iba kávu.

- Musíš jesť.

- Budem, ale neskôr.

Odišla z izby a ja som spustila nohy z postele. O pár minút som už vchádzala do kuchyne. Pán farár si vychutnával kávu.

- Dobré ránko, dáš si raňajky?

- Nie, ďakujem, - odpovedala som potichu a začala som si pripravovať kávu. Milujem jej vôňu.

- V sobotu budú u nás rekolekcie, - začal. Prídu farári z dekanátu a otec biskup bude celebrowať svätú omšu. Potom sa u nás naobedujú. Mohla by si nacvičiť s Cigánčencami zopár piesní, aby videl, že s nimi niečo robíme.

- Prosím? Máš pocit, že sa flákam?

- Áno, mám. Celé dni tráviš v osadách a nič za tebou nevidieť!

V tej chvíli som stlačila hrnček s kávou tak, až ma rozboleli prsty.

- Tibor, kedy si bol so mnou v osade? Poznáš tých ľudí vôbec? Ako zareaguješ, keď sa ťa biskup spýta na tvojich rómskych farníkov? Budeš sa azda odvolávať na mňa? - prepálila som ho ostrým pohľadom.

Položil hrnček s kávou a skúmavo sa na mňa pozrel.

- Povedz mi, Naďa, načo ťa tu vlastne mám? Ty si tá, ktorá by ich mala poznať a mne všetko hlásiť. Nemáš ten pocit?

- Nie, nemám. A pamätaj si, že ak sa ma bude otec biskup na čokoľvek pýtať, nebudem klamať. Jediný, komu sa zodpovedám, je len a len Boh a otec biskup. Od môjho príchodu sem na faru si ani raz nebol so mnou v osade a ani jedenkrát si sa ma nespýtal, či niečo nepotrebujem.

V ušiach mi znel vlastný hlas a videla som, že Tibor je v rozpakoch. Odišla som do svojej izby, prezliekla sa a s rozbúrenými myšlienkami som sa pobrala do školy. V to ráno som bola pevne rozhodnutá, že celý deň strávim v teréne.

Dusno, ktoré sa zo dňa na deň na fare zväčšovalo, mi nedalo dýchať. Vo vzduchu som cítila, že sa okolo mňa sťahuje slučka, ktorá sa zároveň zarezáva do môjho srdca. Tibor bol stále mimo fary a teta hádzala na mňa nenávistné pohľady. Sama seba som sa začala pýtať, v čom som pochybila. Fara sa stala ohniskom mojej vnútornej bolesti.

Na konci týždňa prišla za mnou Katka, dievča, ktoré sa popri štúdiu veterinárstva každý víkend venovalo deťom v spevokole. Bola som jej vdáčna, lebo ma odbremenila.

- Nadi, cez víkend sa chystám s deťmi zo spevokolu do Sihly. Je tam stará horáreň a otec dovolil, že tam môžeme byť s deťmi. Prídeš?

- Neviem, Katka, naozaj mám toho v poslednom čase veľa a v nedeľu si chcem aspoň trochu oddýchnuť. Je to môj jediný deň voľna. Nesľubujem, ale možno sa ukážem.

V piatok poobede deťúrence odchádzali na chatu a ja som sa s Katkou dohodla, že prídem v sobotu.

Slniečko príjemne hrialo. Do batoha som si nabalila trochu jedla a vody na pitie, vysadla som na bicykel a zamierila som do Sihly. Skleneným vrchom som preletela raz-dva. Nakoniec som musela zvládnuť kopce vedúce k horárni. To som si už kliesnila cestu lesnou cestičkou, ktorá bola čerstvo vymytá dažďom. Nádherné balocké hory ma obklopovali svojou majestátnosťou. Ich vôňa ma vábila a upokojovala mi myseľ a dych. Napriek tomu, že som stále ťahala do kopca, necítila som únavu. Skôr som mala pocit, že hora ma dobíja energiou. Ach, hrdé balocké hory, vaše ticho lieči nepokojnú dušu a roztiera jej rozvážnosť na svojej dlani ako maslo. Jednoducho a ľahko.

Z diaľky som začula detský smiech a zrazu som uprostred čistinky zbadala horáreň. Hrali sa pred ňou deti a Katka poskakovala okolo ohniska. Chystala indiánsky večer pri ohni. Silno ma objala. Ani deti nelenili. Obkolesili nás a každé sa dožadovalo pozornosti. Môjmu oku neuniklo, že boli medzi nimi aj moje, rómske deti.

- Ale, ale, koho to tu vidím! Pustili vás rodičia?

- Pustili, lebo sme chceli a povedali sme, že tu budete aj vy.

Pustila som sa do prípravy špekáčikov. Neubehla ani hodina a deti už svorne sedeli okolo ohníka a držali v rukách ražne a na nich napichnuté špekáčky. Detský štebot sa miešal s praskotom suchého dreva v ohnisku. Sedela som obďaleč a počúvala som ich.

- Nech sa páči, opiekol som to pre vás, - vytrhol ma z myšlienok malý chlapec, ktorý vystieral ku mne rúčku s papierovou táckou a opečeným špekáčikom, chlebíkom a kečupom. Jeho smiech mi znel v ušiach.

- Som zaľúbený, - vysúkal chlapec zo seba a mne takmer zabešlo. - Páči sa mi jedna dievčina. Tiež je tu. Hanbím sa jej to povedať. Viete zahrať na gitare aj zaľúbenú pieseň?

- Máš na mysli nejakú konkrétnu pieseň?

Chlapec si začal žmoliť ruky.

- Bol by som rád, keby ste zahrali *Mám ja hrušku*.

- Zahrám pri ohníku, dobre? No ty budeš spievať. Pre ňu.

- Budem, - prikývol rozradostene a ja som sa zahryzla do svojho prvého hudobníckeho oldomáša.

Mohutná balocká hora sa započúvala do detských piesní. Hlásky detí rozozvučali jej tóny a les iba ticho počúval, akoby spomínal na detské časy ich rodičov.

V nedeľu pri raňajkách sme sa s deťmi dohodli, že poobede si zahráme vybíjanú. Veľmi sa na to tešili.

Vybíjaná bola v plnom prúde, naši protivníci len tak vypadávali a zrazu som sa ocitla v strede ako kapitánka. Oproti mne stál chlapec, ktorý mal v očiach zvláštny výraz. Výraz nenávisti. Keďže mu zostával len jeden život a ja som mala ešte dva, neovládal svoje emócie.

- Už ju konečne trafte! Cigánku! - zahučal.

Pokojne som hrala ďalej. Chcela som, aby sa chlapec prejavil tak, ako sa na Horehronca patrí. V plnej pare. Jeho hnev sa z minúty na minútu stupňoval.

Nakoniec prišiel aj o posledný život. Plný nenávisti hodil v plnej sile, akú dokázal v sebe nazbierať, loptu smerom ku mne. Chytila som ju a pustila na zem. Myslela som si, že keď uvidí, že jeho hnev ma nezaujal, prestane. On však ďalej nadával a rozsieval svoj hnev. Katka už nervózne prešľapovala z nohy na nohu, lebo to bol syn najväčšieho podnikateľa v Sklenenom vrchu.

- V plyne by si tak neposkakovala! - vyletelo z detských úst.

Keďže som stála iba pár krokov od svojho protivníka, silno som ho schmatla za rameno a potriasla ním.

- Spamätaj sa! Je to len hra. Nič viac ani menej! A pri hre sa vy deti máte uvoľniť, oddýchnuť si a vytvárať priateľstvá.

Ohromený mojou reakciou vypleštil na mňa oči.

- Ja... - snažil sa obhájiť.

- Čo ty? Stále si dieťa, ktoré by nemalo poznať nenávisť a hnev. Prosím, nauč sa prehrávať.

- Lenže ja som vždy vo všetkom najlepší!

- A teraz nastal čas, aby si bol najlepší v prehrávaní, - odpovedala som pokojne a stále som ho držala za rameno. - Rozhliadni sa okolo seba. Pozri sa, aká je príroda nádherná a nič nerieši, a ty malý tvor sa tu rozkrikuješ.

Pozrela som sa mu do očí a všimla som si, že má slzy na krajíčku. Vedela som, že jeho hrdosť a nadradenosť vodcovskej schopnosti je nalomená. Pustila som ho.

- Môžem odísť do izby?

- Áno, môžeš.

Zostala som stáť sama uprostred podupanej lúky a pozorovala som odchádzajúce kľbko hnevu a vzdoru.

Pane môj, daj mi, prosím, silu a dar múdrosti a lásky Ducha Svätého, aby som bola rozvážna a láskavá, tak ako si ty ku mne. Nauč ma milovať bez hraníc a pracovať v tvojej záhrade s láskou a skrz tvoju svätú lásku. V mojom srdci sa utíšili rozbúrené žilky. Cítila som prítomnosť Boha.

Večer som sa vracala z osady na faru. Chýbalo mi ešte pár krokov a bola by som v cieli, keď zastalo vedľa mňa zablatené červené auto, z ktorého vystúpil mladý muž v podguráženej nálade. Keď som videla, ako rázne ku mne vykročil, inštinktívne som cúvla a dala sa do behu smerom k fare. Sadol do auta a pustil sa za mnou. Utekala som, čo mi stačili sily. Na ceste pred farou bol rozsypaný štrk, na ktorom som sa šmykla a moje nohy sa ocitli vo vzduchu. Dopadla som na kolená a pocítila som ostrú bolesť. Kolesá auta zaškrípali tesne predou mnou. Muž vystúpil a schmatol ma za rameno.

- Pustite ma! - snažila som sa zasiahnúť útočníka kolenom do rozkroku.

- Ty si tá učiteľka, ktorá učí v osadách?!

- Máte s tým problém? - odpovedala som, hľadiac mu priamo do očí.

- Ty máš problém! - skríkol a dal mi facku. - Zavádzaš nové veci pre špinavých Cigánov! Chudák pán farár nemá kvôli tebe ani chvíľu

súkromia! A teta ťa musí na fare obskakovať! Facky len tak lietali.

Nakoniec sa mi podarilo vymaniť sa protivníkovi a z celej sily som mu dupla na nohu. Okamžite sa začal skrúcať v bolestiach.

- Bolí? - spýtala som sa. - Teraz aspoň viete, ako mňa bolia facky, ktoré ste mi uštedrili neprávom. Čo tu tárate o súkromí? A kedy ma teta obskakovala? Mám zavolať políciu, aby ste skončili v base?! Poznám vás, ste otcom dvoch detí, ktoré chodia za mnou na faru a trávajú veľa času, predstavte si, s Cigánmi. Majú medzi nimi dobrých kamarátov.

Upieral na mňa prekvapený pohľad.

- Nepozerajte sa na mňa tak, taká je pravda.

- Sme pred farou, poďte ďalej. Môžeme sa o tom porozprávať.

- Prečo by som mal ísť dovnútra?

- Preto, aby sa vysvetlili veci a nepravdivé bludy.

Chvíľa ticha pretínala napätie.

- Dobre, nech je po vašom, - poznamenal už pokojným hlasom a odhodlane vykročil k dverám fary. Teta ešte svietila v kuchyni.

- Dobrý večer, teta, privádzam host'a.

Takmer jej spadli z nosa okuliare.

- Dobrý... čo tu robíš, Janko?

- Vidím, že si máte čo povedať. Ospravedlňujem sa, ale musím sa ísť prezliecť. Vrátim sa o chvíľu.

Pred očami som mala prekvapený tetin výraz. Poznajú sa? Určite áno. Keby sa nepoznali, neoslovila by ho tak dôverne. V izbe som sa bleskovo prezliekla a čistou vodou som si ošetrila odreninu na kolene. Vrátila som sa do kuchyne. Prekvapilo ma, že tam sedel už aj pán farár.

- Aký problém riešiš? - obrátil sa na mňa s otázkou.

- Problém, ktorého pointa mi ušla, - odpovedala som. - Budem však vďačná, ak nám všetko vysvetlí host', ktorého som priviedla. Bola by som rada, keby objasnil, prečo ma napadol a na základe akých domnienok si dovoľil stavať sa do roly kata. Nech sa páči, začnite.

Host' sa neohrabane poškriabal za ušami, akoby hľadal odvahu.

- Viete, konal som len na základe svojich pocitov. Doma mi mama vyrozprávala všetko, čo počula od vašej gazdinej, a do mňa vstúpila

obrovská zlosť. A navyše vie o tom celý Sklenený vrch. Všetci o tom hovoria, aj v krčme. A ja sa cítim dotknutý, lebo teta je moja krstná birmovná mama.

Môjmu oku neuniklo, že tetou pri informácii, že je jeho krstná mama, len tak trhlo.

- A čo hovorila teta? - spýtal sa farár.

- Ved' vy viete, pán farár. Spomínala, že nemáte súkromie a že Cigánka sa tu rozťahuje, akoby jej fara patrila. Že jej perie a varí ako slúžka. Zvážte, pán farár, teta má už svoj vek.

Tibor počúval a nervózne klepal prstom po stole.

- Teta, vyjadrite sa k tomu?

- Povedala som iba to, že sem vodí Cigánčence a každý piatok je fara plná detí a kriku.

- Nespomenuli ste nič viac?

- Nevie, bola som nahnevaná. A aj tak sa Cigánke dostáva viac úcty ako vám, pán farár.

- Teta! - zaznel hromový hlas farára. - Z fary ste urobili hniezdo klebiet! Nepravdivých lží! Nič z toho, čo ste vysiali, nie je pravda a vy to veľmi dobre viete. Jediné, čo robíte, je varenie. A my ostatní vrátane Nade sa venujeme práci. Neobskakujete ju! Každý deň vidím, že je samostatná.

Iba som mlčky sedela a počúvala.

- Čo urobím, keď sa nájde nejaký chytrák a napíše otcovi biskupovi list? Poviem mu, že moja gazdiná robí tajnú informátorku?

Uvedomila som si, že pán farár sa nebojí reakcie veriacich, ale biskupovho hnevu. Teta len počúvala so sklonenou hlavou.

- Teta, vyrieknuté slová nevezmete späť ani ich nezmažete. Sú už vonku a teraz môžeme len očakávať, čo sa bude diať. Rozpútali ste peklo! Čo by sme robili, keby ju zrazil? Bože môj, nechcem mať na rukách nevinnú krv. Vy áno, teta?

Odmietavo pokrútila hlavou. Všetci mlkvo hľadeli na seba a ja som si uvedomila, že je čas odísť, stiahnuť sa do izby.

- Pôjdem spať. Dobrú noc všetkým.

V izbe som sa prezliekla do pyžama, ale spánok neprichádzal. Klakla som si vedľa postele a ponorila sa do rozhovoru s Bohom. Odrazu som zatúžila po jeho objatí, priala som sa schúliť do jeho dlaní a nájsť úkryt bezpečia. Vtom niekto zaklopal na dvere.

- Videl som svietiť, tak som si pomyslel, že ešte nespíš.
- Nie, nespím. Dnešný deň bol náročný, neviem sa upokojiť.
- Smiem ísť ďalej?

Tibor vošiel do izby a sadol si do starého rozheganého kresla. Zamyslene hľadel na svoje dlane, akoby v nich hľadal správne slová.

- Nadi, myslím si, že situácia sa začína vyhrocovať a každý, kto ťa nepozná, ťa bude pokladať za parazita.

- Mýliš sa, Tibor, už ma za parazita pokladajú. A to kvôli tete.
- Máš pravdu. Preto si myslím, že je čas odtiaľto odísť. Bol by som nerád, keby ti niekto ublížil.
- Nerozumiem. Chceš, aby som odišla?
- Áno, lebo ťa nedokážem ochrániť.
- Nemám ešte dokončenú prácu, veľa som nestihla.
- Prosím, začni myslieť na svoje bezpečie.
- A kedy by som mala odísť?
- Podľa možností čo najskôr. Viem, že nemáš rada rozrobenú prácu, ale, prosím ťa, odíď. Hoci aj zajtra skoro ráno.
- A ak odmietnem?
- Nerob to. Táto práca nie je hodná toho, aby si riskovala.

Ako sa mám rozhodnúť? Mala som pocit, že opäť utekám a zanechávam za sebou kopu nedokončenej roboty. Vstala som a bez rozmýšľania som si zbalila pár vecí. Kam sa vlastne vrátim? Naozaj sa chcem ukázať doma, kde je všetko ešte horšie ako tu? Môj Bože, daj mi, prosím, znamenie. Cítila som sa rozpoltená a odrazu mi bola zima. Bol to strach, ktorý sa mi dostal pod nechty a vyvolal chlad.

Pod závojom rannej hmly som odchádzala ako zlodej. Nemala som predstavu, kam pôjdem. Poobede som vystúpila z autobusu v dedine, o ktorej som si myslela, že sa do nej už nevrátim. Privítal ma džavot detí,

ktoré sa tešili domov a postávali na autobusovej zastávke. Moje kroky ma viedli cez most popri cintoríne k mojim rodičom. I napriek tomu, že som mala akú-takú kondičku, do strmého kopca sa mi kráčalo ťažko. Plecia mi tlačila neistota a strach zo stretnutia. Rodičia nevedeli, že dnes sa vráti domov čierna ovca rodiny a pravdepodobne zostane u nich dosť dlho. Z myšlienok ma vytrhol veselý psí brechot, ktorý sa ku mne približoval. Spoznala som ho. V diaľke som uvidela veselú guľku, ktorá sa od radosti váľala po zemi.

- Benýýýý! - vykrikla som od radosti. Silno som ho objala. Radosť prejavoval veselým poskakovaním. Hneď sa mi kráčalo do kopca lepšie. Aspoň niekto sa tešil z mojej prítomnosti.

Otec s mamou sedeli na lavičke pod starou lipou, z čoho som vydedukovala, že ma zbadali. Bolo na nich vidno, že nie sú z môjho príchodu nadšení.

- Dobrý deň, - pozdravila som ich s obavami. Stačilo by, keby ma mama aspoň objala, nemusí mi povedať pekné slovo, preletelo mi mysl'ou.

- Čo tu chceš?! - išiel otec priamo na vec.

- Ako vidíš, prišla som domov. Nemám kam ísť. Vyskytli sa nejaké problémy a po dôkladnom prehodnotení situácie som sa rozhodla vrátiť sa domov.

- Ty tu nemáš žiadny domov. Veľakrát som ti povedal, že sa nemáš vracat'!

- Stále ste moji rodičia a ja vaša dcéra. Dovoľte mi tu zostať, kým si nájdem prácu. Potom odídem. Nemusíte sa báť, nebudem na prít'áž.

Chcela som sa s nimi dohodnúť. Môjmu pohľadu neunikol najmladší brat, ktorý sa k nám potichu zakrádal, aby si ho nevšimli rodičia.

- Otec, prečo nemôže zostať? Je to naša sestra a ja ju mám rád.

Napriek jeho nízkemu veku ma jeho reakcia prekvapila.

- Nestaraj sa a choď si po svojom, lebo ti ukážem.

- Otec, nie. Nech zostane, prosím.

Mama stále mlčala a hľadela kdesi do neznáma. Mala som pocit, že situácia sa jej netýka. Ani na chvíľu sa na mňa nepozrela a mne sa začali plniť oči slzami ľútosti nad sebou samou.

- Dobre, nech teda zostane.

- Ďakujem, - odvetila som a silno som objala malého brata.

- Daj, vezmem ti tašku. Prečo si nezavolala, že prídeš? Počkal by som ťa na zastávke. A potom už len džavotal, ako sa mu darí v škole a aké má starosti so spolužiačkami. Do kuchyne vletela mladšia sestra.

- Kedy ťa priniesli čerti?

- Pred necelou polhodinou na ohnivom koči, - odpovedala som.

- Vidím, že drzosť ťa stále neprešla. Nevedeli ju z teba vytrieskať?

- Nedalo sa, však vieš, že naša rodina je známa tvrdohlavosťou. A ja nie som výnimka.

- Ty nie si naša rodina.

- Máš smolu, sestrička. V mojich žilách koluje rovnaká krv ako v твоjich.

- Tak dost! - zahrnel hlas malého brata, ktorý sa zrazu pustil do plaču.

- Aj Nad'a je moja sestra. Mám ju rád a chýba mi.

Obrátil sa ku mne a objal ma. Stála som tam ako socha a bola som ohromená sestrinou reakciou.

- Neboj sa, všetko bude dobré, - pohladila som malého brata a snažila som sa vymaniť z jeho zovretia. Odišla som do izby, ktorá sa nachádzala v dezolátnom stave. Stal sa z nej sklad zbytočností a harabúrd.

Vyhrnula som si rukávy a pustila som sa do upratovania. O necelé dve hodiny som bola hotová. Konečne som si mohla ľahnúť a oddýchnuť si. Len čo som sa natiahla na posteľ, moje myšlienky pretrhol bľakot oviec. Vyletela som z domu a rozbehla som sa za nimi. Prekvapilo ma, že ich je tak málo. Keď som odchádzala, bolo ich pätnásť a dnes necelých osem. Boli vychudnuté a smädné. Pristúpila som k ohrade, pustila ich von a vybrala som sa na prechádzku popod les. Nemé tváre ma asi spoznali, lebo v sprievode zvončekov kráčali za mnou. Všimla som si, ako sa s chuťou pustili do zelenej trávičky. Sadla som si obďaleč a pozorovala ich, ako si pokojne plnia brušká. Ako to, že ma dokáže rozhodiť hocijaká maličkosť a tieto nemé tvory len mávnu chvostmi a život ide ďalej? Som nepripravená na život, skoro som odišla z domu? A kedy budem vlastne pripravená?

Odchod zo Skleneného vrchu mi zlomil srdce. Bola som smutná z toho, že musím opustiť prácu, ktorú milujem a do ktorej som vkladala samu seba.

Odísť len tak, bez pocitu zodpovednosti voči zamestnávateľovi, mi nedalo spať. Hneď v prvý pracovný deň som sa s výpoveďou v ruke zastavila na biskupskom úrade. Otec biskup ma prijal bez čakania, na tvári som mu však videla, že vie o všetkom. Akoby aj nie, v sobotu bol na Sklenenom vrchu na rekolekciách. V jeho očiach sa zračil smútok a sklamanie

- Pochválený buď Ježiš Kristus! - pozdravila som opatrne.
- Naveky, amen! Ukázal mi rukou miesto, kam si mám sadnúť.
- Otec biskup, prišla som, lebo už... - začala som ostýchavo.
- Počkajte, slečna, viem všetko. V sobotu ma informoval o tom pán farár.

- Neviem, čo mám povedať, - zvesila som nešťastne hlavu.
- Takže pripúšťate svoju vinu?
- Vinu?
- Bolo mi povedané, že ste štváli Rómov proti dedinčanom, brali od úžerníkov úplatky a posielali ich svojim rodičom, a keď sa to prevalilo, utiekli ste. Tu je aj dôkaz, ktorý mi predložil pán farár a jeho gazdiná.

Vstal a podišiel k pracovnému stolu, odkiaľ zobral poštovú poukážku. Takmer mi vypadli oči.

- Úplatky?! To nie je pravda! Peniaze, ktoré som poslala rodičom, bol úver z banky! Bleskovo som strčila ruku do kabelky a vytiahla z nej dôkaz – poskladanú zmluvu o poskytnutí úveru. Otec biskup prebehol očami po papieri. Suma sedela so sumou na poštovej poukážke.

- Ako len mohlo dôjsť k takémuto omylu?! Veľmi ma mrzí toto nedorozumenie. Domnieval som sa, že ste zlyhali, že nie ste čestná... Čo viedlo k tomu pána farára?

Mykla som plecami.

- Otec biskup, možno je to len signál, že je načase, aby som odišla zo Skleneného vrchu. Možno je to Božia vôľa. V takých vzťahoch nemožno fungovať a šíriť svetlo. Tu je, prosím, moja výpoveď.

Sklonil hlavu.

- Teda odchádzate. Vidím, že ste pevne rozhodnutá. Nerozmyslíte si to? Pošlem vás do inej rómskej komunity, - s nádejou zdvihol obočie.

- Je mi to ľúto, otec biskup, ale nie. Nevstúpim dvakrát do tej istej rieky. Navyše očiernili moju povesť, ktorá sa bude šíriť taká ufúľaná medzi Rómami. Tí, ktorým som pomáhala, čo mi stačili sily, mi podrazili nohy. Donášali na mňa na faru lži a tam ich to len tešilo a vytvorili si svoj príbeh.

- Jednoducho povedané – bojíte sa. Máte strach vyniesť svoj kríž na Golgotu?

Sklonila som hlavu. Do očí sa mi tlačili slzy. Tá veta ma pichla pri srdci. Bože, ako veľmi sa bojím verejnej mienky, mám strach priniesť obeť, vzdať sa vlastného ja. Biskup ma chytil za ruku a povzbudivo ju pohladil.

- Slečna, budete mi chýbať, ale Božie cesty sú nevyspytateľné. Nebudem vás prehovárať, aby ste si to rozmysleli. Nech vás dobrý Pán Boh žehná a ochraňuje.

Nezamestnaná, rozbitá a tápajúca vo vodách neistoty som nastúpila do autobusu smerujúceho domov.

Život v rodinnom kruhu sa začal pomaly rozbiehať. Tak ako pre mňa, aj pre mojich súrodencov. Práca v dome, okolo domu a na dome. Oni mali lásku rodičov, kým mne musel stačiť chladný a neistý pocit. Začala som žiť život na opustenom ostrove s názvom rodina. Prečo, môj Pane? Prečo som si zaslúžila takéto vyhnanstvo? Moje srdce je opustené a ubolené. Povedz mi, prosím, za kým mám ísť, ak nie za tebou?

Vonku sa schyľovalo k dažďu, preto som rýchlo poschovávala všetko, čo sa dalo, aby to nezmoklo. Len čo som vstúpila do domu, začalo pršať. Súrodenci boli pohrúžení do filmu a rodičia viedli debatu, takže si ani nevšimli môj príchod.

- Už si tu? Zavrela si zvieratá a všetko poschovávala?

Zamierila som k chladničke, lebo som bola veľmi hladná. Musela som niečo zjesť.

- Čo robíš? - ozvala sa za mojím chrbtom mladšia sestra.
- Nič dôležité, chcem sa najesť.
- A prispela si niečím?
- Nerozumiem.
- Či si prispela niečím do domácnosti.
- Aha, myslíš peniaze?
- Áno.
- Prispela, a dokonca driem od rána do večera ako kôň.
Pri pohľade do jej očí plných nenávisti ma prešiel hlad.
- Povedz, čím som ti ukrivdila, že ma tak nenávidíš?
- Tým, že si! Svojou dokonalosťou, každý ťa len ospevuje! Potom vyťahneš päty z domu, túlaš sa po svete a na rodinu si ani nespomenieš.
- Vždy som vám pomáhala, aj keď som bola veľmi ďaleko. Dala by som vám aj posledné.
- Nie, ty si mala vždy všetko! Obdiv ľudí v škole, dedine... všade!
Prečo si sa vrátila?!
- Neviem, - odpovedala som potichu a opustila som bojové pole. Cítila som sa ako zbitý a životom otrávený pes. Bolo mi jedno, že vonku zúri búrka. Vyšla som na podstienku a tam som sa tíško rozplakala. A spolu so mnou plakalo aj nebo. Musím niečo urobiť, musím odtiaľto odísť, prehánalo sa mi v hlave.

Mojím útočiskom sa stala Píla, obec vzdialená niekoľko kilometrov od mojej rodnej dedinky. Škola, ktorá stála na jej okraji, vyzerala zvonka ošarpane a zanedbane. Je toto vôbec škola? Stála som pred vchodom a zvažovala, či mám vstúpiť. Zrazu sa rozleteli dvere, ktoré som sa bála otvoriť.

- Dobrý deň. Prajete si?

Predo mnou stála chudá osôbka s dlhými vlasmi. Veľké oči jej zvýrazňovali vyčnievajúce líčne kosti a do čela jej padala neposlušná ofina.

- Prišla som na pohovor na miesto asistentky učiteľa.

Pocítila som na sebe jej skúmový pohľad. Vošla som do budovy a kráčala za ňou po starých schodoch.

- Viete, toto je malá škola, iba prvý stupeň. Máme zmiešané ročníky a poobede funguje aj školský klub detí. Chodia sem iba deti z jednej obce.

- Máte aj rómske deti?

- Prečo sa pýtate?

- Hneď vedľa školy som si všimla malé domčeky.

- Máme. Vlastne väčšina detí je rómskeho pôvodu.

Otvorila dvere na zborovni, odkiaľ sa na mňa usmievali budúce kolegyne. Rozhovor s riaditeľkou školy bol stručný, zaujímala ju moja prax.

- Potrebujem asistenta učiteľa, ale popravde nemám predstavu, čo by bolo náplňou vašej práce. Máte zaujímavý životopis. Vidím, že ste si prešli toho veľmi veľa a oplývate bohatými skúsenosťami, ale nepôsobíte tak odhodlane, ako to cítiť z vášho životopisu.

V hlave mi ako ozvena zneli jej slová, že nepôsobím tak odhodlane. Môj Bože, až tak veľmi som sa doma uzavrela do seba? Pochovala som samu seba do svojho vnútra? Vlastne aj moja reč znie trochu rozpačito a zaostalo.

- Slečna? Na ruke som pocítila jemný dotyk, na ktorý som zareagovala trhnutím. - Ak nemáte námietky, mohli by sme podpísať pracovnú zmluvu.

Podpísala som zmluvu a moje srdce naplnil pokoj. Moje myšlienkové pochody sa upáli na učenie a začala som si oprašovať prax. Celá šťastná som nasadla na bicykel a vybrala som sa dole dolinou. Vietor sa mi hral s vlasmi a ja som sa dala unášať jeho náručím. Cítila som jeho pohladenia a objatia, akoby mi chcel povedať: Upokoj sa, som tu s tebou. Konečne si oddýchneš.

Večer, keď boli už všetci doma a tvárili sa, že tam nie som, spustila som: - Dnes som bola v Píle v základnej škole na pohovore. Budem učiť.

- Učiť? A kto sa bude starať o ovce a kravu?

- Ja, kto iný?

- Ako budeš chodiť do roboty? Autobusom?
- Na bicykli. Nie je to ďaleko.
- Poviem ti to iba raz. Ak nebudeš stíhať robiť svoju robotu tu doma, môžeš sa rovno zbaliť a odísť. Rozumela si?

Otcovo hromženie ma nevyplašilo, pretože som bola nadšená z práce. V noci som nemohla zažmúriť oka a v mojom srdci sa bili túžba a obavy z novej práce, ktorú som tak milovala.

Môj Pane, opäť mi dávaš novú šancu a napĺňaš ma nádejou. Vlastne stále odo mňa chceš, aby som pri každom nezdare, pri každom páde videla svetlo nádeje, a tak našla v sebe silu vstať a kráčať vzpriamene životom. Ach, je to pre mňa veľmi ťažké, pretože túžim po láske mojich milovaných, po obyčajnom objatí, ktoré razom zahojí všetky moje rany a bolesť srdca.

Ani neviem, ako som zaspala opretá hlavou o stôl. Zobudil ma malý brat, ktorý chvíľu stál nado mnou.

- Nejdeš do práce?

Vystrelila som z postele ako raketa.

- Už je toľko hodín?
- Ešte je len šesť.

Rýchlo som si obliekla staré šaty a upaľovala som do maštale obriadiť, podojiť, napojiť a pustiť na pašu nemé tváričky, ktoré ma už netrpezlivo očakávali. Musela som všetko stihnúť. Potom som sa osprchovala, upravila, nasadla na dvojkolesového tátoša a vybrala som sa do Píly.

- Nadi, takýmto tempom to nedáš, - šepkala mi hora naokolo. Vánok mi zbieral slzy, ktorým som nevedela zabrániť. - Som sama, a to ma ničí, - opakovala som si dookola. Bože môj, daj mi, prosím, silu vydržať. Cítim, že zem pod mojimi nohami sa chveje.

Malá útulná škola nasiaknutá rokmi vydýchla na mňa svoje dejiny. Jej steny si ma skúmavo obzerali. Rýchlo som vošla do triedy.

Malotriedka mala dva ročníky v jednej triede a moja prvá hodina bola s riaditeľkou. Malí prváci a druháci si ma obzerali od hlavy až po päty. Bože

môj, čo tu vlastne robím? Už pohľad na tých pár detí mi navrával, že tentoraz to bola možno zlá voľba. A prečo by mala byť vlastne zlá? Sú to predovšetkým len a len deti.

- Pani asistentka? - viackrát ma oslovila pani riaditeľka. - Deti sa pýtajú, či tu zostanete s nimi aj poobede.

- Myslím, že áno. Rada zostanem.

Pocítila som nepatrné úsmevy detí, ktoré pohladili moju dušu ako balzam. Malí prváci sa ponorili s pani riaditeľkou do objavovania prvých písmen a čiar a druháci čakali na moju reakciu. Bolo ich sedem v jednej triede. Chvíľu som na nich iba pozerala.

- Trpaslíci moji, viete, že je vás presne sedem? Triedou sa ozval smiech. Posadali si na koberček a začala sa slovná hra pod názvom *Telefón*. Snažila som sa deti uvoľniť a zároveň ich pripraviť na výklad učiva. Ani som sa nenazdala a hodina sa skončila. Život v malej škole ubiehal veľmi rýchlo. Náplňou mojej práce boli rozhovory, hra a príprava na vyučovanie. Aj keď som bola v práci od rána do večera, stále som mala pocit, že robím veľmi málo. Moje tempo chcelo čoraz viac. Nevšímala som si únavu ani protesty mojich rodičov, že zarábam málo. Zaujímali ma len výsledky, ovocie mojej práce. Každý deň som chodievala domov pešo necelých osem kilometrov a chvíle, ktoré patrili iba mne, som milovala. Vôbec mi neprekážalo, že ma bolia nohy a sú ťažké ako z olova. A nech bol deň akokoľvek ťažký, moje srdce sa tešilo z ticha. V zátíší súmraku sa objímalo s tichom a oddávalo sa jeho hladeniu.

Po príchode do zborovne som si sadla za svoj stôl.

- Dnes bude chýbať Ľuba, učiteľka u tretiakov a štvrtákov. Zvládli by ste ju zastúpiť? - spýtala sa ma odrazu riaditeľka. Chvíľu som sa na ňu pozerala ako lapená ryba v sieti, ale potom som prikývla.

- Nechala vám, čo treba učiť. A deti môžu ísť domov skôr, vlastne nemusia mať telesnú výchovu, - podotkla a zvrtila sa na odchod. Zazvonil zvonček a odišli sme na hodinu. Vstúpila som do triedy, kde ma privítal

krik, naháňačka a lietajúce zošity. Deti si vôbec nevšimli moju prítomnosť.

- Číten!!! - zaburácalo triedou. Stála som pred tabuľou a v ušiach som ešte stále počula ozvenu vlastného hlasu. Bola som to naozaj ja? Dovolila som si takto kričať na malé nevinné deti? V mojom utajenom ja sa začalo ozývať svedomie. Sústredila som sa na deti. Zostali stáť ako sochy na mieste, kde sa práve nachádzali. Rukou som naznačila, aby si sadli. Snažila som sa vyčariť úsmev.

- Porozprávajte mi o sebe, chcem vás spoznať.

- Chcete nás spoznať?

- Áno, horím nedočkavosťou.

- A keď budete horieť, máme zavolať aj hasičov?

Smiech, ktorý zapálil triedu plameňom, začal požierať všetko a všetkých. Vtom sa otvorili dvere, v ktorých stála pani riaditeľka.

- Čo sa deje? Prečo sa tak smejete?

Nechápavo som zažmurkala. Privolala ma k sebe prstom.

- Podťe so mnou. Počkala, kým vyjdem z triedy, a začala: - Ste tu iba pár dní aj s cestou a už som vám na smiech?! Všetci sa tu zo mňa smejú... rodičia, žiaci... celá dolina! Podľa nich som stará dievka bez zmyslu pre humor. Učitelia aj deti si robia zo mňa posmech. Aj na hodinách. Veľmi ste ma sklamali! - namierila na mňa ukazovák. Šťastie, že nás Boh neobdaroval darom strieľať prstom. Už by som nebola medzi živými.

- Prepáčte, iba som sa snažila uvoľniť deti. Vás sme v žiadnom prípade nespomenuli.

Pozerala som sa na ňu cela roztrasená. V mojich očiach si prečítala, že to asi prehnela. Nastalo trápne ticho.

- Asi by ste si mali oddýchnuť, pani riaditeľka, - prerušila som ticho a sadla som si oproti nej. Upierala na mňa modré oči a po lícach sa jej kotúľali slzy.

- Nehnevajte sa, nechcela som. Pani asistentka, neviete si ani predstaviť, aké to tu mám ťažké, - fňukala, keď som jej podávala vreckovku.

Dni sa míňali prácou a ja som bola vd'ačná Bohu za každý večer. Blížil sa koniec školského roka. Slniečko páliło čoraz viac a vyháňalo deti aj nás pedagógov von. V hlave sa mi zrodila myšlienka zobrať deti na stanovačku.

- Nie, nesúhlasím! - znela rázne riaditeľkina odpoveď. - Povedzte mi, prečo musíte stále niečo vymýšľať? Chcete týmto výletom ešte viac podryť moju autoritu?!

- Chcem iba jedno – aby sa deti tešili a mali na čo spomínať.

Nahnevane som odchádzala zo zborovne a takmer som dverami udrela účtovníčku z obecného úradu. Vonku som sa posadila na schody a snažila sa upokojiť rozbúrenú myseľ.

- Pod' na kávu.

Zdvihla som hlavu a uvidela som účtovníčku Hanku.

- Nemôžem, som v práci.

- Máš voľnú hodinu, nie?

- Áno, mám.

- Tak čo ti potom bráni? Vždy, keď má voľnú hodinu pani riaditeľka, dobehne ku mne na kávu.

Zdvihla som sa zo schodov a pobrali sme sa na obecný úrad. Sedela som v kresle a na stenách som obdivovala ocenenia obecného úradu. V myšlienkach som sa sama seba pýtala, aký je starosta tejto obce? Prišla Hanka s kávou a usadila sa oproti mne.

- Pani riaditeľka mi hovorila, že chceš ísť s deťmi stanovať. Nie každý je taký nadšený z práce ako ty. Tebe napadne myšlienka a zároveň vidíš cieľ. Si ako naši žiaci – dieťa vetra. S ničím si nerobíš starosti.

Od nečakanej výmeny názorov kvôli stanovačke ubehlo niekoľko dní a pani riaditeľka bola stále urazená. Prechádzala som sa po chodbe a prstami som posúvala zrnká svätého ruženca.

Pane môj, pomôž mi šíriť tvoj pokoj. Prosím ťa, nauč ma byť tichou, pokornou, láskavou a trpezlivou.

- Môžeš na chvíľu? - vytrhla ma z modlitby riaditeľka.

- Ona mi tyká? - začudovala som sa v duchu, ale nahlas som nepovedala nič. Kolegyne boli na hodinách.

- Sadni si, prosím. Chcem, aby si si prečítala toto.

Podala mi zošit žiaka. Prešla som pohľadom po ťarbavom písme. Bola to slohová práca štvrtáka.

- K čomu sa mám vyjadriť? Dieťa opisuje svoje pocity z poobedňajšej aktivity.

- Nevidíš, že ťa tam ospevuje ako malého boha?

- Sú to len pocity chlapca, ktorý má rád šport. Na práci nevidím nič zlé.

- Píše: Teším sa, keď môžem spievať a tancovať. Aj ja trávim s nimi poobedia, ale mňa nespomína.

- Odpustite, ale asi by ste si mali na chvíľu oddýchnuť od práce. Nie sme tu preto, aby sme si navzájom závideli. Nemyslíte?

- Je to môj synovec! A ospevuje teba!

- Odpustite, ale neviem s tým spraviť nič. Mám to dieťa naprogramovať? A nespomína menovite mňa, ale aktivitu so mnou. A to je rozdiel.

Cítila som, ako vo mne začína vriieť hnev.

- Čo si si to dovolila povedať? Pamätaj, predomnou neutečieš! Buď odídeš, alebo sa prispôbíš! - kričala za mnou, keď som odchádzala. Čo odo mňa vlastne chce? O čo jej ide? Kde upokojím svoju myseľ? Kde nájdem pokojné miesto pre svoje srdce?

Doma som sa celá ponorila do čistenia maštale. Snažila som sa úplne stratiť v myšlienkach a zabudnúť na konflikt v škole.

- Tu si? Vo dverách sa objavil otec a na tvári som mu zbadala odpor. Obrátila som sa k nemu s vidlami v rukách.

- Dnes príde kupec po kravu.

- Otec, nemôžeš ju predať. Všetka je to moja kravka, starám sa o ňu. Nikto z vás mi s ňou nepomáha. Máme od nej mlieko, tvaroh, syr...

- Nebudem sa ťa pýtať! Bývaš v mojom dome pod mojou strechou!

- Chodím však do práce a dávam vám všetky peniaze.

- Tej almužne hovoríš výplata? Tvoje pocity ma nezaujímajú. Dnes príde kupec a krava sa predá. Nepotrebujem tvoj súhlas, aby som mohol predať niečo, čo je na mojom dvore a v mojej maštali. Umy ju od hnoja a pusti na pašu.

Čo iné mi zostávalo? Iba skloniť hlavu a splniť rozkaz do poslednej bodky, aj keď s ťažkým srdcom. Keď som ju napájala, po lícach sa mi kotúľali slzy. Mala som pocit, že mi rozumie. Mohutnú hlavu položila na moje plece a silno fučala.

Kravka bola predaná a maštaľ zostala prázdna. Uvedomila som si, že stojím pod odkvapom. Vo svojej rodine nemám žiadnu cenu a pokladajú ma iba za poskoka. Keď moju dušu ťaží bôľ, nemám sa s kým porozprávať a vyliat' si srdce. Od toho dňa som sa cítila čoraz opustenejšie. Utekala som do prírody a celé hodiny som presedela na lúke pod lesom. Mojm jediným spoločníkom sa stal čas.

Bože, prečo ma tak skúšaš? Keď sa obzriem okolo seba, všetci moji rovesníci žijú šťastným životom v kruhu svojich rodín, len ja sa denne topím v slzách. Prečo ma nemajú radi? Vždy im splním každé prianie, ktoré im vidím na očiach. Ak to chceš ty, môj Pane, tak ťa z celého srdca prosím, aby si mi dal silu vydržať a vytrvať pri tebe.

Do zborovne vstúpil vysoký zarastený muž oblečený v kovbojskom štýle.

- Čížik. Starosta obce, - podával mi ruku a na tvári sa mu objavil úsmev.

- Teší ma, rada vás spoznávam, - tiež som k nemu vystrela ruku. Cítila som pohľady kolegýň, ktoré ma pálili na chrbte.

- Prišiel som sa spýtať, či ste to boli vy, kto hral pred pár dňami na gitare vonku s deťmi. Bol som vtedy v kancelárii a veľmi mi tá hra spríjemnila deň. Hrali ste dobre, nemáte sa za čo hanbiť. Rozoznám kvalitnú hru na gitare od falošnej. Sám som hudobník a so synmi sme založili skupinu. Hráme country. Dnes máme skúšku, zastavte sa. Budem rád, keď si nás vypočujete. Viete, potrebujeme niekoho, kto vie hrať na akustickej gitare. Dúfam, že si nájdete čas a nepohrdnete naším pozvaním. Opäť mi podal ruku a už ho nebolo. Sedela som ako prikovaná.

- Nad čím uvažuješ? Dúfam, že tam pôjdeš, - obrátila sa ku mne Eva.

- Neviem, či by som mala.

- Nerozmýšľaj ani chvíľu. Vieš, čo to znamená? Starosta má skupinu *OXY* a on len tak hocikoho do skupiny nepozýva. Dnes tam pôjdeš a ja ťa budem sprevádzať, - žmurkla na mňa sprisahanecky.

V piatok podvečer sme stáli s Evou pred starostovou garážou. Zvnútra k nám doliehala hudba. Osobne ma lákajú tóny gitary. Hudbu preťal spev ženy, ktorá svojím chrapľavým hlasom rozozvučala moje vnútorné struny až tak, že mi prešiel po chrbte mráz.

- Tak tu to celé vzniká, - vletela Eva do garáže ako veľká voda a ja ako privesok v jej pätách.

Pristúpila k nám vysoká štíhla a nádherná žena s dlhými vlasmi, ktoré jej trčali spod kovbojského klobúka. Zaujali ma jemné črty jej tváre a hlboké modré oči ako oceán.

- Rada vás spoznávam, veľa som o vás počula. Vďaka, že ste prišli. Som Hana. Roztiahla ruky a obe nás objala. V jej objatí som cítila úctu. Nechápavo som na ňu vypleštila oči.

- Neviete, kto som, však? Môj manžel bol dnes za vami v škole. Vedľa neho stoja naši synovia. Keďže neviem hrať na žiadnom hudobnom nástroji, tak spievam.

- Ženy, budete aj spievať, či sa len rozprávať? - ozval sa mladý muž, ktorý si všimol môj vyplašený pohľad. Prstom sa dotkol klobúka a pokynul hlavou na znak pozdravu. Vzala som si gitaru. Zabrnkala som pár akordov, niekoľko tónov od Matušku a začala sa skúška, ktorá sa po chvíli zmenila na malý garážový koncert. Bolo krátko pred polnocou, keď Eva podišla ku mne a povedala: - Nadi, je už dosť neskoro, nepôjdeme? Pozrela som sa na hodinky a začala som panikáriť. Pozabudla som sa a určite nemal kto nakrmiť a obriaďiť zvieratá. Eva si všimla moje roztrasené ruky.

- Nadi, pôjdem s tebou, neboj sa.

Cestou domov ma v aute hrial príjemný pocit pri srdci. Začínalo mi byť jedno, aké dôsledky budem musieť znášať. Bola som šťastná. A tak sa začala v mojom živote nová etapa hudobníčky v skupine, ktorá ma prijala nielen do hudobníckej partie, ale aj do rodiny. Moje srdce plesalo.

Takmer každú sobotu sme niekde hrali a spievali. Aspoň víkend mal pre mňa aký-taký zmysel. V podstate som žila tri životy v jednom: život pokornej a poslušnej dcéry, život pedagogickej asistentky a život gitaristky.

Keď som bola na pokraji síl, Boh naplnil môj úbohý život. Cítila som, že moje rozhovory s Bohom a modlitby ruženca ma upevňovali a zocelovali. Každá bolesť a každé sklamanie ma hnali vpred, vystreľovali ma ako raketu ďalej, vyššie a rýchlejšie.

Blížili sa Vianoce a svet vonku bol nádherne biely. Vo vzduchu sa šírila vôňa vanilky, škorice a radostného očakávania. Len ja som chodila ako bez cieľa, bála som sa Vianoc doma. Sedela som v zborovni, hľadala do neznáma a kdesi v diaľke som hľadala odpovede.

- Čo tu sedíš tak sama? - vrátila sa do zborovne ako hurikán účtovníčka.

- Počúvam ticho.

- A pani riaditeľka učí? - spýtala sa a vzápätí pokračovala: - Povedz jej, že dnes poobede chce s vami všetkými hovoriť starosta.

V zasadačke obecného úradu sedeli už poslanci aj kolegyne s riaditeľkou. Usadila som sa nenápadne skraja.

- Zavolať som vás, lebo ráno prišiel z ministerstva školstva prípis, čo bude ďalej s našou školou, - prehovoril starosta a pohľadom prešiel po našich tvárach. - Škola počnúc novým rokom končí. Naše deti budú navštevovať školu vo vedľajšej dedine alebo chodiť do mesta. Vy pedagógovia môžete odísť učiť do Žilkova, kam bude pravdepodobne chodiť väčšina našich detí.

Riaditeľka mala celý čas sklonenú hlavu. Poslanec Baran si nervózne súchal bradu a plný hnevu udrel päšťou do stola.

- Dedina bez školy? Kto to kedy videl?! Budeme ako ruka bez prstov! Postupne tu všetci vykapeme! Neudržali sme ani prvý stupeň.

- Paľo, upokoj sa. Sú tu aj dámy, - snažil sa utíšiť poslanca starosta.

- Prečo by som sa mal upokojiť?! Nech nám pani riaditeľka vysvetlí, čo urobila pre to, aby sme mali v škole dost detí.

- Robila som všetko, čo bolo v mojich silách. Učila som.

- Učili ste, to áno. A vyvolávali ste rozbroje v zborovni medzi kolegyňami aj medzi rómskymi rodičmi. A tak postupne zapisovali svoje deti inde.

V hneve sa postavil, schmatol tabatierku a odišiel na školský dvor zapáliť si. My ostatní sme len mlčky civeli pred seba.

- Myslím si, že teraz je už zbytočné polemizovať o tom, čo sa malo a čo nemalo urobiť pre budúcnosť školy. A vzájomné obviňovanie nám tiež nepomôže. Chcem vás požiadať, aby ste posledný školský deň pred Vianocami, keď budete odchádzať domov na prázdniny, upratali školu a zobrali si veci, ktoré patria vám i žiakom, lebo od budúceho roka sa nedostane do budovy už nikto.

Eva sa rozplakala.

- Kde budem teraz učiť? Čo bude so mnou?

- V Žilkove potrebujú pedagógov, nemajte, prosím, obavy, pani učiteľka, - snažil sa ju upokojiť starosta a rozpustil stretnutie.

Vonku mi vietor vdýchol do tváre ostrý chlad. Oči mi zaplnili snehové vločky, ktoré sa premenili na slzy a hneď primfzali na malé cencúle. Cesta domov bola dlhá. Išla som pešo, aby som si usporiadala myšlienky, horké od bolesti a smútku.

Čo teraz, môj Pane? Kam ma zavedieš? Moje srdce sa trasie strachom z nasledujúcich dní. O koho sa mám oprieť, ak nie o teba? Kde si mi určil miesto?

Jedinou odpoveďou bol pokoj, ktorý zalieval moje srdce ako malý pramienok rieku. Zasněžená od hlavy až po päty som vošla na chodbu. Všetci sedeli v obývačke. Nikto ma neprivítal ani nepohladil pohľadom. Uzímená som si zaliala čaj. Otec prišiel za mnou do kuchyne.

- Ešte ti nenabehla výplata?

- Nie, prevod z účtu na účet trochu trvá. A je to asi posledná výplata, - vysypala som zo seba.

- Posledná?

- Áno. Škola končí, lebo do nej chodí málo detí. Od nového roka budem nezamestnaná.

- A kto ťa bude chovať?

- Nájdem si prácu, hoci aj v závode na tri zmeny.

- Pamätaj, ja ťa chovať nebudem a musíš prispievať do kuchyne.

Zrútil sa mi svet. Akoby odpílili strom, ktorý zavadzia vo výhlade. Pevná pôda pod nohami sa mi premenila na mazľavé blato, ktoré sa mi lepilo na päty. Rozbolela ma duša. Svojská otcovská láska však perlila ďalej.

- A chcem, aby si sa vydala. Potom bude všetko vybavené.

- Mám sa vydat' len preto, lebo to chceš? Nechcem sa vydávať, cítim, že ešte nie je čas.

- Nebudem sa ťa pýtať. Je tu niekto, kto sa o teba už dlho zaujíma a chce ťa. Vyber si. Bud' sa vydáš, alebo odídeš z domu.

- Vyhadzuješ ma?

- Dávam ti na výber.

Odvliekla som sa do izby a hodila sa na posteľ. Neplakala som, iba som ležala nehybne ako drevo. K bolesti duše sa pridala bodavá bolesť hlavy.

Otvorila som zásuvku a vybrala z nej tabletky proti bolesti. Zapila som ich čajom a dúfala, že bolesť rýchlo prejde. Keď neustupovala ani po dvoch hodinách, zobrala som si za hrst' liekov a vysypala som ich do seba. Chcela som zastaviť neznesiteľné bolesti, ktorých som sa tak veľmi bála. Asi po piatich minútach som pocítila, že sa mi točí celý svet a nevládzem vstať. Z úst mi vytekali sliny. Snažila som sa postaviť a požiadať o pomoc, no len som zhodila nočnú lampu. Na veľké buchnutie vošiel do izby mladší brat. Pribehol ku mne, ale ja som nevedela reagovať a nedokázala som povedať jediné slovo. Moje telo zostalo ochrnuté a myseľ zamrznutá. Opúšťali ma sily. Bratovi padli do oka tabletky rozsypané na posteli.

- Čo si to spravila?! Rozbehol sa preč z izby a volal na rodičov. Na viac sa nepamätám. Po chvíľke tmy som stúpala do neba. Bolo tam teplo a krásne to tam voňalo. Moja duša sa naplnila láskou a pokojom. Cítila som sa v bezpečí. Doma.

- Slečna. Počujete ma? - skláňala sa nado mnou postava krásne ožiareného muža v bielom rúchu.

- Kde som? V nebi?

- V nemocnici. Doviezli vás v noci. Chýbalo málo a neprežili by ste. Takmer ste odišli do neba.

- Čo sa stalo?

- Otrávilí ste sa.

- Iba som chcela zastaviť hroznú bolesť hlavy.

Sestrička mi zaviedla do ruky novú kanylu na infúziu a liečivo, ktoré mi stále tieklo do žíl. Ležala som nepohnute a nemyslela som na nič. Otvorili sa dvere a do izby vstúpil primár s tímom lekárov.

- Ako sa cítite?

- Žijem, tak dobre, - odpovedala som potichu.

- Ste podvyživená, máte necelých päťdesiat kíľ aj s topánkami. Zostanete tu aspoň týždeň a potom sa uvidí.

- Prečo ste si siahli na život?

- Nevieť, - odvetila som a pohľad som upierala na strop. Žijem. Je to trest či odmena? Prečo ma nenechal Boh zomrieť? Pane, prečo ti na mne

tak veľmi záleží? Čím som si zaslúžila druhú šancu?

- Prečo ste si chceli vziať život? Takmer ste zomreli, - podotkol psychiater. - Nie je dobré, že odmietate komunikovať.

- Neodmietam, len chcem byť chvíľu sama.

Odišli a ja som sledovala, ako mi infúzia kvapká do žíl a moje telo sa prebúdzá k životu. Zaspala som.

Prišla návšteva. Vraj rodičia. Sestrička mi pomohla obliecť si župan. Trasúc sa som sa jej chytila a pomaličky som kráčala do vestibulu. Z diaľky som si všimla otca. Sedel s prekríženými nohami a zíval do prázdna. Mama sa obzerala, z ktorej strany prídem. Sadla som si oproti nim.

- Prečo si to spravila? Máš chlapa? - vyhrkol na mňa otec.

- Prišiel si mi robiť výčitky? Uvedomuješ si, čo vlastne hovoríš? Celé dni ma ničíš, nepovieš mi milého slova. Čo si čakal? Nie som z kameňa. Som človek a dochádzajú mi už sily.

- Ja ťa...! - skríkol, postavil sa a chcel ma udrieť.

- Nerob to! Sme v nemocnici, ešte ťa zavrú do basy, - zadržala ho mama za kabát, lebo ľudia sa začali po nás obzerať a šepkať si.

- Máš pravdu, poďme preč.

A zrazu som sedela vo vestibule sama. Musím sa dostať odtiaľto čo najskôr. Takto to ďalej nepôjde, musím urobiť niečo so svojím životom, preťať tento večný gordický uzol.

Týždeň uplynul ako voda. Bola som doma a život bežal ako predtým, nezastavil sa. Dusila som sa v agónii. Nebolo mi pomoci. Stále som bola sama a opustená. Nemala som pri sebe živej duše, ktorej by som vyliala svoje srdce a ktorá by ma držala za ruku, keď som sa triasla od strachu a podlamovali sa mi nohy. Musím si nájsť priateľa, možno sa vydám, založím si vlastnú rodinu, a prelomím tak svoju kľatbu v tejto rodine. Lenže ako si mám nájsť muža? Kde ho hľadať? Ako? V zúfalstve mi napadla myšlienka. Podám si inzerát. Celé týždne som zbierala na to odvalu. Bránilo mi veľa vecí, ale hlavne strach. Nemala som žiadnu skúsenosť so známostami a moje srdce nebolo nikdy zamilované. Milovalo a miluje jedine Boha. Nakoniec som inzerát podala.

Hľadám priateľa s dobrým srdcom na vážnu známosť, svietilo na obrazovke teletextu v telefóne. Rýchlo som mobil vypla a strčila ho pod vankúš, akoby pálil. Ráno som sa ho bála zapnúť. Po dvoch dňoch odhodlávania som ho predsa len vybrala spod vankúša a zapla. Telefón zapípal iba raz. Bola to esemeska.

Bolo by dobré napísať viac.

Len čo som si správu prečítala, zazvonil mi mobil. S roztrasenými rukami som hovor prijala.

- Tu je Jaro. Pred dvoma dňami si podala inzerát. Rád by som sa dozvedel o tebe viac. Mohli by sme sa stretnúť pri káve? Chcem ťa len spoznať. Nemám bočné úmysly.

Jeho hlas ma upokojoval a vzbudzoval vo mne dôveru. Vo svojom srdci som počula hlas: On je ten pravý. Uveriť šepkajúcemu srdcu som sa však bála.

- Dobre, stretnime sa.

- V kaviarni *Fialka*. Dnes doobeda. Budem mať oblečenú džínsovú bundu a sedieť v rohu pri kozube. Čo budeš mať na sebe ty?

- Modrý dlhý kabát s kapucňou. A spoznáš ma hneď, som Cigánka.

- Mne to neprekáža. Teším sa na teba.

Ukončila som hovor.

Zbláznila si sa! kričala moja hlava, ale moje srdce tíšilo strach a zmätok a upokojovalo ma: Neboj sa a choď do toho.

Keď som vstúpila do kaviarne, otočili sa ku mne všetky hlavy. Poobzerala som sa a hľadala som muža v džínsovej bunde sediaceho blízko kozuba. Môj pohľad spočinul na

zarastenom chlapovi, ktorý vyzeral ako americký drevorubač. Kým prišla čašníčka, dlho sme na seba iba hľadeli. Cítila som sa s ním bezpečne.

- Nevyzeráš ako Cigánka. Pôsobíš inteligentne a zaujímavo. Chcem vedieť o tebe viac.

- Hm, tak takú ešte nehrali, aby som ti hneď prezradila o sebe všetko, - vyletela zo mňa nekontrolovaná odpoveď.

Jaro sa začal smiať a utierať si od smiechu slzy.

- Čo je ti smiešne?

- Tvoja odpoveď... takú ešte nehrali... - pozrel sa na mňa so záujmom. Oči mu žiarili úprimnosťou a pozornosťou.

Dlho sme sa rozprávali o živote a ja som si uvedomila, že predou mnou sedí muž, ktorý mi je súdený a ktorý bude raz mojím manželom. Bolo nám spolu dobre, zabudli sme na svoje starosti. Pri odchode navrhol, že by sme sa mohli zasa stretnúť.

Odmenila som ho úsmevom a odišla som. Celú cestu autobusom mi neschádzal z mysle. Bolo to prvýkrát, čo som okrem Boha myslela aj na cudzieho muža. Opäť som túžila počuť jeho hlas.

Stretli sme sa ešte veľakrát, až jedného dňa zahlásil: - Chcel by som ťa predstaviť mojej mame.

A mne sa podlomili kolená. Bác!

- Prečo si znervóznela? Upokoj sa. Myslím to s tebou vážne a rád by som sa oženil. Túžim po manželke, ktorá ma bude doma čakať, pochopí ma a bude mojou oporou. Držal ma za ruku a úpenlivo mi hľadel do očí.

Nadišiel veľký deň. Vystúpila som z Jarovho auta pred domom budúcej svokry. Len čo som prešla cez bránku, privítal ma ostrý štekot čivavy. Sklonila som sa k psovi a prihovorila sa mu: - Jaj, či som sa ťa zľakla! Si dobrý strážca.

Prestal štekať, zavrtil chvostíkom a pokýval malou hlavou ako poslušný oriešok.

- Dany, kde si?

Po schodoch schádzala staršia pani, ktorá mala zopnuté vlasy do pevného vrkoča a postavu jej zvýrazňovali čierne šaty.

- Dobrý deň, - podávala som jej so strachom ruku. Veľmi som sa bála jej prijatia.

- Vitaj, moja. My sa poznáme, zabudla si?

- Odkiaľ?

- Predsa z kostola. Každú stredu chodíš na omše a sedávaš v poslednej lavici hneď vedľa mňa.

- Ach, áno, máte pravdu, - capla som si dlaňou po čele. Silno ma objala a pritisla k sebe.

- Vitaj, nevesta moja.

Jaro s údivom zdvihol obočie. Reakcia jeho mamy ho prekvapila a mňa zalial od hlavy až po päty pocit lásky. Od toho dňa som už ich dom neopustila. Stal sa mojím domovom. Vôbec im neprekážalo, kto som ani aká som, nechceli ma meniť. Záležalo im jedine na tom, aby som bola po boku ich syna šťastná.

- Konečne mám dcéru, s ktorou budem môcť prežívať zimné večery a v lete mi zase pomôže v záhrade. Len ťa prosím, aby si nebola smutná. Usmievaj sa. To ti svedčí viac, - často opakovala Jarkova mama.

Od toho dňa boli moje dni naplnené radosťou. Tešila som sa z každej maličkosti, ktorú som denne objavovala.

- Kúpil som pre nás domček. Je síce malý, ale útulný a je na ňom veľa roboty, - oznámil mi jedného večera Jarko.

- Prečo si sa rozhodol kúpiť dom? - spýtala sa ho mama a v jej hlase bolo počuť strach, že odídeme.

- Chceme, aby sme bývali vo vlastnom.

- Nad'ka nemá rada mesto a je jej bližšia dedina. A mne tiež. Nemaj obavy, často ťa budeme navštevovať.

- Nad'ka, nepovieš na to nič?

- Mama, nemám čo povedať, pretože Jarko nás obe postavil pred hotovú vec. Už ten domček kúpil.

- Vidíš, chlapi. Myslia si, že my ženy im nemáme čo hovoriť do rozhodnutí a vždy sa poistia. Najprv niečo urobia a až potom nám to povedia. Deti moje, nebudem vám brániť, len ma často navštevujte. Nemám rada samotu a navyše som si na vás zvykla.

Napriek láske, ktorú som pociťovala, som bola občas nesvoja, hlavne keď mi volali z domu. Mama si spomenula na mňa vždy, keď potrebovala

finančnú injekciu a keď mi vyčítali, že som s mužom, ktorého mi nevybrali oni, a navyše s takým, ktorý nie je Róm. Snažila som sa zabudnúť na deň, keď som otcovi oznámila, že mám vážnu známosť, keď zúrili a spolu s mamou sa ma vzdali, keď sa moji súrodenci tiež postavili proti, keď mi sestra napľula do tváre a povedala, že nie je viac moja sestra, lebo mám len na gadža. Vtedy som sa rozbehla za mojím milovaným a povedala som mu, že už nikdy viac sa nevrátim domov. Slzy mi tiekli z očí vždy, keď som si na to spomenula, ale svokra, moja nová mama, ma vtedy vždy pohladila po líci a povedala: - Neplač, všetko chce čas. Aj rodičovská láska a pochopenie.

Jarko kúpil malý domček v dedine, ktorá sa volá Horný Brhlík. Zamilovala som sa do nej. Jej ticho učarovalo mojej duši. Bola to malebná dedina, ktorá vyzerala z diaľky ako maľovaná štetcom Martina Benku. Túžila som žiť plným priehrstím bez obmedzení. Celé dni sme robili s Jarkom okolo domčeka – upravovali sme ho, zúrodňovali sme záhradu a stavali maličké hospodárstvo. Pracovali sme od rána do noci. A naše dni našli svoj zmysel. Stále sme sa len smiali a radovali zo vzájomnej prítomnosti a často nám na to stačil iba pohľad na toho druhého. Stále mi však čosi chýbalo. Skutočné zamestnanie. Práca na dome ma naplňovala, ale nie dostatočne. Aj keď som si po celom okolí podala žiadosti do zamestnania, nikto sa neozval. Zostávalo mi len čakať, či sa niekde dačo uvoľní.

Prialala som si byť matkou. Túžba, ktorá sa vo mne ozvala z ničoho nič, rozozvučala vo mne struny materstva. Chcela som dať život, chrániť ho a milovať celým srdcom a telom. Život, ktorý by sa stal mojou zelenou ratolesťou, nádejou a zmyslom života.

Keď som jedného dňa zistila, že Boh nám požehnal a že nosím pod srdcom dieťa, ktoré naplní náš život a našu budúcnosť, od šťastia som bola celá bez seba. Premýšľala som, ako to oznámim manželovi. Je pripravený byť otcom? Nikdy sme sa nerozprávali o dieťati. Nakoniec som po dlhšom zvažovaní našla odvalu.

Bola sobota podvečer a vonku vyhrávali cvrčky. Jarko zakladal na dvore pod mohutným orechom ohník. Priblížila som sa k nemu a objala som ho.

- Čo si žehlíš? - usmial sa, vzápätí ma silno objal a zatočil sa so mnou.
- Takto ťa chytím a zahodím!
- Nie, nie! - prosila som ho, dusiac sa smiechom.
- A prečo by som nemohol? Budem ti robiť zle...
- Lebo čakáme... - hlas sa mi na chvíľu zlomil a do očí sa mi nahrnuli slzy. - Pretože budeme traja.

Sklonila som hlavu. Nebola som pripravená na jeho reakciu. Ešte raz ma schmatol do náručia a krútil sa so mnou.

- Budem otcom, - šepkal mi do ucha. - Sľubujem, že budem tým najlepším otcom. Dám nášmu dieťaťu všetku lásku svojho srdca, ktorú nedal mne môj otec. Teším sa, ako s ním budem chodiť na turistiku a naučím ho aj bicyklovať. Hlavne tu však budem iba preň a pre teba.

Omráčená som sa mu pozerala do očí a prekvapená jeho reakciou som sa ešte stále nespamätala. Boh to zariadil. Stretla som muža, ktorý pozná samotu srdca a ktorý túži po láske ako ja. Boh spojil srdcia, ktoré boli pusté a bez lásky. A dnes zahoreli.

- Usmej sa, - uštipol ma do líca. Odmenila som ho úsmevom. Dlho do noci sme sedeli vonku pri ohníku a rozprávali sme sa. Plamene roztápali ľadom zakliate srdce môjho manžela. Ľady sa topili a menili sa na more lásky, jeho vlny udierali do stien môjho srdca.

- Zlatko, keď som bol ešte malý chlapec a bývali sme na dedine, mama aj otec pracovali. Bol som doma so starkým a so starkou. Po príchode z roboty mama varila, prala alebo išla do záhrady. A otec zamieril každý večer do krčmy. Dlho nevedel, že existujem. Nemal na mňa čas. Potom sme sa presťahovali do mesta. Tam som si našiel kamarátov a narodil sa mladší brat. Jeho otec miloval, - dodal smutne a zdalo sa mi, že sa mu zaleskli oči. Nepovedala som nič, iba som ho chytila za ruku. Poznala som pocit, keď človek túži po láske, ale dvere sú zamknuté. Pod orechom sedeli osvetlené plamienkami ohňa dve srdcia, ktoré si vzájomne liečili ubolené rany. Cítila som, že ho milujem ešte viac. Túžila som ho chrániť svojou láskou. Každý deň, ktorý nám Boh požehnal, bol žiarivý a liečil všetky ubolené miesta našich srdc.

Jedno nedeľné ráno ma manžel zobudil bozkom na líce.

- Vstávaj! Slniečko sa na nás už usmieva a ty si ešte v posteli. Pôjdeme na výlet.

- Kam? - položila som mu otázku, pretierajúc si oči.

- Na túru, iba tu v okolí, - stiahol zo mňa prikrývku. - Tak hore sa, spachtoška!

O necelú hodinku sme sa už viezli autom do Banskej Štiavnice. Jarko vedel, že milujem túlať sa v okolí Červenej studne popri jazerách. Blížili sme sa k Banskej Štiavnici, keď sa spoza zákruty vyrútilo červené auto, ktoré už nestihlo zabrzdieť. Bum! Zaznel rachot a ja som narazila hlavou do prístrojovej dosky. Vodič červeného Seatu Ibiza vyletel z auta na cestu. Jarko sedel hlavou opretý o volant a nehýbal sa. Nemohla som sa pohnúť. Mala som zakliesnené nohy, ale cítila som, že sú v poriadku. Šofér červeného auta vstal a kráčaľ k nám.

- Stalo sa vám niečo? Ste zranení? Odpustite, nečakal som, že oproti pôjde auto.

Celý vystrašený otvoril dvere vodiča.

- Som v poriadku. Netuším však, ako je na tom manžel.

Rozopol Jarkov pás a vytiahol ho z auta. Za nami zastalo ďalšie auto a videla som, ako z neho vystupujú muž a žena, ktorí nám utekajú na pomoc.

Do uší mi doľahol hlas ženy, ktorá nahlasovala dopravnú nehodu a privolala sanitku. Videla som, ako dávajú Jarkovi umelé dýchanie. Chcela som ísť za nimi, ale nemohla som sa pohnúť. Moje nohy boli ako z olova. Zotmelo sa.

Zobudila som sa na nemocničnom lôžku. Nado mnou sa skláňal Jarko s rukou v sadre.

- Kde som?

- Lež pokojne, si v nemocnici.

- A ty si v poriadku? - bola som zvedavá.

- Neboj sa, mám iba zlomenú ruku a rozbité auto, ale dôležité je, že žijeme. Mysľou mi odrazu preletela temná myšlienka. A čo naše dieťa?

Mimovoľne som si položila ruku na brucho. Jarko pochopil, čo mi napadlo. Položil svoju ruku na moju.

- Odpusť, zlatko, robili, čo mohli. Po líkach sa mu skotúľali slzy. Moje šťastné dni zastrela hustá sivá hmľa.

- Netráp sa, prosím. Teraz musíš byť silná. Potrebujem ťa.

- Budem silná, - odpovedala som neprítomným hlasom, ale v srdci som cítila, že vo mne vyhasol posledný plamienok nádeje stať sa matkou.

- Je mi ľúto, pani, ale je veľmi malá šanca, že budete jedného dňa matkou,
- znel verdikt doktorky, ktorá mi robila kontrolné sono niekoľko mesiacov po havárii.

- Viem, cítim to, - odvetila som potichu.

- Budete sa musieť podrobiť operácii. Máte nezhubný nádor v maternici, dosť veľký. Odporúčam vám hysterektómiu.

- Nerozumiem, - prepadlo ma zlé tušenie.

- Musíme vám vyoperovať maternicu. Znamená to, že už nikdy nebudete môcť mať vlastné deti.

Položila pero a súcitne ma chytila za ruku. Ak nechcete, nemusíte absolvovať zákrok, ale bolesti sa budú len stupňovať.

- Bojím sa, - odpovedala som vzlykajúc.

- Chápem váš strach, ste ešte mladá. Nemajte však obavy, život pôjde ďalej, časom sa rany zahoja a bolesť prejde.

- Čo poviem manželovi? Bude ľutovať, že si ma zobral za manželku.

- Ak vás miluje úprimnou a čistou láskou, bude vašou oporou. Dôležité je, aby ste boli teraz silná.

- Bože môj, prečo oooooo!?! - vydral sa mi z úst nemý výkrik do prázdna. Odpoveďou mi bolo ticho, ktoré zívalo na mňa zo všetkých kútov. Myšlienky som nezastavila, vírili mi v hlave a strácali sa kdesi v neznáme. Môj Pane, prečo si ku mne taký nespravodlivý? Prečo mi po všetkom, čím som si prešla, nedopraješ pookriať? Čím som ťa urazila? Tak veľmi by som milovala dieťa, ktoré by si mi požehnal. Nechávaš ma vyschnúť ako suchú ratolesť bez štipky nádeje. Mne nepožehnáš, ale iným áno! Takým, ktorí si to vôbec nevážia, takým, ktorým je rodičovstvo na ťarchu. Denne

vídaš deti, ktoré nikto nechce a ktoré vyrastajú bez lásky a tepla domova. Nie, už sa nebudem pýtať prečo a domáhať sa odpovede, lebo celý môj život je len a len v твоjich rukách. Ty si jeho tvorcom a projektovým manažérom. Prosím ťa len o jedno – daj mi silu, aby som bola oporným múrom pre manžela. Nauč ma čerpať z hlbín bolesti silu do života.

Aj keď som sa zapojila do života a vyplňala som ho prácou, nevedela som sa tešiť z maličkostí. Kedykoľvek a kdekoľvek som uvidela matku s dieťaťom, oči mi zaliali slzy. Začala som sa strániť spoločnosti.

- Chceš sa zvyšok života ukrývať a nepozerať sa do očí malým deťom len preto, lebo otvárajú v tebe ranu zo straty dieťaťa? - spýtal sa ma jedného dňa nespokojne manžel.

- Zlatko, tiež ma to nesmierne bolí, aj keď som chlap. Aj ja som prišiel o šancu byť milujúcim otcom. Bolí ma to tu! - udrel sa päťou do širokej hrude. Z muža ako hora sa odrazu stala citlivá bytosť plná bolesti. Podišla som k nemu a silno som ho objala.

- Nadi, prosím, musíš stáť pri mne, tak ako som stál ja pri tebe. Nesmieš utekať do svojho sveta a nechať ma tu samého. Potrebujem ťa.

- Neboj sa, zostanem pri tebe, - šepala som a tvár zaliatu slzami som si ukryla do jeho náručia.

Vonku fúkal silný vietor a ja som pozorovala svokru, ktorá sa zvrátila v kuchyni. Blížili sa Vianoce a s nimi spojené predvianočné pečenie. Chystala som orechovú plnku do koláčov a sledovala svokru, ktorá hravo pripravovala cesto na korpus.

- Si nejaká mlkva, moja. Dnes rozprávaš akosi málo, - začala svokra, snažiac sa ma vytrhnúť z mojich myšlienok.

- Počúvam ticho.

- Ticho lieči, poznám ten pocit. Netráp sa, nesvedčí ti to. Obaja ste mladí a plní života. Začnite sa tešiť z maličkostí. Mladosť je len jedna.

- Mama, pre koho mám žiť?

- Pre tvojho muža a môjho syna. A pre seba. Pre vás oboch, dcéra moja. Pozri, ja už jedno vnúča mám a to mi bohato stačí. Nepotrebujem viac.

- Mama, netrápi vás, že nebudete držať v náručí, že vás neobjíme a nenazve starkou Jarkovo dieťa?

- Nie, Nadka, lebo pre mňa je dôležité, že žena, ktorú si vzal môj syn, ho miluje a žije. To je pre mňa podstatné. Keby sa ti niečo stalo, môj syn by sa upil na smrť a aj mne by bolo za tebou veľmi smutno. Ži ďalej život, ktorý si dostala od Boha ako dar. Život je krásny a to, že vám Boh nepožehnal deti, ešte neznamená, že na teba zabudol. Možno má pre teba pripravené niečo, čo ťa bude naplňať, obohacovať a ty budeš šťastná. Rozpošli ponuky na prácu, ktorá by ťa naplňala. Neskrývaj sa pred svetom.

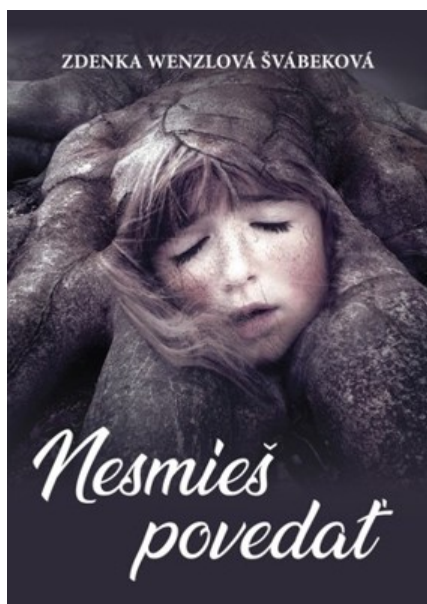
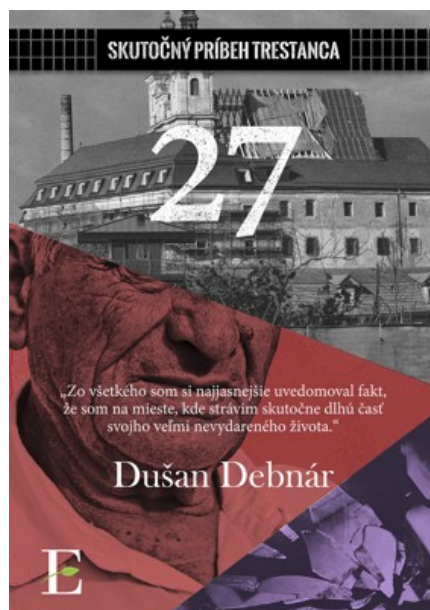
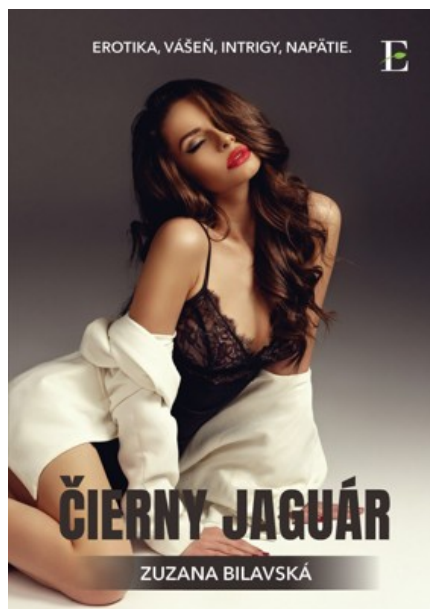
Bez pohnutia som ju počúvala a nezmohla som sa na jediné slovo. Čakala som, že ma odsúdi, ale nespravila to. Moja svokra, moja druhá mama, ma pochopila a podopierala ma svojím telom, aby som nespadla.

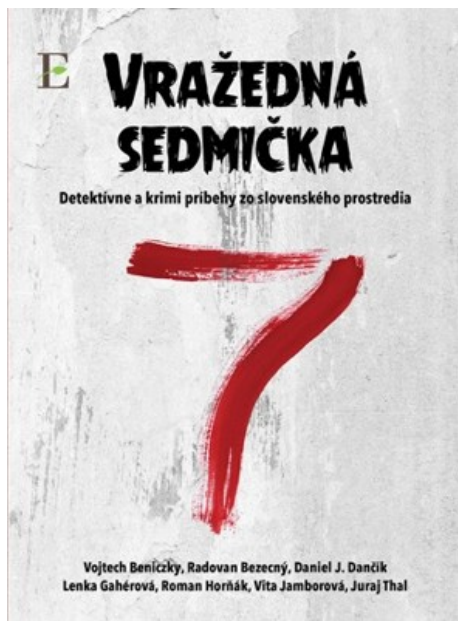
Najhoršie je, keď bolia zuby v lete. Sedela som v čakárni u zubára, keď mi zazvonil telefón. Uvidela som číslo, ktoré som nemala uložené v mobile. Nechala som ho dlho zvonit'. Keď sa však začali na mňa pozerat' ľudia v čakárni, zodvihla som. Volali mi zo základnej školy *Ďatelinka*, že prijali moju ponuku a mám prísť na pracovný pohovor.

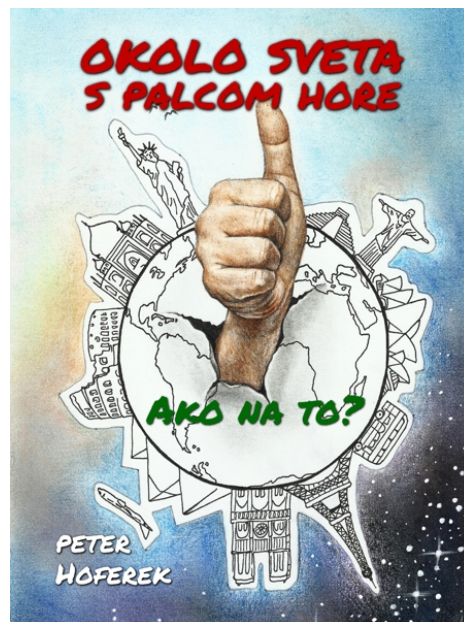
Vďaka tomuto telefonátu dostal môj život hlbší zmysel. Konečne som našla miesto, ktoré mi bolo určené Bohom.

Vo vydavateľstve Elist vyšli:

Všetky knihy od vydavateľstva Elist si môžete výhodne zakúpiť cez elist.sk.